

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE GALATEN

De gelijkheid tussen de lezers van de brief aan de Romeinen en die aan de Galaten is duidelijk genoeg. Met deze komt in deze tijd overeen de toestand van de Roomse kerk bij de volken, die vermengd zijn uit de beide nationaliteiten van de Romeinen en van de Kelten. De overeenstemming van de inhoud van de beide brieven valt nog duidelijker in het oog. Men zegt gewoonlijk: wat in de brief aan de Romeinen voorkomt als een naar alle kanten uitgewerkte ontwikkeling van de Paulinische leer, zien wij in de brief aan de Galaten nog in de eerste, maar reeds met alle beslistheid getrokken grondlijnen voor ons. Toch mogen wij naast de overeenkomst van de inhoud aan de andere kant het verschil niet voorbijzien, een verschil, zoals dat past bij de eigenaardigheid, die bij gelijkheid van de lezers toch aanwezig is. Behandelt de apostel in de brief aan de Romeinen de éne grote vraag van de rechtvaardiging van de mensen voor God en voert hij die door op een alles omvattende, de hele wereldgeschiedenis omgevende manier, zo is de vrijheid van een kind van God, de vrijheid van een Christen, rustend op het geloof of het gebonden zijn aan Jezus Christus, de wezenlijke inhoud van de brief aan de Galaten. Niet minder dan elf keer wordt het begrip van vrijheid daarin gevonden en ongeveer even veel keer het daaraan tegenovergestelde van dienstbaarheid.

HOOFDSTUK 1

OVER DE ONBESTENDIGHEID VAN DE GALATEN EN PAULUS' APOSTELSCHAP

A. Dadelijk bij het begin van dit schrijven, dat waarschijnlijk aan het einde van het jaar 54 na Christus uit Efeze aan de gemeenten in Galatië gericht is Ac 19: 12 spreekt zich de diepe gemoedsbeweging van de apostel uit en wel zowel in de eerste als in de tweede helft van de inleiding.

I. Vs. 1-15. Zoals gewoonlijk in de Paulinische brieven vinden wij eerst aanspraak en groet van de apostel, maar het verschilt hier in zo verre van anders, als eensdeels aan de kant van de schrijver zeer nadrukkelijk diens goddelijke roeping tot het apostelschap op de voorgrond wordt gesteld, aan de andere kant voor de lezers elk eervol predikaat wordt weggelaten, daarentegen aan de groet wordt toegevoegd een wijzen op de betekenis van Christus' verlossingsdood en een loven van God de Vader. Wij zien reeds hier, hoe het bij de Galaten stond, dat namelijk deels de erkenning van de volle zelfstandigheid van de apostolische waarde van Paulus aan het wankelen was gebracht, deels door overhelling tot de Joodse wet de volkomen voldoening van Christus' verlossingsdood betwijfeld werd. Tegen deze volkomen voldoening bezwaren te willen verheffen, omdat men zich verplicht achtte voor de wet te ijveren, zou, zo geeft Paulus te kennen, niet slechts een vernedering zijn van Christus, maar ook een schenden van de eer, die aan God de Vader om Zijn van eeuwigheid genomen raadsbesluit tot zaligheid toekomt (Efeze 1: 3 vv.).

1. Ik Paulus, een apostel, geroepen niet door mensen, noch door een mens Ac 18: 23, maar, evenals de twaalf (Luk. 6: 13 vv.), a) door Jezus Christus als Middelaar (Rom. 1: 15) en God de Vader, als hoogste oorzaak, die Hem, Jezus Christus, uit de doden opgewekt heeft en daarmee gesteld heeft tot erfgenaam over alles (Hebr. 1: 2).

a) Tit. 1: 3.

Paulus noemt zich hier, evenals in de aanspraken van verscheidene andere brieven, apostel in de hoogste zin, zichzelf met de twaalf apostelen, die door de Heere onmiddellijk waren geroepen en door Hemzelf reeds aldus waren genoemd (Luk. 6: 13) geheel gelijkstellend (vgl. vs. 17 en Hoofdstuk 2: 8). Juist daarom wordt in alle aanspraken, wanneer ook helpers van de apostel worden genoemd als die ook de brief schreven (1 Kor. 1: 1. 2 Kor. 1: 1. Kol. 1: 1) het predikaat "apostelen" toch alleen over Paulus gezegd. Verbindt hij zich met een aanzienlijke helper, zoals Timotheus, dan zegt hij niet "apostelen", maar "dienstknechten van Jezus Christus" (Fil. 1: 1). Anders dan in andere aanspraken van zijn brieven, waarin hij zijn apostolaat alleen noemt als komend van God en Christus, beschrijft hij in de aanspraak van onze brief het ontstaan van zijn apostolaat dadelijk met het oog op de aanvallen van zijn tegenstanders daartegen (vs. 11 vv.). Hij doet dat eerst negatief, als "niet door mensen noch door een mens" en dan positief als "door Jezus Christus en God de Vader. "

Het onderscheid tussen "door mensen" en "door een mens" bestaat daarin, dat het eerste te kennen geeft, waarvan een zaak uitgaat, of de meer verwijderde hoogste oorzaak, het tweede dat wat haar bewerkt, of de meer nabij zijnde, de onmiddellijke oorzaak. In het tweede lid staat het enkelvoud, dat waarschijnlijk daarom plaats heeft, omdat het onmiddellijk daarop volgende en daaraan tegengestelde "door Jezus Christus" een singularis heeft. Paulus zegt dus, dat hij een apostel was noch door mensen, want dan zou hem de goddelijke zending ontbreken, noch door menselijk bemiddeling, want dan zou hij, hoewel door God gezonden,

op gelijke lijn met een Timotheus en alle arbeiders van het Evangelie staan, die door mensen in hun bediening gesteld waren en niet op gelijke lijn met de twaalf apostelen, die door de Heere persoonlijk waren geroepen.

Hoewel nu het "door" in de eerste plaats de werkende oorzaak uitdrukt, is die betekenis toch niet zo de enige, dat Paulus "God de Vader" niet met "door" zou hebben kunnen verbinden. Was hij echter alleen streng gebleven bij het grammatische parallellisme, dan had hij moeten zeggen: "maar door Jezus Christus en door God de Vader; " hij zegt echter ook elders (Efeze. 1: 1) van de oorsprong van het apostolaat "door de wil van God. "

Het is van belang dat hier (als ook in vs. 12) niet alleen God, maar ook Christus genoemd wordt als tegenstelling tegen elke menselijke bemiddeling, omdat deze toch anders zo bepaald bij Paulus in Zijn menselijke natuur wordt voorgesteld (Rom. 5: 15. 1 Kor. 15: 21, 47). In zo'n tegenstelling tot alle mensen kan Christus bij de apostel slechts als de Verheerlijkte optreden, omdat Hij nu door de opstanding bewezen is, Gods Zoon te zijn (Rom. 1: 4) en de Heere is geworden, door wie de gelovigen reeds alles is teweeggebracht (1 Kor. 8: 6). Boven de tegenwoordige mensheid is Hij, als eersteling van de opstanding voor de toekomstige wereldorde (1 Kor. 15: 23), als de Heer, die boven de aarde geplaatst is, volkomen boven de gemeente verheven. Deze is de reden, dat Paulus juist hier spreekt van de opwekking van Christus door God de Vader.

2. En al de broeders, die hier te Efeze, als mijn medewerkers (Fil. 4: 21. en "Ac 19: 20 met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië (vgl. bij Hand. 16: 8 en 18: 23 :

Paulus voegt bij zijn naam de woorden: "en al de broeders, die met mij zijn. " Zo moesten de lezers weten, dat alle broeders, die op dat ogenblik de omgeving van de apostel uitmaakten, ook deel hadden aan de inhoud van de brief, maar alleen op zo'n manier, als dit bij een brief het geval kon zijn, waarin hij zich doorgaans als deze Paulus in de eerste persoon singularis tegenover de lezers stelt; zij moesten weten, dat hij allen, die hem omgaven, in kennis gesteld had met hetgeen de brief in het algemeen en bijzonder ook over zijn eigen persoon en de geschiedenis van zijn apostelschap bevatte en dat deze voor hun deel uitdrukkelijk daarmee instemden en ook die uitwerking ervan wensten, die hij daarmee op het oog had. (V.).

Misschien wil Paulus ook door het "al", dat hij op niet gewone manier hier uitdrukkelijk zegt, de mening, zoals het schijnt, door zijn tegenstanders verbreid, alsof degenen, die bij hem waren, niet overeenstemden met de leer in zijn brieven verkondigd, weerleggen. Men had toch volgens Hoofdstuk 5: 11 de mening verbreid, dat ook Paulus zelf nog op de besnijdenis drukte, waarschijnlijk omdat hij Timotheus had laten besnijden (Hand. 16: 3). Nu behoorde deze zeker tot de omgeving van de apostel te Efeze (Hand. 19: 22) en van hem als een later besnedene, kon men met een zekere schijn van waarheid een niet overeenstemmen met de leer van de brief beweren.

De pluralis "aan de gemeenten van Galatië" wijst aan, dat de brief als een rondgaande moet worden gedacht, die aan de verschillende gemeenten, welke waarschijnlijk in de grotere steden van Galatië waren ontstaan, gericht was. Het ontbreken van alle eervolle namen en woorden moet worden toegeschreven aan de ontevredenheid, die Paulus tegen de gemeenten van Galatië gevoelde.

Ook vervolgens onthoudt hij zich van alle schone betuigingen over de Christelijke staat van de lezers, die elders door hem worden gebruikt; hij begint zelfs in vs. 6 dadelijk met een

berisping. In geen andere brief, ook niet in de beide vroegst geschrevene (1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1 heeft hij de aanspraak zo naakt en zonder een enkel woord van erkenning te laten volgen, gesteld als hier.

Hoewel nu Paulus aan de Christeen in Galatië geen bijzondere ertitel geeft, verwaardigt hij ze toch nog gemeenten te heten. Grote dogmatische en ethische gebreken van een gemeente geven dus nog geen juist haar dat predikaat te weigeren, of niet meer toe te kennen.

Er blijft nog in een menigte een Christelijke kerk, hoewel ook grote dwalingen bestaan, zo lang Gods woord en de heilige sacramenten bediend worden.

3. a) Genade zij u en vrede van God de Vader en onze (anders gewoonlijk: "van God, onze Vader en de" Rom. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. 2 Kor. 1: 2, Efeze. 1: 2. Fil. 1: 2. Kol. 1: 2. 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 2 Filemon 1: 3. vgl. ook 2 Tim. 1: 2. Tit. 1: 4 en 1 Tim. 1: 2, Heere Jezus Christus.

a) 1 Petrus 1: 2.

4. a) Die (namelijk Jezus Christus), Zichzelf gegeven heeft tot een verzoening voor onze zonden en wel in de dood van het kruis (MATTHEUS. 20: 28. Efeze. 5: 25. 1 Tim. 2: 6. Tit. 2: 14) opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, die door de god van deze wereld (2 Kor. 4: 4) beheerst is, uit hun zondige, ellendige en strafwaardige toestand, waaruit de wet hen niet kon verlossen (Hand. 2: 40. Kol. 2: 14), naar de wil van onze God en Vader (1 Kor. 15: 24. Efeze 1: 3. Fil. 4: 20. 1 Thessalonicenzen. 1: 3; 3: 11 en 13).

a) Gal. 2: 20. Hebr. 9: 14.

5. Deze God en Vader (Fil. 4: 20) zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen! (1 Tim. 1: 17. Rom. 11: 36; 16: 27

In vers 1 raakt Paulus de persoonlijke, hier raakt hij de zakelijke vraag aan, die hij vervolgens behandelt.

Zie hoe hij alle woorden richt tegen de eigengerechtigheid.

De werkzaamheid van de Verlosser stelt Paulus voor als zo een waaraan voor de Galaten dringend behoefte was. Terwijl het "die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden" op de verzoening doelt, heeft het "opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld" betrekking op de verlossing van de verzoenden. Nu moest de Galaten hun nieuwe zonde van wankelmoedigheid en ongeloof door Christus worden vergeven; zij moesten echter ook geheel van de boze wereld worden afgescheiden, door welke invloed zij waren verleid.

De gedachte in Hoofdstuk 2: 21 uitgedrukt, dat als gerechtigheid door de wet wordt teweeg gebracht, Christus voor niets gestorven was, spreekt Paulus reeds hier uit als de hoofdtoon van de brief, voor zo verre deze over de leer handelt. Wij zullen, zo geeft hij nu duidelijk te kennen, op geen andere manier van het treurige heden verlost worden, dan wanneer voor ons de dood van Christus wordt tot verzoening van onze zonden en tot onze verlossing, maar alles wat niet Christus is behoort tot dat treurige heden, ook de wet, als men die iets wil laten zijn naast Hem.

De verlossing berust op een ondoorgrondelijk raadsbesluit van de Vader, wiens barmhartigheid, aan de ene kant doet uitkomen de grootheid van de ellende, waaraan de verlost zijn ontkomen, aan de andere kant de apostel dringt tot een verheerlijking van God, zoals die nergens anders in het begin van een brief meer voorkomt (Windischmann, een katholiek exegeet; wij verblijden ons van deze juist bij deze brief veel gebruik te kunnen maken).

II. Vs. 6-10. Evenals de apostel reeds in de aanspraak en groet zijn ontevredenheid over de Galaten heeft te kennen gegeven en de ware leer tegenover de dwaalleer, waartoe zij zich lieten verleiden, in hoofdzaken kort had vastgesteld, zo laat hij ook nu verder de dankzegging achterwege, die hij anders gewoonlijk uitspreekt, voor de genade en het heil, dat de lezer ten dele geworden is. Hij begint dadelijk met een scherpe berisping over de afval van de Galaten tot de onevangelische stellingen van zekere dwaalleraars, die na hem bij hen zijn ingedrongen en hen zo snel van de echt Christelijke waarheid hebben afgeleid. Nadat hij reeds vroeger ieder, wie hij ook was, die een ander Evangelie bracht dan hetgeen hij hun had bekend gemaakt, onder het anathema had gesteld, legt hij dat nu op die verleiders van de Galaten en rechtvaardigt dit zijn scherp en beslist optreden met zijn roeping als dienaar van Christus; want zodanig een is slechts hij, die de gunst van mensen onvoorwaardelijk achterstelt bij de gunst van God. Hij mag niet spreken of handelen om mensen te behagen; hij moet, al stootte hij daarmee ook de mensen voor het hoofd, met alle scherpste en strengheid oordelen over hen, die het Evangelie veranderen en proberen te vernietigen.

6. Ik verwonder mij (Mark. 6: 6) dat u, terwijl ik bij mijn tweede verblijf onder u vóór een jaar (Hand. 18: 23 b) u zo ernstig voor afval heb gewaarschuwd, zo haast, zo gemakkelijk, zonder dat de verleiders veel moeite voor hun werk hebben hoeven aan te wenden, wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, namelijk van God (Hoofdstuk 5: 8. Rom. 8: 30; 9: 24. 1 Kor. 1: 9), overgebracht wordt tot een ander evangelie, dat u niet heeft aangenomen (2 Kor. 11: 4)

7. Omdat er geen ander evangelie is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren (Hand. 15: 1 en 24) en het evangelie van Christus willen verkeren. Wij moeten toch wat die dwaalleraars onder het uithangbord van een andere evangelie u brengen (Hoofdstuk 5: 4), ontroering van het geweten en verkering van het evangelie van Christus noemen.

De apostel laat hier niet een woord voorafgaan, waarin hij op de voorgrond stelt wat in de lezers te roemen is, zoals in andere brieven, zelfs in die aan de Corinthiërs (in Kor. 1: 3 vv. wordt hij ten minste wegens de laatste persoonlijk ondervonden redding en de gezegende gevolgen, omdat aan voor de Christelijke gemeente verbonden, tot lof van God gedrongen). Hij grijpt dadelijk de zaak zelf aan. Waarschijnlijk schreef bij dadelijk na het ontvangen van de berichten over de afval van de Galaten nog in een opgewekte stemming, die hem niet toeliet om de gewone dankzeggende en vriendelijke woorden neer te schrijven - een smartelijke verontwaardiging (2 Kor. 11: 29), die te rechtvaardigen is, omdat bij de Galaten juist de grond en de hoofdtaak van zijn Evangelie dreigde in te storten.

De reden van Paulus diepe smart ligt aan de een kant in de van te voren vermelde heerlijkheid van de zaligheid, vroeger ook door de Galaten ingezien, die men nu tegen de armoede van de wet wilde verruilen, aan de andere kant in de grote spoed, waarmee de zinsverandering bij het volk was teweeggebracht. Het best verklaart men het "zo haast" van de kortheid van de tijd, waarin het de verleiders gelukt was de gemeente in verwarring te brengen. In de woorden: "dat u zo haast wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft" is de

gehele afval van de Galaten geschilderd. God had ze geroepen in de genade van Christus, zij keerden zich van die genade tot de wet. De dwaalleraars, die hen verleidden, noemden hun prediking over het verbindende van de wet ook met de ere naam "Evangelie" en drukten daarbij erop, dat het van het Paulinische onderscheiden was. Paulus bedient zich nu in het woord "een ander Evangelie" van hun manier van uitdrukking; hij voelt zich echter gedrongen er dadelijk bij te voegen, waarin dan dat zogenaamde andere Evangelie bestond en karakteriseert het met de woorden: "omdat er geen ander is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren en het Evangelie van Christus willen verkeren. " Dit Evangelie, onderscheiden van het door Paulus gepredikte, was daarom niets anders, dan een omkering van het Evangelie van Christus, die door onruststokers was beproefd, terwijl de Paulinische leer alleen het Evangelie is.

Met grote blijdschap hadden de Galaten de blijde boodschap van de apostel aangehoord, dat Christus ook voor hen, de heidenen, was gestorven en opgestaan, dat in Zijn kruisdood een oude wereld was vergaan, in Zijn opstanding een nieuwe tot aan zijn was gekomen - dat de zaligheid niet meer in de wet van Mozes en hun de grenzen van het volk van Israël was gebonden, maar alleen berustte in het geloof in Jezus, de Gekruisigde en Opgestane en alleen in dit geloof en de in Hem verleende Geest, de Geest van Jezus Christus, haar wet en regel en bevestiging had (Hoofdstuk 3: 1; 4: 14 v.). Er waren echter van Jeruzalem zendelingen van de grote Farizese partij in de gemeente, evenals vroeger naar Antiochië (Hand. 15: 1), zo ook tot de Galaten gekomen; deze hadden hun gezegd, dat hun Christendom niet volkomen was als zij de besnijdenis er niet bijvoegden. De belofte van de zaligheid en haar vervulling gold alleen het zaad van Abraham, welks kenteken de besnijdenis was. God kon niet ontrouw worden aan het verbond, dat Hij met Abraham had gesloten; alleen hij, die binnen de wet stond, wier eerste gebod de besnijdenis was, had echt deel aan het rijk van God en de heerlijkheid, die aanstaande was. Alleen in de wet, de enige openbaring van Gods heilige wil, was de beperking, dat hun Christelijk leven niet verviel tot onheiligheid en vleselijkheid. Zonder de wet en het gebonden zijn van de mens aan haar was er alleen een onzedelijke willekeur, zoals het heidendom in zijn zedeloosheid en vleselijke dienst aanwees. Wat echter vooral de doorslag zal hebben gegeven bij de Galaten, die een zeker gezag nodig hadden, dat was de uiteenzetting van de Judaïsten, dat zij een hoger gezag voor zich hadden, dan de Galaten in hem, die hen bekeerd had. Dat waren de eigenlijke apostelen, die te Jeruzalem binnen alle grenzen van de wet leefden en die geenszins hadden opgeheven. Deze moesten als degenen, die met de Messias hadden omgegaan, toch wel het ware Evangelie bezitten, terwijl Paulus, die pas na de dood van de Heere bekeerd was, zijn Evangelie slechts van deze kon hebben ontvangen. Daarom moest hij dan ook slechts als een helper van hen beschouwd worden en zijn werk moest door hen worden aangevuld en verbeterd; hiertoe nu waren zij gekomen. Daarbij, dat de Galaten zich zo snel tot dit vervalst Evangelie gekeerd hadden, moet men denken aan het veranderlijk karakter van de Kelten, zoals dat een Julius Caesar reeds in het oog liep en in zekere mate die natie is bijgebleven, die als de beheerseres van de mode moet beschouwd worden en wier macht, wier aard de verandering is.

8. a) Maar, wat ook enigen (vs. 7) ten hun gunste mogen zeggen, ik zeg daartegen: al was het ook dat wij, ik zelf of mijn medewerkers (vs. 2), of zelfs een engel uit de hemel u een evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij, ik en zij, die mij vergezelden, toen wij u tot Christus bekeerden (Hand. 16: 6), u verkondigd hebben, die zij vervloekt, die zij een anathema, die zij in de ban gedaan (1 Kor. 16: 22. Hand. 23: 14).

a) 2 Kor. 11: 14.

9. Zoals wij van te voren, toen wij de vorige maal Ac 18: 23 bij u waren, gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer (vgl. Hoofdstuk 5: 3): Als u iemand, wie hij ook zij (en nu doelt mijn woord bepaald op hen, die tot u zijn gekomen als degenen, voor wie ik u toen wilde waarschuwen), een evangelie verkondigt buiten hetgeen u van ons ontvangen heeft, die zij vervloekt, zodat hij zijn oordeel draagt (Hoofdstuk 5: 10. 2 Thessalonicenzen. 1: 9).

Wij mogen afwijkingen van de waarheid van het Evangelie geenszins gering achten - het tegendeel, zoals het woord van de apostel op deze plaats aanwijst. Paulus was volkomen in zijn juist als hij een vloek over de dwaalleraars uitspraak en hen daarmee aan het eeuwig verderf overgaf. Hij had daartoe juist om de misdaad, die zij pleegden door hun dwaalleer en die was tweevoudig: aan de personen, wier geweten zij in onrust brachten en in gevaar leidden, om zich te bedriegen over het heil van hun zielen; en aan de zaak, omdat zij het Evangelie van Christus aanraakten. Zij vergrepen zich aan heilige rechten; daarom was hun handelwijze een doemwaardige. Dat echter zijn verdoemen niet voortkomt uit een gekrenkt zijn, omdat zij zijn leer hadden verworpen, wijst Paulus daardoor duidelijk aan, dat hij zichzelf voor het geval, dat hij anders zou leren, onder de vloek plaatst. Het anathema betreft overigens natuurlijk alleen deze handelwijze van de dwaalleraars. Door dat sterke optreden van de apostel was allerminst de wens uitgesproken, dat zij het verkeerde van hun handelwijze mochten inzien en tot kennis van de waarheid komen. Het was echter hier de plaats niet, om dat uit te spreken. Paulus spreekt zichzelf met volle ernst uit tegenover de dwaalleraars, om de Galaten de ogen te openen en hen los te maken uit de strikken, waarin zij zich hadden laten vangen.

Geen scheepsel heeft de macht om iets in het Evangelie te veranderen, of erbij te voegen, van wat voor voorname stand, ambt, ontwikkeling, heiligheid en wonderbare kracht hij ook was; zelfs niet de gehele kerk, noch haar leraars, noch haar conciliën en dergelijke. Heeft het plaats, dan is het onderzoek overbodig, het is verwerpelijk, omdat het nieuw, omdat het iets anders is.

10. Het bevreemdt u wellicht, dat ik het zo-even gezegde in vs. 9 zonder enige bedenking heb uitgesproken, dat ik over Christelijke broeders, zoals u ze noemt, voor wie het naar uw mening heilige ernst is met de zaak, die zij voorstaan en die voor hun leer zulke belangrijke grondenweten aan te voeren, zo'n zwaar oordeel durf vellen. Hierop kan ik u antwoorden, want a) predik ik nu, sinds ik in de dienst van Christus ben getreden, de mensen, of niet veel meer God? Zoek ik door de manier, waarop ik mijn ambt bedien, mensen voor mij te winnen, of God te verheerlijken? b) Of zoek ik door hetgeen ik schrijf mensen te behagen? Want als ik nog mensen behaagde, zoals dat wel vroeger bij mij het geval was (vs. 14), dan was ik geen dienstknecht van Christus (MATTHEUS. 6: 24. Luk. 6: 26. Joh. 17: 14) en dan zou ik niet zo spreken en handelen dat die "sommigen" in vs. 7 geenszins voor mij ten gunste werden gestemd, maar integendeel tegen mij vertoord werden.

a) 1 Thessalonicenzen. 2: 4. b) Jak. 4: 4.

Dat Paulus in vs. 9 zijn reeds vroeger uitgesproken oordeel (vs. 8) voor zijn lezers, die voor zijn tegenstanders meer of minder ingenomen waren, zo duidelijk en sterk herhaalt, moest deze treffen. Nu verklaart hij in vs. 10 hun dit daaruit, dat zijn handelwijze nu niet is om mensen te winnen, maar God. Hij zoekt niet mensen te zijn gunste te stemmen, of aan zijn zijde te trekken; in welk geval hij toch zo moest schrijven, als dat de aangenaamste indruk op hen maakte, in plaats van hen met zo'n scherp vonnis te treffen; want hij denkt bij "mensen" zeker aan hen, die hij volgens de mening van de lezers vriendelijker had moeten behandelen,

om met hen verzoend te worden. Hij schrijft integendeel als een, die het te doen is om God te winnen. Hij schrijft met opzien tot God, van wie hij begeerde dat Hij de lezers uit hun verzoeking en dat gevaar mocht redden. Door deze wens laat hij zich besturen en hij schrijft daarom, zoals het juist is om God tot hulp te kunnen hebben, zoals dan ook in het algemeen zijn streven niet was om mensen te behagen. Hij was geen dienstknecht van Christus, als de tijd om mensen te behagen, voor hem niet voorbij was.

De vergelijking van onze plaats met 1 Kor. 10: 33 "zoals ik ook in alles allen behaag" leert, hoe behoedzaam, schijnbaar geheel in het algemeen uitgesproken woorden van de apostel, zoals de zo-even genoemde, moeten worden opgevat. Slechts zo lang kan Paulus en zoals hij, ieder waar dienstknecht, ieder in alles behagen, als het slechts eigen wil en voordeel aangaat en het doel van dit streven om mensen te behagen, hun eeuwige zaligheid is ("opdat zij behouden mogen worden. Waar echter het mensen behagen alleen kan worden verkregen door eeuwige waarheden en de goddelijke wet eraan te geven, daar is van toepassing wat Paulus hier zegt. De ware pastorale wijsheid moet zich bewegen tussen die beide uitspraken, die zeer goed te verenigen zijn.

B. Het eerste apologetische deel van de brief handelt over de eigen persoon van de apostel. In vs. 8 v. had Paulus ieder, die een ander Evangelie predikte, dan hij met zijn medehelpers de Galaten verkondigd had, met een vloek beladen. Nu moest hij aanwijzen, dat juist dit zijn Evangelie hetzelfde was als het Evangelie van Christus. Had hij in vs. 1 zichzelf genoemd een apostel niet door mensen noch door en mens geroepen, maar door Jezus Christus en God de Vader, nu moest hij de waarheid van die getuigenis aanwijzen door mededeling van die voorvallen van zijn leven, waaruit dit onweersprekelijk bleek. Van deze dubbele plicht kwijt hij zich beter in een drievoudige uiteenzetting, die van vs. 11 tot Hoofdstuk 2: 21 voortgaat.

I. Vs. 11-24. In deze afdeling wordt gehandeld over de oorsprong van het Paulinische Evangelie als niet van de mens, maar door de openbaring van Jezus Christus zelf de apostel ten doel geworden, die stelling dan ook meteen bovenaan wordt geplaatst (vs. 11 en 12). Vervolgens wijst Paulus op zijn bekende vorige wandel in het Jodendom, waaruit blijkt hoe weinig hij menselijke aanleiding en voorbereiding tot het Evangelie had gehad, integendeel, de sterkste tegenspraak daartegen voor hem was geweest, totdat het God had behaagd Zijn Zoon in hem te openbaren, om hem tot apostel van de heidenen te maken. Hij heeft niet gemeend, die goddelijke openbaring door samenspreken met mensen, zelfs niet met de hoofdapostelen te moeten bevestigen of aanvullen, maar die gedurende een eenzaamheid van drie jaren laten ontwikkelen (vs. 13-17). Pas daarna was hij naar Jeruzalem gekomen om persoonlijk met Petrus kennis te maken. Vijftien dagen was hij bij hem gebleven en van de andere apostelen had hij alleen Jakobus, de broeder van de Heere, gezien (vs. 18-20) Nu was hij in de landstreken van Syrië en Cilicië gegaan zonder aan de Christelijke gemeenten ook maar van aangezicht bekend te zijn geworden. Zij wisten alleen van de bekering van hem, hun vroegere vervolger en hoe hij nu datzelfde Evangelie predikte, dat hij vroeger trachtte te verwoesten en zij prezen God over hem (vs. 21-24).

11. a) Maar ik maak u, om nu over het hoofdonderwerp van mijn brief nader te spreken (1 Kor. 12: 3. 2 Kor. 8: 1 bekend, broeders, dat het evangelie, dat door mij verkondigd is (Rom. 16: 25) en door mijn tegenstanders zozeer in verdenking bij u is gebracht, niet is naar de mens, niet van menselijke aard en gesteldheid, zodat men juist zou hebben het te bestrijden, of er zich aan te onttrekken; integendeel ik heb toch het anathema in vs. 8 v. uitgesproken tegen allen, dit een ander evangelie willen invoeren.

a) 1 Kor. 15: 1.

Op de diep bewogen uitstorting in vs. 6-10 volgt nu de bedaarde uiteenzetting; vandaar het gewone: "ik maak u bekend" en de aanspraak "broeders", die tevens aanwijst, dat Paulus, al is het, dat hij de Christenen in Galatië geen bijzondere erenaam aan het begin gaf (vs. 2) zich nog steeds kent als staande met hen in een broederlijk verbond. Daardoor legt hij opnieuw een band, omdat hij ten doel heeft, door hetgeen volgt hen weer van hun dwaling terug te brengen en ze te winnen. Eerst rechtvaardigt hij de voorafgaande berisping door de bepaalde plechtige verzekering, dat zijn leer geen menselijke was; natuurlijk was dat voor de gemeente eigenlijk niet iets nieuws; het was toch altijd stilzwijgende veronderstelling bij de prediking van de apostel geweest, zonder dat het uitdrukkelijk was uitgesproken, daarom maakt hij het hun nu bekend. Nu dat in twijfel was getrokken, moest het bepaald worden uitgesproken.

Nee, niet mensbehagend is het Evangelie van het kruis, niet mensbehagend het Evangelie van de genade van God in Christus, het zoenoffer van onze zondesuld: niet mensbehagend het Evangelie van de rechtvaardigmaking uit het geloof en niet door de werken van de wet. Paulus maakt het bekend en wij weten, wij ondervinden het. De mensen van de negentiende eeuw zijn in dit opzicht niet anders dan de mensen van de eerste eeuw van onze jaartelling: de mensen in Nederland geen andere dan de mensen in Galatië. Maar weten wij hiervan de reden? Wij kunnen haar weten. Of wat zegt hiertoe ons eigen menselijk hart. "Dit zegt het: Drie dingen o mens! heb ik tegen dit Evangelie: het betwist u uw menselijke vrijheid, het tast u in uw menselijke eer; het verijdelt uw menselijke wijsheid. " En zo is het. - Het Evangelie, door Paulus verkondigd, betwist u uw menselijke vrijheid. Namelijk, zoals u die verstaat. U bent zeer gesteld op vrijheid van denken. Gedachten zijn vrij. Graag heeft u uw eigen denkbeelden, uw eigenaardige denkwijze, uw persoonlijke mening en vooral in het godsdienstige. Ook behoudt u graag de vrijheid, deze met van de tijd, naar de omstandigheden, - naar bevind van zaken, desnoods overeenkomstig anderer mening, maar altijd naar eigen vrije overtuiging en keuze te wijzigen en te veranderen; de vrijheid met één woord om een Evangelie te hebben op eigen hand, de vrijheid om van het ene Evangelie, wanneer het u minder goed begint te bevallen, tot een ander Evangelie te worden overgebracht. Hoe zou u dan reeds van het begin af kunnen behagen een Evangelie, dat u verkondigd wordt als het enige, dat alle andere buitensluit, omdat er geen ander is, als het Goddelijke, dat voor uw menselijke mening volstrekt geen achtung heeft, er niet van weten wil, ze met het hoogste, immers met Goddelijk gezag bestrijdt? Het is echt al te uitsluitend, al te aanmatigend. Nee, u beroept u van dit op een ander Evangelie, dat u meer vrijheid laat. Vrijheid van denken niet slechts, maar ook van doen. Want, ofschoon u ten eerste nog niet weet waarom en eerder het tegendeel zou beweren, dit Evangelie schijnt de strekking te hebben, om zo u het echt slechts aanneemt, u in het doen nog meer te beperken dan zelfs de strengste wet, waarmee toch altijd nog beter te onderhandelen valt dan men in het begin wel gedacht had. De strekking, zei ik, want in de uitgedrukte woorden ligt het niet. Integendeel, deze leggen al het gewicht op het geloof en maken de zaligheid niet afhankelijk van de werken van de wet. Maar u heeft opgemerkt dat Paulus en allen, die het Evangelie van het kruis, het Evangelie van de genade, het Evangelie van de rechtvaardiging uit het geloof verkondigen, veel strenger over de zonde en over haar verschrikkelijke gevolgen in tijd en eeuwigheid oordelen dan anderen, dan uzelf in de eerste plaats. En het ligt u bij, u weet niet hoe, dat er veel wereldvreugd zal moeten worden opgeofferd, wanneer men altijd zo vervult zal moeten wezen van een gekruisigde Zaligmaker. Zo is het. In een gekruisigde Zaligmaker zijn heil te moeten stellen, in Hem alleen; zich te moeten zeggen: "Ik ga verloren, zeker verloren, eeuwig verloren zonder Hem; zich te moeten zeggen: "al mijn deugden en al mijn goede werken, al mijn uitnemendheid boven anderen, al mijn ingetogenheid, al mijn

godsdienstigheid, al mijn boetvaardigheid zelfs kunnen mij niet helpen of baten, ik moet steunen en rusten op de gehoorzaamheid van de gekruisigde Christus alleen; zich te moeten zeggen: tenzij ik op deze gekruisigde Christus steun en rust, is daar in mij geen ware kracht tot enig goed, deze zal, ondanks het ernstigste streven en de onvermoeitste inspanning niet komen dan uit het geloof in Hem" - is dit alles niet wat al te kwetsend voor het menselijk eergevoel? U bent toch zo graag nog iets, nog iets anders dan een zondaar, dan andere zondaars, nog iets beters dan een zondaar, die door de zonde van zijn leven en van zijn hart verdient verloren te gaan en niet dan bij wonder, niet dan door dit wonder behouden kan worden. U heeft toch zo graag iets, iets dat het uwe is, uw eigen, waarop u rekent, één deugd, die vele zonden bedekt, één goede eigenschap, die in aanmerking komt waar het de vraag is van zaligheid of rampzaligheid, één uitnemendheid, die voor u het bloed van de verzoening niet zo onvoorwaardelijk nodig maakt als voor anderen. En wat u ook tot hiertoe wezen of niet wezen, bezitten of niet bezitten mocht, niet graag zou u de strelende gedachte opgeven, die metterdaad al uw sterkte en al uw hoop uitmaakt, dat u het, ernstig willend, eenmaal eindelijk diegene worden zult, die u behoort te wezen en althans zoveel bereiken, als in redelijkheid van een mens (altijd een mens) kan worden gevergd. Maar dit Evangelie wil slechts te doen hebben met zondaars, die niets zijn dan zondaars, zich voor God niets bewust zijn dan zonde en met ontering, zegt u, van het de mens ingeschapen zedelijk kunnen doen, de kracht ten goede zoeken buiten zichzelf! Het behaagt u niet en met reden. Ook komt het u onredelijk voor, ook strijdt het met uw begrippen, ja, met het hoge denkbeeld, dat u zich van de liefde van God, "die liefde is" gemaakt heeft, dat de zonde, zij moge dan een zo vreselijk vergrijp zijn als zij wil, niet zou kunnen vergeven worden dan door de tussenkomst van zodanig een offer, als het Evangelie, dat door Paulus verkondigd wordt, u predikt: het offer van de eengeboren Zoon van God. Met de zending van deze in de wereld zou u veel meer vrede hebben, als zij slechts gediend had om Hem door Zijn leven in het vlees te doen tonen, wat de mensheid in gemeenschap met de godheid is en worden kan, als zij slechts had gestrekt om Hem, door het onvergelykelijke van Zijn persoon, woord en daden een volmaakt voorbeeld te doen stellen voor de mensheid, een diepe indruk bij haar nalaten, waarvan de werking heilzaam is tot haar hogere en hoogste opleiding; en als de daad aan het kruis, als ter tegenstelling van die spiegel van liefde en heiligheid, die Zijn leven u voorhoudt, niet anders was dan een spiegel van de menselijke boosheid in haar afzichtelijkste uitgietingen. Onredelijk niet slechts, maar onzedelijk moet u een Evangelie noemen, dat toch eigenlijk de band van de zedelijkheid losmaakt door alles te laten afhangen van de genade van God en dat de eeuwige zaligheid toezegt niet aan de deugd, maar aan het geloof. En toch is dit het Evangelie van Paulus, dit onredelijke, dit onzedelijke naar de uitspraken van uw wijsheid, waaraan het zich geenszins bekreunt. Hoe zou het u behagen? Hoe kan men vergen, hoe wensen, hoe hopen wat het u aannemelijk voorkomt. Zeker, wel mocht Paulus zeggen: Ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie, dat van mij verkondigd is, niet is naar de mens. Geenszins kan het ons verwonderen zo de mensen bij duizenden het verwerpen, zo het bij allen weezin opwekt en afkerigheid. Veeleer verwondert het ons dat deze Paulus, in het bezit van de overtuiging, die hij uitdrukt in onze tekst enige ogenblikken te voren schrijven kon: Ik verwonder mij, dat u zo haast wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie. Want een ander Evangelie, dat maar enigszins meer de zucht naar onafhankelijkheid en het betamelijk eergevoel in de mens ontziet, dat maar enigszins minder met de uitspraken van zijn redelijk en zedelijk verstand in strijd is, moet hem veel meer welkom, moet hem oneindig aannemelijker zijn dan dat van de Apostel.

12. a) Want ik heb ook dat Evangelie niet van een mens ontvangen, op de weg van mondelinge mededeling, als hoorder van een prediker (1 Kor. 11: 23), noch op de manier van

de school, als discipel van een leermeester (Luk. 2: 46 v.) geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus, heb ik het ontvangen evengoed als de twaalf.

a) Efez. 3: 3.

De veronderstelling bij deze bewijsvoering is, dat de prediking van elke apostel (vs. 1) goddelijk en waar is, omdat die onmiddellijk van de Heere komt; daarentegen de prediking van een, die niet door de Heere zelf, maar door een mens onderwezen is, pas door haar overstemming met de apostolische voor goddelijk kan worden gehouden. Men ziet uit ons vers dat, om de goddelijkheid van het Paulinische Evangelie in verdenking te brengen, door de tegenstanders de apostolische gelijkheid van Paulus met de twaalf werd bestreden.

Dat Paulus zijn Evangelie niet van mensen ontvangen of geleerd had, maar door openbaring van Jezus Christus, is het thema van zijn gehele volgende uiteenzetting. Onder deze openbaring is in de eerste plaats bedoeld de verschijning van de Opgestane bij Damascus (1 Kor. 9: 1; 15: 8), maar zonder verdere openbaringen uit te sluiten (Hoofdstuk 2: 2. 1 Kor. 11: 23. 2 Kor. 12: 1 v. er is ook wel inwendige geestelijke mededeling in het algemeen bedoeld, anders moest die eerste verschijning veel meer bepaald op de voorgrond zijn geplaatst, dan het geschiedt. Het ligt in de aard van de zaak dat Paulus zich hier vooral moest houden aan het negatieve, de afhankelijkheid van de eerste apostelen, beneden welke men hem wilde plaatsen, zowel bij zijn bekering en het begin van zijn apostolische roeping, als ook in de uitoefening daarvan en dat daarom in dezelfde graad de positieve kant, de openbaring van Christus, op de achtergrond treedt.

Behalve die verschijning bij Damascus zag Paulus de Heere nog vaker (Hand. 22: 17; 23: 11) en bleef hij als het ware in voortdurende omgang met Hem, waarbij hij onmiddellijk onderrichting van Hem ontving (1 Kor. 11: 23). Hij kon daarom met volle juist het Evangelie, dat hij predikte, voorstellen als onmiddellijk van God, zonder menselijke bemiddeling hem toevertrouwd.

Onder zijn Evangelie (Rom. 16: 25 v.), dat hem op bovennatuurlijke manier was meegedeeld, bedoelt hij hoofdzakelijk dat, dat hem eigenaardig was en zich in de leer van anderen, zelfs van de andere apostelen onderscheidde; en dit was zijn inzicht in de goddelijke raadsbesluiten met Israël en de Heidenen, zijn diep inzicht in de grote feiten van het leven van Christus, als dood en opstanding, zijn blik in de verborgen heerlijkheid van de kerk van Christus en op haar openbaring in de toekomst. Dit noemt hij (Efeze. 3: 4 vv.) het geheim van Christus, dat de heidenen ook erfgenamen, ook ingelijfd en deelgenoten van de belofte van God in Christus zijn en dat zelfs de hemelse machten in de kerk de menigvuldige wijsheid van God zou openbaar worden.

13. Hoe waar het nu is, dat ik slechts door een openbaring van Jezus Christus tot mijn Evangelie ben gekomen, kunt u afmeten; want u heeft mijn omgang gehoord, mijn wandel, die eertijds (vs. 23. Tit. 3: 3. Filem. 1: 11) in het jodendom was, in toestand, denk- en leefwijze van een Jood (2 Makk. 2: 22; 14: 38 dat ik uitnemend zeer, met bijzondere ijver, de gemeente van God (1 Kor. 1: 2) vervolgde en haar verwoestte (Hand. 8: 3; 9: 1 vv. ; 26: 9 v.

14. En dat ik als farizeeër, want ik was een kwekeling van die sekte (Hand. 23: 6), in het Jodendom toenam, mij zelfs verheffend (Fil. 3: 4 vv. 1 Tim. 1: 13. v.) boven velen van mijn ouderdom in mijn geslacht onder de Joden, die allen ook ijveren (Hand. 7: 19; 21: 20), zijnde

overvloedig ijverig voor mijn vaderlijke inzetten, de bepalingen van de ouden (MATTHEUS. 15: 2; 23: 2), zodat geen ander mij evenaarde.

De apostel herinnert de lezers aan het feit hun bekend, dat hij tot bij, tot op het ogenblik van zijn roeping, zo ver mogelijk was verwijderd gebleven van een boodschap, zoals hij die nu verkondigt; hij drukt er op, dat hij de gemeenten van God bovenmate vervolgd had en bovenmate voor de vaderlijke inzetten had geijverd. Wijst het eerste aan hoever hij verwijderd was geweest van het geloof in Jezus Christus, het tweede toont op welk een afstand hij was van de leer, dat heidenen en Joden evenzeer door dit geloof en daardoor alleen, zonder de werken van de wet, rechtvaardig worden.

Paulus geeft tevens te kennen, dat hij uit zijn vroegere toestand te goed de meningen kende, die de dwaalleraars nu aan de gemeenten in Galatië wilden opdringen.

In zijn afgelegde kleren wilden deze nu sier maken, zonder dat zij ooit de ernst hadden gekend, waarmee hij zelf een ijveraar voor de Joodse wet was geweest.

15. a) Maar wanneer het God behaagd heeft, die mij van (toen ik nog was in) mijn moederslijf aan (Luk. 1: 15. MATTHEUS. 19: 12. Jes. 49: 1, 5) afgezonderd heeft tot het apostelschap (vs. 1 Rom. 1: 5. 1 Kor. 1: 1. Jer. 1: 5) en te Zijner tijd (Hand. 9: 3 vv.) ook geroepen heeft door Zijn genade (1 Kor. 15: 10).

a) Hand. 13: 2.

16. Zijn Zoon, door lering van de Heilige Geest in mij te openbaren (2 Kor. 4: 6. 2Co Fil. 3: 8) met het doel, a) opdat ik die door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen, zo heb ik geloofd. Zodra mijn roeping mij is bekend geworden, zoals mij daarna nog in een bijzondere openbaring in de tempel is gezegd (Hand. 9: 15; 22: 21) ben ik meteen gehoorzaam geweest en in mijn geest verzekerd van mijn roeping heb ik dat werk aangevat. Ik ben niet te rade gegaan b) met vlees en bloed; ik heb niet gevraagd naar de mening van anderen (Efez. 6: 12) of ik ook werkelijk onder de heidenen mocht prediken, noch lering en aanwijzing van mensen begeerd, hoe ik zou moeten aanvangen.

a) Hand. 13: 2. Gal. 2: 8. Efeze. 3: 8. b) MATTHEUS. 16: 17.

Paulus wil zeggen, dat hij reeds van zijn moeders lijf door God was afgezonderd, later bij Damascus geroepen was en vervolgens met de openbaring van de Zoon van God was verwaardigd om Hem aan de heidenen te verkondigen.

De roeping door die openbaring van Christus werd hem zonder nadere onderwijzing duidelijk; de openbaring van de Zoon van God werd hem door apocalyptische mededeling van God ten deel en evenals de roeping tot de dienst riep, gaf de mededeling de inhoud te kennen van het Evangelie, dat onder de heidenen moest worden verkondigd (vs. 12).

Het doel van de openbaring van Jezus Christus was zeker voor Paulus ook een subjectief, namelijk zijn zaligheid; maar dit treedt bij hem op de achtergrond in het grote objectieve doel, als sprekende vanzelf; met hem werd de zaligheid gegeven aan de gehele gelovige heidenwereld.

Het Evangelie is een goddelijk woord, dat van de hemel neerdaalt en door de Heilige Geest wordt geopenbaard, maar zo, dat het uitwendige woord voorafgaat. Paulus had ook zelf vooraf het uitwendige woord van de hemel gehoord: "Saul, Saul waarom vervolgt u Mij?" en pas later had hij de verborgen inwendige openbaring gehad.

Tot een gezegende bediening van het predikambt behoort de openbaring van God in ons, dat wij datgene levendig erkennen, wat wij anderen moeten voorhouden; zonder deze behoudt wel het gepredikte woord, als men het zuiver en onvervalst laat, zijn kracht, maar zulke mensen kunnen het niet zuiver laten of waardig voordragen; zij weten het niet juist toe te passen en verderven veel van zijn kracht bij de hoorders.

17. En ik ben niet weer gegaan naar Jeruzalem, om daar raad te vragen, tot degenen, die voor mij apostelen waren, tot Petrus, Johannes, Jakobus en de anderen; maar ik ging, toen ik na enige dagen Damascus weer verliet (Hand. 9: 19-21), heen naar Arabië, om daar enige tijd in stilte door te brengen (vgl. bij Hoofdstuk 4: 27) en keerde, toen ik nu krachtiger in de Heere was geworden, weer naar Damascus, om daar geheel zelfstandig als leraar op te treden (Hand. 9: 22).

De apostel heeft er juist in gehandeld, dat hij niet met vlees en bloed te rade is gegaan; het zou toch een goddeloosheid zijn geweest, als hij de goddelijke openbaring eerst door mensenwoord had willen laten bekrachtigen, als iemand er aan zou getwijfeld hebben.

Het is de bedoeling niet, alsof men de mening van een ander niet zou mogen horen; men moet hem echter het prè, de overhand niet geven, als God getuigenis heeft afgegeven. Is Gods wil duidelijk en staat de zaak duidelijk in Gods woord, dan is het niet nodig andere mensen te raadplegen; maar is Gods wil nog twijfelachtig, dan kan men veel goede vrienden om raad vragen, maar het moeten toch degenen zijn, die godsvrucht en wijsheid bezitten.

Van een Apostolische werkzaamheid in Arabië wordt nergens een spoor gevonden; wij moeten dus aannemen, dat zijn reis daarheen slechts voor een privaat doel, hoogst waarschijnlijk ten behoeve van geestelijke eenzaamheid, als voorbereiding tot het werk werd ondernomen Ac 9: 22. Daaruit kan dan ook het stilzwijgen van Lukas verklaard worden, die het apostolaat van Paulus slechts in korte omtrekken wilde schilderen.

18. Daarna, (opdat ik nog in het bijzonder aanwijs, dat ik mijn Evangelie (vs. 12) van geen mens heb ontvangen noch geleerd), kwam ik, na dat drie jaren sinds mijn bekering en roeping waren voorbijgegaan, van Damascus door de ongelovige Joden verdreven (Hand. 9: 23 vv. 2 Kor. 11: 32 v. weer te Jeruzalem, om Petrus te bezoeken. Ik wenste hem persoonlijk te leren kennen, omdat hij toen nog aan het hoofd van de gemeente stond en ik dus in zijn bekendheid veel belang moest stellen, omdat ik met de gemeente zelf in een vriendschappelijke betrekking wenste te komen (Hand. 9: 26) en ik bleef bij hem niet meer dan vijftien dagen (Hand. 9: 26-28; 22: 17 v.).

19. En ik zag behalve Petrus geen anderen van de apostelen, omdat al de overigen van Jeruzalem afwezig waren, dan Jakobus, de broer van de Heere ("Uit 10: 4" en "Ac 15: 21).

20. Hetgeen nu ik u in het zo-even (vs. 18 v.) meegedeelde schrijf, ziet, daarover kan ik zeggen: ik getuig a) voor God, dat ik niet lieg (vgl. 2 Kor. 11: 31; 1: 23).

a) Rom. 9: 1. 1 Thessalonicenzen. 2: 5. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1.

Tot deze heilige verzekering werd Paulus gedrongen door het gewicht van het zo-even medegedeelde voor zijn doel, om zijn apostolische zelfstandigheid aan te wijzen; want was hij een leerling van de apostelen geweest, dan moest hij het geworden zijn, toen hij voor de eerste maal na zijn bekering te Jeruzalem bij de apostelen was en niet alleen was hij daar met een ander doel en slechts weinige dagen geweest, maar hij had er behalve Petrus niemand anders dan Jakobus (II) aangetroffen.

Als het al mogelijk was, dat Paulus in de tijd van 15 dagen een onderrichting had ontvangen, zo was toch een eigenlijk ter school gaan bij de andere apostelen niet mogelijk. Vandaar de uitdrukkelijke mededeling van de tijd. En tot een inleiding in het apostelschap en tot een volmacht geven aan hem had toch het gehele college van apostelen te Jeruzalem moeten zijn. Hij vond echter behalve Petrus alleen Jakobus, de broeder van de Heere, die zonder twijfel hier is voorgesteld als een van de twaalf en dus geen ander kan zijn dan Jakobus, de zoon van Alfeüs (MATTHEUS. 10: 3). De tegenstanders van Paulus wisten zeer goed, dat Paulus op de hier vermelde tijd (omstreeks in het jaar 39 na Christus) zich te Jeruzalem had opgehouden en met de apostelen had verkeer. Nu gaven zij voor, dat hij juist toen door de andere apostelen in het Christendom uitvoerig onderwezen en tot een zendeling gevormd was. Nu stelt de apostel de feitelijke uitwendige omstandigheden onder verzekering van de juistheid van zijn mededelingen in de beide beslissende punten duidelijk voor, om daaruit de lezers te laten zien, hoe ongerijmd zo'n voorgeven van de dwaalleraars was; "God had alles voorzien, waarmee men Paulus in het vervolg wilde neerdrukken. Hij heeft het daarom in Zijn wegen zo bestuurd, dat men niet kon zeggen, dat hij zijn roeping van de eerste apostelen te Jeruzalem had ontvangen en toch ook niet aan de andere kant, dat hij in het geheel niet te Jeruzalem had durven komen. Gods goede Geest brengt het overal met ons in het reine; ook de schijnbaar kleine, toevallige omstandigheden in ons leven staan onder Zijn leiding; merken wij het niet dadelijk op, wij zien het toch daarna. "

21. Daarna, toen ik na die 15 dagen de stad weer moest verlaten, om de vervolgingen van de Joden, ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië; (Hand. 9: 29).

22. En ik was, toen ik in Cilicië vertoefde, van gezicht onbekend aan de gemeenten in het landschap Judea (Joh. 3: 22), die in Christus zijn, aan de Christelijke gemeenten daar, waartoe ik niet had kunnen komen.

23. Maar zij hadden alleen gehoord door berichten uit Jeruzalem, dat men zei: "Degene, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, dat hij eertijds verwoestte". Zo spraken zij, toen hun mijn werkzaamheid gedurende die 15 dagen bekend werd (Hand. 9: 28 v.).

24. En zij verheerlijkten God in mij, dat Hij mij had teruggebracht van mijn vorige wegen, waarop ik hun zo zeer tot verdriet en lijden was geweest (Hand. 11: 18).

De mededelingen in vs. 22 wijzen eveneens aan, dat Paulus geen leerling van de apostelen was, zoals het doel van de hele samenhang is. Als leerling van de apostelen zou hij in verbintenis met Jeruzalem zijn gebleven en van daar met zijn werkzaamheid in de gemeente van Judea zijn gekomen (hetgeen hij toch volgens Hand. 26: 20 later deed, namelijk bij de tweede reis naar Jeruzalem, waarmee hij in gemeenschap met Barnabas zeker, als men Hand. 11: 29 v. 12: 25 een geruime tijd heeft doorgebracht) en hun zo bekend zijn geworden. In welke betrekking zij echter voor de eerstvolgende tijd tot hem bleven, zegt de zin, dat zij alleen in staat waren van zijn bekering en werkzaamheid te horen. De apostel voegt er niet om niet, maar met het juiste gevoel van voldoening bij: "zij verheerlijkten God in mij; " want

tussen die indruk, die hij toen op de gemeenten van Judea maakte en het hatelijk drijven van de Judaïsten in Galatië tegen hem was een in het oog lopend verschil.

De verheerlijking van God over zijn bekering heeft weer veel uitgewist van de vroeger veroorzaakte ergernis.

HOOFDSTUK 2

PAULUS' VERGELIJKING MET DE APOSTELEN. STRIJD MET PETRUS' PREDIKING OVER DE RECHTVAARDIGING DOOR HET GELOOF

II. Vs. 1-10. Paulus had de oorspronkelijkheid van zijn Evangelie en zijn apostolaat beweerd. Hij had beide onmiddellijk van de Heere zelf ontvangen en niet van mensen, niet van de vroegere apostelen overgenomen of geleerd. Nu gaat hij over tot een tweede punt, de erkenning van zijn Evangelie en zijn apostolaat door de apostelen, die door Jakobus II, Petrus en Johannes waren vertegenwoordigd. Daarvoor was die reis naar Jeruzalem, die hij in gemeenschap met Barnabas naar het zogenaamde apostelen-concilie in het jaar 50 na Christus, maakte, beslissend. Hij deelt nu die gebeurtenissen uitvoerig mee, die in Hand. 15: 1-29 volgens het daar voorkomend verband van geen belang waren en daarom door Lukas waren voorbijgegaan, maar hier van bijzondere betekenis waren. Bedenkt men, dat het punt, waarom zich in de vorige afdeling de bewijsvoering van de apostel bewoog, door hetgeen hij van zijn reis naar Jeruzalem in het jaar 39 meedeelde, volledig is behandeld, maar het hier een geheel ander punt is, dat nu wordt verklaard, dan zal men zich niet verwonderen, dat Paulus van zijn reis naar Jeruzalem, in Hand. 11: 29 v. 12: 25 in het geheel niet spreekt, maar dadelijk tot de derde overgaat, die hij na zijn bekering tot Christus heeft gemaakt. Daar hij bij zijn reis voor de collecte reeds leraar te Antiochië was (Hand. 11: 26) was, die reeds over de grenzen van die tijd, waarin van hem kon worden gesproken als van een leerling van de apostelen. Daarom spreekt hij er bij de vorige afdeling volstrekt niet van, in deze komt die in het geheel niet te pas, omdat toen de apostelen behalve Jakobus II van Jeruzalem afwezig waren Ac 11: 30, zodat een erkenning van het apostel-college in het geheel geen plaats kon hebben.

1. Daaraan ben ik, na veertien jaren, van mijn bekering afgerekend (vgl. Hoofdstuk 1: 18), weer naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, zoals ik met deze reeds 5-6 jaar vroeger de collecte daarheen had overgebracht (Hand. 11: 30; 12: 25), behalve andere medehelpers (Hand. 15: 2) ook Titus meegenomen hebbend, hoewel deze nog onbesneden was Ac 18: 23.

Men kan die 14 jaren met de meeste uitleggers rekenen van de bekering van Paulus als het voornaamste tijdpunt, zodat de drie jaren in Hoofdstuk 1: 18 en het oponthoud te Tarsen ook zijn ingesloten; men kan ze echter ook, zoals bijvoorbeeld Luther op het voetspoor van Hyronimus heeft gedaan, van Hoofdstuk 1: 18, of wat eigenlijk op hetzelfde neerkomt, van Hoofdstuk 1: 21 aftellen. Welke van die beide berekeningen de juiste is, kan niet op spraakkunstige, maar alleen op chronologische gronden worden beslist. Dan komt het er op aan, die van zijn latere reizen naar Jeruzalem Paulus op onze plaats op het oog heeft. Zijn eerste reis was die welke in Hand. 11: 29 en 12: 25 en in het jaar 44 na Christus plaats had. Had hij die bedoeld, dan viel in het jaar 30 of (volgens de eerste manier van rekenen) zijn bekering, of reeds (naar de tweede manier van rekenen) zijn reis met Petrus in Hoofdstuk 1: 18 v. Het ene is evenmin aan te nemen als het andere, de apostel heeft zeker de reis niet in aanmerking genomen. Nu wordt veel door de uitleggers beweerd, dat hij zich aan zo'n verzwijgen zeker niet zal hebben schuldig gemaakt. Hij zou daardoor zijn tegenstanders, die hij wilde aanwijzen dat hij geen leerling van de apostelen was, zelf de wapens in de hand hebben gegeven en de verdenking van opzettelijk onvolledige optelling voor de tegenstanders zou op hem liggen. Men zou daarom moeten aannemen, dat het bericht van Lukas in Hand. 11: 29 v. en 12: 25 verkeerd was, dat het of geheel vals, of toch zeer onnauwkeurig was, dat Paulus toen wel tot Judea, maar niet naar Jeruzalem zou zijn gekomen en Barnabas de collecte aan de oudsten zou hebben overgegeven. Die redenering is zeker geheel

onaanmemelijk; wij hebben reeds boven in de inleiding tot onze afdeling er opmerkzaam op gemaakt, dat hier geen sprake meer is van discipelschap van de apostel, welk onderwerp reeds geheel was afgehandeld; de zaak, die nu behandeld wordt, is de erkenning van het Paulinische Evangelie en apostolaat van de kant van de apostelen. Paulus gaat hier dus zijn reis niet voorbij, hij haalt alleen, zoals dat bij een verstandig man vanzelf spreekt, zo een niet aan, die met hetgeen hij wil voorstellen, in het geheel in geen verband staat. Als nu echter Wieseler Paulus' reis naar Jeruzalem, die verder volgt en die ons in Hand. 15: 1 vv. wordt meegedeeld, voorbijgaat en beweert, dat hier op onze plaats wordt gehandeld over de reis in Hand. 18: 22 genoemd, dan is dat zeker een salto mortale, die wij hem niet willen nadoen, reeds daarom niet, omdat Paulus en Barnabas reeds van elkaar gescheiden waren (Hand. 15: 37 vv.). Hij komt dan ook met zijn mening tot de zonderlinge bewering, dat Paulus reeds als jongeling van ongeveer 20 jaar in het jaar 40 na Christus bekeerd zou zijn, zonder te bedenken of het wel mogelijk zou zijn, dat de apostel zich reeds na 23-24 jaren in Filem. 1: 9 een oud man noemde, wanneer hij toch slechts 43-44 jaren telde. Ook zou, nadat Paulus en Jakobus zich op deze manier hadden uitgesproken als in Hand. 15: 7 vv. te lezen is een handelwijze vier jaren later, zoals wij dan hier voor ons zouden hebben, een ondenkbaar iets zijn. Nee, de reis in Hand. 15: 1 vv. en die op onze plaats bedoeld is, zijn een en dezelfde. Dat is zonder twijfel en wordt ons te duidelijker, als wij in Hoofdstuk 5: 1 en 6: 13 en uitdrukkingen vinden, die zeer levendig herinneren aan gedachten en uitdrukkingen van Petrus en Jakobus in Hand. 15: 10 en 28 Zo schijnt het "weer" in plaats van alleen te behoren tot het "naar Jeruzalem opgegaan", integendeel betrekking te hebben op de hele zin, met insluiting van het "met Barnabas" en wel in het bijzonder op het laatste, zodat daarin zou zijn opgesloten, dat Paulus reeds vroeger met Barnabas (alleen dat deze toen de hoofdpersoon was, zoals uit het voorop plaatsen van zijn naam blijkt) een gemeenschappelijke reis naar Jeruzalem had gemaakt, die in Hand. 11: 29 v. vermeld is. Blijkt nu uit hetgeen wij reeds vroeger opmerkten, dat Paulus op onze plaats geenszins een voorgaande optelling van zijn reizen naar Jeruzalem bedoelt, maar dat de hier bedoelde reis met die in Hoofdstuk 1: 18 in parallel staat en evenzo voor het tweede punt van zijn uiteenzettingen dient, als de ander voor het eerste punt, dan ligt voor de hand, dat ook de telling "na veertien jaren" parallel staat met die in Hoofdstuk 1: 18 "na drie jaren" en wij dus niet de bovengenoemde tweede manier van rekenen mogen volgen, maar bepaald de eerste moeten vasthouden. Daarom daar het apostolisch concilie waarschijnlijk in het jaar 50 na Christus plaats vond, valt de bekering van Paulus in het jaar 36.

2. En ik ging, afgezien van de opdracht, mij door de gemeente te Antiochië gegeven (Hand. 15: 1 v.), wat mijn persoon aanging, op door een openbaring, die ik van de Heere had ontvangen Ac 15: 3 en stelde hen, de opziensers en leden van de gemeente daar, in een openbare vergadering Ac 15: 5 het Evangelie voor, dat ik predik onder de heidenen (Rom. 3: 21 vv.) en in het bijzonder deed ik in een bijzondere conferentie mededeling aan degenen die in achtung waren, aan de hoofden van de gehele Christelijke gemeente, aan de apostelen, van welke de drie in vs. 9 genoemden nog aanwezig waren Ac 11: 30. Ik deed dit opdat zij mochten erkennen, of ik niet enigszins tevergeefs zou lopen of gelopen hebben (Fil. 2: 16. 1 Kor. 9: 24 vv.

De apostel kon het hem geopenbaarde en vervolgens medegedeelde woord van God hun slechts met die bedoeling voorhouden, dat zij het als zodanig erkenden en ten gevolge daarvan zijn prediking goedkeurden, niet opdat hij daardoor zou worden geleerd en bevestigd, maar omdat hij anders zijn afhankelijkheid zou hebben bewezen.

Bij hen, met wie de apostel in aanraking kwam, wilde hij de overtuiging vestigen, dat zijn Evangelie door de Heere met goed gevolg was bekrond. Hij zelf kon daaraan en aan de

waarheid ervan niet twijfelen, maar was het zijn tegenstanders gelukt om het verbindende van de Mozaïsche wet tegenover hen door te drijven, dan was zijn moeite onder de heidenen voor het verleden en voor de toekomst verloren, dan was voor altijd de mogelijkheid afgesneden geweest om de grote menigte van de heidenen tot het Christelijk geloof te brengen. Om dit te verhinderen, stelde hij zijn Evangelie met de uitkomsten ervan voor en bewerkte daardoor die beslissing van het concilie te Jeruzalem, die de kerk onvoorwaardelijk voor de heidenwereld opende.

Blijft men bij de gewone opvatting van de grondtekst: "opdat ik niet enigszins tevergeefs zou lopen of gelopen hebben" (vgl. 1 Thessalonicenzen. 3: 5), dan wilde Paulus een verijdeling van zijn vorige en zijn volgende werkzaamheid daardoor voorkomen, dat de gemeente en de apostelen te Jeruzalem aan de manier, waarop hij het Evangelie onder de heidenen verkondigde, hun goedkeuring gaven, zoals zij dat dan ook in Hand. 15: 7 vv. deden, omdat zonder deze toestemming en erkenning de door hem bekeerde Christeen buiten de gemeenschap met de overigen gebleven zouden zijn.

Hoe zelfstandig hij ook zijn loopbaan was begonnen, zo moest hij er toch belang in stellen om met de eerste gemeenten in reïne betrekking te zijn. Hoezeer hij reden had om op een goede verstandhouding prijs te stellen, wijst reeds de poging aan, om de besnijdenis van Titus af te dwingen, waartegen Paulus zich moest verzetten.

3. a) Maar ook, hoezeer men in deze bijzondere samenkomst van de kant van de apostelen in het begin tot zo'n stap geneigd was, Titus die met mij was als toekomstig helper van de apostelen, een Griek zijnde, niet zoals Timotheus (Hand. 16: 1 vs.) alleen van vaders kant, maar van vaders en moeders kant, werd ten gevolge van mijn tegenspraak niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

a) 1 Kor. 9: 21.

Het "een Griek zijnde" staat in verband met "die met mij was"; Paulus is zich namelijk bewust van de stoutheid, ja van het trotseren, dat er in gelegen was om de Griek met zich te nemen naar het concilie te Jeruzalem, de zetel van het Judaïsme; want juist als apostolisch medewerker moest zo iemand als onbesnedene bijzonder ergerlijk zijn voor de Judaïstisch gezinden (Hand. 21: 28). Hij wilde echter in hem een van de broeders bij zich hebben, voor wier vrijheid hij moest strijden tegen die Judaïsten, die in de gemeente te Antiochië waren ingedrongen. Gewoonlijk meent men, dat in de woorden: "ook Titus werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden" zou liggen, dat men de besnijdenis van Titus niet zou hebben gevraagd; maar dan zou de uitdrukking "werd niet genoodzaakt" zonder aanleiding zijn. Zonder twijfel werd echter werkelijk zijn besnijding, op aandrang van die valse broeders (vs. 4), geëist, maar Paulus en Barnabas gaven niet toe en hun tegenstand werd geëerbiedigd.

Willekeurig is de onderscheiding, dat vs. 3-5 het bericht zou bevatten over de algemene samenkomst van de gemeente en pas vs. 6-10 over de bijzondere vergadering met de apostelen. Het oordeel van degenen, die hij in vs. 2 bedoelde, als hij zei "hun", treedt integendeel geheel op de achtergrond en hij spreekt alleen van de laatstgenoemden "die in achting waren" of "die het aanzien hadden". Hij houdt de dwaalleraars voor, dat hij de goedkeuring van deze ontvangen had; er is dus ook in hetgeen in het voor ons liggende vers staat, een oordeel te zien van de eerste apostelen.

4. En dat hebben wij met alle kracht trachten te verkrijgen, omwille van de ingekropen valse broeders (2 Kor. 11: 26. Hand. 15: 24), die bij de toestand van Jeruzalem en Judea, zoals die in Hand. 15: 3 nader is uiteengezet, in de Christelijke gemeente, waartoe zij inwendig niet behoorden, van bezijden ingekomen waren, om te verspieden onze vrijheid van de Mozaïsche wet (Rom. 10: 4,), onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben. Die was hun een doorn in het oog, die probeerden zij ons te ontnemen en daarom bespieden zij ons evenals men een stad nadert, die men wil veroveren (Gen. 42: 9), opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen onder het juk van hun inzettingen (Hand. 15: 5 en 10).

Volgens de grondtekst moeten wij vertalen: evenwel (ging het dwingen niet door vs. 5) om van de ingekropene enz. Volgens de woorden zou het kunnen voorkomen, alsof Paulus aan het verlangen om Titus te laten besnijden wel zou hebben kunnen toegeven en dus in dit geval het aannemen van de besnijdenis op zichzelf zonder bedenking zou zijn geweest; maar hoe zou dat toegeven met zijn in Hoofdstuk 5: 3 uitgesproken grondstelling over het onverenigbare van het aannemen van de besnijdenis en de daardoor op zich genomene verplichting tot het houden van de wet overeen kunnen stemmen met de gemeenschap van de genade van Christus? Hoe zou dat overeenkomen met de grondstelling in 1 Kor. 7: 17 v., dat ieder zo blijven moest, zoals hij geroepen was, of hij besneden of onbesneden was? Zo'n toegeeflijkheid zou toch zeker de grootst mogelijke inschikkelijkheid zijn voor het standpunt van de wettischen, waarvan in 1 Kor. 9: 20 sprake is, ja verre hebben overtroffen; op zijn hoogst zou Paulus, als het denkbaar was, de besnijdenis als uitwendige handeling zonder godsdienstige betekenis hebben kunnen toelaten. De apostel zegt echter alleen, dat hij met het oog op die Zelotische Judaïsten gemeend had zich ernstig te moeten verzetten, zonder daarmee te bekennen dat hij zich de besnijdenis zou hebben laten welgevallen, dat hij de anderen, die het verlangden, in het geheel niet zou hebben weerstaan. Zij, die Judaïsten, waren het, die hem er vooral van afhielden, door een ogenblikkelijk toestaan aan de anderen een voor de Christelijke vrijheid zo gevaarlijke grondstelling zich te laten verheffen. Daarom noemt hij het als het bijzondere motief van zijn tegenstand, als hij zegt, dat het verlangen bepaald was afgewezen en wel om de valse broeders, waaruit in het geheel niet volgt, dat het alleen omwille van hen werd afgeslagen.

Dat de zaligmakende waarheid van het Evangelie, zoals Paulus het zuiver onder de heidenen gepredikt had, onveranderlijk bleef staan als het fundament van de kerk, daarom heeft hij geworsteld en dat heeft hij ook als prijs van de overwinning verkregen. Zijn "bij u", waarmee hij in het bijzonder de Galatiërs toekent wat het hele heidendom aangaat, dat tot het koninkrijk van de hemelen was geroepen, gaat ook ons aan. Ook ons ten zegen heeft Paulus een goede strijd gestreden tegen de valse broeders, om het kleinood van de waarheid van de Evangelie. En toen onder het pausdom de boeien, door de apostolische kerk afgeweerd, de Christeen heinde en verre omsloten, toen is Paulus' getuigengeest ontwaakt in M. Luther, om met nieuwe gloeiende tong de waarheid van het Evangelie te bekrachtigen.

5. Welken verspieders wij, Barnabas en ik, ook niet een uur hebben geweken, ook niet toen de apostelen tot toegeven raadden Ac 15: 5, met onderwerping, zodat wij aan hun verlangen zouden hebben toegegeven. Wij hebben die strijd zo ernstig volgehouden, opdat de waarheid van het evangelie (Rom. 3: 20 en 28) bij u, Christenen uit de heidenen (Rom. 11: 13), waaronder ook u Galaten moet geteld worden, zou verblijven en hoe ondankbaar is het dan van u, dat u zich nu die vrijheid laat ontroven (Hoofdstuk 5: 1 vv.).

6. En van degenen, die geacht waren wat te zijn, van degenen die het aanzien hadden van de apostelen (hier moest nu de nazin volgen: "leerde ik niets wat nog tot aanvulling zou hebben

kunnen dienen van hetgeen ik van mijn kant bij de samenspreking in vs. 2 hen had voorgelegd"; de apostel voegt echter eerst een tussenzin in en vat dan de afgebroken gedachte aan het einde van het vers weer in een anderen vorig op), hoe zij eertijds waren, namelijk discipelen van de Heere in de dagen van zijn vlees en wel bijzonder geliefde discipelen, verschilt mij niet; het heeft op mijn overtuiging van de waarheid geen invloed. a) God neemt de persoon van de mensen niet aan, dat Hij Zijn openbaringen en genadegiften aan een beproefde klasse als de eens voor altijd bevoorrechte zou hebben gebonden en die niet aan anderen zou kunnen geven: want (om nu de straks aangevangen rede verder voort te zetten) die geacht waren hebben mij niets toegebracht; zij hebben mij niets meergeleerd dan ik hun reeds door mededeling van mijn eigen Evangelie over de Christelijke weg van de zaligheid had voorgedragen.

a) Deut. 10: 17. 2 Kron. 19: 7. Hand. 10: 34. Rom. 2: 11. Efeze 6: 9 Kol. 3: 25. 1 Petrus 1: 17

7. Maar daarentegen, als zij uit hetgeen ik hun over mijn werkzaamheid berichtte, zagen, dat aan mij het Evangelie van de voorhuid, van de heidenen, toebetrouwd was (Rom. 2: 26; 11: 13; 1: 5, zoals aan Petrus, de vertegenwoordiger van de twaalf, dat van de besnijdenis) van de Joden (Rom. 3: 30. 1 Kor. 9: 2 ;

8. Want, zo bleek verder duidelijk uit mijn mededelingen, die God (Hoofdstuk 3: 5), die in Petrus krachtig wrocht tot het apostelschap van de besnijdenis, om dat met goed gevolg te bedienen, a) die wrocht ook krachtig in mij onder de heidenen (Hand. 15: 3 v. en 12).

a) Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21.

9. En als Jakobus, die sinds Hand. 12: 17, na het ter dood brengen van Jakobus de ouderen aan het hoofd van Jeruzalems gemeente stond (Hand. 15: 3 vv.) en met hem, Cefas of Petrus (Joh. 1: 42. 1 Kor. 3: 22; 9: 5; 15: 5 (het schijnt, dat Paulus zich overal van deze Hebreeuwse naam bedient, waar hij zich schikt naar de manier van uitdrukking bij de Joods-Christelijke partijen, die uit Joods purisme Petrus liever zo noemden) en Johannes, die geacht waren pilaren in de kerk van Christus (1 Tim. 3: 15. Openb. 3: 12) te zijn, de genade, die mij gegeven was, om namelijk even zowel een onmiddellijk door de Heere geroepen apostel te zijn als zijzelf, bekenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand van de gemeenschap, opdat wij tot de heidenen en zij tot de besnijdenis zouden gaan.

Terwijl Paulus in vs. 2 degene, die hij in Hoofdstuk 1: 17 noemt degenen, die "voor mij apostelen waren", eenvoudig karakteriseert als mensen van aanzien, of als autoriteiten in de kerk, zoals men kortaf pleegt te zeggen, zoals ook hij zelf hen kan noemen, als men maar door hun autoriteit de zijnen niet probeert te verdrukken, gebruikt hij in vs. 6 naar de grondtekst een enigszins andere uitdrukking, die wij zouden kunnen vertalen: "die er voor werden gehouden iets groots te zijn", omdat hij nu niet meer te doen had met hun rechtmatig aanzien binnen de kerk, maar met de overdreven waardering van de Judaïsten van hen tegenover hem. Om vervolgens die overdreven verering nader aan te wijzen, wat betreft hetgeen, waarop die gegrond was, voegt Paulus er eerst de opmerking bij: "hoe zij (Jakobus en Cefas en Johannes, vs. 9) eertijds waren, verschilt mij niet. " Ten opzichte toch van deze drie stelden de Judaïsten (en gelijk toen die te Jeruzalem vs. 4 en Hand. 15: 1, 5, 24, zo later die in Galatië Hoofdstuk 1: 7; 4: 17; 5: 7 vv; 6: 12 v. dat zij niet slechts, zoals de apostelen, van de Heere onmiddellijke discipelen gedurende Zijn leven waren geweest, maar nog bovendien Zijn vertrouwde vrienden (Cefas en Johannes, Mark. 5: 3; 9: 2; 14: 33 en aanverwante broeders (Jakobus, Hoofdstuk 1: 19). Dit punt van overwaardering wijst hij nu met dit woord af als

nietsbetekenend, wanneer het namelijk niet alleen tegenover mensen, maar zelfs tegenover God in zoverre moest worden op de voorgrond gesteld, als had deze hem, Paulus, niet tot een apostel en wel tot een met de drie geheel gelijken apostel kunnen roepen, maar was met de macht van zijn roeping tot die beide punten beperkt geweest. Hij voegt er de verdere aanmerking aan toe: "God neemt de persoon van de Mensen niet aan." Deze opmerking maakt hij tevens met het oog op zijn eigen persoon, maar in andere zin: bij die drie vond dan een aanzien van de mensen plaats, wanneer hetgeen van hun persoon door de dwaalleraars op de voorgrond werd geplaatst, God werkelijk, zoals zij met hun overwaardering eigenlijk beweerden, zo de handen bond, dat hij naast hen geen andere in het apostolaat als een gelijke mocht plaatsen; bij hem heeft daarentegen de omstandigheid, dat hij van te voren een lasteraar en een vervolger en een verdrukker was (1 Tim. 1: 13), God niet teruggehouden hem tot een uitverkoren vat te stellen (Hand. 9: 15). Terwijl dan Paulus volgens deze tweevoudige opmerking de gedachte, die hij aan het begin van het vers bij de woorden: "van degenen, die geacht waren wat te zijn" op het oog had, maar eerst liet varen, vervolgens weer opneemt, verandert hij de vorm, waarin, volgens juiste constructie, het volgende eigenlijk had moeten staan. Verder doet hij met het "maar daarentegen", waarvoor hij op zijn persoon nadruk legt, als of een eveneens door God hoog bevoorrechte en met die drie hoofdapostelen geheel gelijk gestelde, opmerken, dat die drie de betekenis van zijn apostolaat erkend hadden. Daarop verklaart hij dan, dat wat de tweede zaak aanging, waarover, volgens het tweede deel van de inleiding (Hoofdstuk 1: 6 vv.), in onze brief gehandeld werd, namelijk, wat zijn Evangelie aanging, door die drie hem noch iets gezegd was tot verbetering, noch tot aanvulling en zijn Evangelie dus als geheel juist wordt bevestigd. "Het zou een toevoeging aan de Evangelische prediking van Paulus geweest zijn, als de eis van de valse broeders, zoals die in Hand. 15: 3 vernomen werd, van de kant van de aanzienlijken gebillijkt was; maar het tegendeel daarvan heeft plaats gehad".

10. Alleen (en overigens werd geen voorbehoud gemaakt), dat wij de armen in de gemeenten van Judea (Rom. 15: 25 v.) zoals wij dat reeds eenmaal hadden gedaan (Hand. 11: 29 v.) zouden gedenken, a) wat ik zelf ook heb gedaan, zoals ik dan dienvolgens bij u zelf een collecte ten die einde zal doen houden (1 Kor. 16: 1).

a) Hand. 24: 17. 1 Kor. 16: 1. 2 Kor. 8: 1; 9: 1.

Hiermee was ten sterkste de erkenning uitgesproken van de gelijkheid van Paulus, in het bijzonder de goedkeuring van zijn leer. Zo weinig verlangden de oudere apostelen een verandering van zijn leer, dat zij die integendeel daardoor volkomen billijkten en op het ondubbelzinnigst verklaarden, dat zij die voor het zuivere Evangelie erkenden dat gepredikt moest worden; anders toch hadden zij aan Paulus niet zelf met zoveel gerustheid de heidenwereld als arbeidsveld kunnen toewijzen. Zij hadden slechts één wens over Paulus en Barnabas; die betrof volstrekt niet een verandering van de leer, maar alleen hun ook zorg dragen voor de armen van Judea.

De apostelen erkenden de dubbele apostolische roeping, volgens welke met het een Evangelie twee onderscheiden kringen van volken moesten worden bekend gemaakt (Joh. 10: 16); hierop maakten zij de verdeling. Het sprak vanzelf en bleef dus onaangeroerd, dat er modificaties waren, met de praktijk afzonderlijk verbonden en door de Joodse diaspora teweeggebracht, volgens welke de principiële scheiding van de werkkring inderdaad slechts relatief en zonder uitsluitende geografische en ethnographische begrenzing kon worden doorgezet. Hoe weinig in het bijzonder Paulus meende, dat de bekering van de Joden van zijn

werkzaamheid als apostel van de heidenen was uitgesloten, blijkt behalve uit de Handelingen van de Apostelen, uit plaatsen als 1 Kor. 9: 20. Rom. 1: 16; 9: 1 vv. ; 11: 14.

De drie apostelen, die pilaren waren, steunden van hun kant het moederhuis van God in geheel Judea, totdat Jakobus te Jeruzalem de Heere met zijn marteldood verheerlijkte, Petrus werd gegord en gebracht waarheen hij niet wilde (Joh. 21: 18), in de voetstappen van Paulus tot de marteldood te Rome. Johannes bleef, totdat de Heere ten gerichte over Jeruzalem kwam en Hij, nadat ook Paulus afgeroepen was, Zijn geliefde discipel tot pilaar in de onvernietigbare tempel van het waarachtige Jeruzalem, de geestelijke godstad stelde, die Joden en heidenen in Christus verenigde.

Uit onze plaats kan men overigens tot duidelijkheid komen over de verhouding van de apostel Jakobus, de zoon van Alfeüs (MATTHEUS. 10: 3) en van Jakobus, de broeder van de Heere, met de bijnaam de rechtvaardige, waarover zoveel geschreven is, of zij twee onderscheiden (Jakobus II en III), of een en dezelfde persoon (Jakobus III) zijn. I. Onmogelijk kan Jakobus, hier (vs. 9) bedoeld, een niet-apostel zijn; want al was het ook op zichzelf denkbaar dat een broeder van de Heere, tot het geloof bekeerd, om deze zijn verwantschap en andere persoonlijke eigenschappen een uitstekende plaats in de Jeruzalemse gemeente had verkregen, zo kon die toch geenszins een zo uitstekende zijn, dat hij, zoals hier en in Hand. 15: 13 vv. zelfs boven de apostelen Petrus en Johannes had mogen worden gesteld, als hij ook niet zelf een apostel was. Ook zou zeker Paulus, zelfs als de gemeente te Jeruzalem met haar hoofden zich aan zo'n te hoge waardering van de lichamelijke verwantschap met Jezus had schuldig gemaakt, zich volgens zijn woord in 2 Kor. 5: 16 hebben onthouden om Jakobus onder de "pilaren" te rekenen, waarvoor hij slechts werkelijke apostelen houden kon (Efeze 2: 20). Daarentegen hadden de Judaïsten, die zo groot gewicht hechtten aan het discipelschap van Jezus, dat zij Paulus niet voor een apostel wilden laten doorgaan, omdat hem volgens hun mening deze onmiddellijke roeping van de Heere ontbrak een reeds uitwendig geheel onhoudbare plaats ingenomen bij hun strijd tegen hem, zo het hoofd van de gemeente te Jeruzalem, voor wier zendelingen zij zich uitgaven (vs. 12), slechts tot die broeders van Jezus, die gedurende Zijn leven ongelovig bleven en zich eerst na Zijn opstanding tot Hem bekeerden (Joh. 7: 5; 20: 17. 1 Kor. 15: 7 maar niet tot de kring van de twaalf had behoord. Dienvolgens staat vast, dat deze Jakobus hier geen ander is dan Jakobus II, de zoon van Alfeüs, zoals hij in alle vier de apostellijsten (MATTHEUS. 10: 3. Mark. 3: 18. Luk. 6: 15. Hand. 1: 13) genoemd wordt. Aan Jakobus I zou om de ter dood bringing in het jaar 44 (Hand. 12: 1 v.) alleen dan kunnen gedacht worden, als de hier vermelde reis van Paulus naar Jeruzalem dezelfde was als die in Hand. 11: 29 v. is vermeld, dat wij reeds boven als een onhoudbare voorstelling hebben weerlegd. II. Onmogelijk kan die Jakobus, die in Hoofdstuk 1: 19 door Paulus "broeder van de Heere" genoemd is, een ander persoon zijn, dan die Jakobus, die op onze plaats een pilaar genoemd is en daardoor als apostel is gekarakteriseerd. Paulus had zijn lezers niet meer op een dwaalspoor kunnen brengen, dan wanneer hij hier plotseling, zonder alle aanduiding van verschil een andere Jakobus had bedoeld, dan de kort te voren genoemde broeder van de Heere. Het is zeer gemakkelijk te verklaren, dat Paulus bij het eerste noemen van deze Jakobus (Hoofdstuk 1: 19), diens verwantschap tot de Heere niet alleen ter onderscheiding van Jakobus I, die bij zijn toenmalige reis nog leefde, aangaf, maar ook om datgene aan te wijzen, wat deze Jakobus II bij zijn Judaïstische tegenstanders een bijzonder aanzien verleende (vgl. bij Hoofdstuk 2: 6); en weer spreekt het vanzelf, dat Paulus ten tweeden male (Mal. 2: 9) de eenmaal gegeven nadere aanwijzing, die ieder opmerkzaam lezer nog in de gedachte moest hebben, niet herhaalt, ja, hij kon van de onbevooroordeelde lezer volstrekt geen andere opvatting verwachten, omdat hij in het minst niet te kennen geeft, dat hij nu een andere Jakobus bedoelt.

Waarom laat God toe, dat zo velen van Zijn kinderen arm zijn? Hij kon hen allen rijk maken, als het Hem behaagde. Hij kon zakken goud aan hun deuren leggen; Hij kon hun een aanzienlijk jaarlijks inkomen toezenden, of Hij kon rondom hun huizen een overvloed van levensmiddelen strooien, zoals Hij eertijds de kwakkelen bij hopen uit de hemel deed regenen, om hen te voeden. Er is geen noodzaak, dat zij arm zouden zijn, behalve als Hij ziet dat het tot hun welzijn is. De beesten op duizend bergen zijn van Hem, dus kon Hij hen van alles voorzien. Hij kon de rijksten, de grootsten, de machtigsten al hun macht en schatten aan de voeten van Zijn kinderen laten brengen, want de harten van alle mensen zijn in Zijn hand. Maar Hij verkiest niet zo te handelen. Hij laat toe, dat zij gebrek lijden. Hij laat toe, dat zij in armoede en duisternis wegwijnen. Waarom? Daarvoor zijn vele redenen: een daarvan is, om ons, die met het nodige gezegend zijn een gelegenheid te geven om onze liefde tot de Heere Jezus te tonen. Wij tonen onze liefde tot Christus, als wij van Hem zingen en tot Hem bidden; maar als er geen kinderen van het gebrek in de wereld waren, zouden wij het zoete voorrecht missen hen onze liefde te bewijzen, door in het geven van aalmoezen Zijn armen broeders te hulp te komen. Hij heeft bevolen dat wij zo zouden tonen, dat onze liefde niet slechts in woorden, maar in daad en waarheid bestaat. Als wij Christus echt lief hebben, zullen wij ook zorgen voor hen, die door Hem bemind worden. Degenen, die Hem dierbaar zijn, zullen ons dierbaar wezen. Dat wij het dan niet als een plicht, maar als een voorrecht beschouwen om de armen van de kudde van de Heere te ondersteunen, de woorden van de Heere gedenkend: voor zoveel u dit één van Mijn minste broeders gedaan heeft, zo heeft u dat Mij gedaan. Deze verzekering is voorwaar zoet genoeg en deze drijfveer krachtig genoeg om ons anderen met een bereidwillige hand en een liefhebbend hart te doen helpen, ons herinnerende, dat al wat wij voor Zijn volk doen Christus dat genadig aanneemt als aan Hem persoonlijk gedaan.

III. Vs. 11-21. Paulus is niet alleen door de apostelen niet onderwezen, niet slechts is hij door hen erkend en in hun verbond opgenomen, zoals de beide vorige afdelingen hebben uiteengezet, maar, zo gaat de apostel in deze derde afdeling voort, hij heeft zelfs zijn apostolisch gezag tegenover een van hen en wel tegenover Petrus zelf doen gelden en deze heeft zich daaraan onderworpen. Evenals nu dat geval hier bericht, maar in de Handelingen niet vermeld, voor de grootheid van Paulus getuigt, dat hij zo'n berisping kon wagen, zo getuigt die niet minder voor de grootheid van Petrus, dat hij zich onder de scherpe berisping van zijn medeapostel boog. Uit vs. 14 vv. blijkt bepaald dat het voorval later moet hebben plaats gehad, dan na de tijd van het apostolisch besluit in Hand. 15: 23 vv., zoals vele uitleggers hebben willen besluiten daaruit, dat Paulus hier zonder enig onderscheid in tijd te noemen tussen vs. 1 vv. en vs. 11 vv. dadelijk verder verhaalt. Bij deze verhandeling voor de gemeente is toch de geschiedkundige ontwikkeling van de omstandigheden reeds verder voortgegaan dan bij het apostolisch concilie, terwijl in de zaak zelf niet alleen daarover gehandeld wordt, of de wet de Christenen uit de heidenen moest worden opgelegd of niet, maar daarover, of de Christenen uit de Joden in hun omgang met de Christenen uit de heidenen zich nu mochten ontdoen van de banden hun nationale spijswetten, waardoor zij tot hiertoe zich voor gebonden hadden gehouden. Terwijl dus Paulus, toen hij voor de eerste maal naar Galatië kwam (Hand. 16: 6), het apostolisch concilie achter zich had, kwam hij, toen hij voor de tweede maal daar was (Hand. 18: 23) onmiddellijk van de ontmoeting met Petrus en Barnabas hierheen, dat voor zijn verhouding tot de Galatiërs niet zonder betekenis is.

11. En toen omstreeks het jaar 54 na Christus Petrus te Antiochië in Syrië (Hand. 11: 20 vv.) gekomen was, weerstond ik toen ook ik na de reis naar Jeruzalem in Hand. 18: 22 voorgesteld mij weer te Antiochië bevond, hem in het aangezicht, op de manier in vs. 14 vv. genoemd hem zijn onrecht openlijk voorhoudend. Ik deed dat, omdat hij te bestraffen was, zich werkelijk aan verkeerdheid had schuldig gemaakt.

Het laatste woord van dit vers wordt verschillend vertaald. De Lutherse vertaling heeft: "want er was klacht over hem gekomen. " Andere uitleggers vertalen "omdat hij aangeklaagd was. " In onze vertaling is de Vulgata gevolgd, die om het gezag van Petrus te redden, vertaalde: "reprehensibilis erat. " Calvijn en anderen hebben, omdat hij "berisping" of "veroordeling" verdiend had. " De laatste opvattingen zijn door Winer in zijn grammatica weerlegd. Men zal dus moeten vertalen met Brethsnieder: "hij was beschuldigd" of met de Wette: "hij was veroordeeld" namelijk door zijn handelwijze.

De gebeurtenis zelf toont ons in haar afloop de koninklijke en gezegende weg om in de gemeente van Christus de bedreigde eenheid te handhaven, opkomende scheuringen te verhoeden. Niet door stilzwijgen, niet door ontveinzen, niet door verbloemen gebeurt het, maar door het spreken, uitspreken, nadrukkelijk spreken. Niet door tegen de schadelijke richting of het schadelijk voelen met verzwegen namen, onder bedekte termen - bij afwezigheid van die ze voorstaat, uit te varen, maar door in het aangezicht te weerstaan. Niet in aangelegenheden, die voor de hele gemeente van het hoogste belang zijn in de zaal en de taal van de geleerden af te doen, maar door ze te behandelen openlijk en als in aller tegenwoordigheid. Men loopt nooit minder gevaar liefdeloos te handelen tegen personen, dan waar men den persoon voor zich heeft; en bij de grootste openhartigheid wordt de liefde het best bewaard. Maar ook waar de waarheid van het Evangelie op het spel staat, hetzij door een misverstand of door een misstap, omdat duchte men bij de poging tot verhoeding van een gewisse schade geen mogelijkheid van schadelijke gevolgen. Deze verhoedt de Heere, die een welgevallen heeft aan de trouw van Zijn dienaars. Op hem zij het oog. En voorts geen aanzien van personen; geen opzien tegen de moeilijkheid, tegen de tederheid van de zaak, tegen miskennis van bedoelingen. Slechts gebeden, dat bij de ijver van de liefde, bij de moed voor de waarheid, de ootmoed van de zondaars niet ontbreken mag; en dan, alles gewaagd met deze woorden in het hart: uw bescheidenheid zij allen mensen bekend. De Heere is nabij.

12. Want eer sommigen van Jakobus, van de gemeente te Jeruzalem, die onder de leiding van Jakobus stond, gekomen waren, at hij, geheel in overeenstemming met zijngroedregels in Hand. 15: 7 vv., mee met de heidenen. Hij hield tafelgemeenschap met de Christenen uit de heidenen, gedroeg zich vriendelijk en broederlijk en als op gelijke voet met hen (1 Kor. 5: 11); maar toen zij, die van Jakobus waren, die het strengere voelen van deze apostel, dat ook in zijn gemeente heerste, waren toegedaan, gekomen waren, onttrok hij zich aan die Christenen uit de heidenen en scheidde zichzelf van hen af, alsof het verkeer met hen hem verontreinigen zou (Hand. 10: 28). Hij deed dat niet, omdat hij van die mening was, maar vrezend dat degenen, die uit de besnijdenis waren, hem te Jeruzalem bij de gemeente daar in een kwaad daglicht zouden stellen.

13. En ook de andere Joden, de Joden-Christenen uit de gemeente te Antiochië, veinsden met hem, de betere overtuiging in het hart door een tegenovergesteld gedragverloochenend; zodat ook Barnabas, die bij de samenkomst te Jeruzalem vs. 1 vv. zo standvastig mij terzijde had gestaan tegenover de valse broeders en de roeping van een apostel onder de heidenen uitdrukkelijk ook had aangenomen, ook afgetrokken werd door hun veinzing, om eveneens geheel tegen zijn eigenlijke meningen in, de tafelgemeenschap en het verkeer met de Christenen uit de heidenen op te heffen.

14. Maar toen ik zag, dat zij niet juist wandelden naar de waarheid van het Evangelie (vs. 5) en zij deze door hun gedrag in gevaar brachten van verduisterd en verdraaid te worden, zei ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid, voor de vergaderde gemeente, waaraan hij ergernis had gegeven (vs. 11. 1 Tim. 5: 20): "Als u, die van geboorte een Jood bent, naar

nationaal-heidense wijze leeft, zo vaak de omstandigheden het meebrengen en niet naar Joodse wijze, waarom noodzaakt u door uw tegenwoordige afzondering de Christenen uit de heidenen, als zij gemeenschap met u willen hebben, naar de Joodse manier te leven, liever "Joden te worden" of "het Jodendom aan te nemen" (Esth. 8: 17), door zich geheel aan de Joodse ceremoniën te onderwerpen?

Om deze gehele zaak goed te verstaan, is het van groot belang dat wij over twee punten, die door de uitleggers veelal niet grondig genoeg, of niet juist worden verklaard, tot helderheid komen: 1) wie zijn die "sommigen van Jakobus" in vs. 12 ? Zijn zij, zo niet dezelfde als de "valse broeders" in vs. 4, of de "sommigen, die afgekomen waren van Judea" en de "sommigen van de sekte van de farizeeën, die gelovig zijn geworden" in Hand. 15: 1 en 5, toch van dezelfde gezindheid als die, of moeten er Joden-Christenen van andere aard ("Ac 11: 3" en "Ac 11: 18 onder worden verstaan? 2) Wat betekent het "naar heidense wijze leven en niet naar Joodse wijze", dat Paulus in vs. 14 van Petrus zegt en wat het "naar de Joodse manier te leven", waartoe de laatste naar de bewering van de eerste de Christenen uit de heidenen dwong? Wij hoeven beide punten niet afzonderlijk te behandelen, maar als wij het ene verklaren, zal ons tevens het andere duidelijk worden. Nu is het zeker buiten allen twijfel, dat die "sommigen van Jakobus" niet bepaald die farizees-gezinde ijveraars voor de wet zijn, die zich vier jaar daarvoor op de voorgrond stelden en die toen Jakobus zelf berispt had (Hand. 15: 24). Waren zij niet, zoals sommigen, ten onrechte ziende op MATTHEUS. 26: 47 Mark. 5: 35. 1 Thessalonicenzen. 3: 6 de uitdrukking hebben willen opvatten, juist afgezonden van Jakobus, zij waren toch mensen uit zijn omgeving, of uit de gemeente en wel degenen, die van zijn mening waren. Staat dit vast, dan kan in onze afdeling niet, zoals vele schriftuitleggers gemeend hebben, sprake zijn van wederopheffing van hetgeen volgens Hand. 15: 22 vv. het concilie van de apostelen over de verhouding van de Christenen uit de heidenen tot de Mozaïsche wet besloten had; want juist was toen van Jakobus het besluit uitgegaan (Hand. 15: 19 v.) dat zij, die uit de heidenen tot God bekeerd werden, niet met de Mozaïsche wet bezwaard moesten worden, maar alleen, wat het voedsel aangaat, zich hadden te onthouden van afgodenoffer en van het verstikte en van bloed en nooit zal een apostel van de Heere, waarvoor zij toch Jakobus moesten houden, na vier jaren zijn mening zo hebben veranderd, dat hij nu weer zou terugtrekken, wat volgens het door hem gestelde schrijven "de Heilige Geest had goed gedacht" (Hand. 15: 28). Uit Hand. 21: 25 zien wij integendeel, dat hij vier jaren later aan die bepalingen vasthield. Maar wel, zo hebben wij boven in de inleiding tot onze afdeling reeds te kennen gegeven, hadden in verloop van de vier jaren sinds het apostolisch concilie de omstandigheden zich geschiedkundig verder ontwikkeld. Als namelijk een Christen uit de Joden tafelgemeenschap hield met een Christen uit de heidenen, dan voldeed hij, zelfs als de laatste zich onthield van afgodenoffer, van het verstikte en van bloed, daardoor niet bij lange na niet aan zijn nationale wet, want deze verbood in Lev. 11 een menigte van vleesspijzen als onrein, die tot een geheel andere categorie behoorden, dan die in het apostolisch geschrift waren genoemd en zo kon het bijvoorbeeld aan de tafel van een Christen uit de heidenen voor een uit de Joden de vraag zijn, of hij eten mocht of niet van het vlees van een gewoon geslacht, alleen voor het huishouden gebruikt zijnde, van een haas, paling, enz. Nu was Jakobus, overeenkomstig zijn streng wettische richting, van mening, dat een Christen uit de Joden dat niet mocht. Aan het besluit ten opzichte van de Christenen uit de heidenen, dat hij zelf in het jaar 50 genomen had, wilde hij zeker niets veranderen. Zij, zo dacht hij later als vroeger, hoefden zich niet te storen aan de Mozaïsche spijswetten. Maar anders was het volgens zijn mening met de Christenen uit de Joden: Voor die bleef Mozes in al zijn betekenis staan (Hand. 15: 21). Wij hebben nu in Hand. 18: 22 gezien, hoezeer het de Judaïsten van die klasse, die wij reeds in Hand. 11: 2 v. ontmoetten en waarvan Jakobus in Hand. 21: 20 alle eer spreekt, door de tijdsomstandigheden ter harte ging, om de banden weer

vast te binden. Zo kon het evenmin als voor de Jeruzalemse en de Judeïsche gemeenten, voor de Joden-Christenen in de diaspora er toe komen om de vaderlijke wet prijs te geven, waartoe door de steeds verder gaande uitbreiding van het Christendom onder de heidenen zoveel aanleiding bestond. Zij hielden het dus voor noodzakelijk, dat een Christen uit de Joden zich van alle tafelgemeenschap met Christenen uit de heidenen onthield, terwijl die vrijer konden leven, omdat de wet van Mozes hen niet aanging. Maar voor een, die uit de besnijdenis was en daardoor voor altijd verplicht was tot het houden van de wet, zou een gelijk gebruik van de vrijheid een verloochening zijn van zulke verplichting. Paulus heeft van zijn kant de Joden-Christenen van deze soort, wanneer zij op zichzelf stonden en met Christenen uit de heidenen niet in zo'n aanraking kwamen, dat zij zich naar hen zouden hebben moeten richten, terwijl de gemeenschap in Christus ook in de uitwendige leefwijze moest worden vastgehouden, voor volkomen gerechtvaardigd gehouden en daarom zowel bij zijn reis naar Jeruzalem in Hand. 18: 18 v., als bij zijn laatste tegenwoordig zijn daar (Hand. 21: 20 vv. zich geheel volgens dezelfde grondslagen gedragen en is voor de Joden een Jood geworden (1 Kor. 9: 20). Hij erkende in welke verhouding de Palestijnse gemeente volgens de eigen wil van de Heere (MATTHEUS. 24: 20) tot de Mozaïsche wet tot aan hun uitleiding uit het land, dat aan het gericht was overgegeven, moesten staan, opdat deze wet op de juiste tijd tot een eerlijk einde mocht komen en niet op eigenmachtige en gewelddadige manier vóór de tijd zou worden teniet gedaan Ac 21: 30 en welke roeping die overeenkomstig Jakobus, de broeder van de Heere tot het hem bestemde einde (MATTHEUS. 23: 35) moest volbrengen ("Ac 12: 17" en "Ac 21: 30 In de gemeente van de Christenen uit de heidenen daarentegen, waartoe ook die te Antiochië werd gerekend, ja voor welke deze de moedergemeente was, werden de Christenen uit de Joden, die van Jakobus richting waren, voor de zwakken gehouden. Hij heeft in deze gemeenten, voor zover hij die sinds het begin van zijn apostelschap zelf had gesticht, niet eens het Jeruzalemse apostel-decreet, dat voor hen ook zeker niet ook bestemd was, openbaar gemaakt, maar op eigen manier de omstandigheden geregeld Ac 15: 23 en nu wil hij, terwijl hij zich, wat zijn principe aanging aan de kant van de sterken stelde, toch in de praktijk die door deze gespaard hebben (Rom. 14: 1 vv. 1 Kor. 8: 1 vv.). Volgens zijn grondstellingen kon dus een Christen uit de Joden, die onder de heidenen leefde, op de markt vlees kopen, zonder bedekkingen te maken, of het wellicht vlees van afgodenoffer was en evenzo aan de tafel van een Christen uit de heidenen eten zonder eerst te vragen, of niet misschien dergelijk vlees ook was opgedragen, wanneer het hem niet uitdrukkelijk werd gezegd (1 Kor. 10: 25 v.). Maar weer moesten Christenen uit de heidenen bij het houden van tafelgemeenschap met Christenen uit de Joden, die zich nog aan de Mozaïsche spijswetten gebonden achtten, ten opzichte van de spijsen, die zij op de tafel brachten, de gewetens van de anderen eerbiedigen. Wij mogen wel veronderstellen, dat in de gemeente te Antiochië die vier jaren de Christenen uit de heidenen zich van hun kant nauwkeurig volgens de besluiten van het apostolisch concilie hebben gedragen, de Christenen uit de Joden daarentegen van hun kant zich niet meer aan de Mozaïsche bepalingen over reine en onreine dieren gebonden hebben beschouwd en zo beide delen volkomen tafelgemeenschap met elkaar hebben gehouden. Deze moedergemeente van de kerk uit de heidenen, Antiochië, zoals zij voor omstreeks 12 jaren tot de overgang van het rijk van God van de Joden tot de heidenen de stoot gaf (Hand. 11: 19 vv.), vervolgens 8 jaren later de erkenning van de vrijheid van de apostelen en de Jeruzalemse gemeente had uitgewerkt (Hand. 15: 1 vv.), was nu echter ook door de Heere verkoren om een nadere ontwikkeling van Zijn rijk op aarde, die nu met het oog op de toekomst, die na ongeveer een decennium zou beginnen, noodzakelijk was geworden, in te leiden, namelijk deze, daar de kudde, die niet uit Israël's stal was, tot de eigenlijke hoofdkudde moest worden, waarin ten slotte de andere, die uit Israël's stal was, moest opgaan en geheel en al verdwijnen ("Ac 15: 3; en daartoe behoorde werkelijk het aflaten van de waarneming van de Joodse spijswetten. Tot zo'n einde maken was voor de eerste plaats

Petrus, de apostelvorst, om ons van die uitdrukking, zeker niet in Roomse zin, meer alleen in die, waarin Mattheus hem als de eersten ("Uit 10: 2" en "Uit 16: 17" voorstelt, te bedienen, door het gezicht in Hand. 10: 10 vv. door de Heere gemachtigd en verplicht. Hij heeft het dan ook zonder twijfel, toen hij in het huis van Cornelius enige dagen bleef, in praktijk gebracht (vgl. Hand. 10: 48 met 11: 3) en hij hield zich, nu hij naar Antiochië was gekomen, om zich van daar verder tot de diaspora in Mesopotamië te begeven, zoals Paulus zegt, met de uitdrukking: "u, die een Jood bent, leeft naar heidense manier en niet naar Joodse wijze." Dit is, zo als vanzelf spreekt, niet bedoeld van de zedelijke wandel, maar alleen van de uitwendige levensrichting in het niet houden van de Mozaïsche rituele bepalingen van de wet, die levensregel de andere Christenen uit de Joden te Antiochië met Barnabas en Paulus aan het hoofd, zich reeds sinds jaren ten regel hadden gemaakt, omdat de tafelgemeenschap met de Christenen uit de heidenen en daarmee het onbegrensde gemeentelijk en privaat verkeer met deze bij hen regel was, (vgl. het "er was klacht over Petrus gekomen", hetgeen op een schending wijst van de gewoonte die bij de gemeente in zwang was gekomen) en dat alles alleen dan consequent kon worden doorgezet, als in het algemeen de rituele wetsbepalingen wegvielen. Paulus was dan ook volstrekt niet bevreesd om deze laatste gevolgtrekking te maken; hij heeft ook wel aanwijzingen gegeven dat Christenen uit de Joden eigenlijk niet in die toestand waren om de kinderen, in hun Christen zijn voortgebracht (1 Kor. 1: 14), aan de besnijdenis te onderwerpen, zodat, wat Jakobus hem in Hand. 21: 21 zegt, op geen zuivere spraak of eigen consequentie van de Judaïstische Christenen berust. De laatste, de Judaïstische dan, om ze met een enkel woord te noemen, zonder ze daarmee met die farizee in vs. 4 en Hand. 15: 5 gelijk te stellen, zijn nu in enige van hun vertegenwoordigers van Jeruzalem naar Antiochië gekomen, zoals het schijnt, nog voordat Paulus, volgens de aanwijzing in Hand. 18: 22 dezelfde weg ging, maar iets later, toen Petrus volgens onze opvatting, tot de zo-even genoemde plaats langs dezelfde weg gegaan was. Deze kwam van Jeruzalem met de bepaalde overtuiging, dat de tijd van de genade voor Israël reeds zo goed als ten einde was en met de gedachte, om zich een arbeidsveld onder de Joden van de verstrooiing te zoeken, waar hij toch ook met de heidenwereld in nadere aanraking moest komen. Daar sprak het dan vanzelf, dat hij te Antiochië begon op heidense manier te leven en niet op Joodse wijze, terwijl de levensregel, in Hand. 10 hem door de Heere enigermate opgedrongen, hem nu tot een zaak werd van een vrij besluit, hij ook erkende dat, nadat voor de roeping tot Christus het aanvankelijk onderscheid van heidenen en Joden was opgeheven (Hand. 10: 34 v.), ook de Mozaïsche onderscheiding tussen onrein en rein voedsel had opgehouden (Hand. 10: 15. 1 Kor. 10: 26). Anders was het daarentegen gesteld met die "sommigen van Jakobus", die na hem zich daar bevonden. Bij Hand. 10: 16 hebben wij nader uiteengezet, hoe zwaar zulke Christenen uit de Joden, die niet naar een onmiddellijke openbaring van de Heere van hun gewetensbezwaren waren losgemaakt, het verwijt van op heidense manier te leven en niet op Joodse, vallen moest en dit verwijt was door hen verdiend, als zij zo'n levenswijze niet alleen bij de Antiocheense Christenen van hun bloed aantreffen, maar ook een zo hooggeachte apostel als Petrus zelf die zagen waarnemen. Wij kunnen wel denken, dat zij met de apostel begonnen te twisten, zoals in Hand. 11: 2 v. die uit de besnijdenis waren, met hem twistten. Toenmaals kon Petrus zich tegen de aanvallen verdedigen, dat hij op een weg van zijn bediening in het huis van Cornelius gekomen was en door een werk van zijn bediening ertoe was gebracht, te eten met mannen, die de voorhuid hadden. Dit kon hij echter hier niet zeggen; zijn verkeer met de Christenen uit de heidenen was ten hoogste een gemeentelijk verkeer, volstrekt niet in zijn ambtsbediening, zelfs niet eens een gemeentelijk, maar een privaat. Zo meende hij voor de aanvallen te moeten wijken, onttrok zich nu aan de gemeenschap en zonderde zich af, misschien zichzelf voorspiegelende, dat hij, zoals hij vroeger voor de heidenen een heiden was geworden, hij nu zo voor de Joden een Jood moest worden (1 Kor. 9: 19 v.), zonder te bedenken dat hij juist degenen, die hij van

te voren een heiden geweest was, nu op eens een Jood werd. Als Paulus hem zijn handelwijze als huichelarij toerekent, is dat niet hard, maar zeer juist; hij deed met zijn afzondering het tegendeel van hetgeen hij voor juist erkend had, met het doel om bij hen, die van Jeruzalem waren en te Jeruzalem ("die uit de besnijdenis waren" vs. 12 vgl. Hand. 11: 2) voor een te worden gehouden, die het voor niet goed hield. Hij wist, dat binnen de Christelijke gemeenschap het onderscheid van besnedenen en onbesnedenen geheel was opgeheven en gedroeg zich toch zo, alsof dit onderscheid nog evenzo in volle kracht bestond, als vroeger in de tijd van het Oude Verbond. Met hem huichelden dan ook de andere Joden van de gemeente te Antiochië tegelijk met Barnabas; deze koesterden eveneens in hun hart de overtuiging, die Paulus in Hoofdstuk 5: 6 en 6: 15 zo nadrukkelijk uitspreekt en hadden in overeenstemming met deze sinds die tijd de Joodse leefwijze laten varen, om als Christenen met Christenen zonder enige beperking gemeenschap te houden. Nu namen zij echter opeens een houding naar buiten aan, waarbij hun mening eigenlijk daarop neerkwam, dat tot het ware, echte Christendom besnijdenis behoorde en een leven op Joodse wijze. Door dit gedrag dwongen zij de heidenen, die reeds Christenen waren geworden, tevens ook Joden te zijn of te worden. Alleen toch op die weg konden de laatsten, als de eersten hun tegenwoordige manier verder zouden in acht nemen, volle broedergemeenschap met hen verkrijgen, anders zouden zij voor hen steeds slechts vreemdelingen zijn gebleven, die niet met hen op gelijke lijn stonden. En dat woog het zwaarst bij Petrus, de eersten van de apostelen. Met hen in een door niets onderscheiden levensgemeenschap te staan, moest de Christenen uit de heidenen wel van groot gewicht zijn, omdat zij zonder deze zichzelf moesten voorkomen, als stonden zij, zoals van te voren buiten het burgerschap van Israël, zo nu ook buiten de broederschap van Christus. Maar hield hij, wie de Heere de sleutelen van het hemelrijk had opgedragen, zich zo, alsof niemand tot zijn hoogte kon reiken, die niet werd wat hij was, een Jood, dan bleef hun niets over, dan om, zoals in de grondtekst staat, te Judaïseren, d. i. de Joods-nationale levenswijze aan te nemen en zich geheel naar de manier van de Joden te schikken door onderwerping onder hun wet tegelijk met de besnijdenis. En dat wilde hij doen, die nog kort van te voren de heidense leefwijze had gevolgd en de Joodse, die van zijn geboorte af voor hem nationaal geweest was, daarom had nagelaten, omdat die voor het rijk van de hemelen, dat hij in Christus had verkregen, van geen belang meer was? Als Paulus met deze gewetensvraag tot hem kwam, moest hij denken aan die vraag, die hij in Hand. 15: 10 zelf had gericht tot het geweten van hen, die toen beproefd hadden zo te doen, als hij het nu beproefde en nu was hij in zijn geweten zo getroffen, dat hij niets wist te antwoorden, maar stil de verdere rede van Paulus moest aanhoren.

15. Wij, u en ik en Barnabas en de anderen hier, die tot hetzelfde volk met ons behoren, zijn van nature Joden en niet zondaars uit de heidenen, dat ook wij als deze zonder God en zonder goddelijke wet daarheen zouden hebben moeten leven (Luk. 18: 32 en 24: 7. 1 Kor. 6: 1. en nu ook op buitensporige manier de zonde zouden hebben gediend (MATTHEUS. 9: 13; 15: 10). Dit is zeker een groot voorrecht (Rom. 3: 1 v. ; 9: 4).

16. a) Maar wetend, zoals u Petrus als uw overtuiging op het concilie te Jeruzalem zelf openlijk heeft uitgesproken (Hand. 15: 10), dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar alleen door het geloof van Jezus Christus (Rom. 3: 28), zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd. Wij zijn gelovig geworden (Rom. 13: 11. 1 Kor. 3: 5) in Hem, opdat wij, ons daardoor geheel gelijk stellend met de heidenen, die de wet niet hebben en er dus volstrekt niet aan konden denken, om door de werken van de wet gerechtvaardigd te worden (Efeze. 2: 9), zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken van de wet, door werken, die men doet om de voorschriften van de wet te vervullen. b) Daarom is het reeds in Ps. 143: 2 duidelijk genoeg uitgesproken, dat uit de

werken van de wet geen vlees, geen met zonde en zwakheid aangedaan en dus tot gehele wetsvervulling onbekwaam mens (Hoofdstuk 3: 21. Rom. 8: 3, 7. Gen. 6: 3, 12 v. Hand. 2: 17), zal gerechtvaardigd worden (Rom. 3: 20).

a) Hand. 13: 38. Hebr. 7: 18. b) Rom. 3: 20. Gal. 3: 11.

Dat de afdeling vs. 15-21 voortzetting is van de rede tot Petrus, blijkt duidelijk voor ieder onbevooroordeeld lezer en de opvatting van sommige uitleggers, dat hier plotseling een spreken tot de Galaten begonnen is, is zo in strijd met het verband, dat het onnodig is de laatste opvatting nog te weerleggen. De woorden moeten echter niet gehouden worden als tot Petrus alleen persoonlijk gesproken, Paulus gaat nu over tot een algemene uiteenzetting ter onderwijzing van de toen aanwezige Christenen uit de heidenen en de Joden.

Hij maakt ook het verschil, dat over het eten en niet eten met de heidenen toen ontstond, tot een locus communis (algemene leerstelling), die veel verder gaat, dan het verschilpunt zelf; hij spreekt in het algemeen van de werken van de wet.

Deze rede hangt deels ten nauwste samen met het voorafgaande, deels is Paulus nog in het geheel niet met zijn dogmatische bewijsvoering tot de Galaten gekomen, maar hij wil aanwijzen, dat toen zijn grondstellingen tegenover de aanzienlijkste van de apostelen zijn verdedigd en erkend. Wel leidt Paulus, terwijl hij het verder verhaal daar laat, onbemerkt tot zijn dogmatisch hoofddoel over.

Paulus zegt dadelijk in de eerste woorden (vs. 15) in verband met de meningen van de Judaïsten, dat de Joden iets boven de heidenen vooruit hadden. Hij geeft dat toe, maar wil natuurlijk door het "niet zondaars uit de heidenen" de Joden niet voorstellen als zondeloos (ook hun zondigheid wordt door het volgende voldoende in het licht gesteld, volgens hetwelk hen alleen het geloof in Christus rechtvaardig maken kan, zodat een misverstand wel niet mogelijk is), maar alleen als door de goddelijke openbaring, die hun is gegeven, begunstigd boven de heidenen en daarom zeker minder ruw en grof (dan zij, die op alle wegen van hun lusten zonder tucht rondwaalden) een prooi van de zonde geworden.

Een meer afdoend argument, dan Paulus in de woorden, die hier volgen (vs. 16), gebruikte, kon tegen Petrus niet worden aangevoerd. Het is een beroep op de innige ervaring, opgedaan door hem en alle gelovige Christenen uit de Joden, op zijn eigen overtuiging en tevens een aanwijzing van de grootste inconsequentie: "De overtuiging, dat alleen het geloof in Christus rechtvaardigt, heeft ons bewogen dit geloof aan te nemen. Hoe nu, als wij dat, wat wij zelf erkend hebben, als onvoldoende tot onze zaligheid, voor anderen willen maken tot voorwaarde van de rechtvaardiging? " Het verwijt van tautologie, dat men onze plaats zou kunnen doen, als aan het einde nog eens wordt gezegd: "daarom dat uit de werken van de wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden", wordt daardoor weerlegd, dat dezelfde gedachte eens als motief van het geloof van de Christelijk geworden Joden, maar ten slotte bevestigend als objectieve waarheid van de Schrift is voorgesteld.

Een boom kan niet staande blijven zonder wortels. Een leven van zelfverloochening en kruisiging zoals dat van Paulus, zo'n leven, zo strijdig met de eigen wil en de hele natuurlijke mens, heeft bij hem geen aanvang kunnen nemen, noch zich ten einde toe kunnen staande houden, zonder door een inwendig gevoel te zijn geboren en dagelijks gevoed. Dat inwendig gevoel, dat beginsel van het leven van Jezus Christus in Paulus, het is Paulus' geloof in Jezus Christus. Hoort hoe de apostel zelf daarover spreekt: Wat mij gewin was, heb ik om Christus

wil schade geacht. Ja zeker, ik acht alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heere; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen en in Hem gevonden wordt, niet hebbend mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof. Alleen de rechtvaardigheid van God in Jezus Christus en deze rechtvaardigheid door het geloof alleen zich toegeëigend, "opdat zij naar genade zij", ziedaar de bron van het lijdend en stervend leven van de apostel; zo verre is hij verwijderd, er een persoonlijke schulditlegging in te zoeken een verdienstelijke deugd of een voedsel voor eigen gerechtigheid. Merkt het op, de heiligste en vroomste van de mensen, hij, die het stoutmoedigst van allen op zijn eigen gerechtigheid zich zou hebben kunnen beroepen, als eigen gerechtigheid kan bestaan, juist hij heeft alle aanspraak op eigengerechtigheid het zorgvuldigst van zich afgewezen en zich het meest uitsluitend verlaten op de genade van Jezus Christus alleen. Meen niet, dat dit toeval is; het zij verre, het is een noodzakelijk gevolg: niemand is heiliger en vromer geweest, omdat niemand zich meer uit genade verlost heeft geoordeeld. Minder verlichten van geest, minder groten van ziel hebben, in alle christelijke gezindten, onder alle godsdienstige richtingen van de wereld, in de ontbering of in het lijden een denkbeeldig middel weten te vinden om God te bevredigen, hun zonden uit te delgen en de hemel te verdienen; maar wat bij hem in zijn hart en in zijn werken een onbepaalde liefde te voorschijn roept en levendig houdt, dat is de duidelijke aanschouwing, dat is het diep gevoel van het offer, waarmee Jezus Christus hem voorgekomen is zonder zijn werken vóór zijn goede, ondanks zijn slechte werken. De gekruisigde liefde van het verloren schepsel beantwoordt aan de gekruisigde Zaligmaker. Is het nodig dat ik de getuigenissen verzamel, die Paulus aflegt van de genade? Hoe gemakkelijker die taak zou worden volbracht, des te overtolliger moet zij worden gerekend. Ik beroep mij op elk, die enige, zij het ook oppervlakkige kennis heeft van zijn redeneringen en zijn brieven: de rechtvaardiging uit genade door het geloof bekleedt er overal de eerste plaats, het is het middelpunt, waarom al het overige zich beweegt, het is niet een van de leerbegrippen van de apostel, het is meer, het is zijn leer, hij is alleen apostel voor haar, zoals hij alleen door haar apostel was geworden, want eer zij het voorwerp was van geheel zijn bediening, was zij het beginsel geweest en de ziel van zijn bekering, omdat de overgang van Saulus in Paulus niet anders is, dan de overgang van de wet tot de genade. Paulus en de genade, de genade en Paulus, die naam en dat denkbeeld zijn zo onafscheidelijk, dat de een moet worden beschouwd als de levende verpersoonlijking van het ander. Daarenboven, waartoe elders getuigenissen gezocht, wanneer men een taal voor ogen heeft, zo duidelijk, zo overvloedig, zo stout, als die van Fil. 3: 7 v U behoeft hem slechts te lezen: "Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht. Ja zeker, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heer, om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen. " Zie hoeveel waarde hij hecht aan zijn eigen werken, schade, drek acht hij ze; en ziet hier de waarde, die hij hecht aan de kennis van Jezus Christus: de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heer. Hebben wij een duidelijker en nauwkeuriger verklaring nodig? U vindt ze ook in hetgeen volgt: Opdat ik in Hem gevonden wordt, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof! Ik zou mij schamen zo'n taal te verklaren en daarenboven zou het mij moeilijk vallen, omdat zij zo eenvoudig en verheven is. De rechtvaardigheid, die uit God is, door het geloof in Jezus Christus, toegedeeld aan hem, die geen rechtvaardigheid van zichzelf heeft, wat wil men meer? Nooit heeft een godgeleerde de onverdiende genade in minder en tegelijk veelbetekenende woorden samengevat. Daarom vleit men zich niet het leven van Paulus te kunnen navolgen, als men niet begint met zijn geloof na te volgen; als men zich niet, als een arm zondaar, dervend de heerlijkheid van God, aan de rechtvaardigheid van God alleen

overgeeft om gerechtvaardigd te worden om niet, door Zijn genade, door de verlossing die u Jezus Christus is! Ik zou op dit punt niet zozeer aandringen, als ik vijftien of twintig jaar geleden sprak. In die eerste tijden van ons godsdienstig herleven, tijden van het eerste licht en helaas van de eerste gloed tevens, toen was die geheel onverdiende zaligheid, die rechtvaardigheid door het geloof alleen, het ABC van het Evangelie voor elk, die een geopend hart voor de waarheid had en wij, die haar verkondigen, wij konden geen taal vinden, krachtig genoeg om er getuigenis van te geven, of liever wij konden de taal van Paulus niet te getrouw weergeven, want daarbuiten kan men zich niet bewegen. Nu is het anders. De rechtvaardiging door het geloof is op het punt door enigen op de rij van de in onbruik geraakte spreekwijzen te worden geplaatst; de verzoening kwetst meer dan één licht geraakt gemoed en durft om de wijsbegeerte geen aanstoot te geven zich niet anders vertonen dan onder de dekmantel van omschrijvingen; de genade, dat kleine woord, zo veelbetekenend en liefelijk, dat zoete maatgeluid voor het oor van een Christen, het heeft veel van zijn bekoorlijkheid verloren en wordt zeldzamer gehoord; de verlossing zelfs, oud en onveranderlijk als zij is, die bron van eeuwige vreugd voor het volk van God, maakt voor een nieuwerwetse verlossing plaats, die zich beroept op het gehele leven van Jezus Christus, zonder bijzonder waarde te hechten aan zijn dood; en die zich voordoeft alsof zij het offer van de Zoon des mensen oploste in de menswording van de Zoon van God.

17. Maar als wij, Christenen uit de Joden die, zoals zo-even gezegd is, in Christus proberen gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondaars bevonden worden, zodat wij, nadat wij omwille van Hem de wet hebben verlaten, er niet anders aan zouden zijn dan de heidenen, die vanaf het begin de wet niet hadden (vs. 15), zoals wij toch zouden te kennen geven, als wij ons van Hem weer naar de wet keerden), is dan Christus een dienaar van de zonde, die, in plaats van ons rechtvaardig te maken, ons integendeel zou hebben doen verliezen wat wij boven de heidenen hadden? Integendeel!

18. Want als ik, evenals u Petrus daardoor doet, dat u de wet, vroeger verlaten, door uw later gedrag weer in de hoogte heft, hetgeen ik afgebroken heb, dat weer opbouw, dan stel ik mijzelf tot een overtreder; ik houd mij bij dit weer opbouwen voor zo iemand, die in dat verbreken onrecht deed en maak daardoor Christus, om wiens wil ik dat deed, tot een dienaar van de zonde.

20. Ik ben met Christus gekruisigd 1); en ik leef, maar sinds ik met Christus gekruisigd ben niet meer ik, maar Christus leeft in mij 2). Hij is het, die mij met Zijn Geest vervult, mij drijft en beweegt, in mij alles werkt, bepaalt en beheerst (Rom. 8: 9 v. 2 Kor. 13: 5. Efeze. 3: 16 v.); en hetgeen ik nu van de tijd van mijn bekering tot Christus af in het vlees leef, in dat sterfelijk lichaam, totdat in het beter vaderland bij de Heere een nieuw leven en dus ook een andere manier van leven aanvangt (Fil. 1: 22 v. 2 Kor. 5: 6 v.), dat leef ik door het geloof van de Zoon van God (vs. 16), a) die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft³⁾ (Gal. 1: 4. Rom. 8: 37. Efeze. 5: 2).

a) Tit. 2: 14.

Wat Paulus bedoelt met: "ik ben door de wet van de wet gestorven" wordt duidelijk uit de onmiddellijke samenhang, namelijk met hetgeen dadelijk volgt: "Ik ben met Christus gekruisigd." De vloek van de wet werd namelijk door de kruisiging aan Christus volbracht (Hoofdstuk 3: 13) en in zo verre stierf Christus door de wet, die het ten uitvoer leggen van haar vloek eiste en in Christus' dood ontving. Die dus met Christus gekruisigd is, aan die is zo ook de vloek van de wet ten uitvoer gelegd, zodat hij, ten gevolge van zijn gemeenschap

met Christus, weet dat hij ook met de dood van Jezus door de wet gestorven is, maar tevens voor de wet gestorven is, omdat nu, nadat de wet haar recht aan hem heeft volbracht, het verband, waarin hij tot de wet stond, is opgelost.

De wet zelf bracht het door haar vloek en dood aanbrengende werking bij mij zo ver, dat de band, waardoor ik aan haar en haar uitspraken tot hiertoe was gebonden en mij gebonden achtte in die zin, dat ik meende door haar vervulling leven en zaligheid te vinden, voor mij werd losgemaakt. Dit geschiedde echter alleen met het doel, dat een andere band zou worden gelegd, namelijk met God; want tot hiertoe had ik slechts schijnbaar voor God, maar inderdaad voor mijzelf geleefd, in mijzelf de grond van de zaligheid gezocht.

Wat Jezus overkwam toen Hij om onze zonde aan het kruis werd gehecht, dit einde van zijn leven onder de wet, in hetwelk, omdat Hij de Middelaar van de zaligheid is, de door de wet bepaalde verhouding voor de mensheid eens voor altijd een einde heeft genomen, herhaalt zich bij manier van afbeelding in het persoonlijk leven van hem, die in Christus gelovig wordt. Deze toch wordt ertoe gebracht om zich, zoals hij onder de wet geweest is, als de oorzaak van zo'n sterven van de Middelaar van de zaligheid te erkennen en zichzelf, namelijk zijn vroegere richting tot wettelijke werken op te geven. Daarmee is dan echter, omdat hij aan het in Christus aanwezige einde van de vroegere verhouding van de mensheid tot God deel heeft, de toestand onder de wet voor hem ook werkelijk ten einde, in plaats waarvan hem nu zijn verhouding tot God, door Christus teweeg gebracht, voor zijn gedrag tot leiding wezen moet. En zo kan van hem, die getuigt: "Ik ben met Christus gekruisigd" gezegd worden, dat ten gevolge van zijn deel aan Christus' kruisiging, als in een beeld in zijn zedelijk persoonlijk leven herhaald wordt wat dan Christus geschied is in een gebeurtenis in Zijn natuurlijk leven: Hij is door de wet voor de wet gestorven om voor God te leven.

De Heere Jezus Christus handelde, in hetgeen Hij deed, als een grote, openbare Vertegenwoordiger en Zijn sterven aan het kruis was feitelijk het sterven van al Zijn volk. Toen betaalden al Zijn heiligen aan de gerechtigheid wat werd geëist en bewerkten een voldoening aan de goddelijke toorn voor al hun zonden. De apostel van de heidenen verblijdde zich in het denkbeeld van als een uit Christus uitverkoren volk aan Christus' kruis te zijn gestorven. Hij deed meer dan dit slechts als leerstelling te geloven, hij nam het met vertrouwen aan, zijn hoop daarop bouwend. Hij geloofde dat hij door de kracht van Christus' dood aan Gods gerechtigheid had voldaan en verzoening met God had gevonden. Geliefden, hoe zalig wanneer de ziel zich als het ware uitstrekken kan op het kruis van Christus en zich bewust wordt: "Ik ben gestorven; de wet heeft mij gedood, ik ben daarom bevrijd van haar macht, omdat ik in mijn Borg de vloek heb gedragen; in de persoon van mijn Plaatsvervanger heeft de wet al haar veroordeling op mij uitgestort, want ik ben met Christus gekruisigd." Paulus bedoelde zelfs nog meer dan dit. Hij geloofde niet slechts in Christus' dood en vertrouwde daarop, maar hij voelde ook de kracht daarvan in zichzelf in de kruisiging van zijn oude, bedorven natuur. Toen hij de genieting van de zonde aanschouwde, zei hij: Ik kan aan deze geen deelnemen, ik ben ze afgestorven. Dit is ook de ervaring van elke Christen. Waar hij Christus heeft aangenomen, daar is hij ten opzichte van deze wereld als een, die geheel gestorven is. En toch terwijl hij zich bewust is voor de wereld gestorven te zijn, kan hij tegelijkertijd met de apostel uitroepen "En ik leef! " In de volste zin leeft hij voor God. Het leven van de Christen is een onoplosbaar raadsel; geen wereldling kan het verstaan, zelfs de gelovige kan het niet bevatten. Dood en toch levend; met Christus gekruisigd en toch tegelijkertijd met Christus opgestaan in nieuwheid van het leven; vereniging met de lijdende, bloedende Heiland en dood aan zonde en wereld, wat zijn dat zielverblijdende zaken. Mochten wij ze meer genieten!

2) Dat wonder is niet onder woorden te brengen. Slechts door vergelijking beeldt de Schrift het ons af, nu eens van een wijnstok sprekend, waarop we als ranken tieren, dan van één plant, waartoe we met Hem behoren; dan weer van één lichaam, waarvan we als leden onder Hem, het Hoofd, staan; of ook als waren we een product van het eten van Hem, die het brood van het leven is en van het drinken van Zijn bloed. maar in wat vorm ook uitgedrukt, hierop komt ontwijfelbaar deze unio mystica, deze sleutel aller kennis neer, dat de wedergeborene, op zichzelf genomen, niets is noch heeft, maar al wat hij is en heeft, slechts werd en is en zijn zal door en krachtens zijn samenverbonden zijn met de Zoon van God. Een zelfstandig, d. i. op zichzelf staand leven van Gods kinderen is er niet en is ondenkbaar. Zomin het schijnsel blijft als u het licht u weg denkt, zo min blijft er in de gelovige geur of smaak van eeuwig leven, als u hem losgemaakt denkt van zijn Heer. Hij werd niet uitverkoren dan in Christus, niet toegebracht dan door Hem, niet levend gemaakt dan in Zijn kracht en zo ook leeft hij geen ogenblik, is hij geen ogenblik ontzondigd, noch geheiligd, of bekwaamd tot iets, dat niet verwerpelijk is dan doordat en voor zover de levensgemeenschap tussen Christus en zijn ziel aanwezig, werkend en vruchtdragend is. Christus is de atmosfeer, het element, waarin hij zich beweegt en ademt en tegelijk de vervulling van het niets en het ledig van zijn hart. Dat hij leeft, wil juist zeggen dat niet meer hij leeft, maar dat Christus leeft in hem.

3) Paulus ontkent dat het leven, dat hij als voor God toebehorende leeft, een leven van zijn ik zou zijn; hij noemt het een leven van Christus in hem. Als hij vroeger van de wet leefde, leefde in hem zijn eigen, op hemzelf doelend ik, dat zichzelf en alleen zichzelf probeert in te spannen tot het verrichten van de werken van de wet. Ach, dat was een ongelukkig leven, een schijn-leven, de naam van leven onwaardig. Want God is de enige bron van het leven; die uit zichzelf put, die put uit een bodemloos vat. Onder de wet is er geen ander dan het levenloze leven van het eenzame ik, omdat God Zich en Zijn leven door geen moeten van de wet in de mens inbrengt (Hoofdstuk 3: 21). Geloofd zij God, die ons van dit eigen leven, dat enkel dood is, verlost en tot het ware leven heeft gered, ook ons leven is, maar niet een leven uit ons ik geput, maar een leven in ons hart uitgestort (Rom. 5: 5), namelijk het leven van de opgestane Christus in ons.

Wie zal het wagen de wet op te leggen aan Christus, die in ons leeft? Niemand waagt het toch te zeggen, dat Christus niet juist leeft, zodat de wet Hem zou moeten worden opgelegd, om Hem te beteugelen.

De mens, die in de wedergeboorte opstaat, is niet het oude ik, maar de Christus in ons. Is het dat de wedergeborene nog in het vlees leeft in menselijke zwakheid en geringheid, toch leeft hij niet meer voor het vlees, als in de oude mens, maar voor God, voor God en de goddelijke bedoelingen.

Als het geloof, waarin de apostel leeft, nader door hem wordt voorgesteld als een geloof van de Zoon van God en daarbij de toevoeging komt: "die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft", dan is alles er toe gericht om de blijdschap en kracht van een geloof te doen kennen, dat zo'n voorwerp en zo'n inhoud heeft. Reeds dient dadelijk het noemen van Christus met de "naam Zoon van God" daartoe; dit geeft te kunnen, wat wij van God mogen verwachten, wij, die de Zoon van God voor ons hebben.

Het motief van het gelovig aangrijpen van Christus, dat Hij ons eerst heeft liefgehad en Zich voor ons heeft overgegeven, wordt vooral zichtbaar door de persoonlijke betrekking tot hemzelf, die Paulus van Hem noemt met het woord: "die mij liefgehad heeft; " zijn hart verwarmd door dankbare liefde jegens de Verlosser openbaart zich hier.

Deze woorden: "die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft", zijn een schoon voorbeeld van een waarachtig geloof. Gewen er u dan aan, dat u dit "mij" en "voor mij" met vast geloof mag aangrijpen en van uzelf verklaren en niet eraan twijfelen, of u behoort ook tot het getal van degenen die met het woordje "mij" worden genoemd.

Dat U mij liefhebben kon, ik begrijp het steeds minder, maar ik moet, ik mag, ik wil het geloven, op hoop tegen hoop en ik klem mij vast aan uw kruis alsof het voor mij alleen was geplant. Voor mijn vrome ontslapenen bent U gestorven, maar voor hen niet meer dan voor mij. Voor de grootste van de zondaren, die immer barmhartigheid vond, maar voor dezen niet meer dan voor mij. En ik, al was ik nog honderdmaal armer, onwaardiger, ellendiger dan U mij immer gekend heeft, toch, zo waarachtig de liefde U aan het kruis heeft doen sterven, U bent er gestorven voor mij! O, als de Heilige Geest ons daarvan iets doet verstaan, dan ontwaakt er een smart over de oude zonden, zoals vroeger nooit is gevoeld; dan ontvlamt er het vuur van een nieuwe liefde, die tot het leven verjongt en herschept; maar dan daalt er ook een onbeschrijflijke, heilige vrede in het diepst van het aanbiddende hart, die ons met alles verzoent in het leven en ons straks doet sterven met het oog op de stervende Heiland. O Lam van God, onschuldig, voor mijn zonden gemarteld en gestorven, Jezus schenk mij uw vrede, op mijn levensweg, op mijn kruisweg, op mijn doodsweg!

Ik volg u zonder schrik door 's afgronds schaduwwegen, U leidt mij bij de hand naar het eeuwig Vaderhuis, Mijn allerlaatste snik zal spreken van uw zegen, Mijn allerlaatste blik zal breken op uw kruis!

21. Ik doe de genade van God, die in de openbaring van Jezus Christus ons wordt aangeboden (1 Petr. 1: 13), niet teniet, zoals zij doen, die, nadat zij die tot hun rechtvaardiging hebben ontvangen, nu toch de wet van Mozes als noodzakelijk tot zaligheid weer willen oprichten; wantals de rechtvaardigheid door de wet is, zoals zij daarmee beweren, zo is dan Christus tevergeefs, geheel onnodig, gestorven en dat is een zo lasterlijke gedachte, dat de volzin, die tot die gevolgtrekking leidt, duidelijk voorkomt volstrekt verwerpelijk te zijn.

Die de wet houdt, omdat hij meent daardoor voor God rechtvaardig te worden, die werpt de genade van God weg, die wijst Christus en Zijn offer van zich en wil door deze onmetelijke, kostbare schat niet zalig worden. Het is zeker verschrikkelijk en ontzaglijk om te zeggen, dat een mens zo verschrikkelijk boos kan zijn, dat hij Gods genade en barmhartigheid verwerpt.

God zou, als de ijveraars voor de wet gelijk hadden, de Middelaar van de zaligheid in de dood hebben overgegeven, zonder dat in Zijn roeping als Heiland een noodzakelijkheid lag, daarmee in overeenstemming.

Met die vreselijke, elk Christus-minnend hart diep wondende consequentie van het berispte praktische gedrag van Petrus breekt de apostel af; hij kon tegenover zo iemand als Petrus er zeker van zijn, dat dit woord voldoende zou wezen, om hem op de juiste weg terug te brengen.

Paulus is discreet genoeg om te zwijgen van de indruk van deze rede; de vrijmoedigheid, beslistheid en sterke bewijskracht daarvan kon echter te minder het doel bij Petrus missen, omdat deze zelf overtuigd was van de Christelijke vrijheid (Hand. 15: 7 vv.) en hij te Antiochië alleen door toegefelijkheid uit mensenvrees had gehuicheld.

De verkeerdheid van Petrus was een fout in zijn praktisch gedrag, niet in de leer. Daarom kan er geen sprake van zijn, dat het geloof aan de inspiratie van de Heilige Schrift daardoor zou geschokt worden, zoals dan ook Petrus juist in de leer over dit punt, op het juiste standpunt blijkt te staan en alleen in de praktijk daaraan niet getrouw bleef.

Daarentegen maakte Paulus zich de Judaïsten tot vijanden, wier plannen hij in het middelpunt van de Christelijke zending onder de heidenen te Antiochië verijdeld had. Wij mogen ons daarom niet verwonderen, als wij nu in de Paulinische gemeente-stichtingen afgezonden van deze partij zien indringen, die deels, zoals in Galatië, onder het voorgewende gezag van Petrus of Jakobus het Judaïsme probeerden in te voeren, deels zoals te Korinthe, meer direct de waardigheid en persoonlijkheid van de apostel aanvielen, die overal als tegenstanders tegenover hem optraden (1 Kor. 16: 9), als valse broeders in gevaren brachten (2 Kor. 11: 26), misvormingen en lasteringen van zijn leer verbreidden, zoals te Rome (Rom. 3: 8; 6: 1 Ro 3. 8), waar Paulus nog als gevangene door hun drijven bemoeilijkt werd (Fil. 1: 15 vv. ; 3: 2 v.). Zo zeker als deze afgezonden, met name te Korinthe, met een aanbevelend schrijven uit de eerste gemeente optraden, zo zeker als zij ook overigens op het gezag van de eerste apostelen hun bewerkingen beproefden, zo weten wij toch zeker niet nader, in welke betrekking die leden van de hoofdgemeente, die in vs. 12 als "die van Jakobus" worden voorgesteld, tot die zo verre zich uitstreckende beroeringen stonden. Is het nu veel meer iets passiefs dan iets actiefs geweest, dan steeg deze passiviteit toch tot een zo hoge graad als wij die bij Hand. 25: 5, 8 en 28: 31 hadden op te merken. Daarentegen waren dergelijke Judaïsten, zoals zij in Hand. 15: 1 en 5 gekarakteriseerd worden, actief werkzaam. Door deze lieten zich dan ook zeker degenen misleiden, zoals wij ze in Hand. 11: 2 v. ; 21: 20 v. ontmoeten en hoe nu ook Barnabas aan deze Judaïstische afgunst tegen de grote apostel deelnam, hebben wij reeds bij Hand. 18: 23 opgemerkt.

HOOFDSTUK 3

DE RECHTVAARDIGHEID VAN HET GELOOF BEVESTIGD, HET JUISTE GEBRUIK VAN DE WET AANGEWENZEN

c. Het tweede, dogmatische deel van de brief, door de laatste afdeling van het eerste deel reeds voorbereid, ontwikkelt ook het thema van de rechtvaardiging van de mensen voor God zonder de werken van de wet, alleen door het geloof, evenals later de brief aan de Romeinen dit nog sterker doet en daarbij het wezen en de werkingen van de rechtvaardigheid van het geloof, in tegenstelling met het verderf van de zonde duidelijk op de voorgrond laat treden. Hier dient daarentegen deze leer meer tot bewijs voor de hoofdstelling van de brief, dat de Christenen niet verplicht zijn de Mozaïsche wet te houden, want dat was voornamelijk de zaak waarover bij de Galaten gehandeld werd.

I. Vs. 1-14. De apostel begint nu voor de lezers te ontwikkelen dat de rechtvaardigheid niet uit de wet, maar uit het geloof voortkomt. Hij spreekt eerst zijn afkeuring en bevreemding uit over hun afvallen van deze waarheid, die hen met alle zorgvuldigheid is ingeprent en beroept zich vervolgens op hun eigen ervaring; niet door de werken van de wet hebben zij de Heilige Geest ontvangen, maar door de prediking van het geloof. Dat moeten zij zelf zeggen en willen zij nu, nadat zij in de Geest hun Christelijke loopbaan zijn begonnen, in het vlees eindigen? Willen zij dan, dat zij alles wat zij om het Evangelie hebben geleden, tevergeefs geleden hebben? Willen zij in het geheel geen acht slaan op hetgeen bij hen nog van de Geest en van geestelijke genade-gaven aanwezig is en hun toevloeit op de weg van het geloof, op diezelfde weg dus, waarop volgens de getuigenis van de Schrift ook Abraham zijn rechtvaardiging heeft gevonden (vs. 1-6)? Bij deze gedachte, die hij hiermee heeft aangevoerd, houdt Paulus de Galatiërs vast: die van het geloof van Abraham zijn, zijn Abrahams kinderen en verkrijgen de zegen, in hem de heidenen beloofd (vs. 7-9); de Joden staan daarentegen met hun werken van de wet onder de vloek van hun eigen wet, waarvan Christus hen eerst heeft moeten verlossen, om hen nu ook op de weg van het geloof tot zaligheid te leiden door het ontvangen van de Geest (vs. 10-14).

1. O, u uitzinnige Galaten (vs. 3. Hebr. 5: 11 v.), wie heeft u betoverd, uw ogen zo verdonkerd, u op zo erge manier aan het dwalen gebracht, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn (Hoofdstuk 5: 7) u, voor wie Jezus Christus voor de ogen tevoren, toen wij u het Evangelie verkondigden (Hoofdstuk 1: 8 v.), geschilderd is geweest, zodat u Hem, zoals men pleegt te zeggen, met handen zou kunnen grijpen, onder u gekruisigd zijnde, evenals was Hij onder u gekruisigd.

"O, u uitzinnige Galaten! " met deze berisping spreekt nu Paulus weer zijn lezers aan, na het bericht van zijn ontmoeting met Petrus; met name spreekt hij ze aan, vgl. 2 Kor. 6: 11, 2Co om juist daar, waar hij ze moet berispen, de persoonlijke betrekking uit te drukken, waarin hij tot hen staat. Zijn terechtwijzing (Hoofdstuk 2: 15-21) had toch de vermenging van het Judaïsme met het geloof zo bondig en onwedersprekelijk voorgesteld als dwaas, dat de apostel bij het weer aanspreken van de lezers, die zich tot dezelfde ongerijmde verwarring hadden laten meeslepen, geen juister en natuurlijker toespraak zou hebben kunnen vinden (Spr. 27: 6).

"Wie heeft u betoverd, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn? " Waar zulke duidelijke en wonderbare betoningen van de waarheid hadden plaats gehad, kon de afval bijna geen gewone afval meer worden genoemd. Het was hun als het ware door de boze invloed van de

verleiders aangedaan (2 Kor. 4: 4. 2 Tim. 3: 13 Het "was" staat in tegenstelling: tot "Jezus Christus": wie was zo machtig u te betoveren, nadat Christus u zo was geopenbaard?

Met gewone zaken heeft het niet plaats, dat velen de waarheid niet gehoorzamen en de leugen geloven, maar over het gebod van God heeft de satan ze door zijn werkingen betoverd, dat zij zwart voor wit en wit voor zwart aanzien, hun dwaling voor onomstotelijk zekere waarheid en de heilzame leer voor schadelijk vergif houden.

De betrekkelijke zin "voor wie Jezus Christus voor de ogen van te voren geschilderd is geweest", bevat de beweegreden van de verwondering van de apostel. Hoewel hen het kruis van Christus gepredikt is, willen de Galaten, als betoverd, van de Gekruisigde niets meer weten, maar wenden zich tot de werken van de Mozaïsche wet, om de genade van God te verdienen! Het "gekruisigd" heeft in de zin de nadruk en moet in eigenlijke zin worden verstaan: juist de Galatische dwaalleraars pleegt Paulus de dood van Christus aan het kruis als middelpunt van de verlossing voor te houden (Hoofdstuk 2: 20 v. ; 1: 4; 3: 13; 5: 11; 6: 12, 14 Ga 2. 20 1. 4 3. 13 5. 11); daarom is de verklaring als ware het beeldspraak, bijvoorbeeld die van Luther ("is het zo met u, dan heeft u niet alleen van God genade weggeworpen en is niet alleen Christus' dood voor u verloren, maar Hij wordt ook onder u gekruisigd, d. i. op de schandelijkste en smadelijkste manier door u behandeld. te verwerpen. De Galaten werd Christus voor de ogen geschilderd als gekruisigd. Zegt Paulus niet maar "gepredikt" (vgl. 1 Kor. 1: 23; 2: 2), maar "voor de ogen geschilderd", dan wil hij de lezers de nauwgezetheid van de prediking herinneren, omdat hij nu temeer recht heeft zich over hun afval te verwonderen.

Het "onder u" moet de kruisiging van de Heere voorstellen als onder hen voorgevallen. Dat daarbij ontbreekt een "als het ware", dat wij daarbij moeten denken, moet uit het levendige van de rede worden verklaard.

De prediking van Paulus, zo vol geest en leven, had Christus in Zijn genade en neerbuigende liefde, die Hem drong voor ons Zich te laten kruisigen en in Zijn machtig verlossende kracht hun zo levendig afgeschilderd, als was Zijn sterven voor hun ogen geschied, als verleende Hij hun zichtbaar de zegen van Zijn verzoening.

2. Dit alleen wil ik van u leren, van u vernemen, om van andere getuigenissen die ik tot uw overtuiging van het onrecht, dat u pleegt, van u zou kunnen vragen, nu af te zien: heeft u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, die u gedaan heeft of uit de prediking van het geloof, die u heeft vernomen?

De apostel probeert nu daardoor de Christenen uit Galatië weer op de juiste weg te leiden, dat hij hun de eerste ervaringen, de tijd van de opwekking en van de eerste liefde in het geheugen terugroept.

De "Geest" is hier zeer algemeen bedoeld, de door het geloof in Christus hun geschonken Heilige Geest, waardoor de verlossing in hun harten tot stand kwam, die Christus door Zijn dood buiten hen had teweeg gebracht. De wet had hen die Geest niet kunnen mededelen, maar het Evangelie, dat hen in kinderlijke zin de toegang tot de Vader opende, bewerkte dit wonder. In de eerste tijd van de Christelijke kerk was de bewustheid, deze bovennatuurlijke, goddelijk machtig-vernieuwend Geest op een bepaald tijdstip ontvangen te hebben, in de Christenen veel sterker dan zij nu bij velen is, wegens de scherpe tegenstelling van de dikke heidense duisternis, waarin zij geleefd hadden en het heldere licht van het Evangelie. Tegelijk

werd die indruk nog versterkt, doordat met de uitstorting van de Geest aan de meesten zekere buitengewone gaven werden meegedeeld, die tevens voor de overige leden van de geheel nieuw gevormde gemeente getuigenis aflegden, dat zij een woonstede van God in de geest waren geworden. Vgl. vs. 5 Niettemin behoudt deze herinnering voor de Christenen van alle tijden al haar belangrijkheid. Zelfs de Christen, die sinds zijn doop met God in het verbond is gebleven, moet, waar de waarheid voor hem schijnt te worden verdonkerd, altijd op dat tijdperk in zijn leven terugzien, waarin natuur en genade zich bijzonder krachtig en kennelijk scheidden en de Geest van God hem meer merkbaar dan ooit werd meegedeeld.

Aan deze beschamende vraag, waarop geen antwoord nodig is in vs. 1, wordt een andere verbonden, die de lezers moeten beantwoorden en die zij niet kunnen beantwoorden zonder tot hun eigen beschaming in te zien en te moeten bekennen dat voor hen de ervaring, die zij bij zichzelf hadden gemaakt, alleen reeds grond genoeg had moeten zijn om de nieuwe leer af te wijzen. Daarom zegt de apostel, dat hij dit alleen van hen wilde leren, namelijk, of zij ten gevolge van een werken, waartoe de eis door een wet was gedaan, de Geest hadden ontvangen, of ten gevolge van een geloven, gewerkt door een boodschap die zij hadden ontvangen.

Zij moesten nu, als zij de waarheid wilden belijden, antwoorden: "door de prediking van het geloof." Hiermee was echter tevens beleden dat zij genade en rechtvaardiging alleen door het geloof hadden verkregen. Men zou in de verzoeking kunnen komen om uit deze bewijsvoering van de apostel het besluit te trekken, dat de Galaten, ten minste voor een deel, vóór hun bekering tot het Evangelie proselieten van de poort waren geweest. Toch was het bewijs van de apostel juist dan van bijzondere kracht, als de Galaten de wet vroeger geheel onbekend was, zij konden dan des te minder aan haar werking de mededeling van de Heilige Geest toeschrijven.

Ook elders stelt Paulus op de voorgrond, dat de Mozaïsche wet, hoewel in zichzelf goddelijk en geestelijk (Rom. 7: 14), aan haar dienaren de Heilige Geest niet meedeelde en stelt het onderscheid tussen de dienaren van de wet en de dienaren van het Evangelie juist daarin, dat deze door de Heilige Geest worden vernieuwd, maar de anderen niet (Rom. 7: 6; 8: 2 vv. 2 Kor. 3: 2 vv. 4: 6; 5: 18 De mens ontvangt zo weinig uit de werken van de wet de Heilige Geest, dat hij integendeel deze tot vervulling van de wet nodig heeft. Zoals daarentegen uit de prediking van het geloof het geloof voortkomt (Rom. 10: 17), zo deelt God ook door middel van deze de Heilige Geest mee.

3. Bent u zo uitzinnig, om in plaats van het betere deel dat u reeds heeft, juist het slechtere te kiezen, evenals zou het u dan eerst goed zijn? Omdat u met de Geest in uw Christendom begonnen bent, voleindigt u nu met het vlees; wilt u het nu tot volkomenheid proberen te brengen door u op een standpunt te plaatsen, waarop u weer staat onder de heerschappij van het vlees, zoals dat werkelijk op wettisch standpunt het geval is (Rom. 7: 5; 8: 3 v.).

De Christelijke levenservaring van de Galaten was volgens vs. 2 een duidelijk bewijs daarvoor, dat het hoogste geestelijke leven van het Christendom, de hoogste gemeenschap met God, geheel en al zonder werken van de wet alleen van het geloof afhing. Zo moest het voorkomen als de hoogste dwaasheid om zo'n geestelijk begin op vleselijke wijze te besluiten. Evangelie en wet staan tot elkaar als geest en vlees; wel niet alsof de wet op zichzelf vleselijk was (Rom. 7: 14), alleen vleselijke inzettingen (Hebr. 9: 10) bevatten zou, maar omdat het standpunt van de mens onder de wet vleselijk is, omdat de wet de wil van God alleen uitdrukt in betrekking tot de niet opgeheven menselijke, vleselijke zwakheid. Zo

was de neiging van de Galaten tot het Judaïsme eigenlijk een afdalen van de godsdienst van de Geest tot de vleeselijke zwakheid.

Wanneer de lezers, nadat zij tot het leven van de Christens waren gekomen, dat geleid wordt door de inwonende Geest, zich later onder een wet stelden, wier eisen, voor zo verre de vervulling daarvan bij zo'n Christelijk leven niet vanzelf was geschied, alleen het uitwendige van de mens eiste, dan was het beschamend verwijt van de apostel ten volle rechtvaardig.

Als de Rooms en beweren dat wij uit geloof en werken zalig worden en wij Hervormden, dat wij alleen uit geloof zalig worden zonder werken, dan is dat niet geheel dezelfde tegenstelling als in onze brief. De Roomse spreekt van werken, die het geloof volgen, terwijl de wettelijke werken van de Joden het geloof voorafgingen. De werken, die op het geloof volgen, geschieden in de kracht van het geloof, zijn uitingen van het geloof en juist daarom van een leven, dat bovennatuurlijk en door de Geest van God zelf gewerkt is, maar daarentegen zijn de werken van de wet, die het geloof voorgaan, zoals de grote gebeurtenis op Sinai vóór de grote gebeurtenis op Golgotha, werken van het vlees en van het verstands van de oude mens, inspanningen van eigen kracht om Gods gebod te vervullen. Als daarom de heilige apostel aan de werken van de wet alle kracht ontzegt om ons rechtvaardig en zalig te maken, dan is dat iets anders dan wanneer van de werken, die uit het geloof voortkomen, de zaligmakende kracht wordt geloofd; het is iets anders, maar beiden hebben met evenveel recht plaats. Noch de werken, die op het geloof volgen, noch die, die het voorafgaan, noch die, die in God gedaan zijn, noch die, die zonder God plaats hebben, zijn onberispelijk en volkomen. In beide gevallen mengt zich de zonde van de mens daarin, hoewel verschillende in kracht en in verschillende mate. Wat echter zelf niet rechtvaardig is, kan zeker ook niet rechtvaardig maken; de oorsprong van ons leven, van onze gerechtigheid en zaligheid blijft altijd en eeuwig alleen de genade.

4. Heeft u zoveel, als u om de belijdenis van Christus heeft moeten verduren, tevergeefs geleden? Als maar ook tevergeefs, want door afval zouden zij het ware geloof, waarom zij geleden hadden verloochenen, alsof het vals was en het vorige lijden zou in het oordeel tegen hen opkomen: (of: "Ja ook tevergeefs", zoals u ook voelen zult, als u tot inzien zult zijn gekomen, of beter "wanneer het namelijk tevergeefs is" maar ik vertrouw, dat u tot andere gedachten zult komen) (Hoofdstuk 5: 10).

Dit treft nog meer dan het vorige; het zal u alles wat u geleden heeft, zegt hij, ontroven en u de overwinnaarskroon ontnemen.

Evenals alle jeugdige gemeenten hadden ook die van Galatië veel moeten lijden in hoon en vervolging van heidenen en Joden (Hoofdstuk 6: 12. 2 Tim. 3: 12 Paulus komt nu tot hen met de vraag, of zij wilden, dat zij dat alles zonder doel en gevolg hadden geleden (Hebr. 10: 32). Als zij namelijk geheel van het geloof afvallig werden en Christus verloren, dan was het zonder gevolg.

Omdat Paulus hoopt dat de Galaten weer zullen terugkeren, voegt hij er de laatste woorden bij, als wilde hij zeggen: ik heb nog goede hoop op u, dat u zich weer tot Christus zult wenden en dan heeft u niets tevergeefs geleden. Zo gaat hij zacht met de Galaten om en zo moeten ook wij de zwakken bestraffen, opdat wij ze vertroosten, ten einde zij niet wanhopig worden.

5. Die u dan, om mijn vraag in vs. 2 op nog meer bepaalde manier weer op te nemen, omdat zij de beslissende hoofdvraag is, de Geest verleent, namelijk God de Heere en krachten onder

u werkt, zoals die door enigen, die met wondergaven zijn bedeeld (1 Kor. 12: 6 en 10) verricht worden (Matth. 7: 22), doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

Als wij de inhoud van vs. 5 vergelijken met vs 2 dan is het ondanks de wezenlijke gelijkheid toch niet een zuivere herhaling, maar in enkele punten verschillend, omdat namelijk God nu wordt voorgesteld als die de Geest verleent en tevens wordt op de voorgrond gesteld dat die Geestesgave nog bij de Galaten voortduurt.

De apostel wijst in het bijzonder op de krachten tot het doen van wonderen, die God op dezelfde manier in hen werkte.

Wat de Galaten nog bezaten van Geestesgaven, dat hadden zij niet te danken aan het najagen van het vlees, waartoe zij door hun wet-leraars gedrongen werden, maar aan de lankmoedigheid en genade van God, die de bron van de Geest onder hen nog niet liet uitdrogen (Hoofdstuk 6: 1) en Zijn hand nog niet aftrok van gemeenten, waarin de prediking van het Evangelie nog niet geheel verstomd was.

De god van deze wereld heeft de ogen van de mensen verblind, opdat niet het Evangelie van de heerlijkheid van Christus in hen zou schijnen en zij zouden verhinderd worden te leren vertrouwen op een gekruisigde Zaligmaker. Wij kunnen niet pochen op de giften van de Geest, maar wij mogen vrijmoedig vragen, waar de vruchten van de Heilige Geest het duidelijkst zijn voorgekomen? Of bij hen, die rechtvaardiging door de werken van de wet prediken, of bij hen, die de leer van het geloof verkondigen.

Aangaande het eerste bewijs, dat wij Paulus horen aanvoeren, merken wij bij zijn vraag in het tweede vers aan, dat wij hier minder te denken hebben aan de werking van de Heilige Geest, waardoor zij allereerst tot de kennis en tot het geloof in Jezus Christus gebracht waren, dan wel dan die buitengewone gaven van de Geest, waardoor de Heer van de gemeente in die tijd de eerstelingen, die uit de Heidenen tot het geloof kwamen, een Goddelijk kenteken gaf, dat zij door Hem werden aangenomen. Hadden zij nu deze gaven van de Heilige Geest ontvangen op de prediking en aanneming van de wet, dan mochten zij vrij Joden worden en zich geheel aan de onderhouding van de wet verbinden; maar had het tegendeel plaats, hadden zij die Geest ontvangen op de prediking van het geloof in Christus Jezus, dan vonden zij daarin een Goddelijke aanwijzing, dat zij bij dit Evangelie blijven moesten, dan kon en mocht de Apostel zich hierin op hun eigen overtuiging beroepen en zo de zaak voor beslist houden. Ons voegt het dus ook te denken, niet alleen of wij onze zaligheid ook zoeken in onze zedelijke bedrijven, maar ook of wij echt in het geloof zijn, alsmede wat wij, nadat wij geloofd hebben, ontvangen hebben van de Heilige Geest en of dat werk van de Geest bij ons zichtbaar is? Want hoewel wij de buitengewone gaven nu niet meer wachten kunnen, omdat zij onnodig zijn, zo is het toch de Geest van de waarheid, van het geloof, van de liefde, van de heiligmaking en van de vertroosting, waarmee de gelovigen verzegeld worden en die uit de vruchten bij ons kenbaar is. Als de Galatiërs dus echt met de geest begonnen waren, dan was het immers tegenstrijdig dat zij met de vleselijke werken van de wet eindigden om daarin hun heil te zoeken, zoals zo'n handelwijze voor een ieder steeds schadelijk is aan de groei van het geestelijke levens, waar het door de genade van de Heilige Geest is gewerkt. En hadden zij omwille van het geloof veel geleden, zoals dat in die tijden en door alle eeuwen heen in een meerdere of mindere mate plaats heeft, dan was dit tevergeefs, dan hadden zij er nu geen vrucht van, ja zelfs schade te wachten, als die bij velen in verachting delen zouden.

6. Zoals Abraham voor God geloofd heeft, zoals in Gen. 15: 6 staat en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend (Rom. 4: 3. Jak. 2: 23), zo is ook u geschied, omdat ook u gerechtvaardigd werd en als gerechtvaardigden de Heilige Geest en Zijn gaven ontving (Hand. 2: 38).

Dit vers staat in onmiddellijk verband met het voorgaande en bevat het antwoord op de vraag, daar gedaan, door het tweede gedeelte daarvan te bevestigen; want Paulus ziet het ontvangen van de Geest in het voorgaande aan als bewijs van de rechtvaardiging en kan daarom met onze woorden op die vraag antwoorden.

In het licht van de aanvang van de geschiedenis van het uitverkoren geslacht plaatst Paulus de aanvang van het Christelijk leven van de Galaten. God heeft niet anders met hen gehandeld dan met Abraham.

Bij u, zo zegt hij hen, is door het Evangelie of de prediking van het geloof geschied, wat bij Abraham geschiedde door het woord van de belofte.

7. Zo verstaat u dan, zoals ik u reeds vroeger aldus heb betuigd, maar u zich in de laatste tijd daarvan heeft laten aftrekken, dat degenen, die uit het geloof zijn en dus niet de werken van de wet zoeken (vs. 10), Abrahams kinderen zijn, omdat zij zijn geestelijke aard in zich bezitten en nu ook op gelijke manier als hij door God worden behandeld.

De erkenning, waartoe Paulus hier de Galaten wil terugbrengen, was bij hen door de dwaalleraars verduisterd, die integendeel de werken van de wet aanprezen als datgene, waardoor de Christenen zich moesten betonen als Abrahams kinderen. Tegenover hen wil de apostel uit de ervaring, door de Galaten zelf gemaakt en uit het daarmee vergeleken feit, dat de Schrift over Abraham bericht, het besluit hebben getrokken, dat men door het geloof een kind van Abraham wordt. Deze gevolgtrekking berust eenvoudig op de verwantschap van het kind met zijn vader, die hier natuurlijk slechts als ere geestelijke in aanmerking kan komen (Joh. 8: 39). Terwijl echter Paulus de gelovigen kinderen van Abraham noemt, wil hij er tevens aan herinneren, dat zij als zodanig erfgenamen zijn en deel hebben aan de goederen van de Vader (Hoofdstuk 3: 29) en dan is nu in het bijzonder de rechtvaardiging het goed, waarvan hier gesproken wordt. Reeds hier staat de dubbele stamboom voor het oog, die van één vader door de geschiedenis heengroeit (Hoofdstuk 4: 22 vv.), de een van vleeselijke, de andere van geestelijke aard, de een in Ismaël, de andere in Izaak aangekondigd. Die uit het geloof zijn staan tegenover hen, die uit de wet en de werken zijn; die voor God toebehoren door het geloof, in Zijn genade in Christus, tegenover hen, die door de werken van God proberen te verkrijgen, dat zij tot God behoren.

8. En de Schrift van te voren, omdat voor God al Zijn werken van voor de grondlegging van de wereld af bekend zijn (Hand. 15: 18), ziende, dat God de heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie, de blijde boodschap, verkondigd (Gen. 12: 3; 18: 18; 22: 18, zeggende: a) "In u zullen al de volken, alle geslachten op aarde gezegend worden; in de zegen, die u ten deel wordt, is ook de zegen van alle volken besloten.

a) Gen. 26: 4; 49: 10.

Toen God door de hand van Mozes liet schrijven wat Hij aan Abraham beloofd had, zag Hij niet alleen achterwaarts op deze, maar ook voorwaarts op ons, die in dit woord van de Schrift een bewijs zouden hebben van Zijn genadig welbehagen (Vgl. Rom. 4: 23 v.). De Schrift

heeft van te voren gezien, zegt de apostel en hij kent dus aan de Schrift de ogen van de Geest toe, door Wie zij is ingegeven. Zo volkomen is de Schrift Gods woord en heeft tot schrijver de Heilige Geest (Hebr. 9: 8; 10: 15 vv.), dat Paulus van haar op persoonlijke manier kan spreken enigermate de Schrift geworden Heilige Geest in haar ziet.

Eigenlijk heeft niet de Schrift aan Abraham de blijde boodschap verkondigd, want Abraham ontving dat Evangelie niet door middel van het geschreven woord, maar God heeft het gedaan overeenkomstig de Schrift (vgl. Rom. 9: 17). Omdat echter God, omdat Hij de schrijver van de Schrift is, als eigenlijk subject wordt gedacht, is hier aan de Schrift ook een voorzien toegekend. Waarop grondt nu Paulus zijn bekering, dat God die Schriftwoorden gesproken heeft, met betrekking daarop, dat Hij voorzag dat eens uit het geloof de heidenen gerechtvaardigd zouden worden? Deels, zo blijkt uit het verband, rust bij de apostel die bewering op het in vs. 6 gegeven bewijs, dat van de Schrift reeds ten tijde en bij het leven van Abraham het geloof als voorwaarde van de rechtvaardiging werd verklaard, deels op het feit van de rechtvaardiging van de heidenen uit het geloof, als een in deze tegenwoordige tijd niet te loochenen ervaring. Van het licht van dit feit uit stelt hij diensvolgens de oorspronkelijke zin van de voorspelling valt.

Het is merkwaardig, dat het "in u zullen gezegend worden" drie malen herhaald wordt (vgl. de drie plaatsen, boven aangehaald), terwijl de belofte van de talrijke nakomelingschap en van het beloofde land vier keer terugkeert (Gen. 12: 7; 13: 14 vv. ; 15: 5; 17: 4 Zo komt het heilig zevental voor, waarmee God Zijn verbond gezegend, d. i. bezworen heeft ("Ge 15: 9" en "Ge 21: 31. Bij de aanhaling verbindt verder de apostel alle drie de plaatsen met elkaar, als hij ze samenvat in de uitdrukking: "in u zullen alle heidenen gezegend worden. "

9. Zo dan, om de beide gedachten in vs. 7 en 8 vervat nogmaals voor te stellen, die uit het geloof zijn worden gezegend met de gelovige Abraham, wiens geestelijke kinderen zij zijn, maar niet die van de wet (Rom. 4: 14), zoals de dwaalleraars beweren.

10. Want zovelen als er uit de werken van de wet zijn, die zijn onder de vloek, aan die onderworpen of ten prooi geworden; want er is geschreven in Deut. 27: 26: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek van de wet, om dat te doen" en om aan zo'n voorwaarde, ten einde van de vloek vrij te blijven, te voldoen, daartoe is niemand van die voorstanders van de wet in staat; zij hebben ze geen van allen vervuld, hoezeer zij ook op hun werken zich lieten voorstaan (Rom. 3: 9 vv. 7: 7 vv.).

In vs. 9 maakt de apostel de algemene gevolgtrekking uit vs. 7 en 8 Zijn de gelovigen Abrahams kinderen (vs. 7) en heeft de Schrift in haar belofte, Abraham toegedeeld, het geloof als bron van de goddelijke rechtvaardiging van de heidenen op het oog gehad (vs. 8), dan zijn diensvolgens de gelovigen degenen die gezegend worden met de gelovigen Abraham. Paulus schrijft niet weer "in Abraham", maar "met hem", omdat hij uit het tegenwoordige van het gezegend worden van de heidenen in het verleden ziet, waarin Abraham voorkomt als de gezegende, met wie nu die gezegend worden in gelijkheid van omstandigheden komen. Voor de juistheid van de gebeurtenis, in vs. 9 aangewezen, volgt dan in vs. 10 uit het tegengestelde: "want hoe geheel anders is het met hen, die werkers van de wet zijn; deze staan namelijk volgens de Schrift gezamenlijk onder de vloek, zodat dus aan een gezegend worden van hen niet te denken is.

De apostel stelt hierbij als bekend op de voorgrond dat niemand de wet vervulde en die ten gevolge ieder, die door de werken van de wet rechtvaardig wil worden, eveneens onder de vloek is.

Het behoort tot het vertrouwen van de liefde, waarmee Paulus de verleide Galaten terecht hoopt te brengen, dat hij het voor onnodig houdt het bewijs te geven, later in de brief aan de Romeinen gevoerd, dat de vloek van de wet over alle vlees komt en dat er behalve de gelovigen in Christus geen rechtschapen daders van de wet waren; wat hun toen duidelijk en zeker genoeg was, toen zij het Evangelie van de gekruisigde Christus gelovig aannamen, dat moest hen, als zij echt wilden ontwaken uit alle duisterheid en alle twijfel, tot nieuwe zekerheid brengen.

De redenering komt hierop uit: onze gehoorzaamheid van de wet op het best genomen, is onvolkomen: alle onvolkomen betrachtting ligt onder de vloek, bijgevolg kan onze gehoorzaamheid ons niet rechtvaardigen. Die de wet niet kan vervullen, kan niet gerechtvaardigd worden door de wet, geen gevallen mens kan de wet volkomenlijk vervullen, gevolglijk geen mens kan door de wet gerechtvaardigd worden. Dit betoogt nu de apostel met de volgende aanhaling.

11. a) En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, maar buiten de door haar beloofde zegen blijft, is openbaar, als men slechts op de Schrift behoorlijk acht wil slaan, want zo lezen wij toch in Hab. 2: 4 : "de rechtvaardige zal uit het geloof leven, hij zal uit kracht van het geloof, dat hij bezit, tot zaligheid komen" (Rom. 1: 17 Hebr. 10: 38).

a) Rom. 3: 20. Gal. 2: 16.

12. Maar de wet is niet uit het geloof, heeft niet de aard daarvan, zodat het ook bij haar de hoofdvoorwaarde zou zijn om de zaligheid te verkrijgen; maar ten opzichte van de wet wordt in Lev. 18: 5 gezegd: a) "De mens, die deze dingen doet, zal door die leven; " uit kracht van zijn werk, dat hij volbrengt, zal hij tot zegen en zaligheid komen (Rom. 10: 5. Luk. 10: 20. Matth. 19: 16 vv.).

a) Ezech. 20: 11.

Het verband met het voorgaande bestaat daarin, dat de wet niet alleen de vloek uitspreekt, maar ook een zegen inhoudt. Had nu Paulus tevoren gezegd, dat zij die het van de werken van de wet verwachtten, onder de vloek waren, zonder dat nader na te wijzen, zo moet hij nu ook zeggen, hoe men dan de zegen deelachtig wordt en hij spreekt dat uit met een profetisch woord uit het Oude Testament zonder juist door een "er staat geschreven" aan te wijzen dat hij hier de Schrift zelf laat spreken, omdat hij mag veronderstellen dat de Galaten uit eigen kennis van het Oude Testament dit vanzelf reeds wisten, zoals hij dan ook in het algemeen een vrij goede bekendheid met de Schrift van hen verwacht (Hoofdstuk 4: 21) en daarom ook bij het Schriftwoord, dat verder volgt, zich niet bedient van een aanhalingsformule. Opmerkelijk is het verder dat de apostel de uitdrukkingen "gerechtvaardigd worden" en "gezegend worden", promiscue gebruikt, d. i. door elkaar, zonder een wezenlijk onderscheid te maken; dat deed hij reeds in vs. 6-9 en zo hoeft men op onze plaats in vs. 11 in plaats van "gerechtvaardigd door God" slechts te schrijven "gezegend" en dadelijk wordt het verband met het vorige duidelijk en houdt ook alle aanleiding op, om het woord van de profeet zo op te vatten als vele uitleggers dat nodig geacht hebben: "de door het geloof gerechtvaardigde zal leven. "

13. Christus heeft ons Joden (Hoofdstuk 2: 15 vv.) (die ik in vs. 10 voorstelde in de staat onder de wet als degenen, die onder de vloek waren), verlost, losgekocht namelijk door een losgeld (Hoofdstuk 4: 5. Matth. 20: 28), van de vloek van de wet, een vloek geworden zijnde voor ons, toen Hij de dood van het kruis voor ons leed (Rom. 8: 3. 2 Kor. 5: 21 Ro 8. 3 2Co); want er is geschreven in Deut. 21: 23 : "Vervloekt, d. i. een, die te beschouwen is als voor de vloek van God in al zijn zwaarte getroffen, is een ieder, die aan het hout hangt. "

14. Opdat de zegening van Abraham, die in gerechtigheid, zaligheid en leven bestaat, tot de heidenen komen zou in Christus Jezus door het geloof in Zijn naam (Hand. 11: 17; 15: 9) en opdat wij Joden, ons geheel aan dezelfde voorwaarde van de zaligheid, die de heidenengesteld is, onderwerpend, de belofte van de Geest, dat de wet in de harten zou worden geschreven (Jer. 31: 31 vv. Ezech. 11: 19 v.) verkrijgen zouden door het geloof (vgl. Kol. 2: 13 v. Efeze. 2: 14 v.).

Onder het "ons" in vs. 13 bedoelt Paulus niet de Joden in het algemeen, maar de Joden, die in Jezus gelovig geworden waren. Hebben zij vroeger onder de wet gestaan, zo zijn zij ook onder de vloek daarvan geweest en zouden, omdat niemand de wet door zijn handelen volgens de wet vervult, onder deze vloek zijn gebleven en het volvoeren daarvan aan zich ervaren hebben, als niet de Middelaar verschenen was en hen daaruit had losgekocht. De apostel noemt wat Christus heeft gedaan een loskopen, omdat hij een prijs heeft betaald (1 Petr. 1: 18 vv.). Welke prijs hij betaald heeft, zegt de zin "een vloek geworden zijnde voor ons. " De apostel verbindt in vs. 14 aan dat woord over Christus een dubbele gevolgtrekking. De eerste zegt, dat de heidenen ten goede zou komen wat Christus tot zaligheid van de Joden had gedaan en de tweede waarop manier nu door hetgeen Christus gedaan had, namelijk door het geloof, de zaligheid hun werkelijk ten deel zou worden, die onder de wet slechts het dragen van de vloek konden verwachten. Daar heeft het in de grondtekst vooraangeplaatste "dat de heiden" de nadruk tegenover het "ons", dat in vs. 13 staat met de nadruk voor "verlost" en hier heeft hetgeen op de laatste plaats staat "door het geloof" de nadruk tegenover de wet, van welke vloek Christus de Joden verlost heeft. "De zegen van Abraham" in de eerste zin en "de belofte van de Geest" in de tweede zin zijn werkelijk een en dezelfde; want de zegen van Abraham, zoals die vervuld is en zo moet die hier worden opgevat, is het leven; maar de Geest, die hier wordt voorgesteld als het beloofde goed, zoals hij elders (Efeze. 1: 13) "de Geest van de belofte" heet, is de oorzaak en werkmeester van het leven. Noch de Joden, noch de heidenen zouden het leven, dat de inhoud van de belofte en daarmee de aan Abraham verbonden zegen uitmaakt, hebben kunnen krijgen, zolang de gemeente van God, het geslacht van Abraham, onder de wet stond. Dat konden de Joden niet, omdat de wet geen middel was om rechtvaardig te worden en rechtvaardigheid de voorwaarde van het leven is; de heidenen konden het niet, omdat zij Joden zouden hebben moeten worden om te behoren tot het geslacht, dat de gemeente van God was. Nu echter de beloofde Middelaar in de persoon van Jezus verschenen is en de verwezenlijking van de zaligheid op die manier door Hem volbracht is, dat Hij de dood aan het kruis heeft geleden, om de Joden te verlossen van de vloek van de wet, zodat nu de gemeente van God gemeente is van de tot dat doel gekruisigde Jezus, komt de zegen van Abraham tot de heidenen, als Christus Jezus tot hen komt. De Joden worden door het geloof de beloofde Geest deelachtig, in wiens bezit zij door de werken van de wet niet hadden kunnen komen; maar dan moeten ook heidenen en Joden niet anders willen zijn dan gelovigen in Jezus, terwijl zij uit de aard en de wijze, waarop de zaligheid is tot stand gebracht, afleiden dat de wet geen middel is om gerechtvaardigd te worden.

Zolang de wet bestond en haar overtreding met de vloek beladen was, zolang bestond de scheidsmuur tussen heidenen en Joden. De eersten konden geen kinderen van Abraham

worden en deel krijgen aan zijn zegen, omdat de kinderen van Abraham naar het vlees zich alleen met hen zonden hebben kunnen verenigen door overtreding van de wet. Terwijl nu de Heiland door Zijn dood de scheidsmuur omverrukte en heidenen zowel als Joden in Zijn mystiek lichaam tot het ware zaad van Abraham in het verbond van het geloof, werden in Hem ook de heidenen gezegend en was dit bereikt, dan kon ook het verdere doel van de verlossingsdood worden bereikt, dat namelijk beiden, heidenen en Joden samen de eigenlijke kern van de belofte, de Heilige Geest verkregen, die het zegel is van het kindschap zowel als het onderpand van de eeuwige erfenis.

Wij zien dus dat de rechtvaardiging door het geloof geen nieuwe leer is, maar gevestigd en geleerd was in de kerk van God, lang vóór de tijden van het Evangelie. Het is in waarheid de enige weg, waarlangs ooit zondaars werden gerechtvaardigd, of gerechtvaardigd kunnen worden.

II. Vs. 15-Hoofdst 4: 7. De apostel heeft de Galaten gesterkt in de overtuiging dat zij door het geloof in Christus reeds kinderen van Abraham zijn geworden en in het bezit gekomen zijn van de zegen, waarmee volgens de goddelijke belofte in hem de gehele wereld zou worden gezegend. Zij hebben dus om die zegen te krijgen de Mozaïsche wet niet meer nodig. Van die vloek moeten integendeel de Joden zelf eerst nog verlost worden, om eveneens de beloofde Geest te ontvangen. Nu weerlegt hij een bedenking, die ten gevolge van de verleiding van de dwaalleraars in de harten van de lezers kon opkomen tegen deze voorstelling van de evangelische weg ter zaligheid, in zoverre de bekendmaking van de wet van de kant van God en ook van Zijn daden ter zaligheid was en deze toch zonder twijfel in betrekking stond tot de verwezenlijking van de aan Abraham geschonken belofte en tot het krijgen van de zaligheid, die besloten lag in de vervulde belofte. Om dergelijke bedenkingen weg te nemen stelt hij Gods belofte aan Abraham voor als een testament van de kant van God, dat zomin als een menselijk testament, als het eenmaal kracht van wet heeft gekregen, mocht worden opgeheven of veranderd. Was nu bij dit testament dadelijk de vrije genade het bepalende en alles beheersende, dan kan de wet, pas eeuwen later openbaar geworden, aan zo'n bepaling niets veranderen (vs. 14-18). Komt zo de wet bijna voor als losgerukt van het verband met de weg van verlossing en zaligheid in Christus, zo voelt Paulus zich des te meer verplicht om nader de vraag te behandelen, hoe het dan men de wet gelegen is. Hij beantwoordt de vraag eerst in het algemeen, dat die slechts tussentoeestand is, zoals reeds blijkt uit de ondergeschikte aard van zijn openbaarmaking (vs. 19 en 20); vervolgens geeft hij nadere aanwijzing, dat zij pedagogisch de gerechtigheid van het geloof moest voorbereiden (vs. 21-24). Nadat nu de laatste verschenen is heeft de tijd van haar opvoedende bestemming opgehouden. In Christus is alle belofte vervuld, de kinderlijke verhouding tot God hersteld en voor allen zonder onderscheid de volle zegen in Abraham aanwezig (vs. 25-29). De mensheid is nu boven de vroegere toestand van onmondigheid en dienstbaarheid verheven tot geestelijke rijpheid en vrijheid. (Hoofdstuk 4: 1-7).

EPISTEL OP DE DERTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Als men het Evangelie van deze dag (Luk. 10: 23 vv.) leest in vergelijking en verband met de epistel, ziet men dadelijk en duidelijk de overeenkomst van beide teksten: beide handelen zonder twijfel over wet en evangelie, elk op zijn wijze. "Zalig zijn de ogen die zien, wat u ziet" roept het Evangelie en geeft daarmee zonder twijfel aan het Evangelie roem en eer. Wat toch de discipelen zagen is de Heere, het lang beloofde zaad van Abraham, van wie de zegen van de gehele wereld zou komen. Hem zien, in Zijn tijd leven, Hem in het geloof aannemen, dat is vreugde en zaligheid. Het Evangelie beantwoordt aan de grote vraag van de

Schriftgeleerde, die tot Jezus kwam en sprak: "Wat moet ik doen om zalig te worden" of "dat ik het eeuwige leven beërf?" In het antwoord wordt de hoofdsom van de wet en in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan het uitgestrekte gebied van de werkzaamheid van gehoorzame liefde over de wet van de Heere voorgesteld. Zo ook spreekt de epistel van Wet en Evangelie. Staan in het Evangelie het Nieuwe en het Oude Testament, de nieuwe en oude tijd slechts naast elkaar, raadselachtig en zonder verband, wachtend op verklaring hoe beide zullen samengaan, in de epistolische tekst wordt de betrekking tussen die beiden aangetoond. De epistel handelt geheel over de verhouding van de Wet tot het Evangelie en leert ons de bedoeling van de Heere begrijpen, die dadelijk na elkaar hen kan zalig noemen, die Hem zien en een vraag kan beantwoorden, hoe men op de weg van de Wet zalig zou kunnen worden, als niet juist de weg van de Wet door de val van de mensheid was geblokeerd.

Maar ik zou niet alleen dit epistel verbinden met het daarbij behorende Evangelie, maar ook met het laatste epistel (2 Kor. 3: 4 vv.). Daar was de bediening van het Nieuwe Testament met die van het Oude vergeleken, hier wordt in deze tekst voortgegaan: het Oude Testament besluit alles onder de zonde, de Wet is niet in staat levend te maken, het Nieuwe Verbond daarentegen besluit allen, die geloven, onder de zekere beloften van God; het Evangelie maakt rechtvaardig en levend.

Alleen de weg van het geloof leidt tot de ware zaligheid; want alleen op de weg van het geloof 1) nemen wij de juiste plaats in ten opzichte van de Wet, 2) ontvangen wij kracht tot het nieuwe leven, 3) komen wij tenslotte tot de hemelse erfenis. De eeuwige heerlijkheid van het Evangelie tegenover de Wet; de Wet staat tot het Evangelie 1) als de eis tot de gave, 2) als de staat van dienstbaarheid tot de kinderlijke staat 3) als verdoemenis tot troost, 4) als uitdrijving tot erfenis.

Uit genade moet u zalig worden: 1) de genade heeft de belofte gegeven, 2) de genade heeft tot de belofte opgevoed, 3) de genade heeft de belofte vervuld.

In Christus alleen is zaligheid: dat leren wij 1) uit de goddelijke belofte, 2) uit de goddelijke wet.

Waarop de rechtvaardiging van de zondaar in Christus berust:

1) op de orde van de genade van God, 2) op de geloofsweg van de mensen.

De rechtvaardiging alleen door het geloof: zij is 1) de vervulling van het oude verbond, 2) de schoonste vrucht van het nieuwe verbond, 3) de grond van al onze verwachtingen.

Waarom predikt men nog altijd de tien geboden, hoewel het geen prediking tot gerechtigheid kan zijn? 1) opdat daardoor de overtreding wordt tegengegaan en 2) de zonde geopenbaard wordt.

15. Broeders, ik spreek bij hetgeen ik verder als bewijs wil aanvoeren, om u geheel te overtuigen van de waarheid van hetgeen ik vooraf heb uiteengezet, naar de mens, naar de manier van de mensen (Rom. 6: 19. 1 Kor. 9: 8). a) Zelfs een verbond van mensen, een testament (vgl. bij Jer. 31: 34 en 2 Kor. 3: 6), dat bevestigd is, dat kracht van wet heeft verkregen, doet niemand teniet, dat men zou ondernemen het buiten werking te stellen, of niemand doet daartoe, om het anders te maken dan het luidt.

a) Hebr. 9: 17.

Met vs. 13 en 14, was de apostel volgens een ontwikkeling, door korthed en diepte bewonderingswaardig, teruggekeerd tot die gedachte, die hij in vs. 2 op de voorgrond had geplaatst, nadat hij uit eigen ervaring van de Galaten en uit de Schrift had aangewezen, dat de genade van de Heilige Geest alleen door Christus werd gegeven. Daarom is er na de beide verzen een omkeer in de rede, zodat de smartelijke ontroering van de apostel verzacht wordt en de nieuwe gedachtengang, die nu volgt, met zachte en rustig voortvloeiende woorden begint.

Niets heeft behoefte aan zoveel bedachtzaamheid, aan een zo wijze vermenging van scherpte en zachtheid, als het weer vervallen onder de wet en de daarmee verbonden blindheid over het Evangelie. De betovering door de vorst van de wereld en de schade daarvan te vreezen, eisen scherpte. De honger en dorst naar gerechtigheid en de liefde tot de waarheid, die nog in het geweten leven, willen met de grootst mogelijke zachtheid behandeld zijn.

Op de meest vriendelijke manier buigt zich de grote apostel tot de dwaze Galaten neer; hij spreekt verder op een manier die de harten moet winnen met de naam "broeders" en dan richt hij zijn voordracht in naar hun weinige bevattin en schrijft: "ik spreek op menselijke wijze", waardoor hij te kennen wil geven, dat hij hetgeen hij, zoals hij meent, voldoende heeft uiteengezet, onder zo'n gezichtspunt zal brengen, dat het gezonde mensenverstand de zaak tot op de bodem toe zou kunnen zien.

Paulus merkt aan, dat hij ook dit middel om tot een juiste verhouding te komen en dat niet aan de kennis van de zaligheid is ontleend, niet ongebruikt wil laten. Er wordt hier gesproken, zegt hij, van een wilsbeschikking, die kracht van wet heeft verkregen en in de aard daarvan ligt het, dat die blijft, zoals die is, zonder vervolgens opgeheven, of door bijvoeging veranderd te worden. Hij stelt dus voor wat ieder gewoon verstand moet erkennen over zo'n testament, opdat van het goddelijke wordt uitgesloten, wat men van elk menselijk verbond zou ontkennen. Het woord in de grondtekst diatheke geeft een beschikking te kennen, die iemand neemt over hetgeen waarover hij als eigenaar beschikken kan en ook het verband spreekt voor het vasthouden van deze betekenis, omdat van het ontvangen verder toegedacht en toegezegd geen sprake is en over een erven gehandeld wordt, waarbij buiten aanmerking blijft dat een mens alleen met het oog op zijn dood zo'n beschikking over het zijne pleegt te maken.

16. Nu zo zijn, als wij hier juist acht geven op de woorden van het testament, de belof tenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, zodat hierbij minder gehandeld wordt van Abrahams eigen persoon, maar veel meer over zijn zaad, zoals dat vooral op die plaats uitkomt, waar de bevestiging van het testament door een uitdrukkelijke eed van God plaats heeft, namelijk in Gen. 22: 16 vv. Hij, God, die daar de belofte geeft en deze op de manier van een testament rechtskracht geeft, zegt niet (vgl. van de aangehaalde plaats vs. 18): "en de zaden", het woord in het meervoud gebruikend, als van velen, alsof het gezegend worden verschillende personen aanging, maar als van één, opwie alles uitloopt: "en uw zaad" hetwelk zoals ieder zal erkennen, Christus is, de toen nog toekomstige Heiland (vs. 17 en 19).

Volgens de woorden hebben wij niet te denken aan de belofte van God in Gen. 13: 15 en 17: 8, "al dit land, dat u ziet, zal Ik u geven en aan uw zaad tot in eeuwigheid", waarover Abraham zelf door de vorm, zoals die in Gen. 24: 7 gevonden wordt, te kennen geeft dat hier minder sprake is van zijn eigen persoon dan van zijn zaad. Maar nu zijn er bij ons vers twee moeilijkheden; de eerste is deze: hoe kan Paulus op de plaatsen, die aan het zaad van Abraham het bezit van het land Kanaän beloven, onder dit zaad de Heere Christus verstaan?

Is de belofte niet integendeel vervuld aan het volk, dat van Abraham afstamt, aan de kinderen van Israël en is het zo niet bepaald hiervan gezegd? In de eerste letterlijke zin is het dat zeker. Toch geeft Jesaja (Hoofdstuk 8: 8) als hij het Joodse land noemt "Uw land, o Immanuël", duidelijk genoeg te kennen dat reeds toen de toekomstige Christus eigenlijk dat zaad van Abraham was, dat het land in bezit kreeg, om eens daarin te verschijnen en zijn werk te volbrengen. En zo wordt in het bijzonder door de profeten van de ballingschap de gedachte in de kinderen van Israël levendig bewaard, dat hun land, dat het edele, schone, dierbare land wordt genoemd (Jer. 3: 19. Dan. 8: 9; 11: 16. altijd verwoest en ellendig kon zijn, maar nog eens tot de hoogste bloei zou worden verheven, omdat dit het land van de Messias was. Deze komt dan ook in de gelijkenis van de boze landlieden (Matth. 21: 33 vv.) voor als de wettige erfgenaam, die Hem uit de wijngaard uitstoten en Hem ombrengen om zichzelf tot de erfgenamen te maken, dat duidelijk in bepaalde betrekking staat tot het Joodse land en tot het bezitten van de heerschappij daarvan. In Hem en door Hem moet het dan ook plaats hebben dat uit Kanaän, dit middelpunt of de navel van de aarde, de zaligheid zich uitbreidde over alle landen en alle geslachten op aarde gezegend worden. Hebben wij daarmee een moeilijkheid terzijde gesteld, wij ontmoeten nu een tweede, nog veel grotere. Hoe kan Paulus daaruit, dat overal, waar God een belofte geeft aan Abraham en zijn zaad en voor "zaad" niet de meervoudige maar de enkelvoudige vorm is gebruikt, daaruit een bewijs afleiden, dat men bij het woord niet aan een veelheid van personen, maar slechts aan één, aan Christus, te denken zou hebben, omdat het toch een collectivum of verzamelwoord is, dat in het algemeen geen meervoudsvorm (vooral in het Hebreeuws) heeft, maar reeds in de singularis een groter getal bevat? Het schijnt een Rabbijnse, ja bijna rabulistische manier van bewijsvoering te zijn, ten opzichte waarvan Hiëronymus beweert, dat de apostel, die allen alles geworden is, opdat hij overal enigen mocht zalig maken (1 Kor. 9: 19 vv.), hier ter wille van de uitzinnige Galaten (vs. 1), eveneens onverstandig zou zijn geworden. Ondertussen is het een valse voorstelling dat Paulus hier een bewijs zou willen leveren en zich daarvoor zou bedienen van een onhoudbaar, voor spraakkundigen geheel onvoldoende en alleen onverstandigen misleidend bewijsmiddel. De zaak, waarvan sprake is, dat namelijk het zaad van Abraham, waaraan de goddelijke belofte gegeven is, zijn enig toppunt, zijn hoofd en hoogtepunt in de Messias heeft, stond voor het Joodse volk en tevens voor de Galaten reeds zo vast, dat een bewijs voor deze, door de geschiedenis van de zaligheid zelf ontwikkelde waarheid volstrekt niet eerst nodig was. Daarom geeft de apostel in de woorden: "nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, dat is Christus" niet een bewering, voor welke juistheid hij in de tussengevoegde woorden: "Hij zegt niet: "en de zaden" als van velen; maar als van een: "en uw zaad" het bewijs wilde leveren. Hij drukt integendeel een theocratisch bewustzijn uit, dat de enkelvoudige vorm "zaad" op die plaatsen van de goddelijke belofte niet als een collectivum opvat, zoals het anders zeker moet worden verstaan (vgl. Gen. 15: 13 vv.), maar als een werkelijke singularis, die het ook kan zijn (Gen. 4: 25 vgl. 1 Sam. 1: 11 en dat kan hij, omdat hem zo'n grammatische spreekwijze, als waarvan wij ons hier bediend hebben, ter beschikking staat, alleen op die manier spraakkunstig uitdrukken, dat hij een meervoudsvorm "de zaden" maakt, tegenover de enkelvoudsvorm stelt en nu aan de ene, zowel als aan de andere een verklarende toevoeging geeft.

17. En dit zeg ik, hetgeen ik in de beide vorige verzen heb gezegd, wil dit te kennen geven: het verbond, dat volgens vs. 16 te voren van God bevestigd is, of kracht heeft gekregen op Christus, dat op Hem doelde, door wie het tot vervulling is gekomen, wordt, omdat het volgens vs. 15 niet op te heffen is door de wet, die a) na vierhonderd en dertig jaren gekomen is Ex 12: 40, niet krachteloos gemaakt, om de belofte teniet te doen, zoals die dwaalleraars u voorstellen. De wet, die zovele eeuwen later gekomen is, kan onmogelijk een voorwaarde

zijn voor het ontvangen van de erfenis, maar in de plaats van de belofte komen zonder die uitdrukkelijk op te heffen.

a) Gen. 15: 13. Hand. 7: 6.

Hetgeen Paulus vergelijkenderwijze in vs. 15 gezegd heeft, en hetgeen hij volgens vs. 16 op de beloften, die aan Abraham en zijn zaad gegeven zijn, op Christus kan toepassen, gebruikt hij nu tot dat doel. Een beschikking, een testament, dat door God geldig gemaakt is en dus kracht van wet heeft verkregen, kan door de wet niet worden opgeheven. Welk testament bedoeld is blijkt ondubbelzinnig uit het verband, want hier was slechts sprake van dat verband, dat door God voor Abraham en zijn zaad was gesteld. Dit testament was bevestigd, was geldend geworden van het ogenblik af dat God Abraham voor zich en zijn zaad die toezegging op de plechtigste manier gegeven had. Het "van te voren" hetwelk Paulus voegt bij het "bevestigd" ziet op de wet, die na 430 jaren gegeven is. Door de laatste nu, zo zet hij uiteen, kon evenmin als een testament van mensen worden omvergestoten, nadat het eenmaal kracht van wet heeft verkregen, ook Gods testament met de beloften, die aan Abraham en zijn zaad, dat Christus is, gegeven waren, niet terzijde worden gesteld, omdat het toch deze 430 volle jaren reeds juist had gehad en van kracht was geweest.

Het getal van de jaren, waarna de wet is ingetreden, noemt Paulus niet alleen daarom, omdat het gezag van een beschikking des te groter wordt hoe langer die in onbestreden juist bestaat, maar ook daarom, omdat de lange tussenruimte de wet van de beschikking Gods over Zijn eigendom, die lang van te voren gereed was en van kracht was, op die manier scheidt, dat die zonder verband met haar staat, iets nieuws en anders is en niet gehouden kan worden voor een nog tot haar behorende, een bestanddeel daarvan vormende bepaling.

18. Beide naast elkaar te plaatsen, alsof door de wet nog een tweede bij het eerste, de belofte, zou gekomen zijn, zoals de eigenlijke mening van de dwaalleraars is, geeft bepaald onzin; want als de erfenis (Efez. 1: 11; 5: 5. uit de wet is, zo is zij niet meer, zoals toch oorspronkelijk was vastgesteld, uit de belofte (Rom. 4: 14); maar God heeft ze Abraham door de belofte genadig gegeven en bij deze staat van zaken is het ook gebleven, de wet heeft daarna niets hoeven te veranderen.

Het is onmogelijk gerechtigheid en zaligheid te hebben, deels uit de werken van de wet, deels uit genade; want het zijn elkaar tegensprekende zaken, die elkaar opheffen; het moet of uit de werken alleen zijn, of alleen uit genade.

Zolang het menselijk hart zijn liefde in valsheid nog tussen licht en duisternis verdeelt, zou hem niets meer behagen dan zo het tussen de belofte en het ontvangen uit verdienste kon rondspringen, d. i. zich, zover het kon reiken, op wet en verdienste kon beroemen en waar het niet toereikende was, uit de belofte de genade en verdienste van Christus er kon voorspannen. Dan hoefde men zeker nergens diep te graven, de wet slechts een weinig ter harte te nemen en over het verkrijgen van genade zich ook niet bijzonder ongerust te maken. Maar met zo'n gedeeld hart heeft men noch toegang tot de genade, noch ingang in de eeuwige erfenis.

Wet en belofte moeten zorgvuldig worden onderscheiden. Zij zijn elkaar naverwante burenen, als zij naast elkaar zijn in de ziel, maar in hun werk behoren zij ver van elkaar gescheiden te zijn, zodat de wet heerschappij heeft over het vlees en de belofte liefelijk en heerlijk gebied voert in het geweten. Om het woord van de waarheid juist toe te passen moet een groot verschil gesteld worden tussen de belofte en de wet, als tussen inwendige aandoeningen en de

gehele praktijk van het leven. Het is niet om niet, dat Paulus dit onderwerp zo nauwkeurig behandelt. Hij voorzag in de geest, dat die verkeerdheid in de kerk zou insluipen, dat Gods woord zou worden vermengd, dat is: dat de belofte onder de wet zou worden vermengd en zo ten slotte verloren. Want als de belofte met de wet doorengemengd is, is die niets anders geworden dan wet. Laat Christus altijd voor ogen staan, als een zeker kort begrip van alle bewijzen tot verdediging van het geloof, tegenover de gerechtigheid van het vlees, tegenover de wet, tegenover werken en verdiensten.

19. Waartoe is dan de wet? Die kan toch niet om niet zijn gegeven, maar moet een bepaalde aanleiding en een bepaald doel hebben. Op die vraag moet worden geantwoord: a) Zij is als het testament van de belofte reeds sinds lang aanwezig was, op haar tijd omwille van de overtredingen daarbij gesteld. De overtredingen waren bij de kinderen van Abraham reeds zozeer toegenomen, dat de oorspronkelijke verhouding van de vrijwerkende genade niet meer kon bestaan. Zoals zij echter zo'n accessorische betekenis heeft, zo heeft zij ook slechts een transitorische, want slechts zolang is zij er bijgekomen, of er nevens ingetreden (Rom. 5: 20. totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was, namelijk Christus (vs. 16), wanneer zij weer moest terugtreden (Rom. 10: 4). En zij is door de engelen, die aan Gods kant staan (Hand. 7: 53. Hebr. 2: 2) besteld in de hand van de middelaar, die aan de kant van het volk stond en dat vertegenwoordigde, van Mozes, die de beide tafelen moest ontvangen en aan het volk overgeven (Hand. 7: 38. Joh. 1: 17. Deut. 5: 5). Dit was tot een teken daarvan, dat daarbij tussen God en het volk een toestand van verwijdering en scheiding bestond en niet een van vriendschap en gemeenschap.

a) Joh. 15: 22. Rom. 4: 15; 7: 8.

Sommigen hadden kunnen zeggen: als de wet, dat is de werken, gedaan in gehoorzaamheid aan de wet, niet rechtvaardigen, dan is de wet, op de berg Sinaï door Mozes gegeven, tevergeefs en nutteloos; want waarom werd toch de wet gegeven, die zoveel plichten voorschrijft, het leven belooft aan de gehoorzamen en de toorn en de vloek dreigt aan de ongehoorzamen, als de erfenis niet komt door de wet? De apostel antwoordt dat een groot doel, waarom de wet gegeven was, was de zonde te ontdekken en de rampzalige staat van een zondaar om de zonde te doen zien en hem op te leiden om naar een behoudmiddel uit te zien.

20. En de middelaar (daarop moet bij de zo-even meegedeelde omstandigheid, dat tot oprichting van het verbond van de wet en Mozes een middelaar nodig geweest is, wel worden gelet), is niet middelaar van een; hij is niet daar, waar slechts één zijn werk doet, die over het zijn vrij beschikt, zoals dat bij het oprichten van het verbond van de belofte (vs. 16) het geval is geweest, maar alleen daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar moeten worden vergeleken; maar God is één, zoals de wet zelf van Hem getuigt (Deut. 6: 4). De oprichting van de wet dus, die door een middelaar heeft plaats gehad en waarbij een zich partij stellen plaats had, kan geen openbaring van de zaligheid zijn, naar haar waarachtig, innerlijk wezen, omdat deze in de eenheid moet bestaan.

Wij bevinden ons hier op een plaats, waarvan zo vele verklaringen zijn, dat men, in het bijzonder wat het 20e vers aangaat, het getal gemakkelijk op 300 zou kunnen stellen. Wij hoeven ons echter om die massa niet te bekommeren, maar zullen stap voor stap de woorden beschouwen en dan steeds slechts de een en de andere mogelijkheid van juiste verklaring zien, waartussen wij moeten kiezen en dan zal ook de keuze, als wij grondig overwegen, ten slotte niet meer twijfelachtig blijven. Komt, zo moeten wij, wat het verband aangaat, ons voorstellen, bij hetgeen in de vorige verzen door de apostel is voorgedragen, de wet voor als

bijna losgerukt van het goddelijk raadsbesluit van de zaligheid en van de verlossing, alsof het op haar niet meer aankwam, dan kan Paulus een nadere uiteenzetting niet achterwege laten wat de wet dan toch betekent. Zij behoort toch zonder twijfel ook tot de goddelijke middelen ter zaligheid en moet dan ook haar hoge betekenis hebben in het goddelijk rijkgebied, als niet meer voor het tegenwoordige, dan toch voor het verleden. Hij werpt daarom de vraag op: "waartoe is dan de wet?" Hij geeft daarop ten antwoord: "Zij is omwille van de overtredingen daarbij gesteld." Volgens de grondtekst ligt de nadruk op "omwille van de overtredingen." De apostel zou dus als de goddelijke bestemming van de wet hier die noemen, dat de zonden van het uitverkoren volk niet zoals die van de heidenen (vgl. Rom. 4: 15; 5: 14) alleen van natuurlijke aard waren, d. i. uitwassen van de goddeloze, vleeselijke gezindheid en schendingen van de zedewet, die reeds in het geweten aanwezig was. Hij wil ze voorstellen als overtredingen van een wet, die nog in het bijzonder is geopenbaard, die de grond van het met dat volk gesloten verbond vormt en vloek of zegen vastknoopt aan het overtreden of houden. Hij wil dus aan deze een meer ontwikkelde, meer bewuste en strafwaardige vorm geven (Rom. 5: 20). Wij zouden dan dit denkbeeld krijgen, als waarop Paulus doelde: de wet, in plaats van behulpzaam te zijn tot het verkrijgen van de belofte, werkt integendeel juist het tegenovergestelde uit; zij leidt niet tot gerechtigheid en zaligheid, maar alleen tot des te grotere schuld en verdoemenis. Had echter de apostel dit bedoeld, dan zou hij zich wel niet zo kort hebben uitgedrukt en zou wel niet zo snel daarover zijn heengestapt, zonder zich nader te verklaren, terwijl toch het daarmee uitgesproken doel van de wet slechts een middendoel is, terwijl men daarbij het eigenlijk einddoel nog moet aanvullen (Grimm: ut peccata naturam transgressionum induerent, eoque modo peccatorum conscientia acueretur et redemptionis desiderium excitaretur). Nu kan echter het Griekse woord, dat wij vroeger "omwille van" vertaalden (carin) ook zoveel als "naar aanleiding van" betekenen (Efez. 3: 1 en 14. Luk. 7: 47. 1 Joh 3: 12; dan is de bedoeling van de zin deze: Naar aanleiding van de zonden en overtredingen, die gedurende de 430 jaren sinds God de erfenis aan Abraham door de belofte uit vrije genade had geschonken (vs. 17 v.) steeds toegenomen zijn bij diens lichamelijke nakomelingschap, de kinderen van Israël (men moet in het oog houden, dat het woord "overtredingen" in de grondtekst het artikel bij zich heeft), is de wet erbij gekomen om een verhouding voor een tijd te regelen, totdat het zaad, waaraan de belofte geschied is, d. i. Christus kwam. Om de toenemende overtredingen kon namelijk God niet meer in de vriendschappelijk-vaderlijke betrekking, waarin Hij tot de aartsvaders gestaan had, ook tot het volk blijven, dat uit hen was voortgekomen; Hij kon niet meer zo onvoorwaardelijk Zijn vrije genade laten werken, als tegenover een Abraham en de andere aartsvaders, Hij moest integendeel in een andere verhouding tot dit volk komen, in die van een tuchtmeester (vs. 24 v.), streng eisende en verbiedende en met harde straffen de overtreding bedreigende, ja die zelfs plaatsend onder de vloek, om haar zoveel mogelijk in toom te houden en het verder voortgaan enigermate te verhinderen. Men heeft veel die laatste bedoeling, dat de wet gegeven zou zijn om een grendel voor de zonde te zijn (Luther: "evenals men een beest aan een ketting legt, dat het niet verscheurten ombrengt wat het maar vangen kan, zo bindt de wet ook de mens, die van nature tot allerlei boosheid en zonde geneigd is, opdat hij niet, zoals hij graag zou willen, zonde pleegt en schade veroorzaakt onmiddellijk in het woord van de apostel willen vinden: "dat is het burgerlijk en uitwendig nut van de wet, dat zij ons als een toom terughoudt van de zonde; was er geen wet, dan zouden wij ons als een volle stroom met alle graagte in allerlei zonden storten." Maar evenals bij de vroeger door ons afgewezen betekenis, als zou de bestemming van de wet van die kant zijn voorgesteld, dat zij de zonden tot overtredingen maakte en zo de strafwaardigheid van hen, die onder haar gesteld werden, verhoogde, het "ten beste of ten voordele van de overtredingen", dat de Griekse uitdrukking, waarvan Paulus zich bedient, kan betekenen, te zeer gedrukt wordt, zo wordt nu hier een juist daaraan tegenovergestelde betekenis aangenomen. Dan zou het "omwille van de

overtredingen" zoveel zijn als "tot voorkomen of onderdrukking van de overtredingen", dat een uitlegging zou zijn tegen de regels van de taal. Als wij de draad verder spinnen, dan leidt het woord van Paulus zeker tot die gedachte; in de eerste plaats ligt die er echter niet in, maar de zonden, die bij de nakomelingen van Abraham, die toch reeds in de godsdienst, van de aartsvaders tot hen gekomen een bovennatuurlijke openbaring van God bezaten, van de beginne overtredingen waren en met name wat de afgoderij, die hoofdzonde, aangaat, de zonden van de heidenen in doemwaardigheid verre overtroffen, worden als oorzaak beschouwd van een veranderde betrekking tussen God en het volk in vergelijking met de vroegere verhouding tussen God en Zijn vriend Abraham (Jak. 2: 23. Jes. 41: 8). Deze veranderde betrekking krijgt nu daardoor haar vorm, dat de wet, die een tuchtmeester is, in de plaats van de belofte treedt, zonder dat toch, zoals vs. 21 dit aanwijst, de wet tegen de belofte zou zijn. Van het vaste standpunt, hiermee genomen, verstaan wij ook wat het karakteriseren van de wet wil zeggen: "en zij is door de engelen besteld in de hand van de Middelaar." Als de Mozaïsche wetgeving, wat de samenhang betreft, gesteld wordt tegenover andere wetgevingen, buiten het gebied van de bijzondere openbaring voorkomend, zoals dat in het bijzonder het geval is in Deut. 33: 2 en Hand. 7: 53, dient het op de voorgrond stellen van de omstandigheid, dat zij door de bemiddeling van de engelen gegeven is, tot haar verheerlijking. Maar hier sluit zich dat op de voorgrond stellen aan een uitspraak welke de tijd van de wet voorstelt als een "omwille van de overtredingen" noodzakelijk tussenstation tussen de tijd van de belofte en de tijd van de vervulling ("totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was. Deze dient dan duidelijk om te wijzen op het karakter van het tijdelijke, dat de wet in vergelijking met de vroegere gaven van de belofte aan Abraham en de latere overgave van de erfenis aan zijn zaad aankleeft. Deze beide geschieden onmiddellijk door God zelf. Daarentegen wordt de toedeling van de wet van de kant van God door de engelen volbracht (in Hand. 7: 53 zegt Stefanus: "u, die de wet ontvangen heeft door bestellingen van engelen" en het in ontvangst nemen van de wet aan de kant van het volk geschiedt door de hand van de middelaar en dat wijst op een diepe kloof, die tussen God en het volk bestaat en alleen daardoor overgekomen wordt, dat aan beide kanten een dienst van een middelaar plaats heeft. Wat nu de inhoud van vs. 20 aangaat, over welks juiste verklaring het meest strijd is onder de uitleggers, zo kan bij de eerste zin: "de middelaar is niet van een" (de herhaling "middelaar" is door de Statenvertalers tussengevoegd) slechts tweeërlei mening in aanmerking komen. De bedoeling is of deze: "een middelaar mag niet slechts tot de ene kant of partij behoren, maar moet tot beide delen behoren, waarvoor hij optreedt. Of de zin wil te kennen geven dat daar, waar slechts één is, een middelaar zijn plaats niet heeft, maar slechts daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar in aanraking komen, in welk geval de vertalers goed hebben gedaan met het woord middelaar aan het einde nog eens neer te schrijven. De plaatsing van de woorden in de grondtekst (er staat niet: *oua estin enog, maar enog oua estin*) laat de eerste opvallend niet toe, maar beslist ten gunste van de laatste. Daarbij komt dan de gedachte voor, die telkens op de voorgrond treedt, dat bij de wetgeving tussen God en het volk de kloof zich openbaart, zodat beiden twee partijen vormen, die door een middelaar met elkaar onderhandelen of een verdrag sluiten, waarmee ook de voorstelling van het voorgevallene voor de afkondiging van de 10 woorden, zoals wij die in Ex. 19: 3-8 lezen, juist overeenstemt. Maar wat moet nu de tweede zin betekenen: "maar God is een" over welk woord reeds velen hebben gewanhoopt, of er een gepaste zin aan zou kunnen worden gegeven? Het is duidelijk, dat de woorden van de apostel moeten worden aangevuld met iets, waarover hij meende dat de lezer het zelf zou vinden, ook zonder dat hij het schreef. En dan moet het iets zijn, dat uit het vroeger gezegde bij logisch juist denken vanzelf spreekt en dat de gedachtenreeks in de beide verzen vervat afsluit, omdat toch met het volgende vers een nieuwe vraag in behandeling komt. Wij hebben boven de aanvullingen bijgevoegd, die wij voor overeenkomstig met de zaak houden en plaatsen nu hier als nadere verklaring het volgende

woord van Delitzsch: "Alleen daar, waar God in Zijn eenheid en enigheid Zich openbaart, is een openbaring radio directo, of zonder straalbreking, aanwezig. Zo'n openbaring is de belofte, die in het Evangelie tot vervulling komt, die de daad van God aan de mensheid tot inhoud, Gods genade tot beweeggrond heeft. Daarentegen heeft de Wet naar haar betekenis, naar karakter en inhoud een even zo sterk menselijke als goddelijke kant en was haar wijze van openbaring een andere, omdat zij door engelen, dus niet onmiddellijk door God en pas door Mozes, dus slechts indirect tot Israël kwam, een individuele vorm aannemend, overeenkomend met het karakter van Israël en lettend op de omstandigheden van het volk, welks levensregel het bestemd was te worden. En zeker geen diepere opvatting van het onderscheid van Wet en Evangelie dan deze Paulinische. " Zo schrijft Nebe: "omdat bij het sluiten van het verbond, bij de wetgeving, engelen als dienstbare geesten, hier bij de aanbidding van de belofte, God in persoon; omdat een Middelaar, die de gave van God, die Wet, tot het volk brengt, hier God van aangezicht tot aangezicht met de aartsvader sprekend, door een Middelaar, die tot twee behoort, die tussen twee heen en weer gaat, die tussen deze een verdrag opricht en hier God, die één is, die niet tot verschillende personen behoort, niet tussen anderen eerst afspraak moet doen plaats hebben, maar die één is, die Zichzelf toebehoort, die zelfstandig, ongebonden, vrij is". Hiermee kunnen wij wel deze moeilijke plaats laten rusten.

21. Naar aanleiding van het zo-even gezegde worden wij geleid tot de volgende vraag: "Is dan de wet tegen de beloftenissen van God, als haar manier van openbaring juist tegenover die van de belofte stond? Staat zij wat haar aard en haar inhoud aangaat met deze in tegenspraak, zodat zij haar ophief, of de vervulling van het beloofde in de weg zou staan? Nee, integendeel zou de weg van de wet die kunnen zijn, waarop het tot die vervulling kwam (Luk. 10: 28). Want als er een wet in die van Mozes gegeven was, die machtig was levend te maken, als zij degenen, die zij gegeven is, ook de krachten van de Heilige Geest kon verlenen, om haar zo te houden als zij moet worden gehouden, zo zou echt de rechtvaardigheid, die hoofdvoorwaarde tot het verkrijgen van de beloofde zaligheid, uit de wet zijn. Het zou dan wezen zoals de ijveraars voor de wet beweren, maar alleen ten gevolge van een miskennis van de haar aanklevende machteloosheid tot vernieuwing van het hart en tot heiliging van het leven (Rom. 7: 14; 8: 3. 2 Kor. 3: 6 7. 14 8. 3 2Co).

De zin "als er een wet gegeven was, die machtig was levend te maken" geeft te kennen, dat wat, zo uit de Mozaïsche wet de rechtvaardiging moest komen, het geval moest zijn, maar in waarheid het geval niet is. Om de rechtvaardiging mee te delen is het toch niet voldoende, dat de wet door God gegeven en daarom zelf rechtvaardig, heilig en goed is, maar om het menselijk wezen, dat dood in zonden is, moest de wet de kracht hebben dit eerst weer levend te maken, of de Heilige Geest mee te delen (vs. 2); want het is de Heilige Geest, die levend maakt. De Mozaïsche wet, die deze niet kan mededelen, werkt, ondanks haar heiligheid als letter (2 Kor. 3: 6), de dood.

Als een wet van die aard was gegeven, dat die het kunnen doen bezat levend te maken, de vleeselijke en in zonden doden mens in een geestelijke en in God levende mens te herscheppen, daarom rechtschapen vervullers van haar zelf te scheppen, dan zou werkelijk, en niet slechts in de inbeelding van degenen die het Evangelie verkeren, de gerechtigheid een zaak van de wet zijn een vrucht van het echtverbond tussen de wet en het volk van Israël. Nu is echter de wet wel geestelijk en levend (Rom. 7: 14. Hand. 7: 38), als het Woord van God, dat geest en leven is (Hebr. 4: 12), maar geest en leven te geven, de levendmakende Geest in onze harten te zenden, opdat de gerechtigheid, door de wet geëist, in ons vervuld wordt (Rom. 8: 4), dat kan zij niet, omdat zij geen gevende, maar alleen een eisende aard heeft. De wet

zegt wel: "de mens, die mij doet, zal door mij leven", maar zij maakt de mens niet geestelijk levend tot het werk van de rechtvaardigen, die het erfdeel van het leven verkrijgen.

22. Maar het is geheel anders. Zo'n wet is niet door Mozes gegeven; de Schrift, dat is God, naar de getuigenissen in de wet neergelegd (vgl. vs. 8) heeft het alles, heeft de gehele mensheid, zowel de Joden, die de wet hadden ontvangen, als de heidenen, die zonder wet waren gelaten (Rom. 3: 9 en 23), onder de zonde besloten. Zij heeft ze allen onder haar verplichtingen gesteld, zodat alles als achter slot en grendel door haar wordt gehouden en zich niet vrij kan bewegen (Rom. 11: 32), opdat de belofte, of het beloofde, namelijk gerechtigheid en eeuwig leven, uit het geloof van Jezus Christus, zoals dat vanaf het begin aan Gods raadsbesluit was, aan de gelovigen zou gegeven worden, zonder enige andere voorwaarde, dan dievan het geloof, voor haar toedeling te eisen (Rom. 3: 22), dus geenszins het zich stellen onder de wet (Hoofdstuk 4: 21).

Ook deze plaats zou bedenking kunnen verwekken, dat het "besloten" als een goddelijke werkzaamheid voorkomt ten opzichte van het boos zijn van de mensen; maar het zondig geworden zijn van de mensen wordt hier verondersteld; alleen dit wordt beweerd, dat het voor God behaagde, dit niet dadelijk (ook niet door de wet) weer op te heffen, maar de mensen een tijdlang in de zonde te laten en eerst met Christus de verlossing te zenden.

Het "besluiten onder de zonde" drukt uit, dat alle mensen niet alleen nu en dan zondigen, maar dat de zonde over hen heerste, dat zij zich allen in dienstbaarheid bevonden (Rom. 5: 21).

Het besluiten onder de zonde is geen afsluiten van de genade, maar integendeel, alles wordt onder de zonde besloten, opdat niemand zijn hulp bij de wet zou kunnen zoeken, maar integendeel ieder wordt gedrongen om zijn zaligheid alleen bij de belofte, d. i. alleen bij de vrije genade van God in Christus te zoeken.

EPISTEL OP NIEUWJAARSDAG

Men kan wel aannemen, dat de oude kerk dit epistel koos, omdat daarin sprake is van de doop, die het tegenbeeld is van de besnijdenis, waarover het Evangelie (Luk. 2: 21) handelt. De doop nu maakt ons tot kinderen van God en tot erfgenamen van de belofte en dat geeft ons troost en vertrouwen, vreugde en vrede op deze dag, waarop de vraag zich als vanzelf aan ons opdringt: "Wat zal het zijn? "

Christus heeft of de Nieuwjaarsdag de naam Jezus ontvangen. In die naam, in het geloof in Jezus, moeten wij het nieuwe jaar beginnen; en dat kunnen wij, want wij zijn als Christenen kinderen van God, zoals dit epistel ons voorhoudt.

Hoe wij het kinschap van God of de nieuwjaarsdag mogen toepassing: 1) als een voldoende toezegging, 2) als een heilige vermaning van God, onze Vader.

Hoe de zekerheid van ons kinschap van God ons versterkt tot de loop in het jaar, dat voor ons ligt: 1) Zij schenkt als de ware vrijheid, 2) zij plaatst ons in de ware gebondenheid. - U bent kinderen van God: 1) dat vertroost u bij de aanklachten uit het verleden, 2) dat wekt u op tot heiliging, voor het tegenwoordige. 3) dat vervult u met blijde hoop voor de toekomst.

Wat de heilige apostel ons voor het nieuwe jaar meegeeft: hij drukt ons drie woorden op het hart: 1) u bent allen kinderen van God door het geloof, 2) u bent allen één in Christus Jezus, 3) u bent naar de belofte erfgenamen.

De zaligste overgang in het nieuwe jaar: 1) als wij de zonde en de dwang van de wet ontgroeid zijn en door het geloof Gods kinderen worden; 2) als wij een nieuw leven naar Christus' voorbeeld beginnen en ons in liefde verenigen; 3) als wij de hoop in het oog houden, eens het eeuwige Jubeljaar in de hemel te vieren.

Wat wij als pelgrims van Christus zouden kunnen zijn en wij daarentegen in onze eigen treurige toestand zijn: Wij konden

1) vrij zijn ondanks alle gebondenheid en zijn daarentegen gebonden ondanks alle vrijheid; 2) veilig zijn in weerwil van alle gevaar en zijn daarentegen in gevaar ondanks alle veiligheid; 3) overal broeders hebben ondanks alle verlatenheid en zijn daarentegen verlaten ondanks alle verbroedering; 4) rijk in hoop zijn ondanks alle armoede en wij zijn daarentegen arm ondanks alle volheid van de hoop.

De nieuwjaarsgroet van de Kerk aan haar leden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus": zij bevat

1) een blijde boodschap, 2) een hartelijke bede en 3) een ernstige vermaning. (EIG. ARB.).

23. Maar eer het geloof in Jezus Christus (vs. 22; Hoofdstuk 1: 23) kwam, als de ware weg ter zaligheid ons werd voorgesteld (Hand. 16: 31) waren wij, Christenen uit de Joden (vs. 13), onder de wet als onder de handen van een machthebbende in bewaring gesteld, als in een kerker ingesloten (Wijsh. 17: 16. en wij zijn besloten geweest tot op het geloof, dat ter zijner tijd (Hoofdstuk 4: 4) geopenbaard zou worden en ons nu vrijheid heeft aangebracht (Hoofdstuk 4: 5; 5: 18. vgl. en "Eze 20: 37.

Het doel van deze voorstelling van de staat van de wet is niet meer alleen het grote onderscheid tussen de wet en het testament van de belofte nog nader in het licht te stellen, zoals dat reeds in vs. 19 vv. geschied is; maar nu moet worden aangewezen hoe het doel van de wet toch in meer diepe grond overeenstemde met dat van het testament van de belofte (er dus niet tegen indruiste vs. 21). Het eerste op de vervulling van het volgende voorbereide; want "wij waren onder de wet in bewaring gesteld en zijn besloten geweest" zegt Paulus (van de mensheid in het algemeen vs. 22 nu tot Israël in het bijzonder overgaande), "tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden. "

Niet als menselijk gedrag, maar als gave van God komt het geloof hier in aanmerking en daarom niet als een zaak van de bijzondere personen, die geloven, maar in zijn bestemming voor de wereld, waaraan het wordt bekend gemaakt; met andere woorden, er wordt gesproken over hetgeen naar de geschiedenis van de zaligheid datgene geweest is, dat gemeenschap teweegbracht. Dit was tot op Christus de wet en pas nadat Hij geopenbaard is, is het geloof. Vroeger, zegt Paulus, zich ook insluitende in de gemeente, waarin de zaligheid werd voorbereid, zoals die vóór Christus geweest is, werden wij allen onder de wet in bewaring gehouden en besloten tot op het geloof. Israël had dus een wet ontvangen om als gemeente te leven, onder welke wet het niet anders kon dan het geloof tegemoet gaan, waarvan de openbaring zou zijn het einde van zijn besloten zijn onder de wet.

Het Joodse volk werd onder de bewaring van de wet besloten, opdat het zelf voor het Evangelie rijp zou worden en ook de heidenen de mogelijkheid van de zaligheid zou bewaren;

dieper kan de wereld-historische betekenis van dit merkwaardige volk niet worden opgevat. Evenals in de mens in het bijzonder te midden van het gewoel en de strijd van zijn natuurlijke neigingen één vast punt, één ontoegankelijk heiligdom blijft, het geweten, welks stem wel kan worden verdoofd, maar nooit geheel verstomd en waarheen de laatste straal van het gods-bewustzijn vlucht, zo bewaarde God in de mensheid onder de woeste wateren van de volken, die even zovele vertegenwoordigers zijn van de krachten en begeerten van het vlees, één volk, afgesloten en omdijkt, een volk dat Hij door Zijn eigenaardige leiding terughield van de dwalingen van het heidendom, alhoewel het ook vaak dreigde daardoor te worden overstroomd en waarin het bewustzijn van de ware God en de kennis van de zonde, als een heilige vonk werd bewaard, die in Christus tot een licht voor de wereld zou worden. Evenals het geweten van de mens door het gebod van God wordt gewekt en gescherpt, zo werd het Joodse volk door de Mozaïsche wet het hart van de volken, dat de dodelijke smart van de zonde ondervond, het geweten van de mensen, dat in zijn banden naar bevrijding verlangde.

24. Zo dan, de wet is, juist hierdoor dat zij ons bewaarde en besloten hield tot op het geloof, onze (namelijk van ons leden van de kerk, die uit de Joden zijn gewonnen) tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij, zoals dan ook werkelijk met ons heeft plaats gehad (Hoofdstuk 2: 15 v.) uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden (Rom. 10: 4).

a) Matth. 5: 17. Hand. 13: 38.

De "tuchtmeester" zoals het woord, dat in de grondtekst staat en eigenlijk "knapenleider" betekent door de onze is vertaald, was een slaaf, die zorg droeg voor de zoon des huizes gedurende zijn kinderjaren, hem terecht wees, naar de scholen en gymnasieën en overal elders heenleidde en wie de vrijheidminnende knapen makkelijk een harde, heerszuchtige aard verweten en vaak niet zonder reden. Echter ligt het begrip van een strenge wachter of drijver niet in onze plaats opgesloten, evenmin in 1 Kor. 4: 15.

De wet verdient de naam van tuchtmeester om twee redenen: 1) de tuchtmeester stelt zich tegenover zijn kwekeling gebiedend en verbiedend, soms met straffen bedreigend, zeker de vrijheid beperkend en legt hem in dit opzicht een dwang op; er heeft een bewaard en besloten zijn onder hem plaats; 2) deze beperking van de vrijheid, die gehele verhouding van onderdanigheid is echter geen doel, maar heeft alleen plaats als middel en dient om tot het hogere doel te leiden, dat de kwekeling erdoor wordt opgevoed tot mondigheid, tot het innemen van die trap, waarvoor hij bestemd is; hij wordt bewaard en besloten alleen voor hetgeen zal worden geopenbaard. En juist dat tweevoudige was volgens vs. 23 ook bij de wet het geval.

De voorstelling van de wet als een tuchtmeester wil door de woorden "tot Christus" haar bestemming uitdrukken om degenen, die onder haar gesteld zijn, in de richting tot de toekomstige Christus te houden, terwijl zij hen verhinderde een andere richting in te slaan, of hen bewaard om van de weg af te raken. Stond echter de wet in zo'n verhouding tot Christus, dan was zij met de beloften van God niet in strijd, maar in overeenstemming, omdat deze in Christus vervuld zijn.

In de knaap, die onder de tuchtmeester staat, zien wij twee zaken, de eerste dat hij door zo'n vrees en door ontzag voor zijn tuchtmeester bewaard wordt voor veel kwaad, dat hij anders zou doen en terwijl hij zich aan een vrij verkeernd leven zou overgeven en geheel verwilderen. De tweede is, dat hij in zijn hart des te vijandiger wordt tegen de tuchtmeester, die zijn wil tegenstreeft. Het gaat zo met hem, hoe strenger het kwaad hem wordt verboden, des te

onaangenamer wordt hij jegens zijn gebieders gezind. En aldus staat zijn wezen op een weegschaal, zodat de zonde, naarmate zij uitwendig afneemt, zij in die mate inwendig toeneemt en gaat de ene weegschaal op, de andere gaat naar beneden. Wij zien het ook in het leven dat de jongens, die het strengst worden opgevoed, wanneer zij vrij worden, veel erger zijn dan die niet zo streng zijn opgevoed. Daarom is de natuur niet te bedwingen met geboden en straffen; men moet meer doen. Zeker als de kinderen mondig zijn geworden en begrijpen hoe nuttig voor hen de tuchtmeester was, dan beginnen zij de tucht, straf en vlijt van de tuchtmeester te prijzen en verwijten zichzelf dat zij hem niet gewillig en graag hebben gehoorzaamd. Nu doen zij zonder de tuchtmeester graag uit eigen beweging wat zij onder de macht van de tuchtmeester met tegenzin en gedwongen deden. Zo ook wij, als wij het geloof verkrijgen, dat onze ware erfenis is, aan Abraham en zijn zaad beloofd en wij begrijpen, hoe heilig en nuttig de wet is en hoe schandelijk de boze lust en begeerte, dan hebben wij de wet lief en prijzen wij haar en weer veroordelen wij onze begeerlijkheden, toen wij begonnen zijn in de wet een welbehagen te hebben. Wij doen dan ook gewillig en graag, met een blij hart wat vroeger de wet door geweld en veel dreigen ons uiterlijk afperste en waartoe zij ons inwendig toch niet bewegen kon.

25. Maar als het geloof gekomen is, dat vóór Christus als eigenlijke weg van de zaligheid nog niet bestond (vs. 23), zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester; deze treedt nu op de achtergrond, nadat hij zijn plicht heeft volbracht en wij bevinden ons voortaan in een andere toestand (Matth. 17: 25 vv.).

26. a) Want u bent allen, die leden van de kerk bent, niet alleen de vroegere Joden, maar ook u die van te voren heidenen was, kinderen van God door het geloof in Christus Jezus.

a) Jes. 56: 5. 1 Joh. 1: 1, 2.

Het vaderschap van God is uitgebreid over al Zijn kinderen. U, Klein geloof, heeft vaak gezegd: O, dat ik de moed van Grote genade bezat, dat ik zijn zwaard zwaaien kon en even dapper was als hij! Maar helaas, ik struikel bij ieder strootje en een schaduw verschrikt mij. Luister toe, Kleingeloof. Grote Genade is een kind van God en U bent evenzeer Gods kind en Grote genade is hoegenaamd niets meer Gods kind dan U. Petrus en Paulus, die zozeer begenadigde apostelen, behoorden tot de familie van de Allerhoogste en u eveneens. De zwakke Christen is evengoed een kind van God als de sterke. Alle namen staan in hetzelfde geslachtregister. De een moge meer genade hebben dan de ander. God heeft toch hetzelfde tedere hart voor allen. De een moge grotere werken doen en zijn vader meer verheerlijken, maar wiens naam de minste is in het koninkrijk van de hemelen is evenzeer het kind van God als hij, die onder de helden van de Koning wordt genoemd. Laat dit ons verblijden en vertroosten, als wij tot God naderen en tot Hem zeggen: "Onze Vader. " Evenwel, terwijl wij door deze verzekering vertroost worden, laat ons niet tevreden blijven met een zwak geloof, maar zoals de apostel om vermeerdering van het geloofs vragen. Hoe zwak ons geloof ook moge zijn, als het slechts een waar geloof in Christus is, zullen wij de hemel eenmaal binnengaan, maar wij zullen onze Meester niet veel op onze pelgrimstocht verheerlijken, noch overvloedig zijn in blijdschap en vrede. Zo dan, wenst u tot ere van Christus te leven en gelukkig in zijn dienst te zijn, tracht er naar om meer geheel met de geest van de aanneming vervuld te worden, totdat de volmaakte liefde alle vrees buiten zal sluiten.

Naast rijkdom en zingenot is er niets, waarop de wereld hoger prijs stelt dan aanzien en eer. De eer van uit een aanzienlijk geslacht gesproten of daaraan verwant te zijn wordt met reden door allen geschat, wie boven anderen dat voorrecht ten deel viel. Maar welke rang hier

beneden, die naast de rang van hem kan geplaatst worden, voor wie het woord van de Apostel kan gelden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Jezus Christus"! Elk woord is hier een zaak, elke zaak de ernstigste behartiging waardig. Kinderen van God. Nauwelijks denken wij de oneindige Majesteit van de driemaal Heilige in of wij zinken in het besef van onze volslagen nietigheid weg en roepen wij ons daarbij het onafzienbaar schuldental voor de geest, dat ons aanklaagt voor zijn heilig gericht, het zou ongelofelijk schijnen dat zo'n God ons, diep onwaardigen, als Zijn kinderen aanneemt, als niet Zijn eigen woord met onwraakbaar gezag het ons zei. Kinderen van God; eigenlijk volwassen en mondige zonen in tegenstelling tot de onmondige knaap, die nog onder de tuchtmeester staat; men voelt, dat zegt oneindig meer dan schepselen van God. Zeker, als redelijk en zedelijk wezen is de mens van Gods geslacht en God blijft van zijn kant vaderlijk en ontfermend ook voor de grootste overtreder gezind. Maar wat baat die liefde van de vaders de verloren zoon, die ver van vaders huis en hart in het vreemde land zijn goederen doorbrengt en zo de heiligste band aan zijn kant verbreekt? God blijft Vader in Christus, maar de opstandeling in zijn rijk wordt pas in de volle zin van het woord weer kind, wanneer hij boetvaardig en gelovig de hand van de verzoening aanvaardt, vanuit de hemel hem toegereikt en door de Zoon tot dat huis en hart zich laat terugbrengen, van waar hij, ach, zo ver was afgezworven. Duidelijk spreekt de Apostel het uit; alleen zij, die van heler harte in Christus als hun Verlosser geloven, kunnen in de volste zin van het woords de naam van Gods kinderen dragen. Alleen in de Zoon is het liefdehart van de Vader voor zondaars ontsloten; zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, wat zij dus van nature nog niet zijn - namelijk, die in Zijn naam geloven (Joh. 1: 12). Zonder Christus geen echte kennis van de Vader; buiten de Zoon is Hij alleen een onbekende God, een ondoorgrondelijk Opperwezen. Zonder Christus geen gemeenschap met de Vader, want de zonde trekt scheidsmuren op en buiten de Middelaar van de verzoening kan de onreine bij de reine niet wonen; zonder Christus geen gelijkvormigheid aan de Vader, want het is alleen Zijn Geest, die ons in reinheid en liefde naar het beeld van de Vader vernieuwt, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broeders. Maar nu ook van de andere kant: in Christus alle gelovigen in waarheid kinderen van God, wat naam en wat kleed zij ook dragen. Griek of Barbaar, dienstknecht of vrije, man of vrouw, daar is geen onderscheid. Eén Geest is het, die daar leeft in allen, één Heer, die daar heerst over allen, één God en Vader, die daar is boven allen en voor allen en in allen. Die allen kinderen van God d. i. gunstgenoten, beelddragers, kwekelingen, erfgenamen van God, die niet meer onder de tuchtmeester staan, maar met de Vader zelf in gemeenschap treden, Zijn wil zelfstandig verstaan en met het Abba Vader op de lippen en in het hart Hem naderen. Nog eens: is het mogelijk zich hoger eer, schoner roeping, onuitsprekelijker zaligheid voor te stellen? Wel mocht een godvruchtig dichter betuigen: Koningskinderen zijn wel rijk, maar in deze lage woning is geen koning u gelijk, kinderen van de grootste Koning. En dat voorrecht, zelfs aan de minste van de gelovigen niet verzekerd alleen, maar werkelijk uit genade geschonken, om nooit te worden teruggenomen? Voorwaar, dat is de ware vrijheid, de hoogste gelijkheid, de beste broederschap in het koninkrijk van God, een voorrecht, dat wij ons niet mogen laten ontgaan zonder schade aan de ziel te lijden. Wat een Evangelie, dat ons ten diepste verneert, ja maar alleen om ons tot de hoogste rang te verheffen! Wat een roepstem tot persoonlijk geloof in Hem, die alléén tot die hoge rang ons verheft; tot innige broederliefde jegens allen, die met ons Gods kinderen zijn; maar bovenal tot kinderlijke toewijding aan die vaderlijkste aller vaders, die in Christus ons lief had en aannam, toen wij nog vijanden waren! Heil ons, zovelen wij geloven mogen, dat wij niet meer onder de wet, maar onder de genade; dat wij niet slechts dienstknechten, zelfs niet meer vrienden, maar zonen van het huis zijn, door de Vader in liefde gekend. Och of wij slechts niet gedurig het oog neer moesten slaan voor dat zo diep beschamende woord: Ben ik dan een Vader, waar is mijn eer, spreekt de Heere der heerschaar.

27. Want zovelen als u in Christus (Rom. 6: 3) gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan en bent u daardoor dezelfde verhouding, waarin deze tot God staat (Matth. 3: 17; 17: 5), deelachtig geworden (Rom. 8: 29).

Met vs. 25 begint een nieuwe rij gedachten. Tegenover de toestand van de mensen onder de Mozaïsche wet, die in vs. 23 en 24 beschreven is, stelt Paulus van vs. 25 af den toestand van de mens onder het Christelijk geloof om in vs. 29 daaraan de gevolgtrekking te verbinden, dat ieder, die Christus toebehoort, volgens de belofte zal erven. Vs. 25 beschrijft deze toestand in zijn verhouding tot de vroegere tijd, vs. 25-29 naar het tegenwoordige. Vs. 29b werpt nog bovendien een blik in de toekomst.

De apostel volgt in vs. 23 v. de gang van de geschiedenis van de zaligheid. Met vs. 25 is hij bij het feit van het tegenwoordige aangekomen, dat zij, die vroeger onder de wet waren gesteld, nu, nadat het geloof is gekomen, zich niet meer onder een tuchtmeester bevinden; om echter die zaak te kunnen doen gelden moet hij de juistheid daarvan op de voorgrond plaatsen, dat hij dan ook in vs. 26 v. doet.

De bewering dat de Christenen uit de Joden niet meer onder een tuchtmeester staan, wordt daardoor bevestigd, dat alle Christenen in Galatië, of zij uit de Joden, of de heidenen waren (de overgrote meerderheid was echter, ja bijna zo goed als alleen, het laatste en bij het "wij" heeft Paulus, behalve zichzelf, hoofdzakelijk de Judaïstische dwaalleraars, zijn tegenstanders, op het oog; vgl. het "wij" in Hoofdstuk 2: 15 vv.), kinderen van God zijn door het geloof in Christus Jezus. Een kind van God te zijn en in zijn verhouding tot God onder een tuchtmeester te staan, zijn twee onverenigbare zaken (vgl. Hoofdstuk 4: 5 en 7). Die in zijn betrekking tot God onder een tuchtmeester staat, vreest evenals een knecht voor de toorn van God (Rom. 8: 15) en wordt als een knecht van buiten door bevelen gedreven, om de wil van God te doen. Die echter God gerechtvaardigd en als kind aangenomen heeft, die ziet in God zijn Vader, die is inwendig bevrijd van alle slaafse vrees en van de heerschappij van de wet en doet uit eigen, door de Heilige Geest gewerkte drang (Hoofdstuk 4: 6; 5: 18. de wil van de Vader.

Let op de overgang van de rede van "wij zijn" en "u bent. " Om te bevestigen wat hij van de gelovigen uit de Joden beweert, dat zij niet meer onder de tuchtmeester waren, voert Paulus de Galaten tegemoet, dat zijzelf zonder toedoen van de tuchtmeester kinderrecht hadden verkregen in het rijk van God en er dus geen reden bij mogelijkheid was, om zich later als knechten te stellen onder een door henzelf gekozen tuchtmeester. De apostel zou nu hebben kunnen zeggen: "Want zovelen van u het Evangelie hebben aangenomen (1 Kor. 15: 1), die zijn in Christus en behoren Hem toe. " De herinnering echter aan die manier van aannemen van het Evangelie, die in de doop plaats heeft, als het woord, in het Sacrament zichtbaar geworden, de mens omvangt en in Christus inkleedt, moest de Galaten ten duidelijkste en ten zekerste voor ogen stellen, dat zij zonder toedoen van de wet, zonder tegenwerken of meewerken, uit de allerwijste genadegave waren geworden wat zij waren, namelijk kinderen in Christus, bij wie besnijdenis en wet dus niets hadden aan te vullen van hetgeen hun nog ontbrak aan waarde en heerlijkheid, gerechtigheid en vrede, leven en zaligheid.

Zeer duidelijk liggen in de rechtvaardiging twee goddelijke handelingen verenigd, namelijk vergeving van zonden en toerekening van de gerechtigheid van de Heere Jezus. Zijn ons de zonden vergeven dan zijn wij wel vrij van de straf, maar wij hebben daardoor nog niet de roem, die wij voor God moesten hebben. Is ons echter de gerechtigheid van Jezus Christus toegerekend, dan hebben wij ook deze roem en ons ontbreekt dan niets om als kinderen van

God door God en al de Zijnen te worden behandeld. Deze toerekening van de gerechtigheid van Christus vinden wij nu in de woorden: "zo velen als u in Christus gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan." Wat zegt dat anders, dan u bent door Christus bedekt als door een kleed, in Hem ingewikkeld en schittert met Zijn glans, zodat men niet meer u, maar Hem ziet en u niet meer behandeld kunt worden naar uw waarde, maar naar de waarde van Hem, die u bedekt. Echt, heerlijker dan door deze gelijkenis kan ons de doop door niets gemaakt worden en heerlijker dan op deze manier kon de gerechtigheid van Christus, die wij aan ons dragen, niet worden geschilderd.

Het aantrekken van Jezus Christus is hier niet onmiddellijk zoals in Rom. 13: 14 zoveel als het aantrekken van de nieuwe mens (Efeze. 4: 24. Kol. 3: 10); want hier wordt niet gehandeld over de zedelijke gesteldheid, maar over de verhouding tot God. Door de rechtvaardiging en het daardoor geschonken kindschap van God worden wij van de tuchtmeester, van de wet, vrij en niet eerst door de heiligmaking; het kindschap van God volgt niet uit het aantrekken van de nieuwe mens, maar omgekeerd. Aan de andere kant is men daardoor natuurlijk in een innige betrekking tot Christus, in de gemeenschap met Hem gekomen. Het kan daarom niet anders of deze innige verhouding tot Christus, waarbij men zich met Hem bekleedt, moet ertoe leiden dat Christus in ons komt als principe van een nieuw leven en ons inwendig verandert.

Die tegen de kinderdoop zijn, zeggen: hieruit blijkt dat jonge kinderen geen kinderen van God kunnen worden door de doop, omdat wij allen kinderen van God worden door het geloof in Jezus Christus. Nu jonge kinderen hebben geen geloof. Ik antwoord, dat zij met gelijk recht mogen zeggen: uit genade bent u zalig geworden door het geloof, Efeze. 2: 8 Kinderen hebben geen geloof. Zo kunnen ze dan niet zalig worden. Of dus, die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden, Mark. 16: 16 Kinderen geloven niet; bij gevolg, alle kinderen zullen verdoemd worden. De apostel spreekt hier duidelijk van personen, die uit het heidendom tot het Christendom bekeerd en daarom gedoopt waren, bejaard zijnde, zoals geschiedt in het Evangelie van Markus en in de brief aan de Efezers. Deze plaats kan, bijgevolg met geen meer reden gepast worden op het geval van jonge kinderen dan die uit Markus en de brief aan de Efezers.

28. Daarin, in de toestand bij hen, die Christus hebben aangedaan, is noch Jood noch Griek of heiden (1 Kor. 12: 13. Rom. 1: 16; 10: 12); daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw; want a) u allen bent een in Christus Jezus, umaakt allen met elkaar slechts een enkel lichaam uit (Efeze. 2: 14 vv.) in Hem (Kol. 3: 11).

a) Joh. 17: 21.

Als ieder, die gedoopt wordt in Christus, Christus aandoet, dan wordt de eigenaardigheid, de bijzondere aard, wat hem van een ander onderscheidt, bij elk bedekt en overkleed. Dat onderscheidende kan niet tevoorschijn treden, alle natuurlijk onderscheid van volksaard van stand, van geslacht verdwijnt voor dit de Heere aangedaan hebben, de Heere bezitten. De apostel stelt drieërlei onderscheid voor; het is de vraag niet of hij nog andere punten zou hebben kunnen noemen, deze zijn voldoende; want het zijn de drie meest betekende, die de oude wereld kende.

De apostel wil volgens het verband de tegenstelling van Joden en heidenen voorstellen als in Christus weggenomen; want juist deze tegenstelling zou door de wet worden in stand gehouden en werd dus met het wegvallen van haar opgeheven. Om echter het "allen één in Christus Jezus" juist duidelijk te maken, of om de kracht en betekenis van het geloof in

Christus op de voorgrond te plaatsen, voegt hij nog andere tegenstellingen er bij en merkt op, dat ook zij daarvoor niet meer in aanmerking kunnen komen. Ook bij deze heeft hij nog wel de wet op het oog; immers sprak de wet deels van dienstbaren, deels van vrijen, van mannen en van vrouwen en gaf, ten opzichte van deze, bepalingen die voor de anderen niet geldend waren, terwijl voor het geloof in Christus of het gedoopt zijn in Christus deze tegenstellingen geheel wegvielen.

De apostel stelt zeer opmerkelijk juist de sterkte tegenstellingen op de voorgrond en wel die door God tijdelijk gesteld zijn, namelijk tussen Joden en heidenen, als ook die, die tot bestraffing van de zonde tegen de natuur zijn toegelaten, die tussen dienstbaren (slaven) en vrijen (die de oudheid kent weet, wat een kloof deze scheidde) en eindelijk die, die door de natuurlijke orde in de schepping gesteld is, die tussen man en vrouw: wet, geweld en natuur buigen zich voor de almachtige genade in Christus. Een meer verheven woord is er niet, dan dit van de vereniging van de mensheid in Christus, die vóór Hem en zonder Hem in tweedracht en strijd van allen tegen allen verdeeld was; de gehele vervulling daarvan heeft pas in de eeuwigheid plaats.

29. a) En als u van Christus bent, zo bent u dan Abrahams zaad, omdat u nu tot dat zaad behoort, dat volgens vs. 16 en 19 het ware zaad van Abraham is (Rom. 9: 8) en, wat onmiddellijk vanzelf volgt, naar de belofte in de boven aangeduide plaatsen (Gen. 13: 15; 17: 8), erfgenamen.

a) Gen. 21: 12. Hebr. 11: 18.

Dit is nu de eigenaardige slotsom van het bewijs, dat de apostel van vs. 15 af heeft uiteengezet. Anders zou het kunnen bevreemden, dat Paulus uit de zoveel heerlijker naam: "u bent kinderen van God" het geringere afleidt: "u bent Abrahams zaad." De dwaalleraars beweerden, dat slechts zij Abrahams zaad, de kinderen van het verbond waren, die de wet geheel en al volbrachten; Paulus heeft bewezen, dat er in dit geval, vermits de wet er later was bij gekomen, meer nakomelingschappen zijn moesten, maar dat er slechts één en geen twee waren, namelijk Christus en Zijn gemeente, dat aan Christus de belofte gegeven was erfgenaam en Heer van de wereld te zullen worden en dat allen, die in Hem geloven, zozeer één met Hem worden, dat alle onderscheid tussen hen ophoudt, dat elk is wat Christus is en zij gevolgelyk zijn Abrahams zaad en naar de belofte erfgenamen.

Christus is de ware hoofderfgenaam, omdat diens menselijke natuur de volheid van de godheid en van de goddelijke heerlijkheid bezit; maar zo, dat wij uit deze zijn volheid tot ons erfdeel verkrijgen genade voor genade.

In de doop doen wij Christus aan; wij worden daardoor verkoren om Zijn gelovige dienstknechten te zijn: gedoopt in Christus zijn wij in Zijn dood gedoopt. Zoals Hij gestorven is en opgestaan, zo moeten wij in gelijkvormigheid daaraan sterven aan de zonde en wandelen in nieuwheid van het leven (Rom. 6: 3, 4). Het zou een grote zegen voor ons zijn, als wij ons dat ten allen tijde en onder alle omstandigheden herinnerden. Het voorrecht van kinderen van God te zijn en door de doop aan Christus gewijd, wordt nu door alle ware Christenen ondervonden. Zij allen zijn één in Christus Jezus. Zoals niemand is aangenomen om enige nationale of persoonlijke voorrang, zo is niemand door Hem verworpen, maar ieder, die echt in Christus gelooft, is door Hem aangenomen en wordt een kind van God door het geloof in Hem. Als wij Christenen zijn, zijn wij Abraham 's zaad en erfgenamen naar de belofte. Judaïserende leraars wilden de Galaten doen geloven dat zij moesten besneden worden en

Mozes' wet houden, anders konden zij niet behouden worden. Dat is niet nodig; als u Christenen bent, als u echt gelooft in het beloofde zaad, in wie al de volken van de aarde gezegend zouden worden, wordt u daardoor het ware zaad van Abraham, de vader van de gelovigen en die ten gevolge erfgenamen naar de belofte en verkrijgt dus juist op de grote zegeningen en voorrechten.

Hij, die gelovigen erfgenamen maakt, zal getrouw voor hen zorgen. Daarom moeten wij zorgen onze plicht te doen en alle andere zorgen op God werpen. Zij, die in deze wereld leven, die geboren zijn voor dit leven, getroosten zich om in moeite te leven, als zij hopen op toekomstige overvloed. En onze bijzondere zorg moet zijn voor de hemel; de dagen van dit leven zijn in vergelijking daarvan slechts beuzelingen. De stad van God in de hemel is het deel van de kinderen. Zoek de zekerheid daarvan boven alle dingen.

Waar was het dus, dat al de Christenen in Galatië, hetzij dat zij uit de Joden, of uit de Heidenen waren, voor zo ver zij nu echt in Christus geloofden, dat is, Hem overeenkomstig het Evangelie erkenden, van Hem als zondaren gebruik maakten en zich op Hem vertrouwend verlieten, ook kinderen van God waren en dus tot God, als tot hun Hemelse Vader, in betrekking stonden. Immers waren zij in Christus dat is tot Zijn gemeenschap, gedoopt, met Hem dus ten nauwste verbonden en hadden Hem dus aangedaan, even gelijk zij hun kleed hadden aangetogen nadat zij uit het badwater van de doop waren opgeheven. Voor elk en een ieder, die echt in die zin van het ware geloof Christus had beleden, Hem voor zijn Heiland en Heer had aangenomen en daarin bevestigd was door het ontvangen van de Christelijke waterdoop, was er dus geen onderscheid meer, of men van Joodse of Heidense oorsprong was, of men in een vrije of dienstbare stand leefde, of waartoe men kan behoorde, zij waren allen één, volkomen in gelijke betrekking en delende in dezelfde voorrechten; en waren zij dus het eigendom geheel en alleen van Christus, door het geloof in Hem, dan waren zij ook echt kinderen van Abraham, de vader van de gelovigen, overeenkomstig de belofte door God zelf gedaan.

Maar hoe kan hij zeggen: die hebben Christus aangetrokken, omdat zij gedoopt zijn, terwijl toch de doop bij velen zonder uitwerking blijft? Paulus pleegt op tweeërlei manier te spreken van de Sacramenten. Heeft hij met huichelaars te doen, die hun vertrouwen stellen op de zuiver uitwendige handeling (omdat zij besneden zijn), dan leert hij hoe ijdel en nietig een zuiver uitwendig teken is en hij tast het valse vertrouwen krachtig aan. Waarom? Hij doelt daar niet op Gods instelling, maar op het misbruik van de goddelozen. Maar spreekt hij tot de gelovigen, die de goddelijke genademiddelen juist gebruiken, dan verbindt hij steeds met de tekenen de betekende zaak, die zij ons moesten verschaffen. Waarom? God geeft ons in de Sacramenten geen bedrieglijk schijnbeeld, maar wat wij uitwendig zien afbeelden dat biedt Hij ons tegelijker tijd inwendig aan. Daarom is naar de wil van God, met het teken in de Sacramenten steeds de zaak zelf verbonden. Vraagt nu iemand: Kan dus een mens door zijn zonde maken dat een Sacrament niet meer is wat het betekent? Dan kan men daarop makkelijk antwoorden: De goddelozen kunnen nooit maken dat de Sacramenten hun aard en hun kracht niet meer behouden, al voelen zijzelf geen werking daarvan, want de Sacramenten bieden aan goeden en aan kwaden van God genade aan en beloven geenszins op bedrieglijke manier de genadewerking van de Heilige Geest, maar de gelovigen nemen aan wat hen wordt aangeboden; maar de goddelozen, dit van zich stotend, brengen wel teweeg dat hen de aangeboden genade niets baat, maar kunnen toch niet bewerken dat God niet getrouw zijn zou en de Sacramenten niet echt zouden blijven wat zij moeten zijn.

Zo maakt de blinde de zon niet tot iets anders dan zij is, al geeft zij hem geen licht; zo is een en hetzelfde voedsel voor de gezonde voedend en verkwikkend, maar voor de zieke een middel om zijn ziekte te verergeren.

HOOFDSTUK 4

NADERE VERKLARING VAN DE GERECHTIGHEID DOOR DE WET

EPISTEL OP ZONDAG NA HET KERSTFEEST

In het Evangelie (Luk. 2: 33 vv.) vinden wij bij de voorstelling van het kind Jezus in de tempel de vreugde van de gelovigen van het Oude Testament over de verschijning van de Verlosser ons voor ogen gesteld in Simeon en Anna, de vertegenwoordigers van de bedeling van de wet. Zij getuigen, dat in dit kind de hoop van Israël vervuld is en voorspellen dat Christus tot een val en een opstanding, dus tot een rots gesteld is, waarbij de verlossing van ieder in het bijzonder tot beslissing komt. Het epistel spreekt van deze verlossing, die de woorden van Simeon slechts aanduiden, uitgebreider, omdat zij spreekt van het loskopen uit de wet en van de betrekking van het kindschap door Christus.

Voor deze laatste Zondag in het jaar is dit epistel bijzonder geschikt, want zij houdt een terugzien van de apostel in op de vroegere toestand, voordat men tot de gemeenschap van Christus kwam (vs. 1-3). Vervolgens spreekt zij van het tegenwoordige, in welken toestand men door Christus is verplaatst (vs. 4-6) en werpt een hoopvolle blik in de toekomst, waarbij de grote zegeningen geheel en volledig worden ontvouwd, tot welk bezit de verbintenis met Christus elke ware gelovige juist geeft (vs. 7). Hoe besluit de Christen het jaar? 1) met een dankbaar terugzien op de bijzondere leidingen van God; 2) met een hoopvol uitzicht op de toekomst.

Het kindschap van God, dat wij aan de geboorte van de Heere te danken hebben, 1) wat een groot goed dit kindschap is, 2) hoe dit goed wordt bewaard.

Waarin bestaat het kindschap van God? 1) in het geestelijk mondig zijn; 2) in blijmoedigheid van het gebed; 3) in zekerheid over de zaligheid.

Het kindschap van God, 1) het recht van het kind; 2) de gezindheid van het kind; 3) de erfenis van het kind.

Belangrijke vragen bij het terugzien op het ten einde snellend jaar: 1) hoe hebben wij Gods geboden vervuld? 2) heeft de Geest van God uit onze harten geroepen? 3) zijn wij als erfgenamen van God ten allen tijde blij geweest in hoop?

Wij kunnen onmogelijk beter voor onze zaligheid zorg dragen, dan wanneer wij het oude jaar besluiten in de naam van de Heere, waarinn wij dan ook het nieuwe zullen aanvangen: 1) wat wij zonder Jezus zijn; 2) wat wij door Hem zijn en nog zullen worden.

1. maar bij het zo-even uitgesprokene (Hoofdstuk 3: 29) moet ik nog een nodige verklaring ten opzichte van ons, de Joden (Hoofdstuk 3: 23), voegen, omdat wij toch reeds voor het zaad van Abraham en voor kinderen van God gehouden konden worden en de geroepen erfgenamen van het koninkrijk van de hemelen waren (Deut. 14: 1. Matth. 3: 9; 8: 12. Rom. 9: 4). Ik zeg, zo lang als de erfgenaam een minderjarig kind is, zo verschilt bij niets van een dienstknecht van het huis, dat hij enig recht zou bezitten, hoewel hij een heer is van alles, omdat de goederen niemand anders dan hem ten deel vallen.

2. Maar hij is onder voogden en verzorgers. In zijn plaats beschikken en besturen deze en hij zelf is van hun leiding afhankelijk tot de tijd, door de Vader van te voren gesteld, waarop hij mondig en zelfstandig zal worden.

3. Zo wij ook, die van het huis van Israël zijn, toen wij ten tijde van het Oude Verbond of onder het Oude Testament nog minderjarige kinderen waren, zo waren wij, hoewel als Gods eerstgeboren zoon (Ex. 4: 22), de geroepen erfgenamen van de belofte (Hand. 2: 39), toch nog geenszins in het bezit daarvan (Hebr. 11: 39 v.), maar wij waren dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen van de wereld, als dienstknechten onder die gesteld.

Ook hier lopen weer over de verschillende punten, die tot juist verstand van de zaak in aanmerking komen, de meningen van de uitleggers zeer uiteen. Wij zullen ons ook hier niet door de verschillende zienswijzen in verwarring laten brengen, maar stil ons spoeden tot een helder en zeker verklaren van de woorden van de tekst. Aan het einde van het vorige hoofdstuk had de apostel de Galaten toegeroepen: "Als u van Christus bent, dan bent u dan Abrahams zaad en naar de belofte erfgenamen." Daarmee had hij deze, die bijna alle oorspronkelijk heidenen waren, die buiten het burgerschap van Israël en vreemdelingen over de testamenten van de belofte (Efeze. 2: 12) waren, geplaatst op dezelfde hoogte, als door Christus aan het volk van Israël was toegekend, dat zij kinderen waren van Abraham en erfgenamen van de belofte (Joh. 8: 37. Matth. 15: 26), als ook later Petrus diezelfde Christenen in Galatië en in de omliggende landen toeroept (1 Petr. 2: 9): "U bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk", waardoor hij de erenaam bij de wetgeving de kinderen van Israël gegeven (Ex. 19: 6. Deut. 7: 6), op hen overdraagt. Nu ontstaat de vraag wat die Oud-Testamentische plaats van Israël als kinderen van Abraham en erfgenamen van de belofte voor een betekenis heeft en in hoeverre die volkomen kan bewaard blijven, als nu in het Nieuwe Testament allen zonder onderscheid, ook de heidenen, die in Christus gelovig worden, op die hoogte worden geplaatst. De apostel weet zeer goed de voorrang van de Joden d. i. wat zij boven de heidenen in de tijd vóór Christus vooruit hebben, te waarderen (Rom. 1: 16; 3: 1 v. ; 9: 4 v. ; 15: 8; Deze voorrang kan hij door het slotwoord van het vorig hoofdstuk niet hebben willen prijsgeven; hij moet er daarom nu nader hier over spreken, hoe de een waarheid met de andere overeenstemt en hoe de nieuwe toestand van gelijkheid van alle mensen in Christus te rijmen is met de oude toestand van particularistisch bevoorrechten van de Joden. Nu beschouwt hij de Oud-Testamentische gemeente van God in haar Joods-nationale afzondering van de heidenen als de vertegenwoordigster van de nog onmondige kinder-leeftijd, haar vorming tot een Nieuw-Testamentische gemeente met een universele bestemming, die alle mensen omvat als een intreden in het kindschap, dat nu meester is geworden van zijn goederen en rechten. Het lijdt geen twijfel of wij moeten bij de gelijkenis van vs. 1 en 2: "ik zeg, zo lang als de erfgenaam een kind is, zo verschilt hij in niets van een dienstknecht, terwijl hij een heer is van alles; maar hij is onder voogden en verzorgers tot de tijd van de vader van te voren gesteld" aan een knaap denken, wiens vader gestorven is en niet, zoals vele uitleggers beweren, aan een erfgenaam wiens vader nog leeft. De laatste opvatting is daardoor weerlegd, dat van de knaap wordt gezegd 1) dat hij een heer is van alle goederen, hetgeen bij het leven van de vader nooit het geval is geweest; 2) dat tussen hem en een dienstknecht geen onderscheid is, dat met zijn verhouding in het huis van de nog levende vader niet overeenkomt; 3) dat hij onder voogden en verzorgers is tot de tijd van de vader van te voren gesteld, dat zo duidelijk mogelijk wijst op de staat van een weeskind gedurende de tijd van zijn onmondigheid, alhoewel ook het Griekse woord, dat in de grondtekst voor "voogd" staat (epitropog) wel de meer algemene vertaling van "opziener" toelaat. Geheel onnodig is het er zich aan te ergeren dat, wanneer de erfgenaam als iemand moet worden gedacht, wiens vader is gestorven, men

in het tegenbeeld niets zou hebben, dat daaraan beantwoordt, omdat toch God op generlei manier als een dode zou kunnen worden voorgesteld. Deze bedenking is dezelfde als die, die vele uitleggers terughoudt, boven in Hoofdstuk 3: 15 het Griekse woord, dat "testament" betekent in die zin op te vatten, zodat het door "verbond" wordt vertaald. De bedenking wordt dadelijk weggenomen als men bedenkt wat Windischmann zo juist opmerkt, dat, zolang de levende betrekking van de mensheid tot God nog niet was hersteld door de verlossing, er een even grote scheidsmuur bestond tussen God en de mens, als die van de dood tussen de gestorven vader en de achtergelaten kinderen. Men heeft verder gemeend, dat, omdat volgens Grieks en Romeins, ook bij ons nog geldend recht, het einde van de minderjarigheid door een openbare wet was bepaald en die dus niet van de wil van de vader afhing, de uitdrukking "tot de tijd van de vader te voren gesteld" noodzaakte te denken aan een vader die nog leefde en die de zoon tot een zekere tijd, waarvan de vaststelling hem als een bijzondere zaak vrijstond, onder opzieners en verzorgers gesteld had, om na het einde daarvan hem tot een zelfstandig bezitter te maken van het hem toegedachte deel van het goed. Maar er zijn bij de Joden van de toenmalige tijd meerderen geweest dan de vorstelijke families van Herodes, die zich richtten naar het Romeinse recht, terwijl het volk zijn eigenaardige gewoonten behield, die met dat recht overeenstemden. Wat de Galaten betreft, op wier gewoonten de gelijkenis door de apostel aangehaald hoofdzakelijk doelt, zo weten wij, dat bij de Galliërs, waarmee de Galaten toch nationaal verbonden zijn, de vaderlijke macht veel verder zich uitstreckte dan bij de Romeinen en Grieken. In hoeverre nu de zoon, die door zijn gestorven vader tot de tijd door hen voor het mondig worden gesteld, onder voogden en verzorgers gesteld is, alhoewel hij met de dood van de vader de jure of volgens recht de bezitter is van de door hem achtergelaten goederen en toch gedurende deze zijn afhankelijkheid zich niet van een knecht des huizes onderscheidt, is gemakkelijk te zien. De voogden delen hem zoveel toe als hij tot zijn onderhoud van de aanwezige goederen zal verkrijgen; hij zelf heeft daarover even weinig het juist van vrije beschikking, als de knecht, aan wie slechts een bepaald afgemeten loon is toegekend, maar die overigens niets van de goederen zijn eigendom kan noemen. De verzorgers of bestuurders handelen met het goed naar hun goedvinden, hij zelf heeft over het bestuur evenmin iets te zeggen als de knecht, die zich aan de regels van de huismeester of verzorger moet onderwerpen en alleen te doen heeft wat hem wordt opgedragen. Het is echter ook gemakkelijk te zien, dat als de apostel hierop met de woorden van het derde vers: "zo ook wij, toen wij kinderen waren, zo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen van de wereld" van zijn gelijkenis de toepassing maakt op de toestand van erfgenaam bij de Oud-Testamentische gemeente, hij onder de voogden en verzorgers, van wie hij vroeger gesproken heeft, nu hier denkt aan de "uitwendige bepalingen" "de uiterlijke inzettingen" zoals Luther vertaald heeft. Onder deze had God Zijn volk gesteld gedurende de tijd van onmondigheid. Zij maten hem toe hoeveel er nu van de toekomstige goederen kon worden genoten en zij zorgden ervoor, dat deze goederen tot aan hun verantwoording aan de mondig geworden erfgenaam goed bestuurd en verzorgd werden. Toch waren deze zwakke en arme instellingen, zoals Paulus ze in vs. 9 noemt, van zo'n aard en gesteldheid, dat het volk van God onder het Oude Testament, hetwelk onder die geplaatst was, hoewel het erfgenaam en toekomstig bezitter van alle goederen was, toch in werkelijkheid niet van een knecht onderscheiden was, maar als afhankelijk en ondergeschikt, zo ook, in vergelijking met de eigenlijke rijkdom van het huis, in beperktheid en onkunnen doen zijn dagen moest doorbrengen. Welke zijn dan nu die uitwendige, die zwakke en arme instellingen, of zoals ze in onze vertaling worden genoemd, "eerste beginselen van de wereld"? Luther vertaalt op dezelfde manier ook nog andere uitdrukkingen van de grondtekst dicaiwmata Luk. 1: 6, dogmata. Kol. 2: 14 en 20, paradoseis 2 Thess. 2: 15; 3: 6). Hier en in vs. 9 geeft hij daardoor een uitdrukking (stoiceia) terug, die hij evenzo in Kol. 2: 8 en 20 vertaalt, in het hoek van de Wijsheid 7: 17; 19: 17 2 Petr. 3: 10 en 12 daarentegen met "beginselen" en in Hebr. 5: 12

door "letters. " Het woord betekent in de eerste plaats een kleine opgerichte staak of een stift, vooral aan de zonnewijzer, vervolgens in het meervoud de "letters" als eerste en eenvoudigste bestanddelen van de rede; daarna in het algemeen "de eerste, eenvoudigste bestanddelen van een zaak", dat bij de natuurlijke wereld de "elementen", bij een wetenschap "de eerste beginselen" daarvan zijn. Het woord, door Luther gebruikt, is dus meer een verklaring dan een vertaling. In zijn uitlegging van de brief aan de Galaten merkt hij op: "in de Griekse tekst luiden de woorden: "de elementen van deze wereld"; dit moet verstaan worden van de letter van de geschreven wet, waaruit de wet is samengesteld. Paulus nu geeft aan de wet zo'n naam, omdat hij daardoor wil aanwijzen, hoe zwak zij is; want hoewel de wet de mensen terughoudt, dat zij uiterlijk geen kwaad doen en ze ook dwingt om goed te doen, maakt zij ze daarom nog niet rechtvaardig, verlost ze ook niet van zonden, leidt ze ook niet ten hemel, maar laat ze hier beneden op aarde. De wet kan niets voortbrengen, dat levendig, heilzaam, hemels of goddelijk is, maar wat zij teweeg brengt is alleen "van de wereld. " Daarom handelt Paulus goed, dat hij haar "eerste beginselen van de wereld" noemt, d. i. zoals wij het vertaald hebben, "uitwendige inzetten". Sommigen verstaan echter onder deze elementen niet de letters of de wet, maar (het woord in de betekenis van "grondbeginselen opvattend) de ceremoniën of uitwendigheden in de godsdienst en in het leven, waarmee men begint en de kinderen het eerst oefent, zodat elementen zoveel zijn als de eerste, minst ontwikkelde, kinderlijke handelingen in de godsdienst. Hij noemt ze daarom "elementen van deze wereld", omdat alle werkheiligen, die de werken van de wet doen, die alleen doen als uitwendig gebonden aan tijdelijke dingen, zaken van deze wereld, als daar zijn, dagen, voedsel, kleding, plaatsen, personen enz. " In overeenstemming met deze tweede verklaring laat Delitzsch de uitdrukking zien op de ceremoniële inzetten (vgl. Kol. 2: 16 v.) die te arm en te zwak om de mens inwendig te volmaken, zich ermee tevreden stelden, om door Kosmische (tot het rijk van de wereld behorende, Hebr. 9: 1) middelen een uitwendige heiligheid van het individuele en volkleven teweeg te brengen. Evenzo verklaart Besser: "hoewel de verbondskinderen van het Oude Testament meesters waren van alle goederen, waren zij toch toen gevangen onder velerlei wassingen en reinigingen, onder de afwisseling van maan- en jaargetijden, onder de scheiding tussen het reine en onreine in de dierenwereld en bevonden zich op alle stapen en treden in hun doen en laten gebonden en bepaald door een dwingende wet, die hun voorschreef: "raak niet en smaak niet en roer niet aan" (Kol. 2: 21). Terwijl dus in Hoofdstuk 3: 23 vv. voornamelijk werd gehandeld over de ethische voorschriften van de wet, hebben wij hier hoofdzakelijk aan het ceremoniële deel te denken en dan doet zich het Jodendom in zijn offerdienst en verdere godsdienstige gebruiken, hoezeer het zich ook van de andere gelijktijdige godsdiensten onderscheidt door zijn duidelijk monotheïsme, toch aan de andere kant voor als een godsdienstvorm, die met de godsdienstige ideeën en heilige gebruiken van de gehele oude wereld op het nauwst verwant is, zodat ook in dat opzicht de Mozaïsche inzetten als inzetten van de wereld, namelijk van de wereld in morele zin, of van de mensheid konden worden voorgesteld en Israël daaronder geplaatst zich nauwelijks onderscheidt van de staat van de dienstknechten, die hier de heidenen zijn, alleen dat deze, die God niet erkenden, diegenen dienden, die van nature goden zijn (vs. 8). "God gaf", zo merkt v. Gerlach op, "de mens, reeds natuurlijk geneigd tot het verkiezen van voedsel en dagen een wet, die in voedsel en tijdperken de hogere, goddelijke waarheden afbeeldde en daarmee de natuurlijke voorwerpen aan de invloed van het bijgeloof onttrok om ze voor God te heiligen, totdat de tijd van de mondigheid zou gekomen zijn. "

4. a) Maar wanneer de volheid van de tijd, de door God van te voren bepaalde tijd (Gen. 49: 10. Mich. 5: 2), als nu de mondigheid van ons zou aanvangen, gekomen is, heeft God Zijn Zoon van Zich uitgezonden (Kol. 1: 15. Joh. 1: 1 v., 14), geworden uit een vrouw uit het geslacht van David (Rom. 1: 3. Luk. 1: 35) b) geworden onder de wet, dadelijk van Zijn

geboorte af, zodat Hij ook, als elk ander Joods kind, aan de besnijdenis en aan alle overige voorschriften van de wet werd onderworpen (Luk. 2: 21-23).

a) Dan. 9: 24. b) Matth. 5: 17.

Men lette op het juiste parallellisme van de leden in deze gehele afdeling: 1) een kind is (vs 1) - wij kinderen waren (vs 3); 2) zo verschilt hij niets van een dienstknecht (vs. 1) - zo waren wij dienstbaar gemaakt (vs. 3); 3) onder voogden en verzorgers (vs. 2) - onder de eerste beginselen van de wereld (vs. 3); 4) tot de tijd, door de vader van te voren gesteld (vs. 2) - wanneer de volheid van de tijd gekomen is (vs. 4). Het "wanneer de volheid van de tijd gekomen is" wil zeggen, toen de tijd tot aan dat punt was gekomen, dat God naar Zijn wijze raad had bepaald. Waarom juist deze tijd de tijd was van de vervulling. d. i. waarom God juist dit tijdpunt van eeuwigheid voor het belangrijkste tijdstip van de menswording van Christus had gehouden, wordt noch hier, noch op gelijklopende plaatsen (Mark. 1: 15. ontwikkeld.

God had Zijn Zoon duidelijk na de val in de wereld kunnen zenden. Hij heeft echter Zijn heilige redenen gehad, om dat pas ongeveer 4000 jaren later te doen, ja het is een wijsheid van God, dat de komst van Christus in het vlees zo lang is uitgesteld; het is onder anderen om die redenen gebeurd, dat de mensen hun ellende en de noodzakelijkheid van een Verlosser des te meer zouden inzien, opdat het verlangen van de vromen en hun vreugde over Zijn toekomst des te groter zou worden.

De uitdrukking: "God heeft Zijn Zoon uitgezonden", veronderstelt het persoonlijk voortbestaan van Christus, daardoor tevens ook het persoonlijk goddelijk wezen van Hem (Rom. 8: 3 en 32. Fil. 2: 6. 2 Kor. 8: 9, zodat de idee van de apostel overeenstemt met het woord van Johannes: "het Woord was bij God en God was het Woord. "

Door de woorden: "geworden uit een vrouw. " is volgens het gewone spraakgebruik (Job 14: 1. Matth. 11: 11) de staat van een gebrekkig mens te kennen gegeven, waarbij echter de ontvangenis van Maria door onmiddellijke werking van God en zonder toedoen van een man, noch uitgesloten noch ingesloten wordt. Dat de bovennatuurlijke geboorte van Christus hier zou worden genoemd, zou zelfs tegen de samenhang zijn, want, in verband met het volgende: "geworden onder de wet", moet het "geworden uit een vrouw" zonder twijfel een dubbele vernedering te kennen geven, waarin Zich Christus, om Zich gelijk te stellen met hen die verlost moesten worden, in de tijd door de Vader bepaald, begeven heeft, omdat namelijk Hij, de Zoon, die in de gestaltenis van God was, aan de ene kant geworden is een Zoon van de vrouw, een zaak, gebrekkig mens (Fil. 2: 6 vv.) en aan de andere kant Zich onder de wet heeft begeven en wel het eerste, omdat Hij in het algemeen mensen kon verlossen, het tweede, omdat Hij in de eerste plaats het Israël wilde verlossen, dat onder de wet was. Om nu nog zoveel mogelijk de gelijkheid van de Heere met hen, die verlost moesten worden, naar die twee kanten uit te drukken, laat Paulus hier geheel onvermeld het enige van Jezus, dat bij die gelijkheid op grond van Zijn waardigheid als Zoon nog altijd bestaat; want zo min als de Zoon van God geheel op dezelfde manier een vrouwenzoon was als de overige mensen, zo min was Hij ook op dezelfde manier een onderdaan van de wet als de overige dienaars van de wet, omdat Hij in het laatste geval ook van de wet verlost had moeten worden. Hem was de wet van God gegeven, om daaraan gedurende Zijn wandelen op aarde Zijn onzondige gehoorzaamheid te betonen (Matth. 3: 15; 5: 17. niet zoals de overigen, die van hun dienstbaarheid onder de zonde door haar de bewustheid moesten verkrijgen.

5. Opdat Hij door hetgeen Hij in zodanigen staat zou doen en lijden (Hoofdstuk 3: 14. Fil. 2: 8) dengenen, die onder de wet als onder voogden en verzorgers (vs. 2) waren, verlossen zou, a) en opdat wij ten gevolge van deze verlossing en bevrijding uit de staat van onmondigheid, die ons gelijkelijk, zowel heidenen als Joden, ten goede zou komen, de ons toegedachte aanneming tot kinderen, het juist van zelfstandig geworden kinderen in het huis van God, verkrijgen zouden.

a) Joh. 1: 12. Gal. 3: 26.

De Heiland werd Mensenzoon, opdat alle mensen kinderen van God zouden worden (Augustinus: "God wilde van de mensen Zoon wezen en wilde, dat de mensen Gods zonen werden. Hij werd door de wet onderworpen, om door de bevrijding van de Joden van de wet hun met de heidenen tot een nieuwe mens te verenigen (Efeze 2: 14 vv.). Daarom komt het eerste "opdat" overeen met het "geworden onder de wet" en het tweede "opdat" met het "geworden uit een vrouw". De vertaling van de leden van de zin heeft echter plaats, omdat het einddoel, "dat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden", alleen kon bereikt worden, doordat de vervulling van het middendoel plaats had, "opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou".

De eerste zin met "opdat" geeft een negatieve vrucht, die in de eerste plaats op de Joden betrekking heeft; de tweede een positieve vrucht, die Joden en heidenen aangaat een vrucht van de menswording en vernedering van de Zoon van God. Het "wij" bij "verkrijgen zouden" is namelijk ogenschijnlijk, evenals in Hoofdstuk 3: 14, van de Christenen in het algemeen, van Joden en heidenen te verklaren.

In Hoofdstuk 3: 14 was het "verkrijgen zouden" in de grondtekst uitgedrukt door het verbum simplex (eenvoudig werkwoord), want wij ontvangen hier beneden slechts de eerstelingen van de Geest (Rom. 8: 23); hier staat daarentegen een verbum compositum (samengesteld werkwoord), dat de volledigheid van de handeling of het ontvangen van de volle mate (Luk. 16: 25) aanduidt: "Opdat wij de volkomen aanneming tot kinderen zouden verkrijgen." Daarom is het geenszins, zoals vele uitleggers gemeend hebben, dat Paulus van zijn beeld afwijkt, dat hij in vs. 1 begonnen was te tekenen.

Starke onderscheidt zeer juist drie trappen van het kindschap:

1) het minderjarige kindschap, dat de gelovigen van het Oude Testament toekomt, 2) het mondige en vrije kindschap, dat een voorrecht is van de gelovigen van het Nieuwe Testament, 3) het heerlijke kindschap, dat bestaat in een volledig bezitten van de eeuwige erfenis (Luk. 20: 36. Rom. 8: 25). Hier wordt gesproken van de tweede trap, maar zo dat de derde onfeilbaar daarop volgt.

Men begrijpt overigens de gehele uiteenzetting van de apostel pas dan volledig, als men Israëls roeping om de zaligheid voor de gehele mensheid teweeg te brengen, in het oog houdt. De erfgenaam, van wie in vs. 1 werd gesproken, was dat niet voor zichzelf, in afzondering van de overige wereld, maar hij maakte de elite of het uitverkorene uit de volken alleen om een bepaalde reden uit, omdat God met de gehele menigte van de volken tegelijk niet datgene kon teweeg brengen, wat Hij tot voorbereiding op de Heiland en Zijn zaligheid moest doen, maar een bijzondere haard voor zijn vuur nodig had. Nu was ook Israël niet voor zich alleen gedurende de tijd van zijn minderjarigheid onder de voogden en verzorgers, of onder uitwendige bepalingen gesteld, maar het droeg deze last als de dienstknecht van God en als uitverkorene van de Heere ("Isa 41: 1" en "Isa 42: 1" en als vertegenwoordiger van de volken

van de wereld, waarvoor Hij ten Middelaar was gesteld. Ook aan Hem is een plaatsbekleding opgedragen, als aan de dienstknecht van God in de hoogste zin, de volkomen bewerker van zaligheid en het eigenlijk zaad van Abraham (vs. 16) en evenals nu daar, opdat het een werkelijke plaatsbekleding zou zijn, volgens de Aanmerkingen bij vs. 3 Ga 4: 3 de uitwendige instellingen, waaraan het onderworpen werd, in verband moesten staan met de offerdienst en de overige godsdienstige gebruiken van de heidenwereld, zo kon de verlossing daarvan, die door Christus geschiedde, de gehele wereld ten goede komen en de inleiding in het kindschap een aanneming zijn voor alle volken van de aarde. Deze hebben een recht om zich te beschouwen als mede besloten in de Oud-Testamentische gemeente van de Heere, om zich door het geloof in Christus in deze te laten inlijven en zij hebben nu, zoals Rieger schrijft, tegenover de Mozaïsche wet in Christus Jezus hun man gesteld, die haar meester was geworden. Zij hebben nu de toegang tot Zijn genade, niet als degenen, die uit ongehoorzaamheid en weerspanning zijn weggelopen, maar als kinderen, die verlost zijn en op de bestemde tijd in vrijheid zijn gesteld. Nu genieten Joden en Heidenen, zegt V. Gerlach, de dubbele vrijheid: zij staan als mondigen niet meer onder de inzettingen van de wereld, maar aanbidden God in Geest en in waarheid. De wet stelt zich niet meer dreigend en veroordelend tegenover hen, maar bekleed met de gerechtigheid van Christus; in Hem de Vader aangenaam, verkrijgen zij de kracht om Zijn geboden in kinderlijke geest te vervullen, terwijl zij zelf hun bedoeling inzien en daarin hun zaligheid vinden. In hoeverre echter Hij, die onder de wet werd gebracht, degenen, die onder de wet waren, verlost, heeft Luther nader uiteengezet, als hij aldus spreekt: "Op tweeërlei wijze heeft Christus Zich onder de wet geplaatst. Ten eerste heeft Hij Zich gesteld onder de werken van de wet, die Hij niet verschuldigd was te doen, omdat Hij de Heer van de wet is; Hij heeft Zich laten besnijden, voor Zich in de tempel laten offeren en Zich laten reinigen; Hij is op de bestemde tijd naar Jeruzalem getrokken, is vader en moeder onderdanig geweest en dergelijke. Ten tweede heeft Hij Zich gewillig gesteld onder de straf, die de wet dreigt, hen veroordelend, die haar niet houden. Dit mag zeker wel een wonderlijke strijd worden genoemd, omdat de wet als een gemaakt iets, zich onderwindt, zijn Maker aan te klagen en dus haar macht en tirannie aan Gods Zoon waagt uit te oefenen, zodat zij Hem wil verdoemen als een andere zondaar, hoewel zij daartoe geen bevoegdheid of recht heeft, zoals zij heeft tegen ons, die kinderen van de toorn zijn, omdat dan de wet tegen haar God zo gruwelijk en lasterlijk gehandeld heeft, moet zij terecht staan en worden aangeklaagd. Nu moet de wet, die vroeger de hele ziel veroordeeld en gedood heeft, omdat zij zich volstrekt niet kan verantwoorden noch verontschuldigen, ook worden verdoemd en gedood, zodat zij dus verder geen macht of recht meer heeft, niet alleen niet over en tegen Christus maar ook niet over degenen, die in Hem geloven." Nog op een andere manier spreekt Besser zich uit: "Zoals de apostel ons leert (Hoofdstuk 3: 18) de kruisdood van Christus te erkennen voor een dood van de vloek, zo laat hij ons deze dood ook aanschouwen, als de volmaakte daad van de gehoorzaamheid van die, die het op Zich heeft genomen, in de allervrijste liefde een onderdaan te worden van de wet, die op vervulling aandringt en als de ware Middelaar alle gerechtigheid te vervullen, opdat door de gehoorzaamheid van een velen gerechtvaardigd zouden worden, zoals door de ongehoorzaamheid van één mens velen tot zondaars zijn gesteld. De wet eist dat haar overtreders gestraft worden en Christus heeft de straf in onze plaats geleden. De wet eist onderwerping van haar knechten en Christus heeft de onderwerping in onze plaats betoond. Nu heeft de wet haar vervuller gevonden, die zij wilde hebben en moest hebben om tevreden gesteld te worden. En zij is voor altijd met ons tevreden, die geloven in Christus, die voor ons heeft gedaan, want Hij voor Zichzelf niet verschuldigd was te doen; een volkomen betaling van het verschuldigde heeft plaats gehad, waardoor wij zijn vrijgekocht uit de staat van ons schuldig zijn (Kol. 2: 14).

6. En omdat u, die in Jezus Christus gelovig bent geworden (Hoofdstuk 3: 26), volgens het zo-even gezegde kinderen bent, zo heeft God Zich nu tot u gesteld als een Vader jegens Zijn kinderen en met de daad u van uw kindschap verzekerd, de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, die met de ernstigste en tederste aandrang (Ex. 8: 12; 14: 15. 1 Sam. 7: 9. evenals eens Hij, de Zoon, Zijn God heeft aangesproken (Mark. 14: 36), roept: Abba, Vader! Ro 8: 15.

Met deze woorden wil Paulus de Galaten op een onloochenbare wijze bevestigen, dat zij echt kinderen en niet meer knechten zijn, evengoed als de Christenen uit de Joden, zo zeker als ook in hen de Geest roept.

Opmerkelijk is de tweede persoon: "u bent", omdat alleen het kindschap van de Christenen uit de heidenen door de tegenstanders in twijfel was getrokken. Even juist wordt echter later weer gezegd "in onze harten", zoals er volgens betere lezing moet staan, omdat de uitstorting van de Heilige Geest aan beiden, heidenen en Joden, gemeenschappelijk is en Paulus zichzelf ook wil insluiten, als een, die de werkelijkheid van zo'n zalig inwonen van de Geest uit eigen ervaring kan bevestigen.

Hoe meer de daar aanwezige dwaalleraars de Galaten de wet wilden opdringen, des te meer moet de apostel alles in het werk stellen om ze te versterken in het geloof, dat zij kinderen van God zijn. De dwaalleraars hebben alles verloren en Hij heeft alles gewonnen, als zij weten dat zij kinderen van God zijn. Tot hiertoe heeft de apostel alleen op logische, didactische weg hen willen overtuigen, dat zij niet meer dienstknechten, maar kinderen van God zijn. Maar wat baat zo'n logische overtuiging? Niet op logica, maar op de empirie, niet op gedwongen gevolgtrekkingen van het verstand, maar op de ervaring van het hart rust de zaak van het ethisch religieus gebied. De apostel weet dit, hij haalt daarom in ons vers nog een hoogst belangrijk punt aan. Maar waarom zegt hij, zo vraagt Luther daarover, dat de Heilige Geest gegeven is, omdat zij kinderen zijn, wanneer toch de Heilige Geest eerst van dienstknechten kinderen maakt en er zijn moet voordat zij kinderen van God worden? Al is het ook zeker dat wij niet zonder het genadewerk van de Heilige Geest in ons, kinderen van God worden, zo gaat toch het kindschap bij God de Vader, het intreden in een nieuwe betrekking tot Hem, de zending van de Heilige Geest vooraf.

Het "God heeft de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten" noemt de persoon van de Heilige Geest als onderscheiden van de Vader. Hij wordt gedacht als vertoevend in de nabijheid van de Vader, van waar Hij gezonden wordt in de harten van de mensen, evenals de Zoon van God gedacht is als zijnde in de nabijheid van de Vader, als in vs. 4 gezegd wordt dat de Vader Hem gezonden heeft in de volheid van de tijd. Hij wordt de Geest van de Zoon genoemd met het oog daarop, dat Hij het kindschap van de Christenen verzekerd en is bij het roepen "Abba, Vader!" degene, die eigenlijk handelt, terwijl in Rom. 8: 15 gezegd wordt, dat wij dus roepen in de Heilige Geest.

Het gewicht ligt hier juist daarin, dat het niet ons roepen is, maar het roepen van de Geest van Christus. Zoals de Zoon van God tot Zijn Vader spreekt, zo klinkt het weer in ons. Horen wij in plaats van de stem van het geweten zo'n roepen van de Geest van Christus in ons, dan heeft u, zo geeft de apostel de Galaten te bedenken, in dit feit van de zending van dienzelfde Geest in onze harten het bewijs, dat u in die verhouding tot God staat, die zich uitdrukt in dat roepen tot God, dat inwendig vernomen is.

Deze Geest fluistert niet. Hij zingt noch spreekt; het is alles veel groter: Hij roept uit alle macht d. i. met het hele, volle hart, zodat alles leeft en zich beweegt in zodanig vertrouwen. De apostel voegt een Hebreeuws en het Grieks woord bij elkaar, dat zo veel is als "Vader, Vader! " Ik heb vrede met de verklaring van enigen, die zeggen, dat Paulus hier het woordje "Vader" opzettelijk in de Hebreeuwse en Griekse talen heeft uitgedrukt, om aan te tonen dat de Christelijke gemeente uit twee volken Joden en heidenen vergaderd was en hoewel Joden en heidenen in tweeërlei talen God aanroepen en Vader noemen, slaken zij toch beide dezelfde zuchten, omdat zij beiden Hem Vader noemen. Maar waarom verdubbelt hij het woord en geroep van de Geest. Ik wil daarover mijn gedachte zeggen: ten eerste om de kracht en de sterkte van het roepen uit te drukken; want die zeer ernstig roept herhaalt een woord en geroep vele malen; ten anderen is het de aard van de Schrift, dat zij door zodanige verdubbeling de zekerheid en zekerheid te kennen geeft (Vgl. Gen. 41: 32); ten derde moet het vertrouwen, dat God Vader is en wil zijn, ook bestendig zo blijven - dat heeft wellicht ook Paulus gewild, omdat hij het vreemde Hebreeuwse woord eerst zegt en vervolgens het gewone Griekse, om aan te duiden dat het begin van zo'n vertrouwen ongewoon en de mens vreemd is; maar als hij heeft overdacht en in praktijk gebracht, wordt het hem wel bekend en even alsof het zijn natuur was.

7. Zo dan, u bent niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook een erfgenaam van God door Christus (Rom. 8: 17. Tit. 3: 7).

De overgang van de rede in de tweede persoon enkelvoud moet de voorstelling meer individualiseren: u d. i. ieder van mijn lezers in het bijzonder, wie het gezegde aangaat.

Ieder in het bijzonder moet het op het hart worden gebonden wat hij door Christus bezit.

De apostel richt zijn woord tot elk in het bijzonder, omdat de verwezenlijking van het kindschap van God, dat door Christus is verkregen, in en met de Geest van Christus in ieder gelovige in het bijzonder woont.

Hoe bedoelt de apostel het woord "niet meer", waarmee hij zijn broeders in Galatië vrij verklaart van de heerschappij onder de wet (vs. 3)? Waren zij toch, voordat het geloof kwam, heidenen en niet met Israëel bewaard geweest onder de wet (Hoofdstuk 3: 23), wat ging hen dan de verlossing van de wet aan, waaronder ook zij dienstknechten geweest moeten zijn, als zij nu, nadat zij in Christus gelovig waren geworden, niet meer dienstknechten waren? Wij leren hier (vgl. bij vs. 5), wat wij Christenen, die in onze vaders heidenen zijn geweest, met volle recht ook op ons toepassen, wat de Schrift van de verlossing van Israëel uit de dienstbaarheid van de wet door Christus zegt. Tweeërlei antwoord is te geven op de vraag naar de verhouding van de heidenen tot de wet van Mozes: ten eerste heeft de Schrift alles onder de zonde besloten (Hoofdstuk 3: 22) en de verplichting, die uit de tien woorden van de wet voortkomt, is daarom een verplichting voor de hele wereld (Rom. 3: 19), omdat dit woord van de wet een duidelijk afschrift is van de wet van het geweten in het menselijk hart ingeschreven (Rom. 2: 15). Ten tweede heeft God door de inzetten van uitwendige heiligheid (vs. 3) het bewijs, dat zij niets volkomen kunnen doen (Hebr. 7: 19; 9: 9; 10: 1 Heb 7. 19 9. 9) en de vergeving van de zonden onmogelijk kunnen bewerken (Hebr. 10: 2 vv.), niet alleen ten dienste voor het volk Israëel geleverd, maar voor de gehele mensheid is door het volmaakte offer van Christus de tijd van de dienstbaarheid onder de uitwendige inzetten een verleden tijd geworden en is zij volgens Gods genadig welbehagen niet meer ter beteugeling van de Christenen, die niet ten tweeden male onder de vroegere voogden en verzorgers geplaatst mogen worden. De brief aan de Hebreeën heeft zich dat bewijs ten doel

gesteld. Treffend verklaart Hunnius het "wij" en "ons" waaronder Paulus veelal het gehele Israël van God (Hoofdstuk 6: 16) samenvat, vooral als hij spreekt van de gelovige Joden, maar ook als hij spreekt van de gelovige Grieken, uit de eenheid van de kerk van het Oude en Nieuwe Testament, zoals die in het beeld van de olijfbom in Rom. 11 is voorgesteld. In zijn wortel waren ook de ingeënte takken eertijds onder de hoede van de wet en met hun wortel zijn zij vrij geworden van de wet.

III. Vs. 8-31. De apostel zou met de vorige afdeling zijn dogmatische verhandeling hebben kunnen besluiten; maar zijn ijver voelt zich nog niet bevredigd. Hij wendt zich opnieuw (Hoofdstuk 3: 1 vv.) tot de Galaten, spreekt zijn bevreemding erover uit, dat zij zichzelf hebben begeven in de dienstbaarheid van de wet, dat hij voorstelt als een terugkeren tot de oude toestand en waarvoor hij bewijzen aanvoert tot hetgeen zij nu op het oog hebben. Hij geeft hun zijn vrees te kennen, dat hij tevergeefs aan hen zal hebben gearbeid, bidt ze hem gelijk te worden, zoals ook hij hen gelijk geworden is en verbindt daarmee een weemoedige herinnering aan de bijzonder grote liefde, die zij hem hadden bewezen bij zijn eerste aanzijn en een scherpe vraag, waarom en door wie het zo anders was geworden, dat hij nu als een vijand door hen werd beschouwd (vs. 8-17). Nadat hij hen heeft aangegrepen bij hetgeen zij voor Hem waren, toen hij voor de tweede maal onder hen was en zich met de tederste uitdrukking hij hen geplaats heeft in de verbinding van een moeder tot haar kinderen, die zij onder angsten tot het volle leven voortbrengt, ook zelfs als midden onder hen heeft geplaats, om de juiste toon te kunnen aanslaan, waarop hij met goed gevolg tot hen kon spreken (vs. 18-20), gaat hij ten slotte over tot een allegorische beschouwing van de geschiedenis van de beide zonen van Abraham, van Ismaël en Izaak. Hij wil daardoor zowel het wezen van de beide testamenten in vergelijking met elkaar duidelijk maken, als ook het einde, dat de Joden en Judaïsten tegengaan, die het Oude Testament aanhangen met vijandige gezindheid tegen de kinderen van het Nieuwe Testament (vs. 21-31).

8. Maar wat moet ik zeggen, als ik uw tegenwoordig gedrag beschouw? Moet ik mij niet ten hoogste verwonderen? Zie, toen u nog heidenen was en toen u evenals alle heidenen (1 Thess. 4: 5) God niet kende, diende u op slaafse manier (Rom. 8: 15), zoals het ook volgens de toenmalige tijd (vs. 1 vv.) nog niet anders kon zijn, degenen, die van nature, volgens hun werkelijk wezen, het tegengestelde zijn van hetgeen waarvoor men ze houdt en dus geen goden zijn (1 Kor. 8: 4; 12: 2. 2 Kron. 13: 9

9. En nu, als u de ware, de levende God kent door de prediking van het Evangelie, die tot u is gekomen, ja veel meer ten gevolge van de begiftiging met de Heilige Geest van God als Zijn kinderen en erfgenamen van Zijn rijk vs. 6 v. Hoofdstuk 3: 29) gekend bent (1 Kor. 8: 3; 13: 12), a) waarom keert u zich weer, alsof u tot de ware volkomenheid ook een achterwaartse bekering nodig had (Hoofdstuk 3: 3), tot de zwakke en arme eerste beginselen van de wereld Ga 4: 3. Zij zijn toch niet in staat om iets tot zaligheid te doen, een zuiver schaduwwerk (Kol. 2: 17), wel niet in de vorm van het vroegere heidendom, maar toch in die van het Judaïsme dat eveneens onvoldoende is (Hebr. 7: 18 v.). En die inzetten zijn het, die u weer van voren aan wilt dienen? (vs. 21).

a) Kol. 2: 20.

10. U ondervond, zoals ik hoor met grote nauwgezetheid, om toch niets daarvan te verzuimen, de onderscheidene zijn van het zevental, de zevende dagen van de wet, de sabbatten en maanden, die de zevende in het jaar zijn, namelijk Tisri Le 23: 35 en tijden, feesten, vooral het

loofhuttenfeest (Lev. 23: 4 vv. Kol. 2: 16) en jaren, de sabbatsjaren, zoals dit jaar zo een is (1 Makk. 6: 54 Aanm.).

In vs. 8 is de rede van die aard, alsof de ontwikkeling van de leer voortging, maar neemt dan dadelijk in het volgende vers een praktische wending. Paulus heeft van te voren gezegd (vs. 7): "Nu geen dienstknechten meer": "maar", zo gaat hij nu voort, tot de vorige tijd terugkerend, "toen was u dienstknechten, toen u God niet kende". Zo duidelijk als nu onder zodanige omstandigheid uw vroegere dienstbaarheid is geweest, zo onbegrijpelijk is het, dat u nu uzelf weer in dienstbaarheid overgeeft". Terwijl hij vervolgens met de woorden: "u diende degenen, die van nature geen goden zijn" de soort van dienstbaarheid nauwkeuriger noemt, waarin de Galaten zich vroeger als heidenen bevonden, karakteriseert hij deze dienstbaarheid als een, die werkelijk erger is dan die van de Christenen uit de Joden naar hun toestand vóór zij Christenen waren in vs. 3. Zij waren niet door God zelf voor een poos, om pedagogische redenen, onder de uitwendige bepalingen van de wet gesteld, maar hun dienstbaar zijn was een dienen, dat voortkwam daaruit, dat zij God niet kenden en wel een dienen van hen, die van nature geen goden zijn, maar in waarheid demonen (1 Kor. 10: 20).

Uit deze dienst door Christus bevrijd te zijn is een weldaad, die des te meer verplichtingen aanbrengt, hoe erger en dwazer zij zich daardoor bezondigd hebben. Hoe verkeerd doen nu zij, nadat zij God gekend hebben, ja integendeel nadat zij door God gekend zijn, om bij hun vroegere verkeerdheid en zonde deze nieuwe te voegen, dat zij zich weer wenden tot de zwakke en arme inzettingen, waaronder zij zich ten tijde van hun afgodendienst hebben bevonden, om deze weer van voren aan dienstbaar te worden! Bij dat dienen heeft men te doen met hetgeen tot de aards-lichamelijke natuur van de mens behoort. Dergelijke voorwerpen van het godsdienstig leven zijn echter in tegenspraak met de Geest van Christus, die God in onze harten heeft gezonden, zwak en arm, omdat zij niet in staat zijn de mens in een andere verhouding tot God te plaatsen, of tot een ander gedrag over God te brengen, noch aan zijn bestaan een inhoud te geven, die het vervult en bevredigt (omdat zij zelf slechts een onvolmaakte en geringe inhoud hebben). De apostel zegt niet: "u dient" maar "u wilt dienen"; ook niet: "u heeft gekeerd", maar "u keert u", want zij zijn nog slechts op het punt om terug te keren. Zij maken echter reeds een begin daarmee en wel niet slechts in hun gedachten, maar ook in hun doen en laten, zoals men daaruit ziet, dat de apostel voortgaat: "u onderhoudt dagen enz." en niet "u wilde onderhouden". Hij zegt dat op de toon van diepe smart, waarin de vraag van de smartelijke verwondering overgaat; zo ver bent u weer, dat u op dagen acht geeft en op maanden en tijden en jaren. Bij "dagen", moet aan de sabbatten, bij "maanden" aan de zevende maanden, bij "tijden" aan de feesttijden, bij "jaren" aan de sabbatsjaren worden gedacht.

Wordt van het Jodendom de profetie op Christus weggenomen, dan staat het op dezelfde trap met het heidendom. Zondert men van de wet van de ceremoniën alle typische betekenis af, zo blijft er niets over dan een heidense natuurwet. Op deze gevaarlijke weg hadden de Galaten zich laten verlokken, hun gerechtigheid te zoeken in de wet, ook nadat Christus gekomen was, die het einde van de wet is. Hun dagen, feesten en jaargetijden houdend, d. i. de viering van de Joodse sabbatdagen, nieuwe maanden, jaarlijkse feesten en sabbatjaren zich door de dwaalleraars latende opdringen, maakten zij hun rechtvaardiging en heiligmaking afhankelijk van de loop van zon en maan, die de jaren en maanden en weken afdelen; zon, maan en sterren werden echter in alle heidense godsdiensten bij uitnemendheid geëerd. Deze zijn het daarom vooral, die Paulus bedoelt (vs. 8); tot haar dienst keerden vooral de dagverkiezers terug. Zolang zij God nog niet hadden leren kennen, kon het nog enigszins verontschuldigd worden, wanneer zij degenen dienden, die niet werkelijk goden zijn: maar hoe hoe nu? De

uitdrukking: "u heeft God gekend" verklaart en verbetert de Apostel als het ware door deze: "ja veel meer door God gekend bent. " Door Gods kennen van de mens, hetgeen Gods liefde tot hem, de aanneming tot genade, de overbrenging tot het kindschap in zich sluit, ontstaat eerst in de mens de kennis van God ("1Co 8: 1" en "1Co 8: 2. Hier voegt de Apostel er dit vooral daarom bij, opdat het niet voorkwam als een werk van de keuze van de Galaters, maar van de vrije keuze van Gods genade, dat Hij, hen kennende, hen met Zijn genade vervulde. Deze vrije genade moest hen dubbel beschamen, nu zij van de heerlijkheid van het goddelijke kindschap terugkeerden tot de armzalige en onmachtige onmondigheid. Als men het juist wil bezien is het dus meer dat wij van God gekend worden, dan dat wij Hem kennen. Want wat wij tot zodanige kennis doen, is niets anders dan dat wij stil zijn en God met ons laten handelen, namelijk dat Hij ons Zijn woord geeft en wij het door het geloof, dat Hij ook door Zijn Geeft in ons werkt, aangrijpen en zo Gods kinderen worden. Zo is dan nu dit de mening op deze plaats: "u bent door God gekend", d. i. u bent door het woord beweldadigd, u bent begiftigd met de Heilige Geest, waardoor u vernieuwd bent. Waaruit dan volgt, dat hetgeen wij van God weten, wij dat niet van onszelf, maar van Hem hebben.

De Galaten waren door hun vroegere afgodendienst geketend geweest aan de beginselen van deze wereld, want schepseldienst is toch de heidense afgodendienst in haar feesten en offeranden en overige ceremoniën. Waaraan zij zich nu hechtten, terwijl zij zich aan de Joodse ceremoniën overgaven, dat was juist alleen het zwakke en arme van de wet van het vleeselijk gebod (Hebr. 7: 16 vv.) en niet het voorafbeeldende en nuttige van hetgeen Gods gebod inhield. Nadat Christus gekomen is en in de harten van Zijn gelovigen woning gemaakt heeft, zijn die uitwendige beginselen tot ijdele schalen geworden, waaraan hun vruchtbare kiem is ontgroeid. En als men op het zwakke en arme vertrouwt, als was het iets vol kracht en inhoud en nuttig tot zaligheid, dan dient men een afgod in plaats van de levende God. Het was terugzinken in hun vroegere afgodendienst een karikatuur van Christelijke bekering, dat de Galaten van de prediking van het geloof aan het evangelie en van de Abba-stem van Christus' Geest in het hart zich afkeerden tot de zichtbare dingen, waarin zij God meenden te zullen vinden en tot middelen van uitwendige heiligheid, waarin zij een tastbare gerechtigheid wilden teweeg brengen.

Uit Rom. 14: 5 blijkt, dat Paulus aan de zwakke Christenen (in het bijzonder de Christenen uit de Joden in de gemeenten van de Christenen uit de heidenen) de viering van zulke dagen veroorloofde. Hier was het echter te doen om de principiële noodzakelijkheid van het vieren en zo kon hij niet anders dan in Kol. 2: 16 v. oordelen en met angstige bezorgdheid over zijn werk vervuld worden. Men kon in twijfel zijn, of het in acht nemen van de jaargetijden, d. i. van de jaren, wat aangaat de viering van elk zevende jaar, alleen om de volledigheid van de theorie of met het oog op de werkelijkheid vermeld was. Voor de laatste opvatting schijnt te pleiten, dat juist in de tijd, waarin ook om andere redenen het schrijven van de brief aan de Galaten moet gesteld worden, de viering van een Joods sabbatjaar gevallen is, namelijk in de tijd van de herfst 54 tot die van 55 na Christus en dat Paulus, die hier overigens het werkelijk gedrag van zijn lezers tekent, toch nauwelijks het waarnemen van de jaren, wat het vieren van elk zevende jaar aangaat, kon vermelden, in geval hij wist, dat zij juist toen het sabbatsjaar niet vierden. Tot het aannemen van de besnijdenis daartegen, waarop de Judaïsten zo zeer aandrongen (Hoofdstuk 5: 2 v. 11: 6, 12 v.) waren de Galaten zeker slechts bij uitzondering bewogen, omdat die anders hier ook genoemd had moeten zijn, omdat juist deze tot de vrees, waarvan in vs. 11 sprake is, het meest zou hebben aanleiding gegeven.

11. Ik vrees voor u, want er is hier niet van mijn, maar van uw nadeel sprake, dat ik niet enigzins tevergeefs aan u gearbeid heb (1 Kor. 15: 2. 2 Kor. 11: 3).

Niet zonder reden voegt Paulus erbij "voor u. " Hij doet het in de overtuiging, dat zijn bezorgdheid, dat hij misschien vruchteloos aan hen gearbeid heeft, niet zijn eigen belang maar dat van zijn lezers aangaat. Zij zelf waren het voorwerp van zijn bezorgdheid; hun redding, hun zaligheid kwam in twijfel, want zij waren op het punt om van het Christelijk geloofsleven af te vallen, dat door zijn arbeid bij hem was teweeg gebracht.

Deze woorden schijnen van tranen vergezeld geweest te zijn (2 Kor. 2: 4).

12. Wees als ik en houd u alleen aan de wet van Christus (1 Kor. 9: 21); want ook ik ben als u a) geworden, omdat ik naar de manier van de heidenen en niet naar die van de Joden bij u geleefd heb (Gal. 2: 14). Broeders, ik bid u, meen toch niet dat ik u met enige persoonlijke gevoeligheid zo scherp bestraffe, als ik het zo-even (vs. 8 vv.) heb gedaan; van waar zou zo'n geraaktheid bij mij zijn ontstaan? U heeft mij geen ongelijk gedaan, integendeel, als hier sprake is van uw persoonlijk gedrag over mij, dan moet ik u betuigen, dat u zich zo goed mogelijk jegens mij gedragen heeft.

1) Deze woorden zo op te vatten als Luther en anderen dat willen: "bemin mij zo, als ik u bemin" is niet houdbaar. Zij staan integendeel parallel met de vermaning in 1 Kor. 4: 16 1Co : "wees mijn navolgers" en dringen bij de Galaten er op aan, zich te plaatsen op het standpunt van de vrijheid van de wet, waarin Paulus stond.

De Galaten, die tot de Joodse levenswijze gezind waren, wilden weer worden wat zij vroeger onder hun valse en nietige afgoden waren geweest en daardoor de arbeid van Paulus benadelen. Daartegenover bidt hij hen nu te bedenken, hoe hij de macht, die hij had om op Joodse manier te leven, in uitwendig gebruik en naar de zeden van zijn volk, uit liefde tot hen en omwille van het Evangelie had nagelaten en zich gevoegd had naar hun heidens leven; voor degenen, die zonder de wet waren geworden, was hij als zonder de wet (1 Kor. 9: 21). Eist hij daarop nu, dat zij zijn leven navolgen als bevrijd van de wet en zich geen Joodse gewoonten zullen laten opdringen, hoe volstrekt verkeerd moeten zij dan reeds zijn, als zij zo'n eis afsloegen! Hij is geworden als zij, opzettelijk om hen voor het gevaar te bewaren, dat zij uit liefde tot hem grote betekenis hechten zouden aan een leven op Joodse manier en wilden zij nu niet zijn als hij? Wilden zij dan liever met hun nieuwe leermeesters onder de wet zijn, maar zonder Christus, dan met Paulus vrij van de wet, maar in de wet van Christus?

13. En u weet, dat ik u door zwakheid van het vlees, die mij het voorbijreizen, dat ik eigenlijk had willen doen, verhinderde, het Evangelie eerstmaal, toen ik voor de eerste maal tot u kwam (Hand. 16: 6) verkondigd heb.

De enige juiste verklaring, omdat die alleen door de woorden wordt toegelaten, is deze: door of vanwege de zwakheid van het vlees. Hieruit blijkt, dat Paulus op zijn eerste reis door Galatië ten gevolge van lichamelijke zwakheid genoodzaakt geweest is om daar te vertoeven, wat eigenlijk zijn plan niet was geweest en dat hij gedurende dit oponthoud, waartoe hij door nood gedrongen was geweest, de Galaten het Evangelie had gepredikt. De liefde van de Galaten, die hem zo hartelijk en blij opnam, moest groter zijn naarmate die minder rustte op de plicht van de verschuldigde dankbaarheid voor een weldaad, vroeger reeds toegedacht en voor bemoeiingen opzettelijk voor hen gedaan.

Dat Paulus, zonder dat een persoonlijke verhindering onvoorzien tussenbeiden was gekomen, bij zijn eerste bezoek Galatië snel weer zou hebben verlaten, komt ook overeen met de mededeling over deze zijn reis in Hand. 16: 6 Onder "zwakheid van het vlees" moet zonder

twijfel een ziekte worden verstaan, waardoor de apostel toen bezocht werd. Men kan niet bepalen welke ziekte die geweest is; toch is het wel mogelijk, dat het een hevige aanval was van het lijden, in 2 Kor. 12: 7 en dus niet lang daarna, vermeld.

14. En mijn verzoeking, die in mijn vlees geschiedde 2Co 12: 7 en waardoor ik juist toen weer op zeer zware manier werd geplaagd, heeft u niet veracht noch verfoeid. U heeft mij niet aangezien voor een door God vervolgd en mij niet afgewezen, maar integendeel, u nam mij aan a) als een engel van God, b) ja als Christus Jezus (2 Kor. 5: 20).

a) Mal. 2: 7. b) Matth. 10: 40. Joh. 13: 20.

Zij zagen hem, als hetzelfde lijden als in 2 Kor. 12 bedoeld is, voordat zij zijn woord hoorden in een toestand, die hem meer deed voorkomen als een door God geslagene, dan als een door God gezondene.

Het woord "verfoeid" klinkt in het Grieks nog veel erger en is als het ware "uitgespogen" (vgl. 1 Kor. 2: 3 en 2 Kor. 12: 7 Daarmee herinnert hij hen hoe sterk destijds bij hen de geest over het vlees heerste, omdat zij in de omhulling van de knechtsgestalte en temidden van alle uitwendige vernedering, de goddelijke gezant niet miskenden, maar hem behandelden als Die, die hem gezonden had.

15. Wat was dan uw gelukachting? Hoe bent u zo veranderd, omdat u zich vroeger zo gelukkig achtte door mijn tegenwoordigheid en prediking onder u? Want ik geef u getuigenis, dat u, als het mogelijk was om de ontvangen genade met enige zaak te vergelden, uw ogen zou zichtiggegraven en mij gegeven hebben. Zo'n offer zou zich toen niet te zwaar zijn geweest.

"Zalig is hij, die aan mij niet geërgerd wordt" zegt de Heere (Matth. 11: 6). Deze zaligheid was het deel van de Galaten, toen zij de boden en navolgers opnamen van Hem die in de dagen van Zijn vlees zo veracht was, dat men het aangezicht voor Hem verborg.

Het "dat u zichw ogen zou zichtiggegraven en mij gegeven hebben" is een uitdrukking voor de bijzondere liefde, die tot ieder offer bereid was. Zulke spreekwoordelijke uitdrukkingen, die gegrond zijn op de grote waarde en het onontbeerlijke van de ogen, werden in alle talen gevonden. In ieder geval was de zaak slechts een voorgestelde, maar in werkelijkheid praktisch ondoenbaar. Paulus voegt er daarom bij "als het mogelijk was. " Had hij gezegd "zo het nodig geweest was", dan had hij zich onjuist uitgedrukt.

16. Ben ik dan, omdat ik vroeger u zo lief was, maar u zich nu van mij en mijn prediking tot andere leraars heeft gekeerd, uw vijand geworden (als zodanig toch gedraagt u zich tegen mij), u de waarheid zeggend, zodra mijn ambt ditvan mij eist, zoals ik dat ook gedaan heb, toen ik voor de tweede maal bij u was Ac 18: 23?

Hier is de Apostel als verlegen en onthutst en wenst de reden van hun veranderde gevoelens van hen te weten. Wie heeft u dan in dwaling gebracht en u bewogen anders jegens mij gezind te zijn? Bent u het dan niet, die mij aanhing en diende en mij dierbaarder achtte dan uw ogen? Wat is er dan toch gebeurd? Vanwaar komt de vijandschap? Vanwaar is de argwaan, omdat ik de waarheid gezegd heb? Daarom moest u mij immers te hoger waarderen. En niettemin ben ik toch, omdat ik waarachtig jegens u ben, uw vijand geworden. Ik weet er geen andere reden voor dan deze.

De apostel gaat de vraag door hem gesteld niet beantwoorden; hij zoekt de oorzaak van het kwaad niet zozeer in de Galaten als integendeel in hun verleiders: "Deze zijn er de schuld van, dat ik u nu als een vijand ben geworden; het ligt niet aan mij en ook minder aan u. " Omdat de Galaten alle omstandigheden kenden en hij dus op zuiver aanwijzingen werd verstaan, laat de apostel het bij deze.

17. a) Zij, de valse leraars, die u betoverd hebben, dat u de waarheid niet zou gehoorzamen (Hoofdstuk 3: 1), ijveren niet juist, niet op eerbare manier en met goede bedoeling (Hoofdstuk 6: 13), over u; maar zij willen u wijsmaken dat ik uw vijand (vs. 16) ben, omdat ik u datgene niet opdrong, waaraan zij zo grote betekenis hechten (Hoofdstuk 5: 11), om ons uit te sluiten uit uw hart en van ons af te voeren, opdat u over hen zou ijveren en u geheel aan hen zou overgeven als aan uw ware vrienden en waarachtige zielverzorgers, die u tot zaligheid zouden leiden.

a) Rom. 10: 2. 2 Kor. 11: 12

Het is opmerkelijk, dat de apostel niet eerst degenen noemt van wie hij spreekt. De lezers verstaan wel wie hij bedoelt, omdat zij zichzelf moesten bekennen, vanwaar die vervreemding kwam, die hij berispt en nu stelt hij de onredelijke manier voor, waarop de tegenstanders op zijn lezers werken.

Deze is de manier van alle valse geesten, dat zij zich vriendelijk houden en aan de mensen de beste woorden geven, om zich een aanhang te verschaffen. Als zij voor het eerst komen insluipen, zweren zij op het plechtigst, dat zij niets anders zoeken dan alleen de ere van God en de zaligheid van de mensen te bevorderen; zo ook dat zij door de Geest worden geleid, om de zekere waarheid juist te leren, omdat zij zagen hoe ongelukkig het arme volk wordt verwaarloosd, of dat minstens Gods woord door anderen niet goed wordt gepredikt, opdat de uitverkorenen dus door hen van dwaling zonden kunnen worden verlost en tot het ware licht en tot zekere erkenning van de waarheid worden gebracht. Met zo'n voorgewende schijn van godzaligheid doen de verscheurende wolven aan de Christelijke gemeente in het algemeen grote, ontzaglijke schade, als de predikers en herders niet wakend en voorzichtig zijn en hen niet met ernst weerstaan.

18. Maar in het goede te allen tijde te ijveren is goed. Op deze manier heb ik steeds voor u geijverd, als ik u de waarheid zei (vs. 16). U heeft dat toen ook erkend en gevoeld, maar u moet het evenzo, als ik afwezig ben, erkennen en voelen. En niet alleen moet u zich daarvan overtuigd houden, als ik bij u tegenwoordig ben, maar ook bij mijn afzijn; had u dat gedaan, dan zou u zich niet zo snel na mijn vertrek tot een ander Evangelie hebben gekeerd (Hoofdstuk 1: 6).

Het woord "ijveren" betekent: "iemand met ijverzuchtige liefde nagaan", hem bewaken, aan zich kluisteren. Paulus deed dit voor Christus, om Hem de gemeente als een reine maagd voor te stellen (2 Kor. 11: 2). De dwaalleraars deden het niet op de juiste manier, maar om de Galaten van anderen af te trekken, om zichzelf een aanhang te vormen.

Men ziet, de Galatische Christenen hadden wat de apostel hun voorhield (vs. 16), ook bij zijn tweede verblijf, als iets goeds beschouwd, zolang hij bij hen was; zij waren echter na zijn vertrek door de influisteringen van de dwaalleraars aan het twijfelen geraakt. Hij herinnert hun daarom, dat wat naar zijn aard prijzenswaardig was, nog altijd goed was, terwijl de handelwijze van de dwaalleraars uit eigenbelang zichzelf oordeelde. Nadat hij het gedrag van

hen als niet prijzenswaardig heeft aangetoond, stelt hij in vs. 17 het zijn daartegenover, dat als werkelijk te prijzen, een ogenblik, als hij bij hen was, maar altijd er niet alleen voor moest worden gehouden.

19. a) Mijn kinderen, die ik als een geestelijke moeder weer arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgt, totdat uw leven de gedaante van Christus verkrijgt en u tot Zijn levend beeld bent geworden?

a) 1 Kor. 4: 15. Filem. 1: 10. Jak. 1: 18.

20. Maar ik wilde dat ik nu, in plaats dat ik als afwezig u moet schrijven, tegenwoordig bij u was en, zoals het mij dan mogelijk zou zijn, mijn stem mocht veranderen, om die toon aan te slaan die overeenkwam met de behoefte, zoals ik die dan zou opmerken. Ik wenste dat, want ik ben in twijfel over u en bevind mij in verlegenheid hoe ik van hier, uit de verte, tot u zal kunnen komen om een gewenst gevolg te hebben.

Met de tederste, treffendste liefde spreekt Paulus de Galaten aan als zijn "kinderen", die hij nog eens met smart baart, totdat Christus een gestalte in hen krijgt. Als hij zichzelf nog nader voorstelt als vader van zijn gemeente en gemeenteleden (1 Kor. 4: 15. Filem. 1: 10), moest hij hier om de smart uit te drukken, het beeld van een moeder kiezen en de indrukwekkende aanspraak is nu te treffender, omdat die voorkomt als afgebroken en datgene verzwijgt wat zij bedoelt, namelijk de Galaten tot terugkeren te bewegen. De apostel zwijgt echter te meer, omdat hij voelt, dat niet de stomme letter, maar alleen de levende stem zijn gevoelens en ervaringen vol en zuiver kon uitdrukken. Daarom zou hij zo graag bij zijn afgedwaalde gemeente persoonlijk tegenwoordig zijn en zijn bestraffing veranderen in een mondelinge uitdrukking van liefde, omdat hij over hen in twijfel is geraakt.

Paulus vergelijkt hier Zijn geestelijke arbeid aan de harten van de lezers met het baren van een moeder. Het punt van vergelijking is de werkzaamheid om het kind voort te brengen. Het is te doen om een rijp, voldragen, volkomen kind, waarin het leven werkelijk volkomen aanwezig is. Pas in zo'n kind heeft de arbeid van de moeder tot baren haar doel bereikt; zolang echter die arbeid nog niet een volkomen, levend kind heeft teweeg gebracht, moet die arbeid weer opnieuw beginnen.

Zij, die hij reeds eenmaal heeft gebaard, veroorzaken hem nieuwe moeite, die hij dan ook zich getroost, zonder aflat, totdat hem weer gelukt zal zijn de reeds eens teweeg gebrachte vorming van Christus weer in hen tot stand te doen komen. De lezers moeten zich schamen, dat de apostel het bij hen voorstelt als iets, dat bij hen opnieuw moet worden gezocht. Hij kan het echter met recht zo voorstellen, want wettelijkheid doet de gestalte, waartoe Christus in een mens is gekomen, weer verdwijnen, omdat die alleen daar aanwezig is, waar de mens staat in het rechtvaardigmakend geloof.

Weer baren, met reformatie-weeën - dat wil Paulus zijn kinderen, totdat Christus weer de gestalte in hen verkrijgt, die Hij toen had verkregen, toen zij zich zalig achtten over de prediking van de apostel, die zij opnamen als Christus Jezus; want de vijand had zijn boos spel gespeeld; de dwaalleraars hadden zijn kinderen een vervalst Christusbeeld voorgehouden en de geborenen naar de geest hun eigen vleselijke trekken opgedrongen. Dit woord is met recht een tekst voor een hervormings-leerrede; want in onze Luther heeft de kerk sterk de barensweeën van Paulus ondervonden, totdat het "laetare" kwam, waarvan vs. 27 spreekt.

EPISTEL OP DE VIERDE ZONDAG IN DE VASTEN "LAETARE"

Met deze zondag komt een wending in de vasten-perikopen Isa 66: 11: een vreugdekreet: "Laetare" ("verheug u wordt op eens vernomen en met deze vreugde stemt de epistel van ganser harte in. In vs. 27 toch wordt eveneens "Laetare" ("wees vrolijk gehoord. Deze zondag stelt de heerlijke staat van vrijheid voor, waarin men door het verenigen, of verloofd worden aan Christus, gekomen is.

De weg tot zaligheid is een weg van de genade; want alleen de genade 1) opent de weg tot zaligheid; 2) leidt verder op deze weg; 3) brengt tot het einde van deze weg. De vrijheid van de Christen: 1) haar grond in Gods genade; 2) haar werk de gehoorzaamheid van de vrije liefde; 3) haar doel de erfenis van de kinderen van God.

Uit genade bent u zalig geworden; het is de genade, die 1) het recht van een kind ons geeft; 2) de aard van een kind in ons werkt; 3) het deel van een kind ons verschaft.

De twee testamenten van God: 1) het een is de wet, het andere het evangelie; 2) het een vormt dienstknechten, in het andere worden kinderen geboren; 3) de dienstknechten worden uitgestoten, de kinderen blijven in het huis.

Het Jeruzalem, dat boven is: zijn hemelse oorsprong; 2) zijn aardse staat; 3) zijn tijdelijke strijd; 4) zijn eeuwige overwinning.

Het uitzicht van Golgotha: 1) in onze Christelijke staat; 2) in de wereld; 3) in de hemel.

Hoeveel reden wij hebben ons te verheugen, dat wij geroepen zijn tot leden van de ware kerk van het Nieuwe Testament. Wij genieten voor de tegenwoordige dagen het bezit van de zalige vrijheid van de kinderen van God en voor de dagen van de toekomst de hoop op het beërven van alle goddelijke beloften. (EIG. ARB.).

21. Zeg mij, u in de gemeenten van Galatië (Hoofdstuk 1: 2), die onder de wet wilt zijn en u onder haar heeft gesteld (Hoofdstuk 3: 23), hoort u dan, wat u toch moeilijk zult willen beweren, de wet niet, die in de vijf boeken van Mozes gevonden wordt, als u zo weinig begrijpt wat u eigenlijk met die begeerte voor u zoekt?

Zonder nadere vastknoping aan het vorige leidt Paulus dadelijk in het midden van de zaak. Wat hij vooraf laat gaan, "zeg mij" moet de volgende vraag zoveel mogelijk verscherpen. In het "hoort u de wet niet" wijst de apostel daarop, dat de voorlezing van de heilige, goddelijke Schriften van de wet en van de profeten op de manier van de synagogen (Luk. 4: 16) ook in de godsdienstige samenkomsten van de Christelijke gemeenten plaats had, want deze bevatten toch de openbaringen van God, van die vervulling het Christendom is en hun kennis werd met recht gehouden voor de bron van de kennis van het Christendom, welke geloofssterkte en levensregels met de Schrift moeten overeenstemmen.

De uitdrukking "wet" wordt in ons vers dubbelzinnig gebruikt, de eerste maal is wet de wetsinstelling of de Mozaïsche wet zelf, zoals die in de 5 boeken van Mozes vervat is; de tweede maal de codex van de wet of de pentateuch, die tevens de daarin meegedeelde geschiedenissen omvat.

22. Want er is geschreven in het bericht, dat wij in Gen. 16 en 21 dat Abraham twee zonen had, a) een, Ismaël, uit de dienstmaagd Agar of Hagar en een, namelijk Izaäk, uit de vrije, uit zijn wettige vrouw Sara, de meesteres van het huis.

a) Hand. 7: 8. Hebr. 11: 11.

23. Maar de ander, die uit de dienstmaagd was, is naar het vlees, op de gewone, natuurlijke weg, of zoals het in Joh. 1: 13 wordt uitgedrukt, uit het bloed en de wil van het vlees geboren geweest; maar deze, die uit devrije was, door de belofenis, krachtens de toezegging door God aan de ouders gegeven, die hun onvruchtbaar en reeds verstorven lichaam op wonderbare manier bekwaam tot voortbrenging gemaakt heeft (Gen. 17: 15 vv. ; 18: 9 vv. ; 21: 1 v. vv.).

24. Wat dingen zijn, die andere beduiding hebben, gebeurtenissen, die een allegorische zin hebben, wat men wel in het oog moet houden; want deze, namelijk de beide vrouwen Hagar en Sarah, zijn de twee verbonden, twee inzettingen of stichtingen (Jer. 31: 31 vv.), het een vande berg Sinaï afkomstig of daar opgericht, tot dienstbaarheid barend, dat is Agar. Die berg is het allegorische tegenbeeld van deze dienstmaagd in Abrahams huis, die in Ismaël slechts een dienstknecht konvoortbrengen (vs. 30).

Men kan in het algemeen drie hoofdvormen van het zinnebeeld onderscheiden. In de eerste plaats komt de type, die de levenskiem te kennen geeft, waaruit de ontwikkelingen voortkomen van daarmee gelijk gestelde levenstrap; vervolgens het symbool, het zichtbaar teken, dat uit een lager levensgebied genomen een hoger leven afbeeldt en afspiegelt; ten derde de allegorie, die de gelijkheid van openbaring op verschillende trappen van het leven gebruikt, om het ene door het andere voor te stellen. De type berust zo op de wet van de ontwikkeling van een bepaalde levenswijs met het opgroeien uit een bepaalde levenskiem; het symbool rust op de wet, dat de hogere levenstrap wordt voorafgeschaduw, wordt voorzeggd door de lagere, dat namelijk het geestelijke in het zichtbare zich afschaduw. De allegorie eindelijk rust op de wet, dat alles zich in alles afspiegelt, naar de uitwendige openbaring; dat het voorkomen van het ene tot een beeld van het andere kan dienen.

Men moet zich wachten het begrip van allegorie met dat van type (1 Kor. 10: 6 en 11. 1Co Rom. 5: 14 vergl. Hebr. 9: 24. 1 Petr. 3: 21) te verwisselen: de type is een werkelijke, goddelijke, geschiedkundige preformatie van een Nieuw-Testamentisch feit in het Oude Testament; allegorisch betekent een factum iets anders, als het ideale wezen van het laatste wordt voorgesteld als in het eerste zich bij wijze van een beeld voorstellend.

Daarbij moet echter worden in het oog gehouden dat, zoals dit op onze plaats het geval is, het juist het veronderstelde typische karakter van personen en gebeurtenissen kan zijn, dat tot allegorische verklaring van het geschiedverhaal dringt.

Onder alle gebeurtenissen van het rijk van God, bovenal in die geschiedenissen welke de Heilige Geest tot onze lering heeft laten optekenen, ligt nog een diepere zin verborgen dan die, die de louter uitwendige geschiedenis in de eigenlijke op zichzelf staande feiten ons vermeldt. Van Zijn eerste beginselen af ontwikkelt zich het rijk van God bestendig langs de weg van de volmaking, door God gewild; maar zo, dat zoals kleine edelstenen het beeld van de prachtige zon afspiegelen, zo ook in het geringste voorval, dat een wezenlijke ontwikkeling bevat op de grote weg van vooruitgang, het geheel in hoofdtrekken zich in zijn hele heerlijkheid afspiegelt. Daarom bevatten de zaadkorrels, die vrucht zullen dragen, ook reeds onder het hard en ruw omhulsel werkelijk de levenskiemen van de bloesem en van de

vruchten. - Zo handelen zij dan ook wel, die, naar de voorgang van de apostels, deze profetische en betekenisvolle levenskiemen onder het omhulsel van de geschiedenis van het Oude Verbond opsporen; maar steeds moet daarbij het oog gevestigd blijven op de plaats, die elk voorval in de samenhang van de gebeurtenissen van het Godsrijk bekleedt en op de zin, die in zodanig voorval reeds op zichzelf genomen ligt. Hij daarentegen tast zeker mis, die zijn verklaring bouwt op enige toevallige overeenkomst, die niet in, maar naast enige gebeurtenis haar zin zoekt en aan woorden en voorvallen een betekenis toedicht, die zij oorspronkelijk in het geheel niet bezitten. Voor dergelijke dwalingen worden wij wel het beste bewaard door de duidelijke en eenvoudige, maar toch zo rijke en diepzinnige verklaring van het Oude Testament door Christus en zijn Apostelen gegeven.

voor God zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. Hij weet wat Hij wil doen tot aan het einde en omdat Hij dit weet, heeft Hij Zijn heilige wil van het begin van de wereld meegedeeld en op velerlei manier voorspeld wat komen zal. Als ten slotte alle wegen van God zijn afgesloten, worden Gods voorzeggingen tot schitterende bewijzen, dat God de wereld volgens Zijn plan regeert en alles op voorbedachte wegen tot het van te voren bedachte doel heeft geleid. Dan zal de roem en de lof van Zijn waarachtigheid en trouw groot zijn en Zijn naam zal genoemd worden "Amen". De Heere heeft echter niet alleen in woorden geprofeteerd, maar ook in voorbeelden, de grote Immanuël, die komen zou; bovendien Zijn rijk en Zijn lot zijn als bergen geweest, die uit de eeuwigheid, voordat zij zelf werden gezien, hun schaduwbeelden in de wereld voortbrachten. Zo wonderbaar dat is, zo waar is het toch en zo neemt de apostel hier zijn tegenbewijs tegen de wetstoepassing van zijn tegenstanders niet uit de voor ieder duidelijke woorden van Mozes, naar uit de verborgen zin van een plaats, die niemand zonder bijzondere openbaring van God kon vinden. Hij trekt uit de voorbeelden van het Oude Testament een bewijs tegenover de valse, wettische grondstelling van de Judaïsten.

Luther beweert dat de allegorie van de apostel op deze plaats te zaak is om te treffen, omdat zij van de historische opvatting van Genesis afwijkt, dat zij geen volledig dogmatisch bewijs geeft, dat hij ook niet van plan was geweest te geven, daar hij alleen nog het vroeger zo goed mogelijk aangewezen wilde opsieren en des te verstaanbaarder maken. Wij moeten integendeel de mening voorstaan, dat Paulus zijn uiteenzetting in alle ernst geeft en die houdt als hebbend bewijskracht. Hij zou die anders zeker het allerminst hebben gesteld aan het einde van een lange, zo ernstig gemeente uiteenzetting tegen het in Galatië dreigende Judaïsme en aan de vermaning in Hoofdstuk 5: 1 als naaste grondstelling hebben laten voorafgaan.

Op de mededeling over de aanvang, die de gemeente van God in het huis van Abraham had gemaakt, komt de apostel terug, dus niet op enig deel van de bijbelse geschiedenis, naar eigen lust gekozen, maar op dat, waaruit te leren was, hoe het met de nakomelingschap van Abraham was, wat het koninkrijk van God aanging. En dit was het toch, waarover in deze brief eigenlijk werd gehandeld.

25. Deze allegorische verwantschap tussen de stichting van het verbond en de dienstmaagd van Abraham wordt ook bevestigd door de naam, die zij van beide kanten dragen. Want dit, namelijk Agar is Sina, een berg in Arabië; onder dat woord verstaat men die berg en nu komt wel niet de berg, die zo genoemd wordt, maar wel de daar opgerichte Agar-stichting overeen met Jeruzalem, dat nu is en, nog altijd als in de tijd, toen die inzetting met alle recht bestond, dienstbaar is met haar kinderen, de ongelovig gebleven Joden (Luk. 13: 34).

Paulus past hier in geestvolle allegorie de tegenstelling van Hagar en Ismaël aan de ene, van Sara en Izaäk aan de andere kant toe op die van het Oude en Nieuwe verbond, of van de wet en van het evangelie, terwijl hij het karakteristiek vindt dat de wet in Arabië, het land van Ismaël werd gegeven, maar hij zelf vroeger (Hoofdstuk 1: 17) in stille afzondering de strijd had doorgestreden tussen gerechtigheid van de wet en gerechtigheid van het geloof en waar zich voor het inwendig oog van zijn levende geest deze grote tegenstelling in de plastische vormen van de eerste geschiedenis had belichaamd (vgl. Rom. 9: 6 vv.). Aan de ene kant, zegt hij nu, staat de slavin en haar zoon, geboren door vleselijke kracht alleen, aan de andere de vrije en haar zoon in de kracht van de belofte, van de genade, van de Geest geboren. Zo moest in Abrahams familie zelf de tegenstelling duidelijk worden, die zich later in het leven van het volk in grote historische gebeurtenissen uitdrukt. De wet heeft een Hagar-Ismaëlistisch karakter, want zij kan geen zaligheid bewerken, maar houdt integendeel de mens gekluisterd in dienstbaarheid en in banden van het vlees en van wereldzin, zoals dat blijkt in het tegenwoordige Jeruzalem met zijn kinderen, de Joden, die alleen aan de wet zich vasthouden. De genade daarentegen brengt, evenals de Sara, die in de kracht van de belofte op wonderbare manier opnieuw levend gemaakt is, in de hemels vrije en vrijmakende kracht van de Geest, wier bakermat het Jeruzalem van boven is, iets nieuws en vrij's, voornamelijk geestelijk-levende kinderen en dragers van de zaligheid.

Het begin van dit vers wordt in sommige handschriften anders gelezen. Niet weinige en wel zeer belangrijke laten het woord "Agar" weg en dan is de zin van de woorden: "want de berg Sinaï is (ligt) in Arabië (het land van degenen, die Agars nakomelingen zijn). Het is natuurlijk, dat dit geen onderrichting van de lezers kan zijn over de ligging van de Sinaï. Deze kenden zij reeds vanzelf, maar wel was het een herinnering aan die ligging. Deze moest de Galaten doen voelen hoe de wetgeving nog geheel buiten de omtrek van het heilige land, nog op het gebied van de kinderen van Hagar (Gen. 21: 21; 25: 12 v.) had plaats gehad, hoe die dus voltrekt niet de kinderen van Israël reeds hun rechtmatige erfenis had aangebracht, maar de wet, op de Sinaï van Arabië gegeven, overeenkomstig de aard van het land slechts de stempel van dienstknechten op hen had kunnen drukken, terwijl eerst op een andere plaats de zaligheid zich zou openbaren, want uit Zion, zo kondigt het profetisch woord aan, zou de schone glans van God aanbreken (Ps. 14: 7; 52: 2. Jes. 2: 3; 46: 13). Wij vinden verder geen bewijzen dat de Sinaï bij de Arabieren de naam Hagar heeft gedragen; maar het is toch zeer mogelijk, dat zij ter ere van de stammoeder van hun geslacht die grote berg haar naam hebben gegeven en wel te meer, omdat de naam Hagar, die "de vluchteling" betekent (Gen. 16: 1 en 6), wat de klank aangaat, zeer verwant is met een ander woord van de Arabische taal (Chagar), dat zoveel als "rots" is. Bij de laatste woorden "en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is met haar kinderen", moeten wij niet zozeer denken aan de berg Sinaï zelf, maar aan de wetgeving. De zin is dan deze, dat dit verbond nog altijd van kracht is en het recht van legitimiteit vasthoudt in het tegenwoordige Jeruzalem, d. i. in dat Jeruzalem, welks kinderen Christus zo vaak reeds en op velerlei wijzen heeft willen vergaderen, zoals een hen haar kuikens vergadert onder haar vleugels, maar deze kinderen hebben niet gewild; zij blijven liever in de dienstbaarheid van de wet. Op deze manier strekt zich die inzet, van welke gelijkenis Hagar is, verder uit, dan het volgens van God wil moest zijn. Zeker geschiedde het onder goddelijke toelating, dat gedurende de 14-15 jaren, die tussen de geboorte van Ismaël en Izaäk zijn verlopen, de eerste door Abraham, vroeger voor zijn zoon en erfgenaam werd gehouden (Gen. 17: 18). Zo is voor de tijd van 14-1500 jaren tussen Mozes en Christus een lichamelijke nakomelingschap van het vroegere zaad van Abraham en van het verbond van de wet dat geweest, wat voor de erfenis bestemd scheen te zijn (Lev. 18: 5). Maar evenals van te voren, toen Izaäk reeds gespeend was, tot Abraham het woord geschiedde (Gen. 21: 12): "in Izaäk zal uw zaad genoemd worden" en dat de dienstmaagd en

haar zoon zich voortaan beneden de rechtmatige erfgenaam moesten plaatsen, als zij in het huis wilden blijven en de goederen mede genieten, zo moet nu, nadat Christus verschenen en om zo te spreken zelfstandig geworden is, in een door Hemzelf gestichte kerk, die allen zonder onderscheid in zich opneemt, die van Abrahams geloof en dus zijn geestelijke kinderen zijn, de heidenen zowel als de Joden (Rom. 4: 9 vv.), de wet met haar uitspraken terugtreden. De kinderen van de wet moeten zich aan de nieuwe bepaling onderwerpen, die Petrus in Hand. 15: 11 zo heeft geformuleerd: "Wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden, zoals ook zij. " Als zij dat niet willen, maar zich integendeel vermeten Sara met haar Zoon te bespotten, d. i. Christus en Zijn kerk te versmaden, te verdrukken, te vervolgen of te schenden, dan zal het oordeel over hen worden uitgesproken (Gen. 21: 8 vv.): "drijf de dienstmaagd uit met haar zoon. " Op dit punt komt Paulus later in vs. 29 terug. Voor het ogenblik komt het er op aan in het tegenwoordige Jeruzalem een Hagar te laten zien, die over de gezette tijd zich in het huis van God op de eerste plaats stelt, in plaats van voor de Christelijke kerk het haar toekomstig standpunt in te ruimen en in Jeruzalems kinderen een Ismaëls vereniging te laten zien, die zich inbeeldt, dat zij nooit iemands dienstknecht was geweest, terwijl zij toch nog nooit eens echt vrij was geworden en juist nu men kon vrij worden door Hem, die echt vrij maakt (Joh. 8: 31 vv. zich stootte en des te fanatieker in het oude wezen van de wet zich verschanste en daardoor des te duidelijker haar slaafse zin en staat openbaarde. Zo komen wij, in overeenstemming met Auberlen in de vroeger door hem medegedeelde uitspraak, tot een andere opvatting over het Jeruzalem, "dat nu is", dan bijna alle andere uitleggers voordragen, die bij hun verklaring zich laten leiden door "het Jeruzalem, dat boven is" in vs. 26 Wij moeten eer voor ogen houden, dat Paulus omstreeks pinksteren van het jaar 54, tegen welks einde hij de brief aan de Galaten schreef, die reis naar Jeruzalem, in Hand. 18: 22 genoemd, gemaakt had en daar opnieuw de verstoktheid van Israël en de toenemende achteruitgang had ondervonden en verder, dat uit Jeruzalem de Judaïsten in de Christelijke gemeente reeds te Antiochië zo'n verklaring als in Hoofdstuk 2: 11 vv. is meegedeeld, veroorzaakt hadden en nu zelfs de gemeenten in Galatië, die toch zijn bijzondere stichting waren en hun niets aangingen, op zo treurige manier op een dwaalspoor hadden geleid. Nu blijkt het dan vanzelf, als hij, bij gelegenheid van zijn allegorische verklaring van de plaats in Genesis, ook het Jeruzalem, dat nu is en de kinderen daarvan in het licht van die geschiedenis plaatst, evenals hij in Rom. 11: 28 aan zijn bedrukt hart lucht geeft met de woorden: "zo zijn zij (de Joden) wel vijanden omwille van u. "

26. a) Maar Jeruzalem, dat boven is, de stad van God, die daar is waar Christus is zittende ter rechterhand van God (Kol. 3: 1 vv. Hebr. 12: 22 vv.), dat is, overeenkomstig de staat van Sara (vs. 22), vrij (Joh. 8: 36), dat is van onze aller moeder, voor zoveel wij uit Joden of heidenen door de geboorte van boven (Joh. 3: 3 en 5) in het geloof van Abraham haar geestelijke kinderen worden (Rom. 4: 16).

a) Openb. 21: 2.

27. "Van onze aller", zei ik en onder deze uitdrukking versta ik niet alleen het tegenwoordige, maar ook het toekomstige bestaan van de kerk van Christus, waardoor deze een veel meer omvattende zal zijn dan de kerk van de wet ooit is geweest. Want er is in Jes. 54: 1 geschreven: "Wees vrolijk ("Laetare, u onvruchtbare, dieniet baart, breek uit in gejubel en roep met vreugdevol gejuich over uw groei, u, die geen barensnood heeft, zoals vroeger Sara dat mocht doen (Gen. 21: 6. Ps. 113: 9)! Want de kinderen van de eenzame, de kinderen van haar, die tot hertoe kinderloos was (Job 24: 21. Ps. 68: 7), zijn opeens, zonder dat zij zelf weet hoe dat heeft plaats gehad (Ps. 110: 3), veel meer dan degene, die de man heeft, die tot

hiertoe de gemeenschap van de echtgenoot mocht genieten en van wie zo vruchtbaarheid mocht worden gewacht.

Terwijl Paulus deze plaats uit de profeten volledig aanhaalt, erkent hij in de slotwoorden ervan volkomen, dat vóór de tijd van de Oud-Testamentische bedeling, de kerk van de wet, die onder het beeld van Hagar wordt voorgesteld, de plaats als moeder in het huis van God bezette en degene was die de man had, evenzo dat haar kinderen, de lichamelijke nakomelingen van Abraham, de legitimeitsrechten tegenover de heidenen bezaten. Had toch God vroeger Hagar, toen zij in de tijd van de zwangerschap haar meesteres was ontvlucht, geboden tot haar terug te keren en het daardoor zo bepaald dat zij werkelijk, zoals Sara dat had gewild, Abraham de zoon, die zij onder het hart droeg, baarde (Gen. 16: 4 vv.). Hij had haar ook het doel van haar vlucht, haar vaderland Egypte kunnen laten bereiken en daar haar zoon evengoed kunnen zegenen als elders; maar nee, juist door haar moest de wet, die, totdat het ware zaad (Hoofdstuk 3: 16) kwam, tussen zou komen (Hoofdstuk 3: 19. Rom. 5: 20) vooraf aangeduid worden. Gedurende deze hele tijd nu was de kerk van het Nieuwe Testament, de kerk van het Evangelie, nog de onvruchtbare, die niet baarde. Zij was wel reeds in het huis van God, waar zij de van de beginne in Gods raad besloten en door woord en voorbeeld ook reeds voorspelde kerk is. Ja, zij was van de beginne de eigenlijke meesteres van het huis, zodat ook Abraham alleen rechtvaardig is geworden door het geloof. Er is echter ten tijde van het Oude Testament nog geen eigenlijke kerk van de zaligheid of van het Evangelie geweest met werkelijke kracht tot voortbrenging, eerst met de verlossing, die door Christus' heengaan is voleindigd, is om zo te zeggen Sara, de vrije, vruchtbaar geworden, daarom wordt in Hebr. 11: 40 van de Oud Testamentische gelovigen gezegd, dat zij niet zonder ons konden volmaakt worden. Zo zullen wij ook verstaan, in welke zin Paulus zegt: "het Jeruzalem, dat boven is, dat vrij is, hetwelk is van onze aller moeder." Reeds Luther verwerpt de opvatting van enige leraars of uitleggers, die de uitdrukking gebruiken van de triomferende kerk, als zij reeds alles overwonnen heeft en zegt zeer juist: "het andere (nieuwe) testament is begonnen te Jeruzalem, toen de Heilige Geest gezonden werd van de hemel op de berg Zion, waarbij hij de plaatsen Jes. 2: 3 en Ps. 110: 2 aanhaalt, als die daardoor zijn vervuld geworden. Herinneren wij ons, dat in het woord Joh. 3: 3, dat onze vertaling "wedergeboren worden", de Duitse "opnieuw geboren worden" vertaalt, eigenlijk een dubbele betekenis ligt, daar dit woord ook kan betekenen "van boven geboren worden", zoals Jezus in Joh. 3: 6 de uitdrukking werkelijk naar die kant verklaart, als Hij van een geboren worden "uit water en Geest" spreekt, dan zal ons duidelijk worden, dat Paulus de kerk van de wet, onder Hagar voorgesteld, niet eerst de triomferende kerk aan het einde van de tijden, maar de kerk van de Geest van het Nieuwe Testament als allegorische Sara tegenover stelt, men dus noch van het "Jeruzalem, dat nu is", in de tweede helft van het 25ste vers een besluit voorwaarts mag maken, wat het "Jeruzalem dat boven is" op onze plaats is, noch van het Jeruzalem op onze plaats een besluit achterwaarts, wat het Jeruzalem op die plaats moet betekenen. Had Paulus zijn brief in die tijd geschreven, die de Handelingen in Hoofdstuk 2: 1-6: 7 beschrijft, dan had hij hier in vs. 24-26 kunnen zeggen: "dat zijn de twee testamenten: het een van de berg Sinaï, dat tot dienstbaarheid baart, dat is Hagar, want Hagar heet in Arabië de berg Sinaï. Het tweede van de berg Zion, dat tot vrijheid baart, dat is Sara; want "van Zion, zegt de Schrift, zal de wet uitgaan en des Heeren woord van Jeruzalem." Nu heeft hij echter in een tijd geschreven, dat hij in de eerste helft van de allegorie de zin er moest bijvoegen: "en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is met haar kinderen;" daarom kon hij de tweede helft niet laten voortgaan op een wijze, die met de eerste overeenkwam, maar moest hij een vorm kiezen, waarbij het Jeruzalem, dat de moeder voorstelt die tot vrijheid baart, voorkomt als weggenomen van de berg Zion en overgebracht tot God en Zijn troon (Openb. 12: 5). Op de eerste pinksterdag daalde de Geest onder

hoorbare tekenen neer op de berg Zion en vervulde het gehele huis, waar de discipelen zaten en de stem, die geschiedde, bracht de menigte op die plaats bijeen; ook zouden volgens de woorden van de profetieën (Jes. 2: 2 vv. Mich. 4: 2) de volken hebben moeten toelopen en de volken onder elkaar zeggen: "kom, laat ons opgaan tot de berg van de Heere en ten huize van de God Jakob, opdat Hij ons leert van Zijn wegen en wij in Zijn paden wandelen. " Sinds de Joden echter door hun halstarrig ongelooft en hun onverbeterlijke ijver voor de wet hebben bewerkt dat het Hagar-verbond komt tot het Jeruzalem, dat nu is, terwijl volgens de raad van Gods genade de tijd daarvan reeds afgelopen was, hebben de Judaïsten in de Christelijke gemeente geen recht meer dat zij, die uit de heidenen worden geboren, naar datzelfde Jeruzalem lopen; want zij zouden daar slechts worden tot dienstbare kinderen van Hagar; maar het Jeruzalem, dat zij voor hun moeder moeten erkennen, is boven. Daar alleen, waar het verheerlijkt Hoofd is, heeft de Nieuw Testamentische gemeente voortaan de plaats van haar oorsprong en de plaats waar haar zegen ontspringt. Vandaar komt onmiddellijk haar de Geest toe, die haar steeds nieuwe kinderen verwekt en vandaar vloeien onmiddellijk haar ook de krachten van de toekomstige wereld toe, in wier bezit deze vrij zijn van alle dienstbaarheid onder een dwang van de wet.

28. Maar wij, broeders, zijn niet zoals aan de kinderen van het hedendaagse Jeruzalem (vs. 25) naar de vleselijke manier van Ismaël, maar wij zijn kinderen van de belofte (Rom. 9: 8), als Izaäk was (vs. 23).

30. Maar wat zegt de Schrift, als God de Heere het woord aan Abraham bevestigt en het tot Zijn eigen bevel maakt (Gen. 21: 10 vv.)? "Werp de dienstmaagd uit het huis en haar zoon", zegt zij, "want de zoon van de dienstmaagd zal geenszins erven met de zoon van de vrije. " Dit woord zal te zijner tijd worden vervuld aan degenen, die zich nu gedragen naar de aard van Ismaël, zoals de Heere Jezus dat zelf heeft betuigd (Matth. 21: 43. Luk. 14: 24).

Zonder twijfel zou in vs. 28 beter gelezen worden: "Maar u, broeders bent enz. " (vgl. Hoofdstuk 3: 26 v.). De Judaïsten wilden, zoals wij bij vs. 27 hebben uiteengezet, de Galaten tot de Hagers-geest van hen, die te Jeruzalem waren, overhalen, hen opdringend, dat zij zich aan de Mozaïsche wet, in het bijzonder aan de besnijdenis moesten onderwerpen, wanneer zij volle Christenen wilden zijn. De apostel trekt ze nu in het net, waarin men ze zocht te vangen en doet hen voelen dat zij als geborenen uit het Jeruzalem, dat boven is, op gelijke wijze als Izaäk, kinderen van de belofte waren, door de kracht van God, die van de hemel werkte, Abraham ten eigendom gegeven (Matth. 8: 9), dat zij daarom de uitwendige middelen van de wet, als de besnijdenis, niet nodig hadden om tot zijn zaad te behoren. Tevens verklaart hij hen met de herinnering in vs. 29 hoe het in de grond gesteld was met de verwarring en beroering, die hun van de kant van die dwaalleraars overkwam. Het was eveneens een allegorisch naspel van hetgeen eens in Abrahams huis ten dage van het spenen van Izaäk gebeurde. Nu is hij in vs. 30 ook tevens met een troostwoord uit diezelfde geschiedenis gered, dat al dergelijke kwellingen toch hun doel niet bereiken, maar alleen kunnen teweegbrengen dat, evenals het Jodendom zijn plaats in het huis van God geheel zal verliezen, zo ook het Judaïsme in de Christelijke kerk met zijn pretenties zal worden beschaamd (vgl. Hoofdstuk 5: 12). Indirect lag daarin voor de Galaten de autorisatie van de apostel, ja zelfs een aandrang om de dwaalleraars de deur te wijzen. In de toepassing op ons maakt men gewoonlijk van die plaats het volgende gebruik: "De Ismaël in ons, d. i. de mens van de lusten en begeerten, vervolgt Izaäk d. i. de mens, die uit water en Geest werd geboren; het vlees begeert tegen de Geest. Nu komt tot ons het gebod van God, om alles wat in ons nog van het vlees overig is, snel en geheel weg te doen, omdat, zolang als wij ons nog niet hebben losgemaakt van dit vlees en hetgeen daaruit geboren is, wij niet bekwaam zijn om het rijk van

God te beërven. " Intussen worden altijd ook in de kerk zelf de ware leden door de valse en vleselijk gezinden bespot, verdrukt en zoveel mogelijk vervolgd, totdat deze door het gericht van God ten slotte worden afgezonderd. Evenzo bestaat er een tegenstelling tussen de verschillende belijdenissen. De een is de vertegenwoordigster van het Joods wettisch karakter en wil de andere Izaäk, die uit de Geest is geboren, naar de aard van Ismaël het erfgoed betwisten, terwijl zij zich daarop beroept, dat zij de oudste is. Haar latere uitwerping is op vele plaatsen van de profetie aangewezen (Zach. 5: 5 vv. Openb. 18: 1 vv.). Laat de papisten razen en woeden, zegt Luther, zo vreselijk als zij maar kunnen; laat hen het Evangelie van Christus verkeren en vervalsen, zoveel als hun maar mogelijk is, toch zal onze lieve Heere Christus Koning blijven en het woord van de Heere zal bestaan in eeuwigheid. Daarentegen zullen Zijn vijanden, hoe velen er ook zijn, verstrooid worden, ja tot stof en as moeten worden.

31. Zo dan en dit is het wat wij aan het einde van onze ontwikkeling wel hebben op te merken, broeders, wij zijn niet kinderen van de dienstmaagd, zoals zij die nog onder de wet van Sinai zijn en daaronder willen blijven (vs. 24 v.), maar van de vrije (vs. 26)

Hiermee besluit Paulus de allegorie; hij heeft echter uit de woorden dienstmaagd en vrije aanleiding genomen om de gerechtigheid van de wet te verwerpen en daarentegen de gerechtigheid van het geloof met kracht te bevestigen en met bijzondere zorg heeft hij het woordje "de vrije" op de voorgrond gesteld, dat hij zich dan nog in het bijzonder ten nutte zal maken om het volgende hoofdstuk te beginnen, waar het voor hem een aanleiding zal zijn om nader over de Christelijke vrijheid te handelen.

De apostel stelt in dit vers voor, wat wij volgens de allegorische betekenis van de plaatsen tot hertoe beschouwd hebben, om daarop dan de vermaning, die volgt, te bouwen. Het staat vast, zegt hij, dat wij niets gemeen hebben met Ismaël, de zoon van de dienstmaagd, maar dat wij in Izaäk, de zoon van de vrije, onze voorganger hebben. Wat wij nu door Gods genade zijn, dat moeten wij ons niet door boze mensen laten ontnemen, dat moeten wij nog veel minder lichtzinnig zelf prijs geven.

HOOFDSTUK 5

VERMANING TOT HET RECHT GEBRUIKEN VAN DE CHRISTELIJKE VRIJHEID EN TOT GOEDE WERKEN

D. Het derde paraenetische deel van de brief, dat zich ten nauwste aansluit aan het slotwoord van het vorige gedeelte, is streng genomen slechts in twee afdelingen te verdelen. Eensdeels handelt het over het staan in de door Christus verworvene vrijheid, aan de andere kant over het rechtmatig gebruik daarvan. Paulus kan zich reeds bij de eerste vermaning aan de Galaten, die op dit punt betrekking heeft, niet onthouden, hen als met geweld van de valse gehechtheid aan hun verleiders los te rukken en hen de verderfelijke invloed van deze te doen gevoelen. Bij de tweede vermaning, die het tweede punt aangaat, komt hij op deze verleiders terug, om het motief aan te wijzen, dat hen inwendig tot handelen dringt. Zo ligt het voor de hand minstens deze tweede uitval tegen de vijanden in een bijzondere afdeling te beschouwen.

I. Vs. 1-12. In de vrijheid, die Christus de Zijnen heeft aangebracht en die hij volgens de vroegere uiteenzetting ook de Galaten, die in Zijn naam gelovig zijn geworden, wil geven, vermaant de apostel hen vast te staan. Zij moeten zich niet weer onder een juk van de dienstbaarheid begeven, zoals men daartoe hen wil verleiden. Hij geeft hun in bedenking, dat zij de zaligheid in Christus zouden verliezen, als zij zich aan de besnijdenis wilden onderwerpen. Daarvoor zouden zij verplicht zijn de gehele Mozaïsche wet te houden, hun gerechtigheid daarom op Joodse manier in de werken van de wet te zoeken, zich dus van Christus en de genade in Hem geopenbaard, losmaken, terwijl de Christen integendeel in de Heilige Geest de gerechtigheid, die men op de jongste dag moet bezitten om het eeuwige leven in te gaan, van het geloof moet verwachten. Voor die dag beslist noch besnijdenis, noch voorhuid iets, maar alleen het geloof, dat door de liefde werkzaam is (vs. 1-6). Hebben nu de Galaten vroeger een zo goed begin gemaakt in de ware Christelijke loopbaan, zo is het zeer te verwonderen, dat zij zich daarvan hebben laten terughouden. Van die God, van wie hun roeping tot Zijn rijk is uitgegaan, kan niet tevens die overreding tot het afvallen van de genade zijn uitgegaan, maar hier heeft een beetje zuurdesem het hele deeg verzuurd. De apostel hoopt echter nog, dat de Galaten tot beter nadenken zullen komen en laat hun verleiders over voor het gericht van God (vs. 7-12).

1. Wij Christenen zijn, zoals zo-even in Hoofdstuk 4: 31 gezegd is, kinderen van de vrije. Zo staat a) dan in de vrijheid, waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, in de vrijheid, die Hij ons heeft aangebracht en in welk bezit Hij ons heeft gebracht en wordt niet weer b) met het (liever: "met een juk van de dienstbaarheid bevangen, met dat van de uitwendige inzetten (Hand. 15: 10), zoals u vroeger in de dienst van de valse goden was gevangen (Hoofdstuk 4: 3 en 8 vv.).

a) Joh. 8: 32. Rom. 6: 18. 1 Petr. 2: 16. b) Jes. 9: 3.

De apostel spreekt de lezers niet aan als zodanigen, over wie hij moet vrezes vergeefs te hebben gearbeid, maar als de zodanigen, die in de staat van de vrijheid zijn, vermaant hij hen daarbij te blijven. Zolang zij zich namelijk niet aan de besnijdenis onderwerpen en daardoor Joden werden, zolang is de staat van de Christelijke vrijheid nog niet voor hen verloren. Daarom wendt zich Paulus ook vervolgens (vs. 2) van de bewijsvoering, dat hen niet betaamt zijn vijanden voet te geven, tot een plechtig getuigenis, waardoor hij tegenover deze leraren van de wet zijn persoonlijk gezag stelt.

"Staat", zo zegt hij zacht en hij hoopt daarmee meer van hen, dan hij vindt; hij spreekt namelijk alsof zij nog niet waren gevallen. Daardoor leert hij, dat niemand een dwalende of die gestruikeld is, zo moet straffen, alsof men moest wanhopen, dat hij ooit weer op de goede weg zou komen; men moet integendeel straffen met het uitdrukken van een goede verwachting.

Zo scherp mogelijk zegt hij in het: "wordt niet weer met het juk van de dienstbaarheid bevangen", dat de wet van Mozes het kunnen doen mist, om meer te zijn dan een juk van de dienstbaarheid en dus nooit de mens tot een wagen ten hemel zou kunnen dienen. Als integendeel de Galaten mensen van de wet werden naar de regel van hun valse apostelen, vielen zij terug in hun onzalige heidense toestand en hun zogenaamd Christendom werd tot een masker. De tuchtmeester behoudt onder zich ons zondig vlees, maar onze vrijheid, waarmee wij zijn vrij gemaakt tot vrijwillige gehoorzaamheid, moet hij niet storen.

2. Zie, ik Paulus (2 Kor. 10: 1. Efeze 3: 1. Kol. 1: 23) zeg u, a) als u op de tot hertoe bewandelde weg, in het toegeven aan de aandrang van de valse apostelen (Gal. 4: 10), nog verder voortgaat en u laat besnijden, dat Christus u niet nuttig zal zijn en voor u tevergeefs gestorven is (Hoofdstuk 2: 21).

a) Hand. 15: 1.

3. En ik betuig, om steeds sterker bij u aan te dringen, dat u toch niet doet, waarvoor ik u zo-even waarschuwde, weer, zoals ik reeds bij mijn tweede verblijf bij u (Hoofdstuk 1: 9) heb betuigd, aan een ieder mens, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te doen (Hoofdstuk 15: 5 en 10).

4. Christus is voor u ijdel geworden; u heeft geen gemeenschap meer met Hem, maar u bent van Hem losgemaakt, u, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; u bent van de genade van God, die u was geschonken, vervallen, maar daardoor nu ook weer onder de vloek geplaatst (Hoofdstuk 3: 10. Efeze 2: 3).

De dwaalleraars wilden de Galaten dwingen de besnijdenis aan te nemen, hun voorspiegelend dat deze de noodzakelijke voorwaarde was om deel te hebben aan de Messiaanse zaligheid. Zij wilden hen dus niet van Christus zelf aftrekken, maar de apostel verzekert hen hier dat zij door het aannemen van de besnijdenis de verkregen zaligheid (Hoofdstuk 3: 2 en 5) zouden verliezen, daar zij zich daardoor verplichtten om de gehele Mozaïsche wet te houden, terwijl dit de genade buiten sloot.

Volgens de Mozaïsche wet en de Joodse praxis was de besnijdenis de ritus, door welke aanneming men zich aan de heerschappij van de wet en daarom aan de gehele wet onderwierp, waarom ook in Hand. 15: 1 en 5 de eis van de besnijdenis en van het houden van de wet door de Christenen uit de Joden met elkaar wordt verbonden. Als nu Paulus hier tegenover de dwaalleraars dit op de voorgrond plaatst, moeten zij van de Christenen in Galatië niet ook de waarneming van alle overige, zeer lastige Joodse instellingen verlangd hebben; in Hoofdstuk 6: 12 v. laat zich vervolgens de apostel over de motieven van deze inconsequentie uit, die met het wettische standpunt zelf in strijd was.

Met een "ziet" versterkt de apostel zijn woord in vs. 2 en hij wil daarmee tot nauwlettendheid dringen, omdat de ernst van zijn vermaning moet worden afgemeten (vgl. Joh. 5: 14) naar hetgeen hij, wiens naam en persoon aan zijn woord billijkerwijze grote betekenis geeft, van

het gevolg zegt, dat het aannemen van de besnijdenis voor hen heeft: van dat ogenblik aan zal Christus hen niets baten, terwijl Hij dan ook voor hen verder niet is, wat Hij voor hen anders zou zijn; er wordt hier over geen geringere beslissing dan deze voor hun gehandeld. Even ernstig is het gesteld met de wet (vs. 3). Die zich aan de besnijdenis onderwerpt, onverschillig of hij heiden is of gedoopte heiden, die is daardoor verplicht de gehele wet te vervullen, niet slechts dit en dat, maar alles te doen wat die gebiedt. En als zij in enig opzicht daarin te kort schieten, kunnen zij geen hoop op Christus hebben, dat Hij hen zal vergeven, want Hij heeft opgehouden voor hen een Verzoener te zijn. "U heeft Christus verloren", roept daarom de apostel hen toe (vs. 4) "en bent van de genade vervallen." Daarmee wijst hij het lot aan, dat hen, zodra zij op de weg van de wet staan, reeds heeft getroffen, aan de ene kant als opheffing van hun gemeenschap met Christus, aan de andere kant, in tegenstelling tot het staan in de genade (Rom. 5: 2), als een vervallen van haar.

5. Want wij, die in de genade blijven, verwachten door de Geest, die wij van God hebben ontvangen (Hoofdstuk 4: 5), uit het geloof en niet van de besnijdenis of van de werken van de wet, de hoop van de rechtvaardigheid, de rechtvaardiging, die men in de dag van het oordeel mag hopen, om dan de eeuwige erfenis, de rechtvaardigen toegezegd, te verkrijgen (2 Tim. 4: 8).

"Want wij", zegt Paulus, die ons alleen aan de zuiver Christelijke genade hebben overgegeven, "verwachten door de Geest", dat handgeld van de toekomstige verlossing (2 Kor. 5: 5. Rom. 8: 23), "uit het geloof, als de voorwaarde van onze kant (Hoofdstuk 3: 26), "de hoop van de rechtvaardigheid", d. i. de hoop, die op de gerechtigheid gericht is, of de gehoopte gerechtigheid. Het kan vreemd voorkomen, dat hier in tegenstelling met de gerechtigheid van de wet, de ware gerechtigheid, niet voorkomt als reeds met het geloof gegeven, maar slechts als eerst nog voorwerp van de hoop. Het kan toch echter niet meer bevreemden, dan wanneer het volgens Hoofdstuk 3: 26; 4: 5 het geloof reeds aangevangen kindschap evenwel in Rom. 8: 23 als iets wordt opgevat, dat eerst iets toekomstig is en dat verwacht wordt. De echt Paulinische zekerheid van het geloof is zeer goed te verenigen met de verwachting van een toekomstig oordeel (2 Kor. 5: 10), met de hoop van een toekomstige openlijke erkenning en volle beloning van de gerechtigheid van het geloof.

Ook zij, de Christenen uit de heidenen, die tot de waarneming van de wet terugkeren, zijn, als zij het geloof aangrepen, in Christus gerechtvaardigd geworden; maar in plaats van na de gerechtigheid te hebben verkregen nu op de toekomstige hoop, waarvan de mededeling van de Heilige Geest het onderstand is, alle krachten van de ziel te vestigen, wenden zij zich achterwaarts en verwachten zij nog rechtvaardiging uit de wet. Die toch nog de rechtvaardiging zoekt, die heeft naar eigen belijdenis verloren wat hij bezat en is van de genade vervallen. Wij van onze kant, merkt daartegenover de apostel op over zichzelf en zijn geloofsgenoten, zien voorwaarts en verlangen reeds naar de vrucht van de rechtvaardiging in de eeuwige heerlijkheid.

6. a) Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, zodat het ene of het andere als iets uitwendigs enig gewicht in de schaal zou leggen bij het eindoordeel van de beslissing, maar alleen heeft betekenis het geloof, door de liefde b) werkend (1 Kor. 7: 19; 4: 20).

a) Matth. 12: 50. Joh. 15: 14. 2 Kor. 5: 17. b) 1 Thess. 1: 3.

Hiermee sluit de apostel van het rijk van Christus uit alle huichelaars beide ter rechter- en ter linkerkant; ter linker alle Joden en werkheiligen, doordat hij zegt, dat in Christus de besnijdenis geen kracht heeft, d. i. : dat geen werken, geen godsdienst, generlei stand of orde, maar alleen het geloof zonder enig vertrouwen op de werken zalig maakt. Ter rechterkant sluit hij echter uit de onreine, de luie en geruste mensen, die zeggen: maakt het geloof zonder de werken rechtvaardig, dan eist God niets van ons dan alleen dat wij geloven, daarom mogen wij wel doen, wat ons lust. " Hierop zegt Paulus: nee goddelozen! niet aldus! Het is wel waar dat het geloof zonder de werken rechtvaardig maakt; maar ik spreek van het ware geloof, dat, nadat het de persoon rechtvaardig heeft gemaakt, niet lui is en ligt te slapen, maar dat werkzaam is door de liefde. "

Omdat vs. 5 de Christelijke hoop omschrijft, hebben wij hier de drie hoofdeigenschappen van de Christen (1 Kor. 13: 13), geloof, liefde, hoop bij elkaar.

7. U liep goed in vroegere tijd, toen het Evangelie zo'n goede invloed bij u had (Hoofdstuk 4: 13 vv.) en u in blij en zuiver geloof stond. U liep goed op de baan van de Christelijke levensontwikkeling (1 Kor. 9: 24). Wie heeft u dan opgehouden in die loop, wie u verhinderd van de waarheid, dat de mens alleen door het geloof gerechtvaardigd wordt (Rom. 3: 28), niet gehoorzaam te zijn en in plaats daarvan u liever tot de wet en haar werken te wenden?

De vraag is hier, evenals in Hoofdstuk 3: 1, niet werkelijk een vraag, maar een uitdrukking van smart en afkeer van de dwaalleraars, waarop Paulus hier evenals ook verder in vs. 10 en 12 een zijdelingse blik werpt, maar die hij verder niet nadertreedt.

Evenals in Hoofdstuk 4: 10 vv. wendt Paulus zich van het tegenwoordige tot een blijder verleden, ditmaal om op grond daarvan de zaak van zijn lezers te scheiden van die van hen, door wie zij op een dwaalweg werden geleid; want met deze bedoeling vraagt hij hen voor alles, wie hen temidden van hun goede loop heeft opgehouden, dat zij de waarheid niet volgden.

8. Dit voelen, dit overreden, is niet uit Hem, die u roept, niet uit God (Hoofdstuk 1: 6), maar van de vijand, de duivel (Matth. 13: 28. 2 Kor. 11: 15).

Treffend past het woord "overreden" bij hetgeen van God wordt gezegd "die u roept" in zo verre namelijk het overreden een werken op de mens is, karakteristiek onderscheiden van het goddelijk roepen. Het een is niet voor Godwaardig, zoals het andere. Het is met menselijke bedoelingen, met kunst, met aandringen verbonden, het heeft plaats in bewegelijke woorden van de menselijke wijsheid (1 Kor. 2: 4) en werkt de vrije keuze tegen.

Een vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zij zullen van hem vluchten, omdat zij de stem van de vreemde niet kennen; zo hadden de schapen van de goede Herder in Galatië zich moeten betonen; maar helaas, zij hadden aan dieven en moordenaars geen gehoor geweigerd. Nu om de stem van dief en moordenaar te onderscheiden van de stem van een Herder zonder misverstand, daartoe is hun de apostel met deze brief behulpzaam, waarin de stem van de Hemelse, die roept, duidelijk wordt gehoord.

9. Het is, terwijl een betrekkelijk zo klein getal van mannen, als de dwaalleraars uitmaken, de staat van de gehele gemeente hebben verdorven, u gegaan volgens het spreekwoord (1 Kor. 5: 6): "Een beetje zuurdesem verzuurt het gehele deeg" (Pred. 9: 18).

Er is in dit korte leven voor ieder mens, voor ieder Christen vooral, een heilige roeping om goed, om zoveel mogelijk goed te doen. Ook biedt zich daartoe zelfs in de kleinste kring nog overvloedige gelegenheid aan; evenmin ontbreekt het aan menigvuldige opwekking om van die gelegenheid het juiste gebruik te maken. En toch loopt zelfs de beste gedurig gevaar van in het goede werk te vertragen, dat hij zelf als plicht erkend en wellicht van te voren met blijde vreugd heeft aanvaard. Wat een wonder, waar het soms is alsof alles heeft samengezworen om opgewektheid en moed in van de Heere dienst te verdoven en Zijn dienaren toe te roepen: legt de handen gerust is de schoot! Het goede is niet altijd het aangename, het gemakkelijke, het dadelijk praktische; ook schijnt het doen door laten veel wijzer, althans veel rustiger dan het doen door dadelijk doen en niet alleen in Salomo's dagen heeft de luiaard luide of in stilte gezegd: "er is een felle leeuw op de weg" (Spreuk. 26: 13). Wat een voordeel zouden wij soms vragen, heeft ook de Christen van al de arbeid, die hij arbeidt onder de zon? Ontbreekt het al niet aan stille zelfvoldoening, te meer aan erkenning en waardering door anderen; de stroom van zonde en ellende, die van alle kanten opkomt, is toch door onze hand niet te stuiten, hoe zwaarder taak, hoe feller weerstand, hoe noester arbeid, hoe minder loon; waartoe langer in trouwe zelfverloochening het goede verricht, omdat toch het kwade op ieder punt de overmacht krijgt; waartoe nog verder op een akker gearbeid, waar stenen en onkruid het zweet van de zaaiers bespotten? Laat ons goed doende niet vertragen, want te zijner tijd - d. i. de juist geschikte - de tijd van de oogst zullen wij maaien, als wij niet verslappen. O wij voelen het, niet minder dan zo'n woord is er nodig om ons te verheffen boven zo eindeloos veel, dat ons het waarachtig Christelijk goetdoen soms zedelijk onmogelijk maakt. Maar dat woord, aangegrepen als een eigen woord van God door de vaak zo moede en onmoedigde hand, is ook volkomen genoeg, althans het moest dit zijn, om ons niettegenstaande alles wat drukt of dreigt, standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk van de Heere te doen zijn. Het vele of weinige goede, dat ons vergund wordt in Gods naam en kracht hier beneden te doen, wat is het anders dan zaaien en kan, mag, zal dat zaaien ons immer te veel zijn, wanneer wij op een milde en blijde oogst kunnen rekenen? Ja, rekenen; want het Godswoord, dat vóór ons ligt, is getrouw en aller aanneming waardig. De landman zaait met kalme vlijt, niettegenstaande zijn uitzicht op de oogstvreugde ver is van zeker; ook als nog slechts weinige dagen het graan van de sikkel scheiden, kan stormvloed of hagelbui zijn schoonste hoop in weinige uren verpletteren. Maar de arbeider voor het Godsrijk - en wensen we dat niet allen te wezen, zovelen wij Christenen zijn - hoopt niet enkel, maar weet door het geloof dat zijn oogst ten volle gewaarborgd is door de macht en de trouw van de Heer en dat, al gaat er maar al te veel van het zorgvuldig gezaaide verloren, er altijd meer dan voldoende zal overblijven om te zijner tijd een vrolijk oogstlied van zijn dankbare lippen te lokken. Als wij dat niet wisten, wie zou dwaas genoeg zijn om nog langer zoveel kostbaar zaad in vaak zo stugge aarde te werpen? Is het leven geen zaaitijd, waarvan later de oogst staat te wachten, laat ons dan eten en drinken, want morgen sterven wij! Maar blijven wij ons innig overtuigd houden, dat niets geheel verloren kan zijn wat echt tot Gods eer is geschied en dat op het zaaien met tranen een maaien met gejuich staat te volgen, dan begrijpen wij tegelijk, dat elke vertraging hier niet enkel tot anderer, maar allereerst tot eigen schade moet uitlopen en wij kopen de tijd om goed te doen uit, als die weten, dat een eeuwigheid van genadige vergelding ons wacht. Helaas, waarom zien wij zoveel op de wind en de wolken, in plaats van de zon, die achter elke wolk in stille luister blijft schijnen? Die op de wind ziet, zal niet zaaien; die op de wolken acht geeft, zal niet maaien; maar wie aan de Heer van de oogst zich vasthoudt, zal in eeuwigheid niet beschaamd gemaakt worden. Het kwade maakt veel gedruis, maar het goede gaat in stilte zijn gezegende gang en behoeft slechts tijd om te groeien. Laat ons niet zijn als de kinderen, die vergeten dat er tussen zaaien en oogsten nog vele weken verlopen moeten en in hun ongeduld aan de plant geen rust tot langzaam groeien vergunnen. Op zijn tijd zullen wij maaien, niet vroeger, ook niet later; wat

op de tijd van de Heere geschiedt, is bij tijds en anders niet. Wij kunnen het niet enkel, maar zullen het; maar onder deze onverbiddelijke voorwaarde: als wij niet verslappen. Traagheid in de zomer kan al de noeste arbeid van de lente verloren doen gaan en menigeen heeft nog in de herfst van het leven het gewin van de zomer verspeeld. De laatste stappen op onze akker zijn wellicht de zwaarste, maar wie ze daarom opgeeft, had evengoed al de andere ongedaan kunnen laten. Met vaste tred ten einde toe voort te gaan en het oog beurtelings nauwlettend op het zaadveld en hoopvol op de morgenwolken van de naderende oogstdag te houden. - Heere, leer ons die wijsheid en van onze lippen althans zult U de bittere klacht over een verloren leven niet horen.

10. a) Ik voor mij, hoe erg het ook reeds met u is geworden, vertrouw naar de aard van de liefde, die alles gelooft en alles hoopt (1 Kor. 13: 7), van u in de Heere, die met de kracht van Zijn waarheid uw nu verdwaasde gemoederen weer terecht kan brengen, dat u niet anders zult voelen dan dit naar recht behoort, zodat het bij u niet zal komen tot een werkelijk afvallen. Maar die u ontroert, die u op een verkeerd pad probeert te leiden, zal het oordeel, dat de Heere op hem zal leggen, zodat hij beschaamd moet worden (Rom. 13: 2), als een last dragen, die hem eindelijk neer drukt, wie hij ook zij, omdat er toch bij God geen aanneming van de persoon is (Hoofdstuk 2: 6).

a) 2 Kor. 2: 3; 8: 22.

Men kan uit deze woorden wel afleiden, dat die valse apostelen voor het uiterlijke wel zeer vrome en heilige mannen moeten geweest zijn. Het kan wel zijn, dat er onder hen een bijzonder groot en bekend man geweest is (Barnabas? Hoofdstuk 2: 13), die een discipel der ware apostelen geweest is en een groot en verheven aanzien had. Paulus doet het toch zeker niet zonder reden, dat hij zulke grote en krachtige woorden spreekt als hij ook in Hoofdstuk 1: 8 doet. Maar zal dan niet ter verontschuldiging strekken de goddelijke ijver en de goede bedoeling, zoals men zegt, of de onwetendheid, of ten minste dat hij een leerling van de apostelen en een groot man geweest is. Nee, zegt Paulus, hij moge een apostel of een leerling van de apostelen geweest zijn, hij heeft een niet geringe zonde gepleegd en daarom zal hij geoordeeld worden.

11. Maar Ik, broeders, als ik, zoals de dwaalleraars u van mij hebben gezegd, zich op mijn handelwijze (Hand. 16: 3) beroepend, nog de besnijdenis predik evenals zij, naast het Evangelie van Christus, waarom word ik nog vervolgd door de Joden, die overal tegen mij als vijanden optreden (Hand. 9: 23 v., 29; 13: 45-14: 20 ; 17: 5 vv., 13; 18: 5 v., 12 vv. enz. 1 Thess. 2: 15. 2 Tim. 3: 11 Is dat werkelijk, zoals men van mij beweert, dan is de ergernis van het kruis, de ergernis, die de Joden vervult tegen de prediking van het kruis van Christus als de enige weg ter zaligheid (1 Kor. 1: 23. Fil. 3: 18) vernietigd (vgl. Hoofdstuk 6: 12).

12. a) Och of (1 Kor. 4: 8. 2 Kor. 11: 1) zij, om met het oog op hun ijveren voor de besnijdenis een overeenkomstige uitdrukking te gebruiken, met wortel en tak, geheel en al ook afgesneden werden uit de Christelijke gemeente, zij, die u onrustig maken! (Ps. 12: 4).

Paulus denkt hier in het voorbijgaan aan een door de tegenstanders verbreide beschuldiging, die wellicht met de besnijdenis, aan Timotheüs voltrokken, werd bevestigd, alsof hij zelf namelijk elders dan in Galatië de besnijdenis predikte. Het woordje "nog" heeft betrekking op de betekenis, die de besnijdenis had vóór de tijd van het Christendom.

De ergernis van het kruis, datgene wat de Joden in de gekruisigde Christus zo grote aanstoot gaf, bestond juist daarin, dat door Christus' voldoening allen mensen, zowel Joden als heidenen, toegang tot God heropend was door het geloof alleen. Zoals Christus het algemene verzoeningsoffer was, zo wilde en kon Hij ook alleen het enige offer zijn, dat de mensen voor God aangenaam maakte en hun de voor God geldige gerechtigheid verleent. Had Paulus geleerd dat de Heidenen, behalve dat zij in Christus geloofden, nog de gehele Mozaïsche wet moesten houden om zalig te worden, dan zou hem van de kant van de Joden geen vervolging bedreigd hebben. Zij zouden integendeel hem hebben moeten bewonderen als de grootste ijveraar voor hun godsdienst.

Dat de ergernis van het kruis nog bestond voelde en zag de apostel; dat het anders mocht zijn, moest hij hartelijk verlangen, daarom de wens: "Och Of! " Het kruis van Christus kan zich niet veranderen, kan niet worden weggenomen. Zal dus de ergernis ophouden, dan moeten zij worden afgesneden, die er zich aan ergeren: zij zijn de ware ergernis voor u. Mogelijk heeft het, "dat zij ook afgesneden werden" nog een andere bedoeling. Als wij namelijk bedenken, dat Paulus zich menigmaal beroept op de woorden van de Heiland (Hand. 20: 35. 1 Kor. 11: 23) of duidelijk zinspeelt op woorden, zoals wij die in de Evangeliën lezen (1 Thess. 5: 1 vv.) dan zullen wij het wel niet voor onwaarschijnlijk houden, dat in onze plaats een herinnering ligt aan Matth. 18: 7 vv. en dat daaraan de uitdrukking: "afgehouden worden" ontleend is.

Maar zo'n vervloeking schijnt toch weinig te zijn overeen te brengen met de apostolische zachtmoedigheid, omdat wij veeleer moeten wensen, dat allen zalig worden en niet dat iemand verloren gaat. Dat is waar, als wij daarbij op de mensen zien; want het heil van allen, zonder uitzondering wordt ons door God aan het hart gelegd, evenals ook Christus voor de zonde van de gehele wereld geleden heeft. Maar vrome harten verheffen zich soms boven dit acht slaan op mensen, terwijl zij alleen Gods eer en het rijk van Christus op het oog hebben, want omdat Gods eer nog meer is dan de redding van de mensen, zo moet zij ons ook nog meer opwekken, om God boven alles lief te hebben en te zoeken. Zo gebeurt het dan dat de gelovigen, alleen ziende op de verheerlijking van God, de wereld en de mensen vergeten en veeleer verlangen dat de wereld verzinkt dan dat Gods eer de geringste schade leidt. Voorts, wanneer wij een mens of sommige mensen in de schaal leggen tegen de gehele gemeente van de Heere, hoeveel moet deze het tegenover de andere overhalen! Dat zeker is een gruwelijke barmhartigheid, die zich over een mens meer bekommert dan om de hele gemeente. Aan de ene kant zie ik de schapen van de Heere in gevaar, aan de andere kant zie ik de wolf, die op aanstoken van de satan op roof uitgaat. Hoe zou mijn liefde tot de gemeente niet al mijn zorgvuldigheid tot zich trekken, zodat ik wens haar gered te zien, wanneer ook de wolf ontkwam? Daarmee wens ik nog niet het verderf, van wie ook, maar de liefde en de zorg voor de gemeente voert mij zo verre, dat ik geen ander denkbeeld koesteren kan. Daarom is hij ook geen goede herder van de gemeente, die niet in zo'n ijver ontbranden kan.

II. Vs. 13-Hoofdst 6: 10. Was de apostel in de vorige afdeling begonnen met de vermaning om in de echt Christelijke vrijheid te staan en zich van deze niet te laten afleiden door Judaïstische pretenties, nu gaat hij tot nadere vermaning voort, om de Christelijke vrijheid ook op de juiste manier te gebruiken. Hij wil daardoor de tegenstander het voorwendsel ontnemen, als leidde die tot zedelijke ongebondenheid en moet die door de tucht van de Mozaïsche wet binnen de nodige perken worden gebracht Ga 1: 7. De Galaten zullen nog wel aan vele zonden van vleselijke gezindheid lijdend geweest zijn; daarom geeft Paulus hen meteen te bedenken dat zij de vrijheid daartoe niet mochten misbruiken, dat nu het vlees zich des te meer zou kunnen laten gelden, als bijvoorbeeld tot liefdeloos twisten en tot partijhaat. Integendeel moet de een de ander in liefde dienen en zo de wet, hoewel uitwendig niet aan

deze wet onderworpen, toch naar zijn eigenlijke inhoud uit inwendige drang van het hart vervullen (vs. 13-15). Deze vermaning om in de liefde te wandelen leidt hierop de apostel terug tot de principiële vermaning om te wandelen in de Geest; want alleen waar de Heilige Geest in de mens werkt is ook de juiste drang van de liefde aanwezig. Maar daar is ook, zo horen wij snel verder, de macht gegeven de begeerten van het vlees te overwinnen. Terwijl Paulus dit nader uitlegt, spreekt hij over de strijd tussen vlees en Geest, zoals die werkelijk in het hart van de Christen wordt gevonden, maar toch altijd alleen zo, dat hij alleen aan de Geest de heerschappij over zich toelaat, voor de werken van het vlees terugschrikt en daarentegen vruchten van de Geest voortbrengt; als een, die Christus toebehoort, zijn vlees kruisigt met de lusten en begeerlijkheden en zoals hij in de Geest leeft, zo ook in de Geest wandelt (vs. 16-25). Hieraan knoopt de apostel nog enige vermaningen vast, zoals de toestand van de gemeente daartoe aanleiding gaf (vs. 26-Hoofdst 6: 10).

13. Want u bent niet geroepen tot dat juk van de dienstbaarheid (vs. 1), waartoe anderen (vs. 12) u willen verleiden, u zij tot vrijheid geroepen, broeders, a) alleen gebruik de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees. Misbruik ze niet, zodat het vlees met zijn lusten en begeerten des te vrijer zou kunnen voortwoelen (1 Petr. 2: 16); maar dien elkaar door de liefde (1 Petr. 4: 10).

a) 1 Kor. 8: 9. Judas 1: 4.

De staat van Christelijke vrijheid is slechts aan een enkele voorwaarde verbonden en deze is een geheel andere voorwaarde, dan die door de valse apostelen is gesteld. Wij zullen onze vrijheid in Christus zonder stoornis bezitten, als wij ze maar niet willen hebben tot een vrijbrief voor ons vlees, tot een kussen van onze oude Adam, of, zoals Petrus zegt, tot een deksel van de boosheid. Ons zondig vlees begeert zijn vrijheid en als het hoort, dat de Christenen niet meer onder de wet zijn, dan gaat het er op los, zoals G. Nitsch zegt, dan legt men zijn koekoekseieren bij de duif in het nest. Het trekt tot zich wat zijn eigendom niet is, maar de mens in Christus toebehoort en dicht zichzelf een geloof toe, waarbij het onbestreden aan zijn lusten kan voldoen, een geloof, dat dood, dat niet door de liefde werkzaam is (Jak. 2: 17). Van zo'n vrijheid van het vlees nu moet gezegd worden, dat zij de ziel koud en gerust, weerspanning en trots maakt, de olie van het geloof verteert en niet dan een vuile stomp achterlaat.

Met bijzondere nadruk zegt de apostel: "dient elkaar door de liefde." Liefde is de geheimvolle kracht, die de schijnbare tegenspraak tussen vrijheid en onderdanigheid oplost, het egoïsme verbreekt en de mens bekwaam maakt om een lid te worden, dat zich in het organisme van het lichaam van Christus kan schikken en anderen kan verbinden.

14. a) Want alle geboden, die op de naaste betrekking hebben, de gehele wet dus, want de plichten jegens de naaste kunnen alleen vervuld worden als de liefde van God de harten vervult, wordt in één woord vervuld, dat in Lev. 19: 18 te lezen staat, namelijk; "U zult uw naaste liefhebben zoals uzelf" (Rom. 13: 8 vv.) (bij Cicerode legg. 1: 12: nihilum esse plus quam alterum homo diligit).

a) Matth. 22: 39. Mark. 12: 31. Jakob. 2: 8.

De liefde tot de naaste wordt hier alleen ten gevolge van de samenhang genoemd; van de liefde tot God geldt natuurlijk hetzelfde; want de liefde is in alle vromen wat haar aard aangaat dezelfde.

De valse apostelen vermaanden de Christenen niet, dat zij elkaar wederkerig zouden beminnen, maar speelden altijd op dezelfde viool; men moest zich laten besnijden, dagen, maanden, jaren houden. Zij konden het ook niet beter maken, want als de grond, die Christus is, verwoest en de leer van het geloof verduisterd is, is het niet mogelijk dat men over de goede werken goed kan leren, zich goed daarin kan oefenen, of die juist kan gebruiken. Daarom is nu de ware volmaakte leer en Christelijke theologie op zijn langst en kortst deze: "geloof in Christus en heb uw naaste lief als uzelf! " Op zijn kortst is het deze, als men op de woorden wil zien en als men de beoefening wil, is die leer breder, langer, hoger, dieper dan hemel en aarde.

15. Maar a) als u, in plaats van een ander door de liefde te dienen, elkaar evenals woedende wilde dieren bijt en vereet, zoals u helaas doet (vgl. vs. 20), ziet toe, dat u van elkaar niet verteerd wordt en de gehele gemeente ten slotte bij u teniet ga (Luk. 11: 17).

a) 2 Kor. 12: 20.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat juist de invloed van de Judaïsten tot scheuringen onder de Galaten aanleiding gaf en zij over de vraag over de wet streden (onder de later in vs. 19 vv. genoemde openbare werken van het vlees wijzen niet minder dan negen in vs. 20 op het bijten en vereten van elkaar terug en de vs. 22 genoemde negen vruchten van de Geest zijn even zo vele Christelijke deugden, die tegenover het bijten en vereten staan). Ieder zou de anderen verdringen, maar ten slotte zouden allen schade lijden en in toorn ontstoken zijn.

Haat, nijd en lastering zijn als leeuwen- en slangentanden. Wat een schande, dat er onder Christenen mensen zijn van zo boze aard!

EPISTEL OP DE VEERTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Het Evangelie van deze dag handelt over de tien melaatsen, over hun genezing en over de dankbaarheid van de Samaritaan (Luk. 17: 11 vv.). De epistel spreekt van de strijd, die in de Christen is tussen geest en vlees, van de dubbele mogelijkheid om werken des vlees te verrichten en vruchten van de Geest te dragen. Tussen beide teksten is een punt van vergelijking, namelijk het woord melaatsheid. Het Evangelie spreekt van lichamelijke melaatsheid, de epistel spreekt tegen de werken van het vlees over de melaatsheid van de ziel. Zien wij daar de genezing van de lichamen, hier merken wij de bevrijding van de zielen op van een melaatsheid, die verwoestender en schadelijker is dan elke lichamelijke. Wordt ons in het verhaal van Lukas de schoonheid en de lof van de dankbaarheid voor ondervonden hulp en genezing voorgesteld, in het woord van Paulus aan de Galaten wordt ons niet minder een uitzicht geopend, om nog grotere dank te betonen; want als de ziel is vrij geworden van de melaatsheid van de zonde, uit de strijd van de rust en in de triomf van de eeuwige sabbath zal zijn ingetreden, zo zal zij ook danken, eeuwig danken en daarmee ook eeuwig ondervinden, wat een kostelijke zaak het is de Heere te danken voor al Zijn hulp.

De vermaning om in de Geest te wandelen: 1) zij leidt in een heet strijdperk; 2) zij plaatst voor een verschrikkelijke afgrond; 3) zij leidt in een liefelijke tuin.

De wandel in de Geest: 1) het begin is, dat het vlees tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees begeert; 2) de voortgang is, dat wij de begeerlijkheden van het vlees niet meer volbrengen; 3) de voltooiing is, dat wij vruchten van de Heilige Geest dragen.

Het wandelen in de Geest: 1) het zaad, waaruit het voortkomt; 2) de grond, waarop het groeit; 3) de vruchten, waarin het zich openbaart. (EIG. ARB.).

Waarom erkent men de mens, die in de Geest wandelt? 1) aan de strijd, die hij voert; 2) aan de werken, die hij volbrengt; 3) aan de vrijheid, waarin hij staat.

Drie schakels van een keten, die vast in elkaar sluiten: 1) leeft u in de Geest, wandel dan in de Geest; 2) wandelt u in de Geest, wandel dan in ootmoed, zachtmoedigheid, dankbaarheid en milddadigheid; 3) wandelt u daarin, wandel dan u gezegend.

Mijn vlees is mijn grootste vijand: 1) mijn oudste, 2) mijn naaste, 3) mijn sluwste, 4) mijn machtigste, 5) mijn gevaarlijkste, 6) mijn onbarmhartigste vijand.

Over het wandelen naar het vlees: 1) de kentekenen, 2) de werken, 3) de gevolgen van zo'n wandelen.

16. En ik zeg tot nadere verklaring en verdere uiteenzetting van hetgeen ik u zo-even (vs. 13-15) heb voorgehouden: a) wandel door de Geest, die u in uw staat van vrijheid tot een eigendom is gegeven (Hoofdstuk 4: 6, 26; 3: 2, 5) en voortaan het levenselement moet zijn waarin u zich beweegt en volbreng de begeerlijkheid van het vlees niet, zoals dat nog veelvuldig door u geschiedt (vs. 15, 19 vv.).

a) Rom. 13: 14. 1 Petr. 2: 11.

Met het woord: "en ik zeg" begint Paulus een diepgaande en diepsnijdende opheldering van hetgeen hij in de vorige verzen de Galaten op het hart heeft gedrukt. Hij zegt nu: wandel door de Geest, dan zult u de begeerlijkheden van het vlees niet volbrengen. " Men merkt dadelijk op, waar de toon moet liggen: want het "door de Geest" en het "de begeerlijkheid van het vlees" staat opzettelijk vooraan. Door de Geest moeten wij wandelen: welke Geest is hier bedoeld: de Geest van God of de Geest van de mensen? Zeker de eerste, zoals vs. 18 Ga duidelijk aantoon.

Geest is de Heilige Geest, die door het geloof in het hart indringt en als goddelijk principe door Zijn werken geestelijke gezindheid en heilig leven wekt; vlees is de van God vervreemde, menselijke natuur, die het leven slechts in zichzelf zoekt en welke tevens de bron van de boze begeerlijkheid in de mens is.

Door de Geest wandelen betekent: door de Heilige Geest, die ons door het geloof in Christus en de verzoening met God geschonken is, zich laten bezielen, regeren en drijven tot Christelijke daden. Het tegendeel van dat "wandelen door de Geest" is de volheid van de Geest van de genade, die ons bij de bekering en aanneming geschonken is, laten vervliegen in dode verstandskennis en onvruchtbare gevoelswarmte en het niet bij ons laten komen tot daad en leven.

In het "volbreng de begeerlijkheid van het vlees niet" ligt de vermaning om zich niet aan de wil van het vlees over te geven. Het bestaan van de lusten van het vlees kan niemand teniet doen, maar hij kan zich willens van deze afkeren, de daad niet volbrengen, - eerst het toelaten van den wil in de begeerlijkheid is de dadelijke zonde, die de dood baart. (Jak. 1: 15).

Let op het woord "niet volbrengen"; want onder doen en volbrengen van de begeerlijkheid van het vlees is, volgens Augustinus dit onderscheid, dat "doen van de begeerlijkheid van het vlees" is, er door gedrongen en bewogen te worden, maar "volbrengen" is, er aan toegeven en ze vervullen, zodat daaruit werken van het vlees voortkomen (vs. 19). Ze noch te hebben noch te doen heeft pas dan plaats, als wij geen sterfelijk vlees meer hebben, zodat niemand reeds hier op aarde zonder boze begeerlijkheden kan zijn, maar wel kunnen wij die niet inwilligen of gehoorzamen.

17. Want het vlees, dat in een wedergeboren Christen nog aanwezig is en de boventoon probeert te krijgen, begeert tegen de Geest van God, die in zijn hart woont (Rom. 8: 9) en weer aan de andere kant de Geest tegen het vlees, om dat met zijn begeerlijkheden ten onder te houdenen daarvoor eigen wensen en verlangens door te zetten. En deze, Geest en vlees, met de tegenovergestelde begeerten, staan bij u, die onder de wet wilt zijn (Hoofdstuk 4: 21), nog op zo'n manier of met zo'n gevolg tegen elkaar, zodat u niet doet hetgeen u in het een of ander opzicht naar de nieuwe mens wilt, maar integendeel doet wat het vlees wil (Rom. 7: 15).

De Christen heeft een inwendige strijd, de Geest van God en de vleselijke begeerlijkheid staan bij hem tegenover elkaar. Voor de ogen van de onverstandigen en onervaren en is deze stelling een soort van tegenspraak met zichzelf. Dat de natuurlijke mens een dubbele stem in zich heeft, dat in hem de gedachten verontschuldigen en aanklagen, het geweten getuigenis geeft tegen het aanklevende kwaad, geeft iedereen toe. Maar daarentegen meent men te mogen aannemen, dat door de wedergeboorte en vernieuwing, die de Christen ondervindt, de strijd van het inwendige leven zal ophouden en slechts een stem, een wil, een streven en trachten de boventoon zal verkrijgen. De Christen schijnt boven de natuurlijke mens volstrekt niets vooruit te hebben, al is hij ook vol inwendige strijd. En toch is het niet anders. Dit epistel is voldoende om daarover zekerheid te geven en alle twijfel te vernietigen. Is nu echter in de Christen zelf de oude natuur in strijd met de Heilige Geest, dan is het de vraag hoe de strijd van de Christen zich onderscheidt van die van de natuurlijke mens. Wij zullen dan moeten zeggen dat de strijd tussen vlees en geest eigenlijk geen andere is dan die tussen de natuurlijke mens en zijn geweten, dat het de oude strijd is, maar in een wedergeboren vorm, als men van een strijd het beeld van wedergeboorte mag gebruiken. Als de Geest van God de mens onder Zijn invloed brengt, verlicht die zijn inzicht en daarom ook zijn geweten. Hij maakt voor zijn geest de tegenstelling, die van de geboorte af bestaat, duidelijk, doet hem de vijandschap kennen, die het vlees tegenover het geweten voelt. Het geweten is van nature onvast, blind, een onbepaalde onrust, een ellende, die niet wijkt, waarvan de diepte en omvang men geen begrip heeft. Maar door de Geest van God leert het geweten de mens wat werkelijk kwaad is, de Geest laat zich horen in het geweten, de strijd van het geweten wordt een strijd van de Heilige Geest.

Het vlees begeert tegen de Geest: ach, wie zou dat niet verstaan? Dringt u de Geest van de liefde, om uw naaste te dienen, hem in nood te helpen, zijn welzijn te bevorderen, dan staat het liefdeloze vlees ertegen op en zegt "nee! " ieder is zichzelf de naaste, ik kan mij niet ruïneren, mijn belang niet omwille van een anderen verwaarlozen. " Leidt de zachtmoedige Geest u tot verzoenen en tot vergeven, dan zegt het vlees, dat tot verbijten en vereten lust heeft: "nee, deze mens heeft mij te erg beledigd, nooit kan ik dat vergeten. " En waarin verontschuldigen en opgesierde voorwendsels weet het vlees zijn vijandige begeerten niet in te kleden, als de Geest onze wandel richt volgens het woord van de Heere! Maar ook omgekeerd, de Geest begeert tegen het vlees. Als de begeerlijkheden van het vlees zich laten voelen en trekken en lokken, verschrikken en plagen, dan stelt de Geest Zich daar tegenover

door in het hart te verbieden, in het geweten te bestraffen en te waarschuwen, de daden terug te houden en te verhinderen. Hij verzet zich dus tegen het volbrengen van de vleselijke begeerlijkheid. Die daarvan geen ervaring heeft is geen Christen, want hij heeft de Geest van Christus niet.

In het hart van ieder gelovige is een voortdurende strijd tussen de oude en de nieuwe natuur. De oude natuur is zeer werkzaam en laat geen gelegenheid ontgaan om al de wapenen uit haar dodelijk tuighuis tegen de nieuwe natuur aan te wenden, terwijl aan de andere kant de nieuwe natuur steeds op de wacht staat, om de vijand weerstand te bieden en ten onder te brengen. De genade in ons zal het gebed, het geloof, de hoop en de liefde aanwenden ten einde de boze uit te werpen. Zij doet de gehele wapenrusting van God aan en worstelt hevig. Deze twee tegenover elkaar staande naturen zullen nooit ophouden te strijden, zolang wij in deze wereld zijn. De strijd tussen Christen ten Apollyon duurde drie uren, maar de strijd van Christen met zichzelf duurde de hele weg van de stad Verderf tot aan de rivier de Jordaan. De vijand heeft zich zo veilig in ons verschanst, dat hij nooit verdreven kan worden, zolang wij in het lichaam zijn; maar ofschoon wij dicht ingesloten en vaak in een lange strijd gewikkeld zijn, wij hebben een almachtige Helper, namelijk Jezus, de Overste Leidsman van onze zaligheid, die eeuwig met ons is en ons verzekert dat wij in het eind meer dan overwinnaars zullen zijn door Hem. De nieuw geboren natuur is, met een dergelijke bijstand meer dan een tegenpartij voor haar vijanden. Strijdt u heden met uw tegenstander? Staan de satan, de wereld en het vlees allen tegen u over? Heb goede moed en wees niet ontroerd. Strijd voort, want God zelf is met u. Jehova Nissi is uw banier en Jehova Rophi is de heemeester van uw wonden. Vrees niet, u zult overwinnen, want wie kan de Almacht verslaan? Strijd voort, op Jezus ziende en hoe lang en hard de strijd zijn moge, de overwinning zal zoet en het toegezegde loon heerlijk zijn.

18. Maar als u door de Geest geleid wordt, als u zich door deze laat besturen, waartoe u toch als kinderen van God de vrijheid is gegeven (Rom. 8: 14), dan bent u niet onder de wet. Deze kan ook het vlees niet overwinnen (Rom. 7: 5; 8: 3, 7), maar u bent onder de genade en bent nu ook in staat om de zonde over u niet te laten heersen (Rom. 6: 14).

Is de Christen in een strijd tussen vlees en Geest, dan is er voor hem ook mogelijkheid tot een tweevoudige overwinning. In deze strijd kan de Geest overwinnen, maar ook het vlees. Men zou bij de vergelijking van de tegenover elkaar staande machten in deze strijd de overwinning van het vlees van het te onnatuurlijker en verwonderlijker kunnen vinden, omdat toch niet maar de geest van de mens, maar de Geest van God tegen het vlees streed. Zou dan, zo zou men kunnen vragen, de almachtige Geest het dode vlees niet overweldigen? Maar hier gaat het, zoals het niet anders kan, wanneer aan de mens een overblijfsel van eigen vrije wil wordt toegeschreven en hij in het zedelijk leven geen dwang duldt. Het vlees begeert tegen de Geest, de Geest tegen het vlees, de strijd gaat heen en weer; wanneer zal de Geest overwinnen? Als de persoonlijke wil van de mens, als het geweten in de mens, als de in Christus Jezus vernieuwde persoonlijkheid met de Geest van God zich laat verbinden en in een verbond ermee treedt. Als het tegenstaan van het goede niet te sterk wordt, niet boosaardig, maar de Geest van de Heere het kan overmeesteren volgens Zijn heilige grondstelling: alleen die te overwinnen, die niet boosaardig tegenstreven. De bekeerde Christen is toch niet tot volslagen niets doen veroordeeld. Zijn wil, van te voren dood, is tot een nieuw leven en aanzijn geroepen; in de opleiding door woord en sacrament verkrijgt hij jeugdige kracht en steeds grotere macht om het goede niet slechts in zich te laten werken, maar het ook te doen en tot stand te brengen. Hij wordt een medearbeider van de Heilige Geest bij ieder werk; en waar hij dat nu wordt, waar de heilige trouw van de toevertrouwde

krachten werkt, daar komt het tot een overwinning van de Geest, waarover Gods engelen zich verheugen.

Met de woorden: "dan bent u niet onder de wet" komt Paulus op het hoofdpunt van de brief, de wet, terug en wijst hij de verhouding van deze tot de Geest aan.

Hij, die van een wettisch standpunt op zijn eigen karakter toeziet, zal niet alleen wanhopen, wanneer hij aan het einde komt van zijn afrekening, maar als hij verstandig is, zal hij reeds aan het begin wanhopen; immers als wij op grond van de wet geoordeeld worden zal er geen vlees worden gerechtvaardigd. Hoe heerlijk is het te weten, dat wij niet op het grondgebied van de wet, maar op dat van de genade verkeren. Als ik denk over mijn toestand voor God, is het de vraag niet: ben ik volmaakt in mijzelf voor de wet, maar ben ik volmaakt in Jezus Christus? Dat is een gans andere zaak. Wij hoeven niet te vragen: ben ik van nature zonder zonde? maar: ben ik gegroeid in de fontein, geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid? Het is niet: ben ik mijzelf voor God wel aangenaam, maar: ben ik aangenomen in de Geliefde? De Christen beschouwt de bewijzen van zijn kinschap van Sinaï's kruin en wordt bekommerd over zijn zaligheid; beter was het als hij zijn aanspraken daarop bij het licht van Calvarië las. "Hoe", zegt hij "mijn geloof is met ongeloof vermengd, het kan mij niet behouden. " Stel eens dat hij het voorwerp van zijn geloof gadesloeg in plaats van zijn geloof, dan zou hij hebben gezegd: daar is in Hem geen falen en daarom ben ik veilig. Hij weeklaagt over zijn hoop: Al mijn hoop wordt bezoedeld en verdonkerd door een kommervolle bezorgdheid over de tegenwoordige dingen, hoe kan ik zijn aangenomen? Had hij de grondslag van zijn hoop aanschouwd, dan zou hij gezien hebben dat Gods belofte vaststaat en dat, wat ook onze twijfelingen mogen zijn, Gods eed en belofte nooit falen. Voorwaar, gelovige, het is voor u altijd veiliger om door de Geest tot de vrijheid van het Evangelie te worden ingeleid, dan om de zware ketenen van de wet te torsen. Beoordeel u zelf naar hetgeen Christus is en niet naar hetgeen u bent. De Satan zal trachten uw vrede te verstoren, door u uw zondigheid en gebreken te herinneren, u kunt op zijn beschuldigingen alleen antwoorden door u getrouw te houden aan het Evangelie en door te weigeren om het juk van de dienstbaarheid te torsen.

Niet de onbekeerde, maar alleen de "overgezette in het koninkrijk van de Zoon van de liefde" komt het toe; toe naar de eenparige sprake van heel Gods Woord; toe naar luid van de belijdenis van de kerk; toe ook volgens het getuigenis van de Geest in ons: om 1. het kwaad niet te willen maar te haten; 2. een vermaak te hebben in Gods wet; 3. zelf het kwaad niet meer te doen; 4. ontevreden met zichzelf te zijn, op het stuk van het heilige leven; 5. in zich een inwendige en een vleselijke mens te onderscheiden; 6. een Geest van hoger met de geest van zijn vlees te voelen strijden; 7. zich onder de wet van de zonde als onwillig gevangene te voelen; 8. zijn verlorenheid in te zien en te dorsten naar gestadige vrijmaking; 9. te danken voor wat men geestelijk won en 10. God met de geest te dienen.

19. De werken van het vlees nu zijn openbaar; het is voor ieder duidelijk, wat tot deze te rekenen is, zodat u, als die bij u nog bestaan, daaruit kunt afleiden hoe weinig Gods Geest u nog bestuurt. Ik noem u slechts de volgende op, die u in het bijzonder aangaan (vgl. Rom. 1: 29 vv. ; 13: 13. 2 Kor. 12: 20 v. 1 Tim. 1: 9 v. 2 Tim. 3: 2 vv. 1 Petr. 4: 3 Zij zijn overspel, gemeenschap van een gehuwd persoon met een vreemde, hoererij, geslachtsgemeenschap van ongehuwde personen, onreinheid, die bevrediging van geslachtsdrift op onnatuurlijke manier zoekt, ontuchtigheid, schaamteloosheid in gebaren en woorden.

20. Afgoderij, die de eer, die aan God alleen toekomt, aan iets anders geeft, dat geen God is, venijngeving of toverij, die krachten van de duivel tot zondige bedoelingen gebruikt, vijandschappen, twisten, vijandige gezindheid enhatelijke gedragingen jegens anderen, afgunstigheden, toorn, als men anderen niet gunt wat zij hebben en anderen niet verdraagt als zij teveel in de nabijheid komen, gekijf, die eigenzinnigheid, dat gelijk willen hebben, dat onverdragelijke, dat alleen zichzelf op het oog heeft, tweedracht, ketterijen, dat teweeg brengen van scheuringen en partijschappen in de gemeente.

21. Nijd, moord, die degenen, die hoger staan, niet kan dragen en zelfs beproeft van het leven te beroven, dronkenschap, brasserijen (Rom. 13: 13. 1 Petr. 4: 3 en dergelijke. Deze zijn de goddeloosheden, a) waarvan ik u van te voren zeg, zoals ik ook te voren bij mijn laatste bezoek aan u (vs. 3. Hoofdstuk 1: 9) gezegd heb, dat die zulke dingen doen het koninkrijk van God niet zullenbeërven, wanneer het tenslotte tot zijn voltooiing komt (Efeze 5: 5. 1 Kor. 6: 9 v. Hebr. 12: 14).

a) Kol. 3: 6. Openb. 22: 15.

"Werken van het vlees" zijn die daden, die worden teweeg gebracht als het vlees, de zondige natuur van de mens (maar niet de Heilige Geest) de macht heeft over de mensen en zijn begeerlijkheden kan doorzetten.

De apostel noemt deze werken niet slechts "openbaar", d. i. duidelijk op de voorgrond tredende en daarom natuurlijk ook onloochenbaar, maar telt ze op en in het bijzonder op met een "die zijn" en stelt ze de Galaten voor de ogen.

Alle werken van het vlees hoeven niet te worden opgenoemd, maar als de optelling wordt ingeleid met een "die zijn", dan worden slechts enkele afzonderlijke genoemd en wij mogen wel zeggen, juist zoals dat voor de Galaten nodig was. Paulus wilde hun in deze tafel een spiegel voorhouden, om hen tot berouw te brengen over zonden, die bij hen bijzonder in zwang waren.

De 17 werken van het vlees, die hier worden genoemd, brengt Bengel tot de volgende groepen. Eerst worden de zonden genoemd, die men niet zijn naaste bedrijft, vervolgens die, die tegen God, daarna die, die tegen de naaste, ten slotte die, die door de mens tegen zichzelf worden gepleegd. Zij kunnen ook onder de volgende 4 afdelingen worden gebracht: 1) zonden van wellust, of die welke de menselijke natuur ontteren, overspel, echtbreuk, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid; 2) zonden van afgodendienst, of die zonden, die tegen de eer van God strijden. - afgoderij, venijngeving of toverij; 3) zonden van hatelijkheid, of die, die strijden tegen het rustig leven van de naaste - vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord; 4) zonden van onmatigheid of degenen, die in strijd zijn met het achtgeven op zichzelf - dronkenschappen, brasserijen of overdadige maaltijden.

In deze lange reeks heeft geenszins een willekeurig bijeenwerpen van verschillende zonden plaats, maar een opzettelijke rangschikking en opklimmende orde. De apostel had de liefde, door de Heilige Geest gewerkt, aanbevolen en haar als het wezen van de ware vrijheid voorgesteld. Bij de schilderij van de schaduwkanten staan ten eerste die zonden, die uit de buitensporige liefde tot zichzelf en de schepsels voortvloeien en ten slotte overgaan tot haat tegen de Schepper, zodat ze in afgodendienst hun toppunt hebben. Dan volgen die zonden, die weer uit lagere zelfzucht, verbonden met haat jegens anderen, voortvloeien. En ook hier is een

opklimming van geringere verbittering en jaloezheid af door toorn, twistzucht heen tot scheuringen en gehele losscheuring van de kerk, ja zelfs tot moord. Schijnbaar zonder reden worden "zuipen en vreten" aan het einde geplaatst; maar de gang van het bederf van de menselijke natuur is het, dat de mens, aan ontuchtige liefde en onbeteugelde haat ten prooi, zich ten slotte bedwelmt en te gronde richt door onmatigheid.

"En dergelijke" zo voegt de apostel er nog bij, het aan de Geest van Christus overlatend om deze aanwijzing van openbare werken van het vlees voor ieder lezer aan te vullen. Elk werk van het vlees, waarvan u zich bewust bent, als het bij u mocht worden gevonden, moet u hier als veroordeeld lezen, om ermee te breken en u daarvan te scheiden. Want zoals het openbaar is, dat deze werken zonde zijn en goddeloos, zo is het ook openbaar dat die zulke werken doen en zich daarvan niet tot God bekeren, verloren en verdoemd zijn. De Galaten hadden geen nieuwe apostel nodig om dat te leren, zoals ook de Hervormden het niet hoeven te leren van die van Trente (de Roomsens), dat de Epicureïsche waan van het dode geloof in strijd is met het Evangelie. Paulus, de prediker van zondenvergeving en gerechtigheid door het geloof, kan er zich op beroepen dat hij de Galaten van te voren gezegd heeft, wat hij hun nu ook ten tweede male zegt, dat die zulke dingen doen het rijk van God niet zullen beërven.

Zijn lezers kunnen, omdat hij dit niet slechts nu zegt, maar het hen reeds vroeger gezegd heeft, niet menen of het zich laten wijs maken dat hij de reinigmaking van zonden al te zeer op de achtergrond stelde bij de vergeving van zonden en de rechtvaardigmaking, die alleen van het geloof afhankelijk is.

22. Maar de vrucht van de Geest is, in tegenstelling tot die vele werken van het vlees (Rom. 6: 22. Efeze 5: 9 en 11), liefde, die eerste van alle deugden (vs. 14), blijdschap (1 Kor. 13: 6), vrede (Efeze 4: 3), lankmoedigheid, goedertierenheid of vriendelijkheid (2Kor. 6: 6), goedheid (Rom. 15: 14. Efeze 5: 9), geloof, d. i. trouw (Tit. 2: 10. Matth. 23: 23), zachtmoedigheid (Efeze 4: 2. Kol. 3: 12), matigheid, onthouding, zowel van wellust als van overdaad (Hand. 24: 25. 2 Petr. 1: 6).

De apostel sprak in het voorgaande van de werken van het vlees in het meervoud, hier eindigt hij met het enkelvoudig getal en spreekt van "de vrucht van de Geest". Hoe meer de mens voor God gelijkvormig wordt, des te meer krijgt hij ook deel aan de eenheid van God (Hoofdstuk 3: 20), des te meer worden zijn gedachten, woorden en werken een geheel, een voortgezette daad van liefde en aanbidding van God, een organisme, waarvan de onderscheiden deugden slechts leden zijn. Het is op geestelijk gebied evenals in de natuur: het leven van het organisme, de vrucht enz. bestaat in de eenheid, die voortkomt uit het onderwerpen van het een aan het andere en het wederkerig doordringen van elkaar. Zodra dat ophoudt, ontstaat een veelheid, waarbij elk afzonderlijk deel een bijzonder bestaan wil hebben en een vals leven onderhoudt, dat de dood van het geheel is - de vertering. Evenals het een gezonde, levende lichaam zich onderscheidt van het dode, dat in atomen vervalt, dat alleen in wormen en verrotting een schijnbaar leven heeft, evenals regelmatige organische vormen staan tegenover ziekelijke zweren en uitwassen, evenals de edele, vruchtdragende plant zich onderscheidt van onkruid, zo onderscheidt zich de eenheid van alle deugden, door de liefde gewerkt, van het veelvoudige van de zonde, dat ondanks die schijnbare volheid slechts onvruchtbaar is.

Evenals vroeger met alle boze werken van het vlees werden genoemd, zo noemt de apostel ook nu niet alle vruchten, waartoe het bij het wandelen in de geest komt, maar hij noemt alleen die, die tegenover de vroeger aangehaalde werken van het vlees staan en die de

voorwaarden zijn voor een waar Christelijk leven van de gemeenschap. Vooraan staat de liefde als het praktische principe van alle andere deugden; zij is de mededeling van zichzelf aan anderen, haar gehele zoeken betreft het welzijn van de naaste. Waar de liefde is, daar is ook blijdschap. Die een ander liefheeft, die heeft ook blijdschap in hem en toont dit door woorden, gebaren en daad. Die nu de naaste liefheeft en zich van harte met hem kan verheugen die is ook in vrede met hem en leert met hem in vertrouwelijke eendracht en godzalige rust. Doet een ander wat de vrede verstoort, dan blijft de Christen geduldig: hij bedwingt zijn toorn over de verkeerdheden van zijn naaste en over hetgeen in hem krenkend is; lankmoedig wacht hij op het terugkeren van de andere tot het betere. Heeft echter zijn naaste hem nodig, dan bewijst hij die vriendelijkheid, die welwillend aan de naaste het goede doet en diens welzijn bevordert. Hij betoont die goedheid, die slechts het goede, het welzijn van de naaste op het oog heeft. Verder vertoont zich het door de Geest geleide geloof of de trouw, omdat men zich onder alle omstandigheden en ten allen tijde als getrouw vriend betoont. De Christen geeft zich ook niet over aan opvliedigheid en lichtgeraaktheid, hij probeert die te overwinnen en betoont zachtmoedigheid, omdat hij de naaste met zachtheid probeert te dragen en te dienen.

Al de hier opgenoemde deugden staan tegenover de derde rij van de werken van het vlees en alleen de kuisheid staat tenslotte nog tegenover de eerste en laatste van die vier rijen; tegenover de tweede rij behoefde niets gesteld te worden.

Wie is matig? Die het is in het gebruik van voedsel en drank? Matig zijn heeft meer in dan dit, maar ook dit heeft reeds meer in dan menigeen wil begrijpen. Is het genoeg geen dronkaard, geen gulzigaard, geen zwelger te wezen? Nee, maar men moet dit ook in de verste verte niet wezen, men moet dit ook niet voor een dag, voor een uur, een ogenblik zijn. Er zijn trappen van de onmatigheid, maar de matigheid is een. De onmatige kan wel eens matig, maar de matige nooit onmatig wezen. De Apostolische Schrift kent niet alleen dronkaards, maar ook degenen, die zich tot veel wijn begeven en degenen, die al te kennelijk genegen zijn tot de wijn. Ook deze bezitten de matigheid niet. Zij spreekt ook van zodanigen, wier God de buik is en dit kan ook op andere manier dan door gulzigheid blijken. Matig in het genot van voedsel en drank is slechts hij, die hetgeen God in deze mild gegeven heeft om te genieten, op zulke manier geniet, dat het echt genieten heten mag; redelijk, menselijk, Christelijk. Hij ontzegt zich het schandelijke, hij vermijdt het gevaarlijke, hij wacht zich voor het teveel, hij bestrijdt de te heftige begeerte. Matig in alles is hij, die ditzelfde beginsel en deze zelfde regels toepast op elk geoorloofd genot van de zinnen, op elke levensgeneugte, die God geeft, ook op het genot van de slaap en van elke verkwikking en uitspanning. Hij, die langer rust dan nodig is om uit te rusten en nieuwe geschiktheid te bekomen tot het voortzetten van zijn taak, is zowel onmatig als die zich te buiten gaat in voedsel en drank; zijn bezigheid van zijn uitspanning te maken is niet veel beter dan zijn hoofdstudie te maken van zijn tafel. Te leven om zich te vermaken is geen minder schromelijke miskenning van beider doel dan te leven om te eten. De matige gebruikt het door God gegevene en vergunde tot het van God bestemde doel, tot het van God gewilde genot en niets tot zijn schade. Dit is matig zijn, dit matigheid in de hele omvang van het woord. Deze matigheid komt gedurig te pas, ook als wij niet aan tafel zitten. Zij vindt haar toepassing op al wat te genieten is. Ja, ook op edele genietingen van de Geest, waarin zich iets zinnelijks mengt en zelfs daar, waar de droefheid een genot wordt, dat zij leert wijzigen of beperken. Een zekere matigheid een zekere mate van matigheid kan ook een vrucht van het vlees zijn, dat wil zeggen: zij kan het uitwenssel wezen van het overleg en de inspanningen van de mens, die nog niet veranderd is in de geest van zijn gemoed, die de grote overgang van mens tot Christen nog niet kent. De mens, in wie de hoogmoed sterker is dan de lust van de zinnen, zal matig zijn, maar zo lang de lust van de zinnen niet door beter

beginsel overwonnen wordt, zal hij het zijn naar zijn eigen regel, naar de regel van de maatschappij en niet naar Gods regel. Hij is het alleen waar en wanneer de welvoeglijkheid en zijn goede naam het eisen en slechts in zo verre de achting, die hij zichzelf toedraagt, het volstrekt vordert. Zo kunnen ook voorzichtigheid, grote liefde tot het leven, vrees voor schade, mensenvrees in zekere opzichten, in zekere mate, matig doen zijn. Maar ook deze beweegredenen zijn niet dan de verschillende vormen van een onheilige eigenliefde. De matigheid, die een vrucht van de Geest is, de Christelijke matigheid steunt op een beter beginsel. In het wedergeboren hart is de vrees voor God het beginsel van alle en ook van deze wijsheid, de zenuw van alle en ook van deze kracht. En deze vrees voor God, wat is zij anders dan de liefde tot God. Men heeft God, God die ons in Christus zo onuitsprekelijk heeft liefgehad, men heeft God lief, liever dan al Zijn gaven en hoe zou men dan door misbruik van Zijn gaven zijn God willen bedroeven? Men heeft God lief, men wenst voor Hem te leven en het kan geen levensgenot zijn, waarvoor men Hem niet meer kan danken, waarbij men aan Hem niet meer durft denken, dat tegen Zijn wil en wens genoten wordt. De levenstaak is de God, die men liefheeft, te verheerlijken, het geluk van de naaste te bevorderen en eigen zaligheid met vrezen en beven uit te werken en hoe zou men kunnen toegeven in een bevrediging van begeerlijkheden of in een onmatige vervulling van behoeften, die tot het volbrengen van deze driedubbele taak ongeschikt maakt? De liefde tot God eist matigheid, de liefde tot de naaste eist matigheid, de geheiligde liefde tot zichzelf, waardoor men voor zichzelf wil wat God voor ons wil, eist matigheid. Daarom kan de wedergeborene uit de Heilige Geest niet zonder matigheid zijn. Daarom heeft zijn matigheid een heilig beginsel en een vaste grond. Daarom is zijn matigheid niet slechts gedeeltelijke, maar een volledige matigheid, die alle genietingen van de zinnen gelijk bewaakt, die niet alleen uitersten, maar ook aanvangen bestrijdt, die zowel op haar hoede is tegen uitzonderingen als tegen gewoonten en die nooit vraagt: Wat vergeven de mensen, maar: "Wat is voor God welgevallig? "

23. Tegen degenen, die dergelijke vruchten van de Geest voortbrengen, is de weg niet, dat zij iets tegen hen zou hebben, of hen zou aanklagen, dat zij van haar zouden zijn afgefallen en haar geboden zouden hebben verloochend; zij laat ze vrij gaan (1 Tim. 1: 9).

Evenals Paulus onder hen catalogus van boosheden (vs. 19-21) een diep treffend vonnis heeft beschreven: "die zulke dingen doen, zullen het koninkrijk van God niet beërven", zo schrijft hij ook onder de liefelijke krans van deugden (vs. 22) een naschrift.

Hierdoor wil hij diegenen met zijn leer verzoenen, voor wie het bij hun ijver voor de wet van God werkelijk te doen was om haar ongeschonden te bewaren (Matth. 5: 7) en die haar geboden wilden houden.

Maar zijn er dan Christenen, in wier leven de vrucht van de Geest gezien wordt, zonder te worden aangestoken door de boze worm in hun vlees? Vindt de wet bij iemand alleen vruchten van de Geest te prijzen en geen werken van het vlees om die te bestraffen en te veroordelen? Heeft iemand van ons de apostolische beschrijving van geestelijk gezinden, tegen wie de wet niet is, kunnen lezen, zonder te zuchten: "ach Heere, zo ben ik nog niet? Maar zeg, mijn vriend! was u graag zo? begeert in u de Geest tegenover het vijandige vlees? Zo hoor, hoe de apostel het woord "tegen de zodanigen is de wet niet" in het volgende vers aanvult, opdat het Christelijke vrij zijn van de wet volkomen blijft en uitgesproken wordt zonder verkeerd te worden verstaan.

24. a) Maar zij, die tegenover degenen staan, die onder de wet willen zijn (Hoofdstuk 4: 21) en bij wie nu vlees en geest zo tegenover elkaar staan, dat zij niet doen wat zij willen, maar de begeerlijkheden van het vlees volbrengen (vs. 16 v.), zij, die van Christus zijn die door een levend geloof in Zijn naam werkelijk Zijn eigendom zijn geworden (Hoofdstuk 2: 20), hebben, toen zij Zijn eigendom werden (Rom. 6: 3 vv.), het vlees gekruisigd met de daaruit voortkomende bewegingen en begeerlijkheden, waarin het zijn aard betoont en waardoor het zijn werken volbrengt.

Zij, die dienstknechten van de wet zijn, berokkenen zichzelf de dood onder haar juk, terwijl zij met moeite hun leven doorbrengen met vruchteloze, geesteloze werken (vs. 17). Maar die uit genade Christus toebehoren, berokkenen aan hun vlees de dood onder Zijn kruis en loven God in de Geest van de Opgestane uit de dood.

De Christenen hebben de Geest in zich en het vlees in zo verre niet meer aan zich, als zij het aan het kruis gehecht hebben, waaraan Christus in het vlees heeft gehangen. Wat echter ieder, die in Hem gelovig is geworden, met de menselijke natuur heeft gedaan, zoals die van Adam af hem eigen is, daarin zijn ook de bewegingen en hartstochten, die het gevolg van de zondige toestand zijn, de lusten en begeerlijkheden van het vlees, ook ingesloten.

Opmerkelijk is het, dat er niet staat "gedood", maar "gekruisigd." Het eerste kon moeilijk gezegd worden, het wordt voorgesteld als hetgeen voor de Christen altijd blijft, als het doel, waarnaar hij moet streven (Kol. 3: 5); In het woord "gekruisigd" ligt niet eenvoudig opgesloten het begrip van doden, maar het verdoemen, veroordelen in de vloekdood overgeven. Door de kruisdood van Christus is namelijk het vlees op onweerstaanbaar krachtige manier bewezen als ter dood overgegeven en van de verdoemenis waardig, want Christus heeft toch slechts geleden wat de mensen voor hun zondig vlees hadden verdiend. Die nu Zijn kruisdood zich in geloof toeëigent, die ziet ook bij zich het vlees niet anders aan; voor hem is het gekruisigd. De begeerlijkheden zijn de hartstochten, die door het vlees in het gemoed zijn opgewekt en die zich dan werkzaam betonen in bepaald zondige begeerlijkheden. Bij de eerste is de mens, zoals het Griekse woord dat uitdrukt (payhmat a) passief; deze passiviteit wordt echter tot activiteit in de begeerlijkheden of begeerten.

Door het kruisigen stierf iemand niet dadelijk; hij werd eerst met nagels aan het kruis vastgemaakt en dan vastgehouden, zodat hij door bloeden, honger en dorst steeds zwakker werd en eindelijk stierf. In het berouw wordt de mens aan het kruis gehecht en vervolgens in de bekering eraan vastgehouden; hij wordt er als het ware steeds opnieuw weer aangeboden, als hij een hand of voet losrukt, totdat de zonde, die in hem woont, steeds meer van kracht beroofd wordt door allerlei boetedoeningen en door godzaligheid, dat het gehele leven door moet voortgaan.

EVANGELIE OP DE VIJFTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Geen twee heren, niet God en de Mammon tegelijk willen dienen, is de algemene waarschuwende roepstem van dit Evangelie (Matth. 6: 24 vv.); en een toepassing, die de Heere maakt op ieders leven, is deze, dat men dus ook voor voedsel en kleding niet angstig moet zorgen, omdat ook dit bezorgd zijn niets anders is dan Mammondienst en het de ware godsdienst doodt. Gelijkkluidend met het woord van de nooit volprezen Verlosser is het woord van de apostel Paulus. "Geen twee heren willen dienen!" roept de Heere; de apostel roept, als een getrouwe echo ons toe, niet de Geest en het vlees tegelijk willen dienen. God en Mammon, Geest en vlees, dat zijn tegenstellingen, die niet alleen verwant zijn, maar inwendig

geheel dezelfde. Zo stemmen dus Evangelie en apostel in het algemeen overeen; zij komen ook overeen in de bijzondere toepassing. De Mammon niet dienen, dus ook niet bezorgd zijn voor voedsel en kleding, zo roept de Heere; de apostel leidt de stem van de Heere verder voort en niet bezorgd zijn, maar integendeel, onbezorgd voor eigen leven, zijn eigen kleding, zijn eigendom, het tijdelijk goed aanwenden tot welzijn van anderen; dat is het toch wat Paulus in het tweede gedeelte van de tekst beveelt.

Het epistel handelt in juist verband met de voorgaande over het leven en het wandelen in de Geest en over het zaaien en oogsten, naardat iemand in het vlees of in de Geest heeft gezaaid. Het vermoeden ligt voor de hand, dat zij in vereniging met het Evangelie, dat ook over zaaien en oogsten spreekt, met het oog op de oogsttijd, die nu plaats vindt, gekozen is.

Naarmate het zaaien is, is ook de oogst: 1) het zaaien in het vlees veroorzaakt verderf, 2) het zaad van de Geest groeit ten leven op.

Hoe is hij, die in de Geest wandelt? 1) inwendig vol ootmoed, 2) uitwendig vol zachtmoedigheid, 3) naar boven vol eerbied.

Hoe het wandelen in de Geest zich openbaart: 1) in ootmoed, 2) in zachtmoedigheid 3) in verdraagzaamheid, 4) in goeddadigheid.

Hoe de wandel in de Geest zich openbaart in de verhouding over de naaste: 1) door ootmoed, die zichzelf voorbij ziet, 2) zachtmoedigheid, die terecht helpt, 3) weldoen, dat van geen vermoeienis weet.

De heilige kunst om de lasten van een ander te dragen: 1) hoe die wordt beoefend, 2) hoe die wordt geleerd, 3) wat ons moet dringen om die te leren en te beoefenen.

Het wandelen in de Geest een wandelen in de Christelijke liefde tot de naaste; deze vertoont zich daar als een, die 1) verbetert, 2) weldoet.

Het wandelen in de Geest; de apostel leert ons 1) hoe de wandel in de Geest uit het leven in de Geest voortvloeit, 2) hoe een zaaisel voor de eeuwige oogst moet zijn.

25. Als wij, zoals dat bij ons, die Jezus Christus toebehoren en door Hem de Geest uit God hebben ontvangen (Hoofdstuk 3: 2 en 5; 4: 6. 1 Kor. 2: 12. 1 Thessalonicenzen. 4: 8), werkelijk het geval is, door de Geest leven, zodat aan Hem ons gehele leven onderworpen is, laat ons dan ook, zoals het ons betaamt, door de Geest wandelen, op de juiste weg Hem achterna gaande en noch ter rechter, noch ter linker afwijkend zijn van de weg, die Hij ons leidt.

Nadat de apostel de Galaten heeft verzekerd, dat niet het juk van de wet, maar wel de besturing van de Geest kracht geeft tot overwinning van de vleselijke begeerlijkheid, roept hij ze op om hun leven in de Geest te bevestigen door een wandel in de Geest, die de vrucht van dienende liefde draagt (vs. 13 en 22). Met het woord "wij" gaat hij voort te spreken, omdat het toebehoren aan Christus (vs. 24) het gemeenschappelijk goed van hem en van zijn broeders, is en het leven door de Geest de dierbare genadegift is, die hij met allen, die Christus toebehoren, ontvangen heeft.

Evenals in Hoofdstuk 6: 1 ("u, die geestelijk bent stelt zich ook hier de apostel voor, dat het geestelijk leven onder de Galaten nog de overhand heeft.

Wij leven in de Geest, als de Heilige Geest als het ware de lucht is, die wij inademen, evenals het licht, dat ons verlicht, als de levenskracht, die ons doordringt en vervult.

Als Paulus vermaant om de wandel door de Geest te laten voortvloeien uit het leven door de Geest, blijkt daaruit, dat wel het wandelen door de Geest uit het leven door de Geest volgt en volgen moet, dat echter de gevolgtrekking niet rust op een natuurlijke noodzakelijkheid, maar op het getrouwe voort wandelen van de mens aan de hand van de Heilige Geest: iemand kan door de Geest leven, zonder door de Geest te wandelen. Ik wil daarmee niet zeggen, dat altijd of voor het hele leven zo'n tegenspraak zou kunnen bestaan, dat men door de Geest zou kunnen leven en daarbij op grove manier de weg van het vlees zou kunnen bewandelen. Leefde iemand door de Geest, zonder dat daaruit een wandelen door de Geest voortvloeide, zo zou ten slotte ook het leven door de Geest vernietigd worden (daarvoor zal zeker de trouwe Heiland zorgen, die het werk van Zijn handen niet zal laten varen), maar een tijd lang kan die tegenspraak plaats hebben, naar omstandigheden bij de ene langer, bij de andere korter. De apostel wil echter, dat die tegenspraak ophoudt en vermaant met grote ernst: "als wij door de Geest leven, laat ons dan ook door de Geest wandelen". Is er dus inwendig in u een nieuw leven, beweegt en dringt u de Geest, volhard dan daarbij niet in zonden van het vlees, maar laat het licht, dat in u is, uw ziel en uw lichaam besturen. Laat de vlam naar buiten slaan, sluit haar niet op, gun haar levenslucht, dan zal zij weldadig werken! Doet u het niet, dan zal zij verstikken en u met haar, of zij breekt met geweld door en brengt verwoesting aan, omdat zij de heerschappij zoekt, die haar toekomt.

De twee belangrijkste zaken in onze heilige godsdienst zijn het leven van het geloof en de wandel van het geloof. Die deze beiden juist verstaat, is niet ver van meester te worden in de proefondervindelijke godgeleerdheid, want zij zijn levenspunten voor de Christen. U zult nooit een waarachtig geloof zonder een waarachtige godzaligheid aantreffen en aan de andere kant zult u nooit een echt heilig leven ontdekken, dat niet tot grondslag een levend geloof in de gerechtigheid van Christus heeft. Wee degenen, die het een buiten het andere zoeken! Er zijn sommige mensen, die het geloof beoefenen en de heiligheid vergeten, degenen mogen hoog in de rechtzinnigheid aangeschreven staan, maar zij zullen zeer laag in het oordeel vallen, want zij houden de waarheid en ongerechtigheid ten onder; er zijn ook anderen, die naar heiligheid van het geloof gestreefd, maar het geloof verloochend hebben, zoals de Farizeeën vanouds, van wie de Meester zei, dat zij "witgepleisterde graven" waren. Wij moeten geloof hebben, want dat is de grondslag; wij moeten een heilig leven leiden, want dat is het gebouw zelf. Welk nut kan het enkele fundament van een gebouw de mens ten dage van de storm aanbrengen? Kan hij zich daarin verbergen? Hij heeft een huis nodig om hem te bedekken, zowel als het fundament voor dat huis. Eveneens hebben wij het gebouw van het geestelijke leven nodig, als wij ten dage van de twijfel troost wensen te bezitten. Maar tracht naar geen heilig leven zonder geloof, want dat zou zijn als het bouwen van een huis, dat geen blijvende beschutting zou kunnen geven, omdat het geen fundament op een steenrots heeft. Volg het geloof en het leven tezamen en zij zullen zoals de twee uiteinden van een boog, onze godzaligheid blijvend maken. Zoals licht en warmte van dezelfde zon afstralen, zo zijn zij beiden vol zegen. Wat heerlijkheid en schoonheid betreft zijn zij zoals de twee pilaren van de tempel. Zij zijn twee stromen uit de fontein van de genade, twee lampen met heilig vuur aangestoken, twee olijfbomen door hemelse zorg besproeid. O, Heere, geef ons heden inwendig leven, opdat het zich tot Uw verheerlijking naar buiten openbaart.

26. Laat ons (en hierop moet ik u vooral opmerkzaam maken, omdat u, zoals ik u gezegd heb (vs. 15), elkaar bijt en opeet, dat toch zo geheel in strijd is met het wandelen in de Geest, niet zijn zoekers van ijdele eer, want dat is een teken van een ijdel hart; ook al is het niet te doen om een eer, die op zichzelf geen innerlijke waarde heeft (Fil. 2: 3), leidt het dan toch daartoe, dat men leeft, elkaar tergend, elkaar benijdend.

De apostel zou er wel niet toe gekomen zijn om een begin tot bijzondere vermaningen te maken met waarschuwing juist tegen de zucht naar ijdele eer, dan hij niet had geweten, dat deze de hoofdfout van de Galaten was, die dan ook in de Christelijke gemeente van Galatië in het bijzonder was op te merken. Om deze beweegt zich dan ook de hele eerste helft van zijn vermaning tot Hoofdstuk 6: 5.

Maar was deze zucht slechts een hoofdfout van de Galaten? Ik meen, dat slechts zeer weinige mensen een uitzondering maken op de regel, dat de mens van nature in hoge graad begerig is naar ijdele eer en zelfs de wedergeborene is dat nog veelal. Die eergierigheid kan niet anders bestaan dan met wederzijds tergen en benijden. Die begerig is naar ijdele eer, roept hem, die hij niet tegen zich opgewassen acht, om over hem te triomferen voor het oog van de wereld en met wie hij zich niet durft te meten, die vervolgt hij met zijn nijd, die dan eens zich lucht geeft in woorden, als in verkleinen, kwaadspreken enz., dan weer in werken.

Niets is meer gewoon, dan dat de mens zijn eigen gave te hoog, die van een ander te gering schat. Van beiden is niet slechts gebrek aan kennis de oorzaak, maar ook de onwil om klein te worden, de hoogmoed. Dit overgeërfde gebrek lijkt in zoverre op de bijen, als het overal en uit alles zijn voedsel zoekt, ja het overtreft de bijen en alle schepsels, omdat het alles en iedere zaak tot voedsel weet te maken. Daar moet alles aan de zelfzucht dienstbaar zijn en wat weerstreeft, wat moeite veroorzaakt, wat zich niet aan de voeten wil leggen van het eigen geliefde ik, dat wordt gehaat, of aan de boze bedoeling ten slotte onderdanig gemaakt, of zelfs vernietigd.

Er is niet een dorp, zo klein en nietig, waar niet een of twee boeren zijn, die voor verstandiger en beter gehouden willen worden dan de anderen; toch worden door die verkeerdheid gewoonlijk die mensen aangevochten, die verstandiger dan de anderen zijn. Dan wijkt de een voor de ander niet, niemand houdt wat van de anderen is voor goed en recht. Hieronymus zegt, dat hij velen had gezien, die veel schade en onheil aan lichaam en goederen konden dulden, maar niemand, die geen lof en eer zou hebben aangenomen en Paulus, die toch de Heilige Geest bezat, zegt in 2 Kor. 12: 7, dat hem een engel van de Satans was gegeven, die hem met vuisten sloeg, opdat hij zich op de uitnemendheid van de heerlijke openbaring niet zou verheffen.

Het is geen beleefde wending van de rede dat: "laat ons niet zoekers zijn van ijdele eer", maar de diepste ernst, terwijl Paulus daarbij wel aan zichzelf denkt.

HOOFDSTUK 6

HET BEOEFENEN VAN ZACHTMOEDIGHEID EN MILDDADIGHEID

1. Broeders, a) als ook een mens, iemand uit uw midden (vgl. 1 Kor. 11: 28. Jak. 5: 19), overvallen was door enige misdaad, die hij begaan heeft zonder eigenlijk vooraf bedacht te hebben wat hij deed (Lev. 5: 4), u, die geestelijk bent, die nog in het bezit bent van de Heilige Geest en diens gaven (1Kor. 2: 15; 3: 1; 14: 37, brengt deze terecht met de geest van de zachtmoedigheid (Gal. 5: 22. 1 Kor. 4: 21 Doe dat, u, die uzelf meent te mogen rekenen onder degenen die geestelijk zijn, die meent te staan, ziende op uzelf, wakend, opdat ook u niet verzocht wordt en tot een val komt; dat zal u meer geschikt maken om terecht te brengen en de zachtmoedige geest, die daarvoor nodig is, bij u opwekken (1 Thessalonicenzen. 5: 14).

a) Rom. 14: 1; 15: 1. 1 Kor. 9: 22.

In plaats van hetgeen men boven de anderen vooruit heeft, of wat men verkeerd bij hen opmerkt in het oog te houden om zich boven hen te verheffen en hen daardoor te kwetsen (vs. 1), moet de Christen als een, die in de geest wandelt, de naaste op het rechte pad leiden, waar hij hem ziet dwalen en ook de lasten helpen dragen, die hem drukken.

De apostel gebruikt zachte, vaderlijke woorden. Ten eerste noemt hij ze "broeders", om meer vriendelijk en zacht te vermanen als een, die iets bidt van de zijnen, dan met geweld tegenover minderen en onderdanen. Vervolgens zegt hij "een mens" alsof hij wilde zeggen: Wat kan een mens eer en lichter overkomen, dan dat hij tot een val komt, bedrogen wordt, op een dwaalweg raakt? Hij wijst door dit woord aan, met welke ogen wij de fouten en verkeerdheden van andere mensen moeten aanzien, namelijk met ogen van medelijden en ontferming; wij moeten ons altijd meer haasten en bereid zijn om iets te helpen onderdrukken en terecht te brengen, dan om het te verbreiden en openbaar te maken. Verder zegt hij "overvallen was door enige misdaad" d. i. wanneer de duivel of het vlees hem onvoorziens tot een val heeft gebracht, waarmee hij eveneens leert, de zonde van de naaste te verzachten. Als iemand niet duidelijk uit verharde boosheid en zonder verbetering zondigt, dan is onze plicht, dit niet toe te schrijven aan zijn boosheid, maar aan onachtzaamheid, of ook aan zijn zwakheid.

Als iemand overvallen is door enige misdaad, dan moeten zij zich met hem bezig houden, die geestelijk zijn. Paulus zegt met opzet niet, wie de geestelijken onder de Galaten zijn. Hij laat het aan ieder over om te onderzoeken of hij tot hen behoort, hij zal dan van de Geest, die hij bezit, ook zachtmoedigheid ontvangen en geleerd hebben en kan nu wat hij bezit ook betonen, door zich niet trots en eigengerechtig terug te trekken van de gevallene, maar hem met de geest van de zachtmoedigheid terecht te helpen.

Men brengt terecht door vermanen, bestraffen, overtuigen vertroosten enz. Daartoe behoort echter de Geest, aan de ene kant geen blinde liefde, geen verontschuldigen van het kwaad en aan de andere kant geen strengheid, maar een diep inzicht in het Evangelie.

Slechts in de geest van de zachtmoedigheid ligt geneeskraft. Wat met bitterheid geschiedt, verbetert niet. Tot een terechtbrengen met zachtmoedigheid zal het echter komen, als ieder op zichzelf ziet, zijn eigen zwakheid en zonde voor ogen houdt en zo het terechtbrengen niet aanwendt tot eigen roem, maar tot zelfverbetering.

Als een algemene vermaning elk in het bijzonder aangaat en moet worden ingescherpt, wordt met nadruk de tweede persoon gebruikt, dat aan de rede meer levendigheid geeft (vgl. Rom. 14: 4 en 10); dit doet Paulus met de woorden: "ziende op uzelf, opdat ook u niet verzocht wordt. " Die wending is nu van te meer betekenis, omdat het verzocht worden juist aan ieder in het bijzonder plaats heeft en door het persoonlijk aanspreken van hem het gevaar hem te meer onder het oog wordt gebracht.

De apostel spreekt dan ook zeer gematigd en bescheiden. Hij zegt niet "opdat u niet valt", maar "opdat u niet verzocht wordt. " Hij noemt de val van een ander een verzoeking, als wilde hij zeggen: "als u viel zo zou ik willen zeggen, dat uw val meer een verzoeking, dan een zonde geweest is; verontschuldigt ook u met diezelfde zachtmoedigheid het struikelen en vallen van uw broeder. " Dit is nu een zeer ernstige vermaning, die een ieder moest bewegen over de gevallen niet al te streng en snel te handelen. Augustinus zegt: er is geen zonde, die iemand doet, die ook niet een ander kan doen. Wij wandelen in dit leven op een glibberige en gladde weg. Willen wij trots zijn en ons teveel verheffen, dan is het te voorzien dat wij struikelen en vallen. " Een van wie in het leven van de vaders staat geschreven, dat toen hem werd meegedeeld, hoe een van zijn broeders in hoererij was vervallen, heeft juist en goed geantwoord: "hij is gisteren gevallen, ik kan heden ook vallen. "

2. a) Draag elkanders lasten, alles, op geestelijk en lichamelijk gebied, wat een ander drukt. Neemt het op uw schouders alsof het uw eigen last was; probeer het even ernstig uit de weg te ruimen, alsof het uzelf persoonlijk aanging en vervul zo, door wederkerig elkaar te helpen dragen, de wet van Christus. De Heere Jezus heeft onze ziekten op Zich genomen en onze ziekte gedragen en nu verlangt Hij ook van de Zijn, dat zij Zijn kruis op zich nemen en Hem navolgen. U zult dus, door de eerste vermaning op te volgen, in zo verre de wet van Christus volkomen vervullen, dat u het hoogste doet, dat gedaan kan worden.

a) MATTHEUS. 11: 29. Joh. 13: 14. Rom. 15: 1. 1 Thessalonicenzen. 5: 14.

De uitleggers strijden erover van welke last de apostel hier spreekt. Sommigen denken aan onvolkomenheden en zwakheden, die ons drukken of anderen tot last zijn, anderen aan de schulden, die het geweten verontrusten en weer anderen in het algemeen aan kruis en lijden. Mocht men toch hier, evenals op zo vele andere plaatsen erkennen, dat het veelbetekenend woord van de Schrift niet altijd binnen een beperkt begrip kan worden gesloten, maar vaak alles omvat wat van gelijke aard is!

Ziet men alleen op het verband met het voorgaande, dan schijnt de eis alleen te doelen op de behandeling van de zondaars. Omdat echter de apostel erbij voegt: "en vervult" of "zo zult u vervullen de wet van Christus" moet hij het in zo ruime zin bedoelen, dat het van gelijke omvang is als hetgeen hij de wet van Christus noemt. Hij breidt die dus uit tot de vermaning om een werkzaam deel te nemen aan alles wat de naaste een last zou kunnen zijn. Als er dus een leed is, moet men niet alleen meevoelen, maar ook de last helpen dragen en als er zonden zijn, moet men zich de zondaar aantrekken, om hem terecht te helpen. Dit is nu met het vroeger genoemd gebod (Hoofdstuk 5: 13) "dient elkaar door de liefde" werkelijk een; het wordt nu als vervulling en wel zoals de uitdrukking, die in de grondtekst staat, aanwijst, als een volkomen vervulling van de wet van Christus voorgesteld, om de Galaten voor te houden, die gereed waren, zich aan de wet van Mozes te onderwerpen, hoezeer het hun plicht was te doen wat Christus eist (1 Kor. 9: 2. Kol. 2: 11). Was vroeger de vermaning, gegeven (Hoofdstuk 5: 14) om elkaar te dienen, waarvan men wel mag zeggen, dat zij zich plaatst tegenover de eis van een dienen onder de wet, daardoor aangedrongen dat de gehele wet van

Mozes vervuld is in het gebod van de liefde tot de naaste, zo wordt hier de gelijksoortige eis, dat ieder de last van de ander tot zijn eigen last moet maken, ingescherpt door de herinnering, dat haar te vervullen mag genoemd worden, het vervullen van de wet van Christus.

De Mozaïsche wet kreeg bij de Galaten een betekenis, die haar van de kant van de Christenen in het geheel niet toekwam. Zij wilden "onder de wet" zijn (Hoofdstuk 4: 21) en daardoor ging het "in de wet van Christus zijn" (1 Kor. 9: 21) verloren. Als nu de apostel zegt, dat de wet van Christus geheel volmaakt, of volkomen vervuld werd door het dragen van een anders lasten, dan is de gedachte deze, dat zonder dat wederkerig elkanders lasten dragen de vervulling van de wet nog niet volkomen was; daardoor werd teweeggebracht, wat zonder dat aan de volkomen vervulling van deze wet ontbrak.

Augustinus vergelijkt de kerk met een kudde herten, die, als zij om weiden te zoeken een rivier doorzwemt, de koppen met hoornen belast op de rug van een ander legt, terwijl als het hert, dat vooraan zwemt, moe wordt, dit met een ander van plaats verwisselt. Zo draagt ieder van de last van de ander en niet een verdringt, omdat de wederkerige begeerte om ten steun te verstrekken het overtrekken gemakkelijk maakt. Slechts een enkel stuk van het leven van het geloof belijden de Christenen in het "Onze Vader" met de woorden van de vijfde bede: "gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren." Geschiedt dit ene, dan geschiedt alles wat voor God behaagt; want in dit ene viert de liefde, waardoor het geloof werkzaam is, haar hoogste zegefeest over onze oude mens.

3. Want als iemand denkt dat hij daarom ontheven is van de plicht om de lasten van een ander te dragen, omdat anderen geen lasten voor hem behoeven te dragen, als hij meent iets te zijn, een, die boven de gebreken en zwakheden van anderen verheven is, omdat hij niets is, dat zou hij moeten erkennen, als hij niet door zijn blindheid verhinderd werd zichzelf op de juiste prijs te schatten (2 Kor. 12: 11. Rom. 3: 23. Luk. 17: 10), die bedriegt zichzelf in zijn gemoed en de waarheid is in hem niet (1 Kor. 8: 2. Joh. 1: 8. Jak. 1: 26. Openbaring 3: 17).

4. Laat u niet door zo'n verblinding, die uit de vergelijking met anderen haar voedsel trekt, over uzelf misleiden, maar een ieder beproeft zijn eigen werk, al zijn handelen en gezind zijn (1 Petrus 1: 17. Openbaring 22: 12), hoe het daarmee voor de Heere gesteld is (1 Kor. 11: 28). En wanneer hij dan bij zich bevindt wat lofwaardig is, zoals dat zeer goed het geval kan zijn (1 Kor. 15: 10. 2 Kor. 1: 12; 11: 18 vv. dan zal hij aan zichzelf alleen roem hebben en niet, zoals bijvoorbeeld de Farizeeër, die zich met rovers, onrechtvaardigen enz. vergeleek (Luk. 18: 11), aan een ander, die laatste roem toch in elk geval een ijdele en nietswaardige is.

5. Ook zal hem, die echt zijn eigen werk met ernst en oprechtheid onderzoekt, de lust, om aan een ander roem te hebben, wel vanzelf vergaan; a) want een ieder zal zijn eigen pak dragen. Niemand zal zo'n beproeving werkelijk volbrengen zonder te voelen dat zijn geweten belast is door vele zonden en gebreken. Dit nu zal hem gewillig en bereid maken om de lasten van anderen te dragen, opdat deze weer de zijne dragen (vs. 2).

a) Ps. 62: 13. Jer. 17: 10; 32: 19. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. Openbaring 2: 23; 22: 12.

Het is de eigenschap en de natuur van ijdele eer, dat zij zich met die allen vergelijkt, die haar te gering en haar niet gelijk zijn, uit welke vergelijking dan snel volgt verachting van het lagere en mindere en opgeblazen verhoovaardiging op eigen goedheid. De ijdele eer verblijdt zich niet zozeer daarover, dat zij iets heeft of niet, maar integendeel, dat anderen niets zijn en niets hebben. Daarom verbiedt de apostel dat iemand zijn eer heeft aan een ander en vermaant

hij, dat ieder zijn eigen werk beproeft. Men moet het doen en laten van andere mensen zonder afkeuring laten, niet de daden en het leven van anderen bevitten en vragen hoe boos de naaste is, maar men moet zien, hoe vroom hij is.

Die van uitwendige, hoogmoedige gedragingen en van inwendige ijdele verkeerdheid vrij wil worden, die oefent getrouw en juist het zelf beproeven uit. Hij vergelijkt zich niet met anderen en zoekt zijn roem niet aan anderen en in vergelijking met anderen, maar hij vergelijkt zichzelf met hetgeen hij in zijn omstandigheden moet zijn, met het goddelijk beeld voor zich, dat hem zijn roeping tot Christus voorhoudt, het beeld, dat hij in Gods woord en Christus voorbeeld vindt. Dan zal hij, als er ooit een roem zal zijn, die niet zo in zich vinden, ook niet zo uitspreken, dat anderen worden geërgerd, en tot strijd en haat ontvlamd (Hoofdstuk 5: 26), maar hij zal slechts roem voor zichzelf hebben en in vergelijking met zichzelf; dat zal dan niemand tot aanstoot zijn. Waarschijnlijk zal het echter met dat roemen niet veel geven. Het zelfonderzoek zal tot zelf-, tot zondekennis leiden. Het zal hem gaan, zoals in vs. 5 wordt gezegd: ieder zal zijn eigen pak, zijn onvolkomenheid, zijn boze neiging, zijn verderf vinden; hij zal het dragen als een last en met berouwen geklaag bewenen, dat hij niet is, wat hij zijn kon, laat staan wat hij zijn moest.

6. a) En die, om hier over te gaan tot een ander punt, dat echter niettemin in verband staat met de vermaning in vs. 2 - die onderwezen wordt in het woord van de genade van God in Christus en over de weg tot zaligheid (1 Thessalonicenzen. 1: 6. Fil. 1: 14. Hand. 6: 4; 8: 4; 14: 25. dele mede van alle goederen aan degene, die hem onderwijst, zijn leermeester (1 Kor. 9: 4 vv. 2 Kor. 11: 7 vv. vv. 1 Tim. 5: 17 v.

a) Rom. 15: 27.

Paulus had in vs. 2 de lezers vermaand, dat de een de lasten van de ander in Christelijke liefde zou dragen. De lasten van anderen, dat is in het algemeen alle zaken, die drukken, maar vooral de zondenlast. Nu maant hij zijn lezers aan, in het bijzonder hun leermeesters, omdat zij hen in het woord onderrichten, de zorgen voor hun aards onderhoud, die ook een species van de daar genoemde lasten zijn, van de schouders af te nemen.

Zichtbaar spoedt Paulus zich voort tot het einde en al dan kan hij niet nalaten om de Galaten nog dit gebod op het hart te drukken, omdat hij ervaren had dat zij, die daar in het woord arbeidden, veel gebrek leden.

Ik houd het er voor dat de gemeenten in Galatië, Corinthiërs en elders om geen andere reden verleid zijn door de valse apostelen, dan omdat zij hun ware leraars zo weinig geteld hebben. Die onze Heere God geen penning wil geven, van wie hij toch allerlei zegen en het eeuwige leven heeft, die overkomt recht, dat hij de duivel guldens moet geven, van wie hij toch allerlei ongeluk en de dood moet wachten.

7. Dwaal niet, God laat Zich niet bespotten. Laat u niet door de dwaasheid en trotsheid van uw natuurlijk hart wijsmaken, dat God Zich om de tuin zou laten leiden, zodat men, geen acht slaande op Zijn gebod, gerust zou kunnen doen wat men wil en voor vergelding en straf niet verder zou hoeven te vrezen. Hij heeft integendeel het menselijk handelen geplaatst onder de wet van een juist overeenstemmende vergelding: Want zo wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien (Spr. 22: 8. Hos. 8: 7. 2 Kor. 9: 6

8. Bij hetgeen ik zei in de zo-even uitgesproken zin is in de eerste plaats gedacht aan de aardse, tijdelijke goederen. Deze worden een slecht of een goed zaad, naar het doel waarvoor men ze gebruikt, of, om bij het vroeger gebruikte beeld te blijven, naar de akker, waarop men het zaad uitstroomt. Zo ontvouwt zich het bovenstaande woord in twee andere: want die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees, dat aan het verderf onderworpen is (1 Kor. 15: 50), verderfenis maaien (2 Petrus 2: 12 Fil. 3: 19), maar die in de geest, niet in zijn eigen geest, maar in de Heilige Geest zaait, zal uit de Geest, waaraan hij het zaad heeft toevertrouwd het eeuwige leven maaien (Rom. 8: 13).

Wat betekenen de woorden: "Dwaal niet, God laat Zich niet bespotten? " Zij staan onmiddellijk na de woorden, die tot milddadigheid jegens de dienaars van het woord aanmanen. Het is, evenals de apostel die zoals bekend is, zelf in het geheel geen bezoldiging aannam, maar van de opbrengst van zijn, vaak nachtelijke handenarbeid leefde, op het gelaat van de Galaten, voor wie zijn brief moest worden gelezen, een spottende trek vooraf had gelezen, alsof hij vermoed had dat de Galaten de aanmaning voor de dienaars van het woord milddadig te zijn, hem ten kwade zouden duiden. Daartegenover vervult hem grote ernst en zijn pen schrijft de scherpe woorden over de zelfmisleiding van hen, die geloven dat zij de leraars de geloofsgenoten, de armen konden vergeten en toch Christenen zijn. Nee, nee, de Heere eist van de Zijnen gehoorzaamheid. Ongehoorzaamheid aan Zijn gebod, ook aan Zijn gebod om milddadig te zijn jegens de dienaars van het woord en de geloofsgenoten, is spotten met God, spotten met Hem, die Zich niet laat bespotten.

De dwaze mens beeldt zich makkelijk in dat het met de ernst van God, met Zijn dreigingen en gerichten, niet zo nauw wordt genomen. God wordt op directe manier bespot als men Hem lastert, op indirecte manier als men ook Zijn geboden niet volbrengt: het laatste komt vaak voor. Nu geeft de apostel in overweging dat de toekomst en het heden in het nauwste verband staan. De toekomstige toestand zal niet slechts in chronologische orde op het tegenwoordige leven volgen, maar het product ervan zijn; beide zullen in zo'n wezenlijk verband staan als zaaien en oogsten.

Men spot met God, als men op wanhopige manier denkt dat Hij ten slotte zwart voor wit zal houden, dat Hij hem, die onkruid gezaaid heeft, koren zal laten oogsten, dat Hij de zonde, waaraan men de naam van deugd heeft gegeven, belonen zal. Door zulke valse grondstellingen, die zeker, als men ze op het papier leest, tegen de eerste gronden van de menselijke kennis indruisen, wordt evenwel de gehele wereld geregeerd.

Bij de ongewijde schrijvers (bijvoorbeeld Cic. de orat. 2: 65: ut sementem feceris, ita metes) is de overeenstemming tussen de te oogsten vrucht en het gezaaide zaad, zoals die in de natuur gegrond is, een gewoon beeld van het nauwe verband waarin van de kant van God de vergelding bij het oordeel met de zedelijke daden van de mensen in het tijdelijke leven staat. Is dienvolgens de vergelding, die ons handelen vindt volstrekt niet iets toevalligs, is die integendeel slechts hetgeen zij door het zaad moest worden, dan is ons daarmee in de hand gegeven, onze oogst te bepalen, zo zeker als het zaaien van ons afhangt. Willen wij dus een vrucht, die ons behaagt, dan moeten wij het zaaien er naar inrichten; nooit zal het lukken om een anderen oogst te verkrijgen, dan zo een, als met het zaaien in overeenstemming is.

Opdat nu de lezers bedenken wat een ernstige zaak het is om goed de besteden wat men bezit, verandert de apostel de zin, dat ieder zal oogsten wat hij nu zaait, in vs. 8 in een anderen, dat ieder van daar zal oogsten, waarheen hij nu zaait.

Evenals in het algemeen het toekomstig lot van de mensen in de eeuwigheid zal overeenkomen met zijn leven in deze tijd, zoals met het zaad de oogst in overeenstemming is (want van gezaaide tarwe oogst men tarwe en als onkruid gezaaid is oogst men onkruid), zo zal inzonderheid de eeuwige oogst van het zaaien van het tijdelijk goed zich richten naar het zaadveld, waarin men het heeft gezaaid; waarop of waarin de mens zaait, van daar zal hij oogsten. "Zaaien" is hier volgens het verband overgeven of aanwenden. Nu kan men ook zeker geestelijke gaven op of in zijn vlees zaaien. De eergierigen zijn zulke zaaiers; voornamelijk heeft het echter betrekking op het tijdelijke goed (vgl. 2 Kor. 9: 9). Op zijn vlees zaait hij, die zijn tijdelijk goed aanwendt tot verzadiging van zijn vleselijke begeerten, zich naast de Mammon niemand anders tot vriend maakt dan zichzelf in zijn beluste oude Adam (Luk. 12: 19). Deze zal, zo wordt gezegd van zo'n bewerker van de akker van het vlees, van het vlees maaien, namelijk verderf of onkruid. Alles zal verstikken evenals het zaad onder de aarde; alles, wat iemand in het vlees zaait, zal zonder opbrengst of vrucht zijn, die mocht opwassen tot een heerlijken oogst van de eeuwigheid. Maar die op de Geest zaait (niet op zijn eigen, maar op de Geest van Christus in zich), die tijdelijk goed tot de bedoelingen van de Heilige Geest besteedt, de leraars van het Evangelie voedt, de arme geloofsgenoten en iedere behoeftige naar kunnen doen weldoet (vs. 10), die zal van de Geest oogsten, namelijk eeuwig leven. De Geest, die het leven is, zal de dode stof van het tijdelijk goed, dat hem ten gebruike is gegeven, aannemen en vruchtbaar maken voor het eeuwige leven (1 Tim. 6: 17 vv.). Die de akker van de Geest met zijn tijdelijke goederen voorziet, verdient het eeuwige leven niet, maar hij bevordert het eeuwige leven bij zich en anderen tot onafgebrokene oogstvreugde; want uit het onderhouden van de predikers van het Evangelie komt toch bevordering van de Evangelie-prediking voort en als deze prediking zich uitbreidt en op aarde onderhouden wordt, wordt het veld van de Geest wit tot de oogst van leven en zaligheid.

Deze tweërlei oogst in de eeuwigheid beantwoordt aan tweërlei zaaien in deze tijd van het leven. Die in zijn eigen vlees zaait, zegt de apostel, zal uit het vlees verderfenis maaien. Er is op dit zedelijk gebied een zaaien, waarbij men op geen andere akker zaait dan op die van het eigen vlees, dat wil zeggen van de aangeboren zondige natuur. Dit doet niet alleen hij, die zich door de bewegingen en begeerlijkheden van zijn eigen vlees tot allerlei zondig bedrijf, gesprek en gedichtsel laat verleiden, maar ook hij, die hetgeen hij schijnt en meent goed te doen, uit eigenliefde, naar eigen goeddunken doet, tot eigen eer verricht. Want eigenliefde, eigen goeddunken, eigen eer, dat is alles vleselijk en het eigen vlees. Uit deze akker van het vlees spruit geen andere oogst dan die van de verderfenis. Wat men dwalend, wat men zichzelf bedriegend, zich in de zaaitijd daarvan beter of anders moge voorstellen, in de oogsttijd zal men het aldus bevinden. Die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien; hij is dit, dunkt ons, wil ons de apostel doen voelen, door ons op het noodzakelijk verband van zaaien en maaien te wijzen, hij is de schepper en beschikker van zijn eigen rampzaligheid. Hij heeft die rampzaligheid niet slechts verdiend, maar hij heeft haar gemaakt en hij heeft haar gemaakt tot wat zij voor hem is en eeuwig wezen zal. Dit is zijn rampzaligheid: eeuwig vóór zich te zien eeuwig te smaken, eeuwig te teren op hetgeen hij eenmaal gezaaid heeft en dat zonder opnieuw te kunnen zaaien zonder op enige verkwikking, die van elders komt, te mogen hopen, zonder van deze hele afschuwelijke oogst ook maar één korrel in de aren een aar in de halm een halm in de donkere schoot van de aarde te kunnen terugdringen! Zich eeuwig te herinneren elke zondige neiging, die men gevoeld, elke zondige weg, waarop men zich begeven, elke zondige daad, die men begaan heeft, het hele zondige leven eeuwig voor de geest te zien staan, terwijl duizend stemmen uitroepen: Gedenk! Oók te gedenken, eeuwig te gedenken aan de boze strijd, die men met toenemende verharding, met opklimmende bedwelming (helaas! nu zijn er geen bedwelmingen meer) van dag tot dag gestreden heeft tegen de inspraak van het binnenste, tegen de uitspraak van God, tegen

duizend hemelse roepstemmen en tegen de Heilige Geest; ziedaar de oogst voor het geweten, het oneindige voedsel voor de worm, die niet sterft! De vergiftigde aard, de verwoestende kracht van de zonde en van elke zonde in zichzelf waar te nemen, zonder de mogelijkheid van enig verder zelfbedrog; eeuwig te zijn en te zien wat men is, wat men zichzelf op de weg van de zonde gemaakt heeft en zich daarenboven omringd te vinden van slachtoffers van ons zondig, van ons verleidelijk voorbeeld. Ziedaar de oogst voor een bij het licht van de eeuwigheid verhelderd verstand. Die in de Geest zaait, zal uit de geest het eeuwige leven maaien. Daar is een zaaien in de geest: d. i. een zaaien op de nieuwe en betere akker, die de Geest van God te voorschijn geroepen heeft, die zijn zegen menigmaal mag indrinken en waarop zijn zegen rust. Wat uit vlees geboren is, dat is vlees; maar wat uit de Geest geboren is, dat is geest. Er is een wedergeboorte van de mensen uit de Geest van God. Zij valt hem ten deel, die de doemwaardigheid van het vlees en de verderfelijkerheid van het zaaien in het vlees inziet en bij de genade en de almacht van God zoekt wat hij nodig heeft en nergens anders vinden kan. Zij is het deel van die mens, die door ootmoed en geloof op de roepstem van de liefde van God in het Evangelie tot Zijn genade in Christus en tot de gemeenschap van Zijn Heilige Geest gekomen is. Wat die man doet uit liefde en dankbaarheid voor die God, die hem in Christus met Zichzelf verzoent, die hem door Zijn Geest tot een ander mens gemaakt heeft; wat die man doet tot eer van de Heiland, die hem met Zijn bloed gekocht heeft tot eer van die Vader, die ook hem heeft aangenomen tot Zijn kind, dat is in de Geest gezaaid, dat groeit, terwijl hij slaapt en het groeit tot een oogst van eeuwige genietingen op. Het eeuwige leven is een genadegift van God, door Jezus Christus, zijn Heer; maar wat in dat eeuwige leven door hem genoten zal worden en hoe het voor hem zijn zal, dat staat naar de bedeling van diezelfde genade tot hetgeen door hem in dit leven uit het juiste beginsel goed gedaan is, in noodzakelijk verband als van zaaiing tot oogst. Die in de Geest zaait zal uit de Geest eeuwig leven; want zo staat hier en niet het eeuwige leven; die in de Geest zaait zal uit de Geest eeuwig leven maaien. Zeker, hij, die in de Geest zaait, werkt aan zijn eigen hemelvreugde. Wie zal begroten de oogst van genietingen, die daar zonder ophouden zal worden ingezameld door dat geheiligde verstand, dat zich hier geoefend heeft zijn overleggingen gevangen te geven tot de gehoorzaamheid van Christus, maar daar tot een volkomen kennen is verwaardigd? Door dat geheugen, dat door de Heiland zelf zal worden gescherpt, als Hij met welgevallen en goedkeuring de werken van liefde en barmhartigheid aan de minste van Zijn broeders, als aan Hem gedaan, zal opletten en toerekenen? Door dat hart en die ziel, door inwendig werk van een dagelijkse verootmoediging, geloofsoefening, zelfverloochening, heiligmaking vatbaar gemaakt voor het geluk van de heiligheid, voor de aanschouwing van God en voor de eer van de verheerlijking met Christus? De werken van het vlees zijn openbaar: overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngevingen, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke; en vreselijk is het in te denken, die wroegingen en pijnen de enkele herinnering zulker gruwelen ter plaatse van de rampzaligheid teweeg moet brengen. Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, matigheid en wie (tenzij de voorsmaak van deze gelukzaligheden reeds hier in het hart zij) zal ons een denkbeeld geven van de verscheidenheid en de volkomenheid van de genietingen, die bij het licht van de eeuwigheid erkend zullen worden voor de vrucht van deze vrucht?

9. Maar laat ons (om hier de vermaning in vs. 6 weer op te vatten en die met betrekking tot het gezegde in vs. 7 en 8 meer algemeen en gedeeltelijk nog sterker te maken) goeddoende niet vertragen. Laat ons overvloediger worden in betoningen van de dienende, helpende liefde (Hoofdstuk 5: 13), hoeveel er ook in deze tijd moge samenspannen om ons moe te maken (2 Thessalonicenzen. 3: 13); want te Zijner tijd, op de door God daarvoor bestemde tijd,

namelijk op de jongste dag en in de dan volgende eeuwigheid (MATTHEUS. 13: 30. 1 Tim. 6: 14 v., zullen wij maaien, als wij niet verslappen

Omdat hij nu aan het einde komt en de brief wil besluiten, vermaant Paulus in het algemeen tot alle goede werken, die de Christenen moeten doen, als wilde hij zeggen: Laat ons niet alleen jegens de predikers, maar ook jegens alle anderen mild en weldadig zijn en niet moe noch verdrietig worden; want niet hij, die begint, maar die volhardt zal zalig worden. Want het is een verkeerde zaak, als iemand zich twee of drie keer aangrijpt en iets goeds doet. Maar om altijd voort te gaan en goed te doen en niet moe te worden bij de grote boosheid en ondankbaarheid van hen, aan wie men weldoet, dat is moeilijk en kost veel strijd.

De beide hoofdredenen, waarom de mens zich afkeert van het goede en van het geestelijk leven, zijn een traag en laf verslappen in de arbeid en een ongeduld uit zucht om te genieten, dat reeds hier wil bevredigd worden en eeuwige goederen geringschat. Rust en loon worden echter slechts op de door God bestemde tijd en na getrouw volharden ten deel.

Het "als wij niet verslappen" aan het einde van het vers, staat tot het "niet vertragen", evenals het "maaien" tot het "goed doen". De apostel wil het "laat ons niet vertragen" in het doen van het goede op het hart drukken en hoezeer dient daartoe dit wijzen op de oogst in de hemel, die wel een begin, maar geen einde heeft.

Ten onrechte wordt het laatste woord door velen vertaald met "zonder ophouden"; er staat "niet verslappend", dat wel zal betekenen het verslappen in het goed doen en niet dat wij niet in het maaien zullen verslappen.

10. Zo dan, terwijl wij tijd hebben, terwijl wij nog goed kunnen doen, vóórdat de nacht komt, waarin niemand werken kan (Joh. 9: 4), laat ons goed doen aan allen zonder uitzondering, aan Joden en heidenen, aan vrienden en vijanden, aan dankbaren en ondankbaren, naburen en vrienden (2 Petrus 1: 7. 1 Thessalonicenzen. 3: 12, maar meest aan de huisgenoten van het geloof (1 Tim. 5: 8), d. i. aan de Christelijke broeders, onze mede-Christenen.

De herinnering aan de oogsttijd dringt aan tot het waarnemen van de zaaitijd.

Dat wij heden werkelijk geschikte tijd hebben om te doen wat wij moeten, vormt de grond, waarop de vermaning wordt gebouwd om het te doen. Dit zou zeker een min juiste gedachte geven, wanneer, zoals de uitleggers meestal menen, de bedoeling was, dat de tegenwoordige tijd van zaaien met het begin van de oogst eindigde.

Er wordt hier niet gehandeld over een voor God welgevallig gedrag in het algemeen en alleen; door de verbinding met "aan" krijgt het integendeel een nadere bepaling, deze namelijk, dat alleen kan gedacht worden aan het goed doen, dat anderen ten nutte is. Is nu dit bedoeld, waarvan dan ook wordt gezegd, dat men het allermeest verschuldigd is aan de huisgenoten van het geloof, dan is het tevens duidelijk dat de tijd daartoe nog vóór het begin van de oogst een einde zou kunnen hebben. Evenals voor de Heere de tijd van Zijn weldoen en werken een einde had, toen Zijn lijden begon, zo zal er voor de Christenen een uur van bestrijding komen, waarin zij slechts het lijden zullen kunnen dragen, maar niet de een de ander het goede zal kunnen doen. Daarom moeten wij de nu gegeven tijd ons ten nutte maken en gebruiken (Kol. 4: 5. Efeze. 5: 16). Dat die gelegenheden ophouden en dat er een tijd van oogsten zal komen, dient beide, elk op zijn wijze, om de vermaning aan te dringen, dat de een de ander wat hij bezit en waarover hij te beschikken heeft, ten goede laat komen

De apostel breidt hier zijn leer uit in de breedte, die niet minder uitgestrekt is dan de lengte in vs. 9 ("niet vertragen; laat ons goed doen, zegt hij, aan allen zonder enig aanzien des persoons. U ziet wat een grote ruimte er is voor de Christelijke goedwilligheid; want zij moet rond zijn, d. i. volkomen, zoals Christus zegt (MATTHEUS. 5: 43 vv.). Toch stelt Paulus op de voorgrond, die geloofsgenoten zijn, waaronder voornamelijk de predikers en vervolgens alle andere gelovigen behoren.

Wij zijn meer verbonden aan hen, die met ons hetzelfde geloof, één Heer, één doop hebben (Efeze. 4: 4 vv.). Het mede bezitten van het geloof, dat wij belijden, geeft een bijzondere aanspraak op de betoning van onze liefde.

Omdat de begrensde mens zich genoodzaakt ziet, zelfs in de feitelijke liefdebetoning zich perken te stellen, omdat zijn middelen niet voldoende zijn om allen te helpen, wijst ook de apostel in de eerste plaats op de geloofsgenoten (en doelt hij misschien reeds op de collecte, die hij op het oog had 1 Kor. 16: 1). Daarin ligt geen beperking van de liefde zelf, maar alleen een beperking van haar beoefening om onvoldoende middelen.

Heeft ieder mens op ons rechts-aanspraak, omdat hij met ons de adem van het leven van een en dezelfde God en Schepper heeft, nog veel meer heeft recht op onze zorg en liefde hij, die met ons behalve deze adem van het leven, ook nog de Geest uit God heeft ontvangen.

III. Vs. 11-16. De apostel, wie het schrijven moeilijk viel en die daarom zijn brieven door een schrijver liet optekenen, zodat hij zelf slechts het noodzakelijkste erbij voegde (2 Thessalonicenzen. 3: 17 v. 1 Kor. 16: 21 had, omdat de geestelijke nood van de Galaten hem bijzonder ter harte ging, deze brief geheel eigenhandig geschreven. Terwijl hij hen nu hier opmerkzaam maakt op het offer in tijd en moeite, dat hij hun daarmee heeft gebracht, om hun harten weer voor zich en zijn Evangelie te winnen, stelt hij daar tegenover de vleeselijke gezindheid, waarmee de dwaalleraars zich voor hun aanhang moeite geven. Hij karakteriseert hun werk als voortgekomen uit geheel onzuivere motieven. Zij hadden niet het zielenheil van de Galaten op het oog, maar alleen wat de Joodse proselietenmakerij kon bevorderen. Hij houdt hen nu het kruis van Christus voor, dat het voorwerp is van zijn roem en de kracht van zijn leven en spreekt nu de zegen uit over hen, die zich naar het richtsnoer van het waar Christelijk geloof zullen gedragen, in het bijzonder ook over het Israël van God, over hen, die uit de Joden gelovig geworden zijn.

11. Zie wat een grote brief ik u geschreven heb met mijn eigen hand, terwijl ik anders mijn brieven een helper in de pen geef en alleen aan het slot enige weinige woorden eigenhandig bijvoeg ("Ro 16: 23" en "Ro 16: 24. Voor u heb ik mij de moeite, die het schrijven mij veroorzaakt, getroost.

Het "ziet", waarmee de apostel deze afdeling begint, wijst er op dat op iets bijzonders wordt opmerkzaam gemaakt (1 Joh. 3: 1). Het is nu echter de vraag, wat dat bijzondere, dat buitengewone bij het schrijven van deze brief is, waaruit de Galaten Paulus' bijzondere liefde kunnen opmerken. Luther zegt daarvan het volgende: "De apostel wil zeggen: ik heb aan geen gemeente ooit zo'n lange brief met mijn eigen hand geschreven. " De andere brieven had hij een ander gedict, alleen de groet en de ondertekening had hij met eigen hand geschreven, zoals men aan het einde van zijn brieven kan zien. Toch is het te betwijfelen, of de betekenis van de door Paulus gebruikte woorden die verklaring toelaat. Het is niet de lengte van de brief op zichzelf, waarop de apostel in het bijzonder drukt, omdat toch de omvang in vergelijking met de brieven aan de Romeinen en Corinthiërs geenszins zo bijzonder is en hoogstens in

vergelijking met die aan Filemon (Phm. 1: 19) uitsteekt, maar het is de lengte voor zijn kracht tot schrijven, die in de vorm van de letters zeker wel is zichtbaar geweest en misschien staat de moeite, die hij ten gevolge van dat gebrek zich heelt moeten getroosten, om eigenhandig een vrij lange brief te schrijven, in verband met hetgeen hij in vs. 17 in gedachte heeft bij de woorden: "niemand doe mij moeite aan. " In Hoofdstuk 4: 20 riep hij de Galaten toe: "ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u was en mijn stem mocht veranderen. " Hij heeft hetgeen aan het krachtige van zijn rede ontbrak, als hij niet kon, wat hij zozeer wenste, door eigenhandig schrijven proberen te vergoeden, maar zichzelf daardoor geen gering bezwaar opgelegd en bij de arbeid, die juist te Efeze zo zwaar op hem drukte (Hand. 20: 18 vv. ; 31: 34) een groot offer voor hen gebracht; dat moeten zij dan weten en waarden, opdat het geen vergeefse moeite en verloren tijd zal zijn. Het is niet verkeerd, merkt Spener hierbij op, als predikers jegens hun toehoorders, als hun liefde en hun vertrouwen begint te wankelen, spreken van hun zorg en moeite.

12. Al degenen, die zich bij de Joodse ijveraars voor de wet, wier vijandschap zij vrezen en een schoon gelaat willen tonen naar het vlees, door iets wat met hun vleselijke gezindheid overeenstemt, die noodzaken u besneden te worden. Zij proberen u de besnijdenis op te dringen met geen andere dan zelfzuchtige bedoelingen, alleen, opdat zij vanwege het kruis van Christus niet vervolgd zouden worden, zoals hun zeker zou overkomen als zij bleven bij de prediking van de ware Christelijke zaligheid (Hoofdstuk 5: 11. 1 Kor. 1: 23

13. Het is hun echter niet om de wet zelf en het opvolgen van haar geboden te doen, als zij aandringen op de besnijdenis. Want ook zij zelf, die besneden worden (de uitdrukking, hier in de grondtekst gebruikt, zou vertaald moeten worden: de besnijdenis-mensen (Hoofdstuk 5: 3), d. i. die mensen, die bij zich en anderen zozeer met de besnijdenis zijn ingenomen, dat daarover al hun peinen en denken is), houden de wet niet (MATTHEUS. 23: 3 v.), maar zij willen, evenals de Joodse proselietenmakers (MATTHEUS. 23: 15), dat u besneden wordt, opdat, als dat gebeurd is, zij in uw vlees, waarvan nu de bekering openbaar geworden is (Efeze 2: 11), roemen zouden, alsof zij iets groots hadden teweeggebracht.

Niet een oprechte, alhoewel tevens verkeerde overtuiging over de noodzakelijkheid van het waarnemen van de wet dringt hen, die u willen noodzaken u te laten besnijden, zegt Paulus; want zij zelf vervullen de wet niet en tonen daardoor het onware van hun ijver. Het motief, dat hen drijft, is integendeel deels mensenvrees, omdat zij de moeilijkheden willen ontgaan, waaraan de getrouwe belijders van het kruis van Christus vanwege de Joden zijn blootgesteld, deels menseneer, omdat zij zich verheffen op de macht, die zij over u hebben.

Het kruis van Christus berokkende hun, die het zo wisten te maken, dat aan de Joodse trots geen ergernis werd gegeven, ten gevolge van hun prediking van de besnijdenis, geen vervolging. Men vergaf hun graag hun Messiaanse meningen, als zij maar voor het gouden beeld van de Joodse nationaliteit knielden en door hun Messiasijver het volk van de Joden, of, zoals men zei, het volk van God, door groei uit de heidenen vermeerderden. Deze tekst is toepasselijk op de aardsgezinden, die het woord van het koninkrijk van de hemelen in de mond hebben, op hen, die mensen-eer begeren en toch voorgeven Christus, de Heere, te dienen. Die lafhartige wekelingen verzwijgen en verloochenen gedurig dat stuk van de goddelijke waarheid, waartegen de tijdgeest of de openbare mening het meest gekant is en tot de prijs om zonder vervolging te blijven, roken zij de moderne afgoden, dwaas verheugd over hun roem voor de wereld, die hen hoogst Christelijke mannen noemt, die met hun tijd mee vooruitgaan.

Er zijn ten allen tijde punten, waarover de wereld wil, dat men haar toegeeft en daarvoor wil zij dan het overige onbestreden laten. Die zich niet met dat onzuivere mengsel inlaat, moet niet alleen vervolging ondergaan, maar ook het verwijt dragen dat hij zelf de schuld er van is, dat hij alleen door zijn eigenzinnigheid in lijden is.

De tweede berisping heeft betrekking op de huichelarij van deze mensen; zij stellen er niet werkelijk prijs op, dat de wet juist wordt waargenomen, zij willen maar pronken met zeer vele proselieten. In de woorden: "opdat zij in uw vlees roemen zouden", ligt een bittere grote. In plaats van de zielen van de mensen te zoeken, beroemen zich die letterzifters van het vlees op hen, die zij hebben bewogen zich te laten besnijden.

Het is een eigenschap van valse leraars en ijveraars voor de godsdienst, voor wie het slechts om het uitwendige te doen is, iemand tot hun religie over te halen, het moge later met hen gaan zo het wil

15. Daartoe, dat de wereld voor mij gekruisigd is en ik voor de wereld, behoort nu ook de grondstelling, die ik tegenover die mannen van de besnijdenis (vs. 13) volg (1 Kor. 7: 17 v.).
a) Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel. Het komt in de nieuwe verhouding, die door Hem hersteld is, er niet op aan of men een besnedene of onbesnedene is, maar alleen dat men tot het nieuwe leven, dat nu geopenbaard is, zich laat opwekken en vormen (Hoofdstuk 5: 6. 1 Kor. 7: 19. v. 2 Kor. 5: 17
a) MATTHEUS. 12: 50. Joh. 15: 14.

16. En zo velen onder u, als er naar deze regel, naar het richtsnoer van de zo-even uitgesproken waarheid, zullen wandelen, zodat zij, of er niet van zijn afgeweken, of, zo zij zich door de dwaalleraars op verkeerde wegen hebben laten leiden (Hoofdstuk 4: 21; 5: 2 vv.), maar zich door mijn woorden weer op de juiste weg hebben laten terugbrengen en daarop verder blijven, over deze zal een zegen zijn. Hun zal van boven worden gegeven vrede in deze tijd en barmhartigheid in de dag van het oordeel (vgl. 1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2. 2 Joh. 1: 3. 1: 2) en wel over het Israël van God, niet over dat Israël, dat het zuiver naar het vlees is (1 Kor. 10: 18), maar dat bestaat in het overblijfsel naar de verkiezing van de genade (Rom. 9: 6 vv. ; 11: 5.).

Tegenover het anathema over de dwaalleraars aan het begin van deze brief (Hoofdstuk 1: 8 v.) staat deze zegenwens over de ware gelovigen aan het einde. De vrede van God is de uitgieting van de barmhartigheid. Daarom is Paulus anders gewoon in zijn zegenwensen de barmhartigheid, evenals de genade vóór de vrede te plaatsen; hier roept hij echter vrede over hen, die deel hebben aan het woord in Rom. 5: 1, om later bij dit aanwezige geluk, dat de vredewens tot inhoud heeft, het toekomstige te voegen in de wens van de barmhartigheid, die hier zeker even gemeend is als die in 2 Tim. 1: 18 Onesiforus en zijn huis wordt toegewenst.

De bewerking van de wens tot hen, die volgens de ware Christelijke regel wandelen, moet natuurlijk niet worden gedacht als een boosaardige uitsluiting van de anderen; de liefdevolle apostel zou graag de gehele wereld willen zegenen. Maar wel zijn de anderen, wat hun gemoedsgesteldheid aangaat, ongeschikt om de zegen in zich op te nemen (MATTHEUS. 12: 13. Joh. 17: 9); zij zullen integendeel, met name wat de dwaalleraars zelf aangaat (Hoofdstuk 5: 10), hun oordeel dragen.

Met de woorden: "en over het Israël van God" verklaart Paulus uitdrukkelijk en nadrukkelijk en juist daarom als bij manier van een toevoegsel, dat hij de gelovige Israëlieten als het Israël

van God mede onder hen bedoelde, wie hij vrede en barmhartigheid toewenst. Hij laat echter dit toevoegsel volgen en juist in deze vorm, opdat men niet zou zeggen, dat hij Israël het volk van God niet wilde laten blijven en op onnatuurlijke manier vijand van zijn volk was geworden, waartegen wij hem ook op andere plaatsen zien verdedigen (Rom. 9: 1 vv.) en hier had hij bijzondere aanleiding om zich daartegen te beschutten. Ja, de gelovige Israëlieten hebben in zijn ogen niet opgehouden Israël te zijn, zij zijn voor hem niet verdwenen in de wereld van de volken, als zij Christenen zijn geworden; het is even verre van hem het besneden zijn als het onbesneden zijn te houden voor niet te rijmen met het Christendom. De toevoeging dient hoofdzakelijk om dit te verzekeren, vooral daardoor, dat hij in onderscheiding van de zin, waaraan welken hij dit toevoegt, het niet zegt van iedere Israëliet in het bijzonder, maar van het Israël als geheel.

E. In het slotwoord, dat wij in de beide laatste verzen vinden, wendt de apostel zich tot de dwaalleraars met de eis om hem, de apostel, die de lidtekens van Christus in de striemen en naden, die hij in zijn lichaam heeft, draagt, verder zo'n moeite niet aan te doen, als de Galaten hem door die verkeerdheid hebben aangedaan. Daarna laat hij de zegenwens ten besluite volgen, niet zonder een "Broeders! " dat door de ongewone wijze, waarop het geplaatst is, dubbel vriendelijk klinkt. Dat woord moet alle smartelijk gevoel, dat wellicht als gevolg van de harde uitingen van zijn ontevredenheid zou kunnen achterblijven, veranderen in een hartelijke genegenheid jegens hem.

17. Voorts, niemand doe mij moeite aan. Moeilijkheden en smarten, zoals die dwaalleraars in Galatië met hun ophitsen tegen mijn apostolisch gezag en apostolische arbeid mij veroorzaakt hebben, voorstellingen om u op te dringen, dat van mij het ware niet kon komen, maar dit eerst door hen aan de gemeenten moest worden gebracht, mogen verre van mij blijven. Ik heb die smartelijke zaken echt niet verdiend: want ik draag in de achtergebleven sporen van de mishandelingen, door mij geleden (2 Kor. 4: 10; 11: 24 v.), de lidtekens van de Heere Jezus Christus in mijn lichaam. Deze wijzen duidelijk aan, dat ik een door Hem erkend en bevestigd dienstknecht van Hem ben en zo hoeft niemand, die zich een verbeteraar waant, zich in mijn arbeidsveld in te dringen, dat de Heere mij heeft gegeven (2 Kor. 10: 15 v.).

Op de zegenwens voor de gelovigen volgt hier een ernstige afwijzing van de boze tegenstanders. Paulus plaatst hier zijn apostolisch gezag en zijn moeitevol werken in de dienst van de Heere met rechtmatige trots op de voorgrond en verlangt dat men zijn moeite niet met nieuwe lasten verzwaart.

Lidtekens zijn de tekens, die de slaven als tekens van hun meesters, de soldaten als tekens van hun legerhoofden, de misdadigers als tekens van hun misdaden en bij enige volken van het Oosten, bijvoorbeeld bij de Perzen en ASSYRIËRS, als tekens van hun God, meestal op voorhoofd of hand (Openbaring 7: 3; 13: 6), ook in de hals of elders op het lichaam, zoveel mogelijk op onuitwisbare wijze waren ingedrukt of ingebrand. De tekens bestonden gewoonlijk in enige letters of in de naam van de meester. De lidtekens van de Heere Jezus zijn dus die tekens, die aanwijzen dat de Heere Jezus de Meester van Paulus is. Zij zijn, zoals uit de uitdrukking "in mijn lichaam" blijkt, de wonden aan het lichaam, die hem in de dienst van het Evangelie waren toegebracht. Deze was zijn beste signalement, "dat hij echt een dienstknecht van de Heere was. "

Wellicht zinspeelt de apostel tevens op een ons niet nader bekende bezoeking (vgl. Hand. 20: 19), die hem toen overkomen is, toen hij schreef.

18. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met uw geest (Fil. 4: 23. 2 Tim. 4: 22. 4. 23 2Ti Filemon 1: 25), broeders! Amen.

Dat de genade van de Heere Jezus, de almachtige helpster, zij met hun geest of met hun inwendige mens, dat vat van de Heilige Geest en het wederbare tot echt geestelijke mensen door het geloof aan het enige Evangelie, wenst de apostel ten slotte hun toe, die hij heeft moeten toeroepen (Hoofdstuk 3: 3) "U bent met de Geest begonnen, voleindigt u nu met het vlees. " Het vertrouwen, dat de genade van de Heere hun geheiligde geest de overwinning zal geven over hun weerbarstig vlees (Hoofdstuk 5: 10) legt hij in het laatste woord "Broeders", dat geen andere brief sluit, dan alleen deze aan de Galaten. Hij heeft gewonnen, maar niet hij, de genade van onze Heere Jezus Christus, die hier de Galaten aangrijpt, heeft gewonnen en de zege behaald, als zij zeggen: "Amen, wij zijn broeders van onze Paulus in het huis van het Israël van God. Wij zijn het en willen het blijven. "U valse broeders (2 Kor. 11: 26), ga heen! "

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE GALATEN

In de zestiende eeuw was de tijd gekomen, dat de Germaanse volken mondig zouden worden en bevrijd van hun pedagoog (tuchtmeester), die hen met zijn schooltheologie en priestertucht de middeleeuwen had doorgeleid (Hoofdstuk 4: 1 vv.). Ook voor hen was de volheid van de tijden gekomen, dat zij in Christus vrij werden van de heerschappij van de nieuwe wet, waartoe het Christendom door de Roomse kerk was gemaakt, de tijd om het kindschap te ontvangen. In deze tijd schreef Luther de schriften "over de vrijheid van een Christen-mens" en "over de Babylonische ballingschap", de Galaten-brieven van de 16de eeuw. De Galaten-brief van Paulus was de banier die de beweging van de reformatie vooraf ging waarom Luther die door een dubbele verklaring aan zijn tijd voor ogen gesteld heeft.

De grote ketterij van onze tijd is de rechtvaardiging door waarneming van de natuurlijke zedenwet, die slechts de schaduw is van de Tien geboden. Daarbij verloochent men dan het geloof geheel, of houdt zich onverschillig over de betekenis daarvan. Ook deze is alleen te overwinnen door de leer, die Paulus in zijn brieven aan de Galaten en aan de Romeinen heeft ontwikkeld.

Wat de apostel voor de Romeinen op het hart heeft is een apologie van zijn werkzaamheid; en omdat zij mondeling over dit alles nog niets echts hadden vernomen, verkrijgt ons ten nutte de uiteenzetting van beide onderwerpen een stelselmatige volledigheid, zoals die nergens elders wordt gevonden. de Galaten drukt hij diezelfde waarheden op het hart, maar bij hen, die door hem zelf onderricht waren, doet hij het met een korthed en gedrongenheid, die, zo niet de brief aan de Romeinen tot opheldering diende, onoplosbare moeilijkheden voor ons zou inhouden tot juist begrip.